

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

50'nci Birleşim 17 Ocak 2023 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	876
II.- GELEN KÂĞITLAR	880
III.- YOKLAMALAR	932, 933, 946, 947, 987, 988, 994, 995, 1003, 1009, 1015, 1016
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	906
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>906:910</i>
1.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz'ın, İstanbul'da yaşayan vatandaşların sağlığa erişim sıkıntısına ve memur maaşlarına yapılan yüzde 30 zamma ilişkin gündem dışı konuşması	906:907
2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, tütün üreticilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	907:909
3.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun, Zonguldak Çaycuma-1 kuyusundaki gaz keşfine ve Filyos gaz sahasına ilişkin gündem dışı konuşması	909:910
	869

V.- AÇIKLAMALAR**910, 928, 933, 940, 945,
958, 966, 972, 990, 999,
1012**

- 1.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, TEM Otoyolu'nda meydana gelen kazada şehit olan askere ve Mersin'de İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi kapsamında yapılan çekilişe ilişkin açıklaması 910
- 2.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'nın Orhangazi ilçesinin Gürle köyünde köylülere ait 58.659 metrekairelik taşınmaza ilişkin açıklaması 910:911
- 3.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Şehit Ayhan Güngör Anadolu Lisesinin ısınma sorununa ilişkin açıklaması 911
- 4.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Uludağ Alan Başkanlığı kurulmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması 911
- 5.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Türk Tabipleri Birliği Başkanı Şebnem Korur Fincancı'ya ilişkin açıklaması 911
- 6.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, kuraklık sigortası yaptıramayan ve kuraklıktan etkilenen üreticilerin tamamının, bu seneye mahsus, sigortalarının geriye dönük olarak devletçe yapılması gerektğine ilişkin açıklaması 912
- 7.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, Rus Ural petrolünün Türkiye'ye yüzde 27 indirimle satıldığı iddialarına rağmen benzine ve motorine neden zam yapıldığına ilişkin açıklaması 912
- 8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, AK PARTİ iktidarı tarafından kamu arazilerinin özelleştirilmesine ilişkin açıklaması 912
- 9.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Milliyetçi Hareket Partisi olarak mesleki eğitimi desteklediklerine ve usta öğreticilere ilişkin açıklaması 913
- 10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilip yargıya giderek kendi haklıklarını ispatlayanların önemli bir bölümünün yaşadığı mağduriyete ve Astsubay Mete Merter'e ilişkin açıklaması 913
- 11.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Manisa'nın Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyüne 250 metre mesafede kurulmak istenen kurşun işleme tesisine ilişkin açıklaması 913
- 12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, PTT'de İHS'yle, TRT'de ÖHT'yle çalışan personele ve milletvekili danışmanlarına ilişkin açıklaması 914

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, ekmek kuyruklarına ilişkin açıklaması	914
14.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, AK PARTİ'li Kırıkkale Belediyesinin suya yaptığı zamma ilişkin açıklaması	914
15.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, imar barışı mağdurlarına ilişkin açıklaması	915
16.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Boğaziçi Üniversitesinde iki yıldır yaşananlara ilişkin açıklaması	915
17.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Mehmetçik'i koruyan insansız hava araçlarına ilişkin açıklaması	915
18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, bölücü terör örgütü taraftarlarınca İsviçre'nin başkenti Stockholm'de gerçekleştirilen çirkin provokasyona ilişkin açıklaması	916
19.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, İzmir'in Yeni Evim Konut Finansman Programı kapsamında olmasına ilişkin açıklaması	916
20.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, aynı işi yapan ancak farklı statülerde bulunan araştırma görevlilerine ve 2547 sayılı Yasa'nın 50/d bendine göre doktorasını bitiren gençlere ilişkin açıklaması	916
21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şenyaşar ailesinin katledilmesiyle ilgili davanın ilk duruşmasına ilişkin açıklaması	916:917
22.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde şehit olan Tankçı Uzman Çavuş Selçuk Kurt'a ve TOKİ Sosyal Konut Projesi kapsamında Mersin'de yapılacak konutların kura çekim törenine ilişkin açıklaması	917
23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'ne, Avrupa Paten Şampiyonası'nda 3'üncü olan Furkan Akar'a, Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı 2022 yılı Aralık ayı ÜFE verilerine, Muğla Valiliğinin AK PARTİ'nin seçim klibini paylaşmasına ve Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen (2/4849) esas numaralı Kanun Teklifi'nin eksikliklerine ilişkin açıklaması	917:920
24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 9 Ocakta Almanya Dışişleri Bakanının Kıbrıs'la ilgili yaptığı açıklamaya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemen ve bağımsız bir devlet olduğuna, Rauf Denktaş, Doktor Fazıl Küçük, Mehmet Emin Yurdakul ile Osman Turan'ın vefat yıl dönümlerine ve 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'ne ilişkin açıklaması	920:921

- 25.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Trendyol Go kuryelerinin eylemlerine, EPDK'nin yağdırdığı cezalara, Uludağ Alan Başkanlığı kurulmasına dair kanun teklifine, Almanya'nın Neuss kentinde AKP Milletvekili Mustafa Açıkgöz'ün yaptığı konuşmaya ve Kemal Kurkut davasına ilişkin açıklaması 921:923
- 26.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, iktidarın birinci hedefinin üretimi artırmak olması gerektiğine, Türkiye'nin savunma sanayisinde çok güçlü bir potansiyele sahip olduğuna, beyin göçünün en fazla savunma sanayisi alanında görüldüğüne ve Türkiye'nin her alanda sahip olduğu güçlü potansiyeli çok kısa zamanda harekete geçireceklerine ilişkin açıklaması 923:924
- 27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Genel Kurul gündemine, ne söyledilerse onu yaptıklarına, EYT'yle ilgili çalışmalara, millet-devlet kaynaşmasıyla Türkiye Yüzyılı'na doğru yürüdüklerine ve AK PARTİ iktidarında savunma sanayisinde devrim yapıldığına ilişkin açıklaması 924:926
- 28.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Gökçe Mahallesi TOKİ konutları hak sahiplerinin yaşadığı mağduriyete ve Sandıklı ilçesi Soğucak köyüne yapılma sözü verilen baraja ilişkin açıklaması 928
- 29.- Nevşehir Milletvekili Mustafa Açıkgöz'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 933
- 30.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Nevşehir Milletvekili Mustafa Açıkgöz'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 934
- 31.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 940
- 32.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Düziçi Sabunsuyu Çatak Barajı ve Sulaması Projesi'ne ilişkin açıklaması 945
- 33.- Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde'ye yapılan sulama yatırımlarına ilişkin açıklaması 958
- 34.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Gedavet Konutları Projesi'ne ilişkin açıklaması 958
- 35.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'nun, Çorlu'daki eski askerî alan olan Ağıltepe'yle ilgili belediyenin rekreasyon projesine ilişkin açıklaması 966:967

36.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin toplu taşıma ücretine yaptığı zamma ilişkin açıklaması	972:973
37.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, taşıma sektöründeki esnafın sorunlarına ilişkin açıklaması	990
38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kanser tedavisi gören 6 yaşındaki Yusuf Kerim'e ve hasta mahpuslara ilişkin açıklaması	999
39.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması	999:1000
40.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	1001
41.- Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi'nin, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	1012:1014

VI.- ÖNERİLER

926, 928, 933, 934, 940,
945, 947

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

926:928, 928:932, 933,
934:940, 940:945,
945:946, 947

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, devlet memurlarının siyasi faaliyette bulunmalarının ve bunun yol açtığı demokratik, ahlaki ve manevi tahribatın önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

926:928, 928:932, 933

2.- HDP Grubunun, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve arkadaşları tarafından, hapishanelerde büyüyen çocukların ve hükümlü ebeveynlerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

934:940, 940

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, bakanların milletvekillerine yönelik hakaretlerinin Meclis saygınlığına etkisinin araştırılması amacıyla 17/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

941:945, 945:946, 947

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

947

A) ÖNERGELER

947:949

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, (2/1568) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/200)

947:949

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**949, 958, 968, 973, 988,
990, 995, 1001, 1003,
1010, 1014, 1016***A) KANUN TEKLİFLERİ*949:957, 958:966,
968:972, 973:987,
988:990, 990:994,
995:998, 1001:1003,
1003:1009, 1010:1012,
1014:1015, 1016:1018

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:370)

949

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)

949

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 376)

949

4.- Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380)

950:957, 958:966,
968:972, 973:987,
988:990, 990:994,
995:998, 1001:1003,
1003:1009, 1010:1012,
1014:1015, 1016:1018

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1019

1.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, TBMM İdari Teşkilatında görevden alınan 2 idareciye ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/76099)

1019:1020

2.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, emeklilikte yaşa takılanlar hakkında yürütölen çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76261)

1021:1022

3.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Merkez Bankası tarafından basılan banknotlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76262)

1023:1024

4.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, bir partinin İstanbul il eş başkanının kolluk kuvvetleri tarafından kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76571)

1025:1027

5.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, New York'ta bulunan Türkevi Binası'nın bir Amerikan şirketine kiraya verildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76576)

1028:1029

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, orman yangınlarından sonra yapılan yeniden ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76578)

1030:1031

7.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Suriyeli sığınmacılarla ilgili verilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76991)

1032:1033

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.03'te açılarak beş oturum yaptı.

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, Sivas'a millî eğitim alanında yapılan yatırımlara,

Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, Samsun'un sorunlarına,

Siirt Milletvekili Sıdk Taş, Siirt'in sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının yaptığı sosyal yardımlara,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, Gençlik ve Spor Bakanlığının Amasya'daki ve diğer illerde sağladığı yurt yatak kapasitesindeki artışa,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, staj ve çıraklık mağdurlarına,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, tütünün kilogram fiyatına,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Yunanistan basınında çıkan kışkırtıcı açıklamalara,

Antalya Milletvekili Atay Uslu, Antalya'nın batısında geçen ay meydana gelen sel felaketi nedeniyle bölgeye yapılan yardıma ve Cumhurbaşkanının bölgeye yaptığı ziyarete,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, Zilan katliamına,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, araç muayene ücretlerine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, jeoloji mühendislerinin hem kamu hem de özel madencilikte mutlaka yer almaları gerektiğine,

Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer, 2019-1'inci Dönem 4'üncü grup uzman erbaş adaylarına,

Kırklareli Milletvekili Türcü Kayan, AKP döneminde Tarım Kredi Kooperatiflerine,

Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere, Adıyaman'ın Kahta ilçesinin Narince köyünde ikamet eden Mustafa Kurt'a,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, Adalet Bakanlığı çalışanlarının ücretlerine ve özlük haklarına,

Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu, Gelibolu'da birçok projenin hayata geçirildiğine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, yirmi yıllık AKP iktidarına ve tek adam rejimine,

Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı, Kastamonu Azdavay Belediye Başkanı Osman Nuri Civelek'e,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, 11 Ocak Türkiye Sağlıkçılar Günü'ne,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, yeni hazırlanan yargı paketinde boşanmayla ilgili getirilen düzenlemelere,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, iktidarın öğretmenlere verdiği talimata,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, emekliye ve çalışana verilen yüzde 30 zamma,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, 6 yaşında Ewing sarkom hastası Yusuf Kerim Sayın'a,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, astsubayların özlük haklarına, partili Cumhurbaşkanlığına, hem kamuda hem özel sektörde sürdürülebilir olmayan bir borçlanma kriziyle karşı karşıya olunduğuna, İYİ Partinin Plan ve Bütçe Komisyonunda verdiği teklife ve asgari ücrette işveren destek payının 400 liraya çıkarılmasına,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, 12 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda gerçekleştirilen menfur terör saldırısının yıl dönümüne, kronik Türk düşmanlığına ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türklüğün, Türk milletinin, Türk milletinin temel değerlerinin, cumhuriyetin kurucu değerlerinin her zaman ve her daim yanında olduklarına, bunlar için her türlü mücadeleyi göze alacaklarına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, gazeteci Abdurrahman Gök'e verilen cezaya, Ulusal Kanal muhabirinin Adalet Bakanına sorduğu soruya ve Bakan tarafından verilen cevaba, siyasi nedenlerle siyasi olarak rehin tutulmanın dünyada bir örneğinin olmadığına ve tecrit rejimini asla kabul etmeyeceklerine, İnsan Hakları İzleme Örgütünün 2023 Dünya Raporu'na, Hazine ve Maliye Bakanının yaptığı açıklamaya ve iktidarın enkaz bırakma konusundaki kararlılığına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, FIRTINA öbüs teslim törenine, askerî vesayete, iktidarın tükenmişliğinin göstergelerine, kendisinin yapmış olduğu basın toplantısına ve basın toplantısından sonra yaşanan gelişmeye,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, "5 adım" olarak ifade ettikleri düzenlemelerin 4'üncüsü olan 500 bine yakın sözleşmeli personelin daimî, sürekli kadroya geçirilmesine ilişkin kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacak olmalarına, bundan sonra EYT'yle ilgili kanun teklifinin sırada olduğuna, bu şekilde verdikleri bütün sözleri yerine getirmiş olacaklarına, 500 bin sosyal konutluk projeye, Cumhurbaşkanının esnafa verdiği müjdeye, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin bahsettiği 250 milyar liralık krediye, Kızlaryolu Barajı'na, FIRTINA öbüslerinin orduya teslim töreninde Cumhurbaşkanının kuvvet komutanları tarafından alkışlanmasına ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik bir hukuk devleti olduğuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İsveç Parlamentosu Başkanı Andreas Norlen ile Finlandiya Parlamentosu Başkanı Matti Vanhanen'in beraberinde birer Parlamento heyetiyle birlikte ülkemizi ziyaret etmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 26/12/2022 tarih ve 100 sayılı Kararı'yla uygun olduğuna ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek Türk grubu için siyasi parti grup başkanlıklarınca aday gösterilen asıl ve yedek üyelere ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Altı Yaşındaki Bir Kız Çocuğunun Evlilik Adı Altında Cinsel İstismara Maruz Bırakılması Olayının Araştırılarak Benzer Olayların Yaşanmaması ve Her Türlü Çocuk İstismarının Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Geçici Başkanlığının, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İYİ Parti Grubunun, 3/10/2022 tarihinde Samsun Milletvekili Bedri Yaşar ve 21 milletvekili tarafından, esnaflarımızın yüksek kira, stopaj, zamlı elektrik ve doğal gaz faturaları gibi artan maliyetler nedeniyle yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 5/1/2023 tarihinde Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, insanca yaşanılacak ekonomik bir program için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 17/11/2022 tarihinde Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu ve arkadaşları tarafından, Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerinde yönetimin kararlarından dolayı ortakların uğradıkları zararların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 12 Ocak 2023 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, stajyer ve çırağların EYT düzenlemesiyle ilgili taleplerine,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç, devlet alacaklarından olan gümrük borçlarına,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Serinyol-Madenli yoluna ve Karayolları yetkililerini bu yoldan feyiz alarak Hatay'da yol yapmaya davet ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, Kars Milletvekili Yunus Kılıç'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S.Sayı:370) görüşmelerine başlandı, 1'inci maddenin oylamasında istem üzerine yapılan yoklamalarda toplantı yeter sayısı bulunamadı.

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın 370 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Tokat Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'n yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 17 Ocak 2023 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 20.43'te birleşime son verildi.

Nimetullah ERDOĞMUŞ

Başkan Vekili

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip ye

İshak GAZEL

Kütahya

Kâtip ye

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip ye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 71

13 Ocak 2023 Cuma

Milletvekili Teklifleri

1.- Konya Milletvekili Halil Etyemez ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekilleri Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Tokat Milletvekili Özlem Zengin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Bartın Milletvekili Yılmaz Tuñç; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül; Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekili Mustafa Destici ile 175 Milletvekilinin; Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4849) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

2.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850) (Adalet, Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 1978 Yılı 17-20 Nisan Tarihleri Arasında Malatya'da Gerçekleşen Katliamda Doğan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında kanun Teklifi (2/4851) (Plan ve Bütçe ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

4.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 17 Nisan'ın Malatya Katliamında Hayatını Kaybedenleri Anma ve Yas Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4852) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

5.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4853) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

6.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4854) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

7.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4855) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

8.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) (Tarım, Orman ve Köyişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

9.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Libya Devleti-Milli Birlik Hükümeti Arasında Hidrokarbonlar Alanında İş Birliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4857) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

10.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in; 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4858) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

11.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın; Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4859) (İçişleri; Plan ve Bütçe ile Milli Savunma Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2022 yılında TBMM Başkanlığına sunulan kanun tekliflerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76725) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

2.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2022 yılında TBMM Başkanlığına sunulan Meclis araştırması önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76726) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

3.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, 2022 yılında TBMM Başkanlığına sunulan soru önergelerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76727) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

No: 72

16 Ocak 2023 Pazartesi

Milletvekili Teklifleri

1.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4860) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4861) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Engelliler Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4862) (Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in; Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4863) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

5.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4864) (Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

6.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4865) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

7.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4866) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi
(Milletlerarası Andlaşma)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023) (Gelen evrak numarası: 1154102)

Rapor

1.- Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 393) (Dağıtma tarihi: 16.01.2023) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, görülmekte olan bir davayla ilgili yapıldığı iddia edilen bir toplantıya ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76837) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.12.2022)

2.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Sakarya'da bir derneğin yurtlarında çocukları alıkoyduğu ve çocukların eğitim hakkını engellediği iddialarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76838) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

3.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'daki Liman Kapasite Artışı Projesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76839) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

4.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından İstanbul'daki işyerlerinde yapılan kira artışına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76840) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

5.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda TRT ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76841) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, kimya mühendisi atamalarına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76842) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 2015 genel seçimlerinde görev alan bazı sandık görevlilerine yönelik açılan davalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76843) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.12.2022)

8.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76844) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

9.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Giresun E Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkuma yönelik kötü muamele iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76845) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

10.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın, Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76846) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

11.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Çatak ilçesinde yapılan köy-kent projesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76847) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

12.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlik hükümlerinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76848) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

13.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, bir kişinin tutuklanma sebebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76849) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

14.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde güvenlik nedeniyle boşaltılan bir köye dönmek için yapılan başvurulara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76850) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

15.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, 2020 yılında Tunceli'de kaybolan bir kadının akıbetine ve konu hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76851) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

16.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, Manisa'nın Saruhanlı ilçesinde yaşanan bir kadın cinayetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76852) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

17.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, 2022 yılında Türkiye geneli ve Şanlıurfa'da kadına yönelik şiddet ile ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76853) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

18.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, şartlı tahliye ile serbest bırakılan bir kişinin işlediği kadın cinayetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76854) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

19.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, çeşitli cezaevlerinde bulunan hasta tutuklu ve hükümlülerin tedavilerine ve tahliye taleplerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76855) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van Yüksek Güvenlikli Ceza infaz Kurumunda bulunan bazı mahkumların hak ihlaline uğradıkları iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76856) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum Dumlu 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün hak ihlaline maruz kaldığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76857) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

22.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Beşikdüzü T Tipi Kapalı Cezaevi bulunan bir mahkumun görüntülü görüşme hakkından faydalandırılmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76858) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline maruz kaldığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76859) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde kaloriferlerin yanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76860) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Denizli T Tipi Kapalı Cezaevinde mahkum yakınlarına kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76861) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

26.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2018-2022 yılları arasında terör örgütleriyle ilgili açılan dava sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76862) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

27.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, ilgili ikamette yaşamayan seçmen tespit edilen hane sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76863) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

28.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 15 Temmuz Darbe Girişimi nedeniyle tutuklandıktan sonra serbest kalan ve hakkında hükmün açıklanmasını geri bırakılması kararı verilen hakim ve savcılara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76864) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

29.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2017-2023 yılları arasında çocuğa yönelik cinsel istismar suçu nedeniyle haklarında soruşturma yürütölen kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76865) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

30.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2018-2023 yılları arasında erişim engeli getirilen haberlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76866) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

31.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2023 yılında yapılacak olan genel seçimlerde oy kullanma hakkı olan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76867) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

32.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Manisa'da şartlı tahliye olan bir kişinin işlediği kadın cinayetine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76868) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

33.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, şartlı tahliye ile serbest bırakılan bir kişinin işlediği kadın cinayetine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76869) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

34.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, bebek bezi ve yeni doğan malzemelerinde KDV oranının sıfırlanması önerisine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76870) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

35.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de temizlik işçisi alımı için yapılan başvurulara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76871) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

36.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözöğü'nün, İzmir'de faaliyet gösteren bir firma çalışanının sendikaya üye olduğu gerekçesiyle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76872) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

37.- Adana Milletvekili Tulay Hatmoğulları Oruç'un, işçilerin çeşitli sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76873) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

38.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgöl Sötlü'nün, İzmir Vergi Dairesi Başkanlığında sendikal faaliyetlerin engellendiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76874) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

39.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşı'nın, emeklilikte yaşa takılanlar hakkında yapılan düzenlemenin kapsamının genişletilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76875) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

40.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, TRT bünyesinde çalışanların statülerine ve özel hukuka tabi çalışanlara kadro verilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76876) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

41.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, yerli ve yabancı şirketler bünyesinde çalışan çağrı merkezi çalışanlarının sorunlarına ve Bakanlıkça alınacak önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76877) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

42.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, saya işçilerinin çalışma koşullarına ve ücretlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76878) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

43.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Kod-29 sebebiyle işten çıkarılan kişilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76879) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

44.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenlemenin staj sigortası mağdurlarını kapsayıp kapsamayacağına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76880) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

45.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, çocuk işçiliğın önlenmesi için yürütölen çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76881) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

46.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, GSS kapsamında biriken prim gelirlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76882) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

47.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bakanlıkta, ÇAYKUR'da ve şeker fabrikalarında çalışan mevsimlik ve geçici işçilerin kadroya geçirilmeleri talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76883) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

48.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, bankaların promosyon ödemesine yönelik koşullarının değıştirilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76884) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

49.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'daki Liman Kapasite Artışı Projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değışikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76885) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, tapu ve kadastro teknikerlerinin istihdamına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değışikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76886) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

51.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesine bağı Asma Mahallesiinde yürütölen köprü projesinin sondaj çalışmalarda içme suyu şebekesine verilen hasara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değışikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76887) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

52.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesine bağı Asma Mahallesiinde yürütölen köprü yapım çalışmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değışikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76888) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

53.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Karşıyaka ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliğine uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değışikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76889) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

54.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Foça ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliği'ne uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76890) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

55.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Dikili ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliği'ne uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76891) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

56.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Türk vatandaşı olup Türkiye ve KKTC dışında şirket kurmuş, arazi ve mülk sahibi olan kişilere ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76892) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

57.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Karadeniz'de bulunan doğalgaz rezervinin ticari değerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76893) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

58.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, 2002'den bu yana ülkemizdeki maden ocaklarında gerçekleşen kazalara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76894) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

59.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin'in Mezitli ilçesinde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76895) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

60.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020-2022 yılları arasında elektrikte yapılan fiyat artışına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76896) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

61.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020-2022 yılları arasında akaryakıtta yapılan fiyat artışına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76897) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

62.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, bir kız öğrencinin İskenderun'daki KYK yurdundan atılmasına ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76898) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

63.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'daki Liman Kapasite Artışı Projesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76899) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

64.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, TÜİK hizmet binasında yapılacak tadilata ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76900) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

65.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Türk lirası cinsinden yapılan ihracat ve ithalata ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76901) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

66.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, 2018-2022 yılları arasında Çanakkale'de yaşayan vatandaşların kredi kartı ve kredi kullanımına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76902) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

67.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 13 Ocak 2023 tarihi itibarıyla liman işletme süresi uzatımı için başvuran firmalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76903) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

68.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, kamuda görev yapan işçi ve memurlara verilen ödeneklerde artış yapılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76904) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

69.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Çatak ilçesinde yapılan köy-kent projesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76905) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

70.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Akyurt Geri Gönderme Merkezinde bulunan yabancı uyruklu bir kişiye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76906) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

71.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde güvenlik nedeniyle boşaltılan bir köye dönmek için yapılan başvurulara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76907) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

72.- Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki'nin, Diyarbakır'ın Bağlar ilçesi belediye başkanı hakkında yürütülen bir soruşturma olup olmadığına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76908) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

73.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, şartlı tahliye ile serbest bırakılan bir kişinin işlediği kadın cinayetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76909) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

74.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Ula Geri Gönderme Merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76910) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

75.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, 2022 yılında Türkiye geneli ve Şanlıurfa'da kadına yönelik şiddet ile ilgili yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76911) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

76.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020-2022 yılları arasında güvenlik birimlerine yapılan kayıp başvurularına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76912) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

77.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesine bağlı Asma Mahallesinde yürütülen köprü yapım çalışmasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76913) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

78.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesine bağlı Asma Mahallesinde yürütülen köprü projesinin sondaj çalışmalarında içme suyu şebekesine verilen hasara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76914) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

79.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2023 yılında yapılacak olan genel seçimlerde oy kullanma hakkı olan kişi sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76915) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

80.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, 2022 yılında Adana'da EDS yoluyla uygulanan trafik cezalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76916) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

81.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından kamulaştırılan tarihi yapıların restorasyonuna ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76917) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

82.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Bakanlık tarafından 2020-2022 yılları arasında kültür ve sanat etkinliklerine ayrılan bütçeye ve özel tiyatrolara verilen desteklere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76918) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

83.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, yayıncılık sektörünün desteklenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76919) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

84.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, Bakanlık tarafından bazı dernek ve vakıflar ile yapılan protokollere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76920) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.12.2022)

85.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, Sakarya'da bir derneğin yurtlarında çocukları alıkoyduğu ve çocukların eğitim hakkını engellediği iddialarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76921) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.12.2022)

86.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van ilindeki taşınmalı eğitim sisteminde yaşanan sorunlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76922) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

87.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, özel okul ücretlerindeki artışa ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76923) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

88.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin sorunlarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76924) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

89.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesindeki bir kız öğrenci yurdunda görev yapan bir belletmen öğretmenin tacizde bulunduğu iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76925) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

90.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, sınavlara hazırlık kurslarının ücretlerindeki artışa ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76926) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

91.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, 12'nci sınıf öğrencilerinin devamsızlık durumuna ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76927) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

92.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Bitki Koruma Ürünleri Bayi ve Toptancılık Sınavı ile ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76928) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

93.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, ulusal güvenliği korumak için alınan tedbirlerle ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76929) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

94.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de temizlik işçisi alımı için yapılan başvurulara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76930) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

95.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, kuduz aşısının teminine ve kuduz vakalarının tedavisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76931) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

96.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Bakanlık tarafından çıkarılan Kuduz Aşılama Genelgesi'ne ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76932) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

97.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, 2018-2022 yılları arasında istifa eden doktor ve sağlık çalışanlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76933) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

98.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, kuduz aşısının temininde yaşanan sorunlara ve hastalığın tedavisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76934) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

99.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, İzmir'deki devlet hastanelerinin kuduz aşısı stokuna ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76935) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

100.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2017-2023 yılları arasında 18 yaş altında doğum yapan kız çocuklarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76936) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

101.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, paramedik mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76937) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

102.-Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, ülke genelindeki kuduz aşısı stokuna ve aşı temininde yaşanan sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76938) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

103.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Batman'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76939) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

104.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Bayburt'ta görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76940) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

105.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Bitlis'te görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76941) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

106.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Bingöl'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76942) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

107.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Elazığ'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76943) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

108.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Çankırı'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76944) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

109.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Düzce'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76945) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

110.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Erzurum'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76946) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

111.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Diyarbakır'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76947) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

112.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Erzincan'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76948) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

113.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Mardin'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76949) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

114.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Osmaniye'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76950) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

115.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Gümüşhane'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76951) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

116.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Muş'ta görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76952) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

117.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Hakkari'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76953) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

118.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Rize'de görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76954) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

119.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Isparta'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76955) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

120.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Siirt'te görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76956) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

121.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Kilis'te görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76957) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

122.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Şırnak'ta görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76958) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

123.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Iğdır'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76959) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

124.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Van'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76960) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

125.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Ağrı'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76961) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

126.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, 2022 yılında Aksaray'da görev yapan doktorların baktığı hasta sayısına ve muayene süresine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76962) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

127.-Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, 2022 yılında Türkiye'de doğan yabancı bebek sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76963) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

128.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki sanayi üretimini arttırmak ve istihdam yaratmak için yapılan çalışmalara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76964) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

129.-Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, bir ihale süreciyle ilgili iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76965) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

130.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, evcil hayvanlarına 1 Ocak 2023 tarihine kadar mikroçip taktırmayan hayvan sahiplerinin ödeyeceği ceza tutarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76966) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

131.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde küçükbaş hayvan besicileri ile hayvan pazarı esnafına yer tahsis edilmesi talebine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76967) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

132.-Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas'ta yaşanan içme suyu sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76968) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

133.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülke geneli ve Şanlıurfa'daki küçükbaş ve büyükbaş hayvan sayısına ve hayvancılığın desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76969) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

134.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımsal amaçlı kooperatiflerin uyguladığı projelere verilen kredilerin tahsilatına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76970) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

135.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında ihraç edilen ürünlerden iade edilenlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76971) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

136.-Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Tarım Cebimde uygulamasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76972) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

137.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2017-2022 yılları arasında sınırda ve gümrükte yakalanan kaçak tütün ve alkol miktarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76973) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

138.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020-2022 yılları arasında konkordato başvurusu yapan şirket sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76974) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

139.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2020-2022 yılları arasında yapılan ürün güvenliği denetimlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76975) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

140.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, ithalatta standartlara uygunluk denetiminde yaşanan sorunlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76976) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

141.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, 2022 yılı gümrük müdür yardımcılığı görevinde yükselme sınavına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76977) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

142.-Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Bartın Çevre Yolu ilk etap yapım işi ihalesiyle ilgili iddialara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76978) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.12.2022)

143.-Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'daki Liman Kapasite Artışı Projesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76979) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.01.2023)

144.-İğdır Milletvekili Habip Eksik'in, İğdır'ın Aralık ilçesinde trafik kazasında hayatını kaybeden bir çocuğa ve bölgede alınması gereken önlemlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76980) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

145.-Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Mersin Limanına otoban bağlantı yolu yapılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76981) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

146.-Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, son 20 yılda ülkemizde erişim yasağı getirilen internet adreslerine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76982) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

147.-Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76983) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

148.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'a bağlı Asma Mahallesinde yürütülen köprü projesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76984) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

149.-Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de bulunan Kızılcaali köprüsünün tekrar faaliyete geçmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76985) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

150.-Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 2022 yılında yapılan araç muayenesi sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76986) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

151.-İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde yeni yapılan OSB'nin yolunun tarım arazilerinden geçirilmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76987) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

152.-Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesine bağlı Asma Mahallesinde yürütülen köprü projesinin sondaj çalışmalarında içme suyu şebekesine verilen hasara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76988) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

153.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, 2022 yılında yap işlet devret modeli ile yapılan bazı otoyol ve köprülerden geçiş yapan araç sayısına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76989) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

154.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, araç muayene tarihi için satış işleminin gerçekleştiği tarihin esas alınmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76990) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.01.2023)

155.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Suriyeli sığınmacılarla ilgili verilere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76991) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

156.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de konut edinimi yoluyla vatandaşlık kazanan yabancı uyruklu kişi sayısına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76992) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

157.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, konut edinimi yoluyla vatandaşlık kazanan yabancı uyruklu kişi sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/76993) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

158.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun infaz erteleme talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76994) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

159.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Elazığ T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76995) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

160.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Adana 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76996) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

161.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Afyonkarahisar Açık Cezaevinde bulunan bir hükümlünün sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76997) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

162.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Bünyan 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76998) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

163.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun ailesine yakın bir yere nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/76999) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

164.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vatandaşların kişisel verilerinin ele geçirilip parayla satıldığı iddia edilen bir uygulamaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77000) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

165.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan 1 Nolu ve 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların hak ihlaline uğradıkları iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77001) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

166.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Kadın Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan bir avukata ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77002) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

167.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Maltepe 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir kişinin yargılanma gerekçesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77003) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

168.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan mahkumların hak ihlaline uğradığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77004) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

169.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun eğitimine devam etme talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77005) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

170.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Gebze Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77006) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

171.-Antalya Milletvekili Feridun Bahşı'nın, Adalet Bakanlığı personeline verilen giyim yardımı miktarlarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77007) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

172.-İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Samsun Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun infazının ertelenmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77008) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

173.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, akran zorbalığı nedeniyle cezaevinde olan çocuk sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77009) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

174.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de akran zorbalığı nedeniyle cezaevinde olan çocuk sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77010) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

175.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir firmanın sigortasız işçi çalıştırdığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77011) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

176.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Vakıfbank'ta taşeron işçi olarak çalışan personele kadro verilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77012) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

177.-Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, emeklilerle ilgili çeşitli verilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77013) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

178.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, inşaat sektöründe yapılan iş güvenliği denetimlerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77014) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

179.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, inşaat alanlarındaki vinçlerin denetimine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77015) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

180.-İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, sendikalarla ilgili yaptığı bir açıklamaya ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77016) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

181.-Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamu sektöründe ve belediyelerde çalışan üniversite mezunu işçilere kadro verilmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77017) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

182.-Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, sağlık bilgi sistemleri teknikerliği bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77018) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

183.-Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, asgari ücretle çalışan kişi sayısı ile asgari ücret uygulamasının denetlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77019) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

184.-Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, İstanbul Ümraniye Hekimbaşı Kentsel Dönüşüm Alanı 1. Etap Yapım İşi için gerçekleştirilen ihaleye dair iddialara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77020) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.01.2023)

185.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, inşaat alanlarındaki vinçlerin denetimine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77021) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

186.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliği'ne uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77022) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

187.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Kınık ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliği'ne uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77023) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

188.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, İzmir'in Kiraz ilçesinde bulunan Yeşil Sertifika Yönetmeliği'ne uygun bina ve yerleşke sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77024) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

189.-Hatay Milletvekili Barış Atay Mengülluoğlu'nun, Kastamonu'nun Hanönü ilçesinde bulunan bir bakır maden ocağının çevresel etkilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77025) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

190.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Karadeniz'de bulunan doğalgaz rezervine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77026) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

191.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2022 yılında ülke genelinde elektrik ve doğalgaz faturası borcunu zamanında ödeyemeyen abone sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77027) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

192.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul Karaköy'de kıyı şeridinin bir kısmının halkın girişine kapatılmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77028) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

193.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vatandaşların kişisel verilerinin ele geçirilip parayla satıldığı iddia edilen bir uygulamaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77029) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

194.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Suriyeli sığınmacılarla ilgili verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77030) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

195.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de gerçekleşen trafik kazalarına ve Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77031) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

196.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ülkemizde gerçekleşen trafik kazalarına ve Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77032) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

197.-İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, 2016'dan bu yana soruşturma açılan belediyeler ile belediye başkanlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77033) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

198.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Bakanlık ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokoller çerçevesinde yapılan projelere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77034) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

199.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, yurtdışından tur operatörleri aracılığıyla gelen kişilerin paket tur harcamalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77035) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

200.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, kurvaziyer turizminin geliştirilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77036) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

201.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, yurt içi seyahat artış oranını artırılmasına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77037) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

202.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, son 4 yılda İzmir'de sit alanı ilan edilen yerlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77038) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

203.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, turizm meslek liselerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77039) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

204.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, son bir yılda tarihi eser kaçakçılığına yönelik yapılan operasyonlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77040) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

205.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, termal turizm tesisi sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77041) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

206.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Alsancak Eski Tekel Fabrikası'nın restorasyonu için ayrılan bütçeye ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77042) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

207.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2022 yılında İzmir'e gelen turistlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77043) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

208.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, turizm gelirlerinin gayri safi yurt içi hasılaya oranının düşmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77044) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

209.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Mart 2020'den bu yana turizm sertifikasyon programına başvurarak denetlenen ve sertifika almaya hak kazanan tesis sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77045) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

210.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Bakanlık ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokoller çerçevesinde İzmir'de yapılan uygulamalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77046) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

211.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2023 yılında uygulamaya geçecek olan konaklama vergisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77047) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

212.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, mahkeme kararı ile lisansı iade edilen bir kişiye çalışma izni verilmediği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77048) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

213.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vatandaşların kişisel verilerinin ele geçirilip parayla satıldığı iddia edilen bir uygulamaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77049) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

214.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun eğitimine devam etme talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77050) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

215.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, okullarda akran zorbalığının önlenmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77051) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

216.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'deki okullarda akran zorbalığının önlenmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77052) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

217.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de ücretsiz okul yemeği uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77053) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

218.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ücretsiz okul yemeği uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77054) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

219.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Baskil ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77055) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

220.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Arıcak ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77056) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

221.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Alacakaya ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77057) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

222.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Ağın ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77058) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

223.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Karakoçan ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77059) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

224.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Sivrice ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77060) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

225.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Palu ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77061) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

226.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Maden ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77062) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

227.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Kovancılar ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77063) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

228.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ'ın Keban ilçesindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77064) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

229.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ ilindeki okullaşma oranına ve eğitim gören öğrencilere dair çeşitli verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77065) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

230.-Bursa Milletvekili Lale Karabıyık'ın, Bakanlığa bağlı okullara rehber öğretmen ve psikolojik danışman atanması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77066) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

231.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vatandaşların kişisel verilerinin ele geçirilip parayla satıldığı iddia edilen bir uygulamaya ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77067) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

232.-Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, sağlık meslek lisesi hemşirelik mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77068) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

233.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Türk Kızılay'a yapılan kan bağışlarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77069) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

234.-Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkan'ın, Gölcük Necati Çelik Devlet Hastanesi acil servisinde yaşanan doktor eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77070) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

235.-Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, sağlık meslek lisesi tıbbi sekreterlik mezunlarının istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77071) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

236.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, ülkemizde görülen kanser türlerine ve kanser teşhisi konulan kişi sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77072) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

237.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, tetadif aşılmasının geri çekilme gerekçesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77073) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

238.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, son 5 yılda verem tanısı konulan hasta sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77074) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

239.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, 2002-2022 yılları arasında şiddete maruz kalan sağlık personeline ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77075) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

240.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesindeki uzman doktor ve tıbbi cihaz sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77076) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

241.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Arıcak İlçe Devlet Hastanesindeki uzman doktor ve tıbbi cihaz sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77077) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

242.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Baskil İlçe Devlet Hastanesindeki uzman doktor ve tıbbi cihaz sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77078) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

243.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Kovancılar Devlet Hastanesindeki uzman doktor ve tıbbi cihaz sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77079) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

244.-Elazığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Palu Devlet Hastanesindeki uzman doktor ve tıbbi cihaz sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77080) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

245.-Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Bakanlığın EKPS sonucuna göre yaptığı atamalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77081) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

246.-Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, saman fiyatlarında meydana gelen artışa ve üreticilere verilecek desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77082) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

247.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Tire ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77083) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

248.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Ödemiş ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77084) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

249.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kiraz ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77085) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

250.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bayındır ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77086) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

251.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'deki orman köylülerin sayısına ve ORKÖY desteklerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77087) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

252.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77088) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

253.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Dikili ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77089) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

254.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Menderes ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77090) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

255.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Foça ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77091) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

256.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Bergama ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77092) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

257.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Selçuk ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77093) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

258.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Beydağ ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77094) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

259.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Torbalı ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77095) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

260.-Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Bakanlığın personele verdiği ayni ve nakdi giyim yardımlarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77096) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

261.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'in Menemen ilçesinde çiftçi kayıt sistemine kayıtlı çiftçi sayısına ve tarımsal verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77097) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

262.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yerli sığır ırkı sayısı ile hastalıklara dayanıklı yeni ırkların oluşturulmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77098) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

263.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'deki tarımsal sulamaya dair verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77099) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

264.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Gözlü Tarım işletme Müdürlüğü tarafından iptal edilen hayvan satım ihalelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77100) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

265.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2019-2022 yılları arasında TİGEM'e bağlı işletmeler arasında nakil işlemi gerçekleştirilen hayvan sayısına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77101) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

266.-Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, dikili ağaç ve tomruk barkod takip sisteminin uygulanmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77102) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

267.-Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Bitki Koruma Ürünleri Bayi ve Toptancılık Sınayı ile ilgili iddialara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77103) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

268.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, son 2 yılda kapanan KOBİ sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77104) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

269.-Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, Mavi Marmara gemisinin bayrak ve isim değiştirmesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77105) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

270.-Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Akkuyu Nükleer Santraline kurulması planlanan radar sistemine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77106) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

271.-Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Sayıştay'ın 2021 yılı Denetim Raporunda TCDD ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77107) (Başkanlığa geliş tarihi: 05.01.2023)

272.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de gerçekleşen trafik kazalarına ve Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77108) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

273.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, ülkemizde gerçekleşen trafik kazalarına ve Bakanlıkça alınan önlemlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77109) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

274.-Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas Nuri Demirağ Havalimanından yapılan direkt uçuşların artırılmasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77110) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

275.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesinde yapımı devam eden tünelin akubetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77111) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

276.-Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de bulunan Sarıgöl grup yolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/77112) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.01.2023)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 Milletvekilinin, İçişleri Bakanlığına yöneltilen yazılı soru önergelerinin cevaplanma oranının çok düşük olmasının nedenlerinin araştırılarak cevaplandırılan soru sayısının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6881) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

2.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 Milletvekilinin, 12-13 Mart 1995 tarihinde Gazi Mahallesi'nde 15 Mart 1995 tarihinde Ümraniye'de yaşanan olayların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6882) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen ve 19 Milletvekilinin, Mersin Akkuyu Nükleer Güç Santralının bölgeye ve insan sağlığına zararlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6883) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 Milletvekilinin, Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku'nun kaybolması olayının tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6884) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

5.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ve 19 Milletvekilinin, gazetecilerin maruz kaldıkları iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6885) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

6.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 Milletvekilinin, 9 Ocak 2013 ve 23 Aralık 2022 tarihlerinde Paris'te yaşanan saldırıların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6886) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

7.- İstanbul Milletvekili Hüda Kaya ve 19 Milletvekilinin, her yıl artış gösteren işçi ölümlerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6887) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.01.2023)

8.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, demokratik siyasetin önündeki yasal, siyasi ve uygulamaya yönelik engellerin kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6888) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

9.- Van Milletvekili Tayip Temel ve 19 Milletvekilinin, gazetecilerin maruz kaldığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6889) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

10.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 9 Ocak 2013 ve 23 Aralık 2022 tarihlerinde Paris'te yaşanan saldırıların tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6890) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

11.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy ve 19 Milletvekilinin, en düşük emekli maaşının asgari ücret düzeyine çıkarılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6891) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

12.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, gazetecilerin yaşadıkları iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6892) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

13.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde bulunan tarihi ve kültürel eserlerin korunması ve kayıp eserlerin bulunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6893) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

14.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılması ve mevzuatın geliştirilmesi için gerekli çalışmaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6894) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

15.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Suriye'nin İdlib şehrinde Türkiye'ye yönelebilecek yeni bir göç dalgasına karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6895) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

16.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, vatandaşların gelir ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6896) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

17.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, sistinosis hastaları başta olmak üzere nadir hastalıklara sahip çocukların ilaçlara erişimde karşılaştığı sorunların çözüme kavuşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6897) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

18.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, çiftçilerin borçluluk sorununa yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6898) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

19.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının AR-GE harcamalarının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6899) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.01.2023)

20.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç ve 19 Milletvekilinin, basın ve ifade özgürlüğünün önündeki engellerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6900) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

21.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, ülkemizdeki çocukların suça karışma oranlarındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6901) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

22.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, engelli vatandaşların ve ailelerinin karşılaştığı sorunların araştırılarak bu sorunların çözüme kavuşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6902) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

23.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, besleyici gıdaların maliyetini düşürmek için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6903) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

24.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, FRIT kapsamında alınan finansman desteğinin sınır hattındaki şehirlere sağlanmasının nedenlerinin ve bu desteğin Türk vatandaşlarının istihdamı açısından oluşturduğu sorunların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6904) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

25.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, KOBİ'lerin karşılaştığı sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6905) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

26.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanı Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, yükseköğretim mezunlarının öğrenim kredisi borcuna yönelik sorunlarının kalıcı olarak çözüme kavuşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6906) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

27.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, tıbbi cihaz ve medikal sektöründe tedarik sürecinde yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6907) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

28.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Akkuyu Nükleer Güç Santrali projesine yönelik bazı iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6908) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

29.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, tarımsal üretimde yaşanan maliyet sorununun araştırılarak tarımsal üretimin artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6909) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

30.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2021 yılı Sayıştay denetim raporlarında yer alan ihaleler başta olmak üzere kamu ihalelerinin araştırılarak ihalelerin mevzuata aykırı yapılmasının önlenmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6910) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.01.2023)

31.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 21 Milletvekilinin, piyasada satılan kakao içeren çikolata ürünlerinde başta kurşun olmak üzere çocukların gelişimine olumsuz etki eden kimyasal maddelerin bulunduğu iddiasının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6911) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

32.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, orman varlığının yıllara göre değişiminin araştırılarak mevcut durumun tespit edilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6912) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

33.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm ve 19 Milletvekilinin, gazetecilerin yaşadıkları iddia edilen hak ihlallerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6913) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.01.2023)

34.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 22 Milletvekilinin, internet medyasının yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6914) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

35.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 22 Milletvekilinin, olası bir depremde kayıpların en aza indirilmesi için Kocaeli'ndeki riskli yapılar başta olmak üzere yapıların depreme karşı güçlendirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6915) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

36.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan ve 22 Milletvekilinin, trafikte yaşanan kazaların önlenmesi için yapılması gereken çalışmaların değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6916) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

37.- Muğla Milletvekili Burak Erbay ve 20 Milletvekilinin, atanamayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6917) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

38.- Muğla Milletvekili Burak Erbay ve 20 Milletvekilinin, basın özgürlüğünün önündeki engellerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6918) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

39.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, vatandaşların aşırı borçlanması nedeniyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6919) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

40.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 22 Milletvekilinin, Adana'da bulunan pamuk üreticilerinin yaşadığı sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6920) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

41.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar ve 20 Milletvekilinin, Saros Körfezinin korunması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6921) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

No: 73

17 Ocak 2023 Salı
Milletvekili Teklifleri

1.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4867) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.01.2023)

2.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 10 Temmuz'un Ali İsmail Korkmaz'ı Anma Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4868) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

3.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 21 Mart'ın Kemal Kurkut'u Anma Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4869) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

4.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 14 Haziran'ın Ethem Sarısülük'ü Anma Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4870) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

5.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 6802 Sayılı Gider Vergileri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4871) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

6.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4872) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

7.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 492 Sayılı Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4873) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

8.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 11 Mart'ın Berkin Elvan'ı Anma Günü İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/4874) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

9.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4875) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

10.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4876) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

11.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; 6360 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4877) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

12.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in; Umumi Hıfzısıhha Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4878) (Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

13.- İstanbul Milletvekili Zeynel Özen'in; Ankara'da Ethem Sarısülük Meydanı Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/4879) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

14.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4880) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

15.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun; Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4881) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

16.- Sinop Milletvekili Barış Karadeniz'in; Aile Hekimliği Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4882) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.01.2023)

17 Ocak 2023 Salı
BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, İstanbul’da yaşayan vatandaşların sağlığa erişim sıkıntısı ve memur maaşlarına yapılan yüzde 30 zam hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Ümit Beyaz’da.

Buyurun Sayın Beyaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Ümit Beyaz’ın, İstanbul’da yaşayan vatandaşların sağlığa erişim sıkıntısına ve memur maaşlarına yapılan yüzde 30 zamma ilişkin gündem dışı konuşması

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündem dışı söz almış bulunuyorum. Bizleri ekranları başında izleyen yüce Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı TÜİK verileriyle yüzde 16,48 memur zammına sadece yüzde 8,52’lik oran ekleyip yüzde 25’i “müjde” diye açıkladınız. Gelen tepkiler yüzünden bir gün sonra 5 puan daha artırıp bu defa yüzde 30’da bırakıp memuru buna mahkûm ettiniz, bunu da memura himmet gibi sundunuz. Ayrıca, verilen yüzde 30’luk zammı da yetiştiremeyip memura 15 Ocakta yüzde 16,48’lik zamlama maaş yatırdınız ama pasaport, ehliyet, kimlik gibi kalemlere yüzde 100’ün üzerinde zam yapmayı da ihmal etmediniz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – 123... 123...

ÜMİT BEYAZ (Devamla) – Taban aylığa seyyanen zam isteyen memura kulak tıkayıp mülki idare amirine 10.700 TL, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreter Yardımcısına 6.500 TL, Cumhurbaşkanı danışmanına 5.200 TL ek zam yaptınız. Geçim zorluğu çeken alt kademe memurları unutup kendi yandaşlarınızı yerleştirdiğiniz bir avuç üst kademeye ek zam yapmayı da ihmal etmediniz.

Değerli arkadaşlar, artık, memurlar büyükşehirlerde ev kiralalarını dahi karşılayamıyorlar. Geçen hafta, bir hemşire, memur maaşıyla kirasını karşılayamadığı için eşyalarıyla birlikte sokakta kaldı. Yeni açılan hastanelerde çalışacak sağlık çalışanlarını nerede, nasıl istihdam edeceksiniz, gerçekten çok merak ediyorum.

Sağlık meslek mensubu memurlarımızdan gelen şikâyetlere göre verilen zam yetişmemiş ve parça parça ödenen ücretler de gecikmiştir. Doğan karmaşayla mutemetler 4-5 ayrı kalemde yatan maaşın yatırılmasını dahi tamamlamadılar. Sağlık Bakanlığının yılan hikâyesine dönen maaşları gibi taksitle ödenen promosyonlarının 15 Ocakta para puanları -lütfen dikkat edin, para değil para puanları- dahi hesaplara tanımlanmamıştır; kimi çalışanların hesabına tanımlanıp sonra geri çekilmiştir. Bu konuda da muhatap bulunamamasıyla Sağlık Bakanlığının sağlık çalışanlarının mali sorunlarını çözmek yerine

daha da karmaşık hâle getirdiği görülmektedir. Sayın Bakan Fahrettin Koca çalışanlardan gelen talebe rağmen 0,32 taban ödeme katsayısıyla hemşire, ebe, tekniker, teknisyen gibi yani Sağlık Bakanlığını oluşturan personeli maalesef hâlen yok saymaktadır.

Değerli milletvekilleri, yirmi yıllık devriktidarınızda devlet memurunu âdeta bitirme noktasına getirdiniz. Memurun sadece adı kaldı; pardon, adı da kalmadı, memur kadrosunu da kaldırdınız, milyonlarca nitelikli insanı niteliksiz hâle getirdiniz. Devlet memurlarının ekonomik sorunlarını çözmediğiniz için memurlar ne işinde mutlu ne de hayatından umutlu. Umudu olmayan insandan da iş hayatında verim almanız mümkün değildir. Memur kardeşlerim endişelenmesin, cumhuriyetin 100'üncü yılı 2023'te Türkiye'ye güneş doğacak.

Değerli milletvekilleri, büyükşehirler başta olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanındaki devlet hastanelerinde yoğunluk ve doktor yetersizliği sebebiyle randevu sıkıntısı yaşanmaktadır. Seçim bölgem İstanbul'da vatandaşlarımız devlet hastanelerinden randevu alabilmek için âdeta telefonların başında 7/24 nöbet tuttuklarını belirtiyorlar. Sağlıkta reform yaptığını söyleyen sizler yirmi yıllık iktidarınızda neredeyse sağlıkta çöküşün mimarı oldunuz. Devlet hastanelerinde onca sıkıntı varken İstanbul'un kalbinde yıktığımız İstanbul Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi yıllardır yapılmayı beklemektedir. Sayın Bakana soru önergesi vererek de sordum, buradan tekrar dile getiriyorum: Haseki Hastanesini ne zaman yapmayı düşünüyorsunuz ya da yapmayı düşünüyor musunuz? Sayın Bakan, lütfen, cevap bekliyoruz, özel hastanelere para kazandırmak mıdır amacınız?

Aziz vatandaşlarımız hiç merak etmesin, İYİ Parti iktidarında bu sorunların hepsini çözeceğiz. Az kaldı, o sene bu sene diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, tütün üreticilerinin sorunları hakkında söz isteyen Uşak Milletvekili Özkan Yalım'a aittir.

Buyurun Sayın Yalım. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, tütün üreticilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yüce Divana, çok değerli çalışma arkadaşlarıma, değerli milletvekillerine ve de bizi isteyen tüm vatandaşlarıma saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Sözlerime başlamadan önce, özellikle AK PARTİ'li bir milletvekiline sesleniyorum çünkü sözlerimin sonunda AK PARTİ Bitlis Milletvekili Vahit Kiler Beyefendi'yi ilgilendirecek olan bir durum var, onun için kendisinin söz hakkı olabilir, şimdiden onu buraya davet ediyorum.

Evet, iki hafta önce, geçtiğimiz cumartesi değil, ondan önceki cumartesi günü Manisa Milletvekilimiz Ahmet Vehbi Bakırloğlu'yla birlikte -beni bölgemizdeki, Ege Bölgesi'ndeki tütün üreticileri aradılar-Eşme ilçemizde yaklaşık binin üzerinde çiftçiyle buluştuk; maalesef çiftçilerimizin, tütün üreticilerimizin hakkını alıyorlar. Gerçekten, bakın, işte tarlası, hazırlığı, fidesi, dikmesi, biçmesi, dizmesi vesairesi derken bugün tütünün toplam kilogram maliyeti 85 TL, ancak maalesef boşa imzalatılan sözleşmede 55 TL'ye almak isteyen toptancılar var. Buna engel olunması adına, Tarım ve Orman Bakanını ve de Ticaret Bakanını kesinlikle göreve çağırıyorum. Aynı şekilde, bu konuyu gündeme getiren Malatya Milletvekilimiz Veli Ağbaba'ya ve Adıyaman Milletvekilimiz Abdurrahman Tutdere'ye de teşekkür ederim. Tütüncülerimizin haklarını verelim diye özellikle belirtiyorum.

Diğer bir konu ise biliyorsunuz, ülkemizde şu anda 1 milyon üzerinde vatandaşımız ehliyetsiz. Her ne sebepten olursa olsun ehliyetini kaybeden vatandaşlarımız var. Daha önce Niğde Milletvekilimiz Ömer Fethi Gürer ve Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in de gündeme getirdiği, benim de defalarca gündeme getirdiğim, bir defaya mahsus olmak üzere, ölümlü kazaya karışmamış olan vatandaşlarımızın kapırdıkları ehliyete af getirerek ehliyet affını çıkaralım diyorum.

Diğer bir taraftan, bakın, EYT'yi, yıllardır uğraştık, belirli bir yere getirdik. Ancak çıkacak olan kanun öncesi verilen bilgilerde, sigortalı vatandaşlarımızın 5000 iş gününde, BAĞ-KUR'luların ise 9000 iş gününde emekli olmalarıyla alakalı bir kanunun söz konusu olduğunu biliyoruz. Kanun henüz daha çıkmadan, gündeme gelmeden buradan uyarıyorum: Bakın, yeni bir sorun daha yaratmayalım. Gelin, bugün eğer Sosyal Sigortalar Kurumu ülkemizin sosyal güvenlik kurumuysa, aynı şekilde BAĞ-KUR da sosyal güvenlik kurumum, aynı Emekli Sandığı'nın olduğu gibi; onun için BAĞ-KUR'lu vatandaşlarımızı da 5000 iş günüyle emekli edelim diyorum, bu mağduriyetleri kaldıralım. BAĞ-KUR, yoksa bu memleketin değil de yabancı bir ülkenin mi sosyal sigortalar kurumu? Özellikle bunun da altını çizmek istiyorum. BAĞ-KUR'luların bu sorununu da çözelim.

Diğer bir taraftan, atama bekleyen öğretmenler var, biraz önce Genel Başkanımız gündeme getirdi, 100 bin hatta biz iktidara geldiğimizde artı bir 100 bin daha atama kesinlikle yapacağız. Ancak 20 bin atama bekleyen engelli öğretmen de var; söz verdiniz, yapmıyorsunuz. Engelli öğretmenlerin de atamasını bir an önce yerine getirin diyoruz.

Diğer bir taraftan, sözleşmelerin kadroya alınmasıyla alakalı, biliyorsunuz, bu hafta, gündem var. Tüm KİT'lerin, özellikle Demiryolu, ÇAYKUR, buna benzer Uşak'taki Şeker Fabrikamız yani on ay çalışan sözleşmelerin ama tamamının, tüm KİT'lerin bu mağduriyeti giderilsin; yıllardır çektikleri yeter artık diyorum, hepsine kadro verilsin.

Diğer bir taraftan, özellikle yılbaşı itibarıyla, biliyorsunuz, zamlar geldi. Bu araç muayeneleri on dakikada tamamlanıyor. Sayın Cumhurbaşkanı, biliyorsunuz, birçok konuda yüzde 122'lik zammı yarı yarıya düşürdü ama TÜV'de düşürmedi. Ben de diyorum ki: Sayın Cumhurbaşkanı yetkisini kullansın, bu araç muayene ücretlerini yüzde 50 indirsın. (CHP sıralarından alkışlar) Yani on dakikada yapılan araç muayene ücretleri maalesef çok afaki. Bakın, geçen yıl, 2022 yılında traktör, motosiklet, motorlu bisiklet 258 TL iken, bu yıl 575 TL. 26,5 milyon motorlu araç var ülkemizde. Otomobil, minibüs, kamyonet, özel taşıtlar 507 TL iken 2022 yılında, bu yıl 1.130 TL. Aynı şekilde otobüs, kamyon ve tır 685 TL'den 1.528 TL'ye yükseldi. Gerçekten çok afaki rakamlar, inanın bu rakamlarla... Ülkemizde şu an 6 milyon civarında araç TÜV'süz yani muayenesiz trafikte dolaşmaktadır. Onun için hem bunlara af getirilmesini hem de TÜV araç muayene ücretlerini de Cumhurbaşkanının yüzde 50 indirme yetkisini kullanıp kesinlikle bu rakamları yüzde 50'ye düşürmesini özellikle tüm vatandaşlarım adına talep ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Evet, gelelim son konuya.

Evet, Sayın Niğde Milletvekili Vahit Bey, şimdi, biz kimsenin malıyla mülküyle uğraşmıyoruz ancak milletin özellikle ödediği vergilerin...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Niğde değil, Bitlis...

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Bitlis Milletvekili, özür dilerim, doğru söylüyorsunuz Ömer Fethi Bey.

AK PARTİ Bitlis Milletvekili Vahit Kiler, vallahi istediğiniz kadar gayrimenkulünüz olabilir, alınızın teriyle kazandığınız zaman sorun yok. Ancak ülkemizin gerçekten en değerli bir caddesinde "Sapphire" diye çok yüksek bir bina var, bu bina Sayın Vahit Bey'in, vallahi olabilir, onda bir sorun yok ama sorun nerede biliyor musunuz? Benim 85 milyon vatandaşımın ödediği vergilerin Halkbank üzerinden hırsızlık yapılmasında. Bakın, 100 milyon dolara bu binanın bir bölümünü Halkbanka satıyor, bir yıl sonra bu binanın tamamını 48 milyon dolara alıyor, resmen 52 milyon dolar hem Halk Bankası hem de vatandaşımız soyulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZKAN YALIM (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Zonguldak Çaycuma-1 kuyusu gaz keşif ve Filyos Gaz Sahası hakkında söz isteyen Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'na ait.

Buyurun Sayın Çolakoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu'nun, Zonguldak Çaycuma-1 kuyusundaki gaz keşfine ve Filyos gaz sahasına ilişkin gündem dışı konuşması

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün sizlere Türkiye'nin enerji alanındaki kararlı, inanmış ve takdir edilesi bağımsızlık mücadelesini anlatacağım.

Hepimizin malumu olduğu üzere tüm dünyada enerji krizi boy gösteriyor. Bu krize karşı, başta Avrupa olmak üzere birçok ülke çeşitli önlemler alıyor. Bu gelişmeler sonucu bazı ülkeler enerji yatırımlarına ara veriyor, bazı ülkeler de erteliyor. Ancak Türkiye bu alanda attığı bağımsız enerji adımlarıyla dikkat çekiyor. Biz ilk sondaj gemimiz Fatih'i 2018'de envanterimize kaydettik. Devamında, bugün mavi vatan sınırları içerisinde derin denizlerde Fatih'ten sonra Yavuz, Kanuni, Abdülhamid Han gemilerini de ekleyerek sondaj faaliyetlerimize aralıksız devam ettik. Dünyada bu özelliklere sahip bu kadar sondaj gemisi olan 5 ülkeden 1'i hâline geldik. Bunca yatırımın ve emeğin tek bir hedefi var, o da enerjide tam bağımsız bir Türkiye.

Değerli milletvekilleri, gemileri almakla iş bitmiyor; burada kararlılık, sağlam bir duruş ve inanmışlık lazım, bu da hamdolsun, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere tüm ekipte fazlasıyla mevcut. İşte, bu inanmışlık, sonunda zaferi de getiriyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın dediği gibi “Her arayan bulamaz lakin bulanlar arayanlardır.” sözü Karadeniz'in 2.200 metre altında hayat bulmuştur. Türkiye bugün enerji alanında yaptığı yatırımların karşılığını almaya başlamıştır. Cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa 2020 yılında kayda değer miktarda doğal gaz keşfeden Türkiye, Sakarya Gaz Sahası'nda bulunan Tuna-1 kuyusunda, Amasra-1 kuyusunda ve son olarak Çaycuma-1 kuyusunda 58 milyar metreküp olmak üzere toplam 710 milyar metreküp doğal gaz keşfine ulaşmıştır. Bu keşiflerin toplam değeri 1 trilyon dolara karşılık gelmektedir.

Karadeniz'deki keşfi tüm dünya yakından takip ediyor ancak bizim Meclisimizde bazı milletvekilleri hâlen gün gibi, güneş gibi ortada olan gerçeği balçıkla sıvamaya niyetleniyor. Biliyorsunuz önce “Arayamazlar.” demişlerdi, aradık; “Bulamazlar.” demişlerdi, bulduk; “Çıkaramaz.” diyorlar, mart ayı sonunda inşallah bunu da gerçekleştireceğiz.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bölgem olan Zonguldak Filyos'ta bulunan Filyos Doğal Gaz İşleme Tesisine sürekli gidiyorum. Sadece sahada bugün itibarıyla yaklaşık bine yakın işçi çalışıyor. Bu gazı, yerli gazımızı milletimizle buluşturmak için gece gündüz çalışan tam 10 bin kişiden bahsediyorum. Ekip büyük bir özveriyle görevini yapıyor. Zaman zaman milletvekili arkadaşlarımızla beraber, hem Polat Türkmen Vekilimizle hem Hamdi Uçar Milletvekilimizle beraber bu bölgeye ziyarete gidiyoruz ancak muhalefet sıralarından bir milletvekili dahi göremiyoruz. 19 Aralık Pazartesi günü Enerji Bakanımızın daveti üzerine, Enerji Komisyonu olarak Filyos'a, Karadeniz gazının çıkacağı karadaki sıfır noktasına gittik lakin bir muhalefet milletvekilini orada göremedik.

Değerli milletvekilleri, orada yükselen Türkiye'nin eseri, orada inşa edilen Türkiye'nin enerji bağımsızlığı, orada akan ter Türkiye'nin dış ticaret açığını kapatacak, oradaki gaz Türkiye'deki evleri ısıtacak; siz bu gerçeği neden kabul etmiyorsunuz? Malumunuz olduğu üzere, son olarak, Çaycuma-1 kuyusunda 58 milyar metreküplük bir gaz keşfi oldu, bir de rezerv artışıyla toplam gaz miktarı 710 milyar metreküpe çıktı. Bunun ardından bazıları çıkıp “İnanmıyoruz.” dedi. “Neden?” diye soruyoruz. Elinde kanıt var mı? Yok. “İnanmıyoruz, işte o kadar.”

Değerli milletvekilleri, dünya genelinde 100'den fazla ülkede bu işleri yapan küresel bir firma, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yaptığı bu rezervi doğruladı. Tüm dünyayı inandırdık, sadece bizim muhalefeti inandıramadık. Şimdi de çıkmış bazıları diyor ki: “Burada yabancı ortaklar var, gazı onlar çıkaracak.” Hayır, kardeşim, Sakarya Gaz Sahası'nda, Zonguldak açıklarında 710 milyar metreküplük gazı tamamıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımıza bağlı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ekipleri çıkaracaktır. Türkiye'nin yerli gazını bizim insanımız çıkaracak ve bizim insanımız kullanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) – Buradan, Gazi Meclisimizin kürsüsünden bir kez daha memleketimdeki bu fedakâr çalışmayı görmek isteyen tüm milletvekillerimizi Filyos'a davet ediyorum. Herkese kapılarımız açık ancak görmek istemeyenlere, bu devasa projeye gözlerini kapatanlara yapacak bir şeyimiz yok. Onlara da tek bir şey söyleyeyim. Önümüzdeki aylarda yerli gazımızın evleri ısıtmaya başlayacağını, Türkiye Yüzyılı'nda yerli gazımızla demlediğimiz çayı içerken görüşmek üzere diyorum.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Buyurun Sayın Özkan.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, TEM Otoyolu'nda meydana gelen kazada şehit olan askere ve Mersin'de İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi kapsamında yapılan çekilişe ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

TEM Otoyolu'nda meydana gelen kazada askerî personel refakatinde mültecileri taşıyan otobüsün kaza yapması sonucu şehit düşen askerlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın himaye ve desteklerinde cumhuriyet tarihimizin en büyük sosyal konut hamlesi İlk Evim İlk İş Yerim Projesi kapsamında Mersin'imizde, 14-17 Ocak tarihleri arasında noter huzurunda düzenlenen kura çekiminde Mersin merkez, Anamur, Aydıncık, Mut, Silifke, Tarsus, Toroslar ilçelerinde toplam 5.100 konut hak sahiplerini buldu. Hak sahibi olan hemşehrilerimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Bu projelerin Mersin ilimizde hayata geçmesindeki büyük destekleri ve himayelerinden dolayı Mersinli hemşehrilerimiz adına Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

2.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'nın Orhangazi ilçesinin Gürle köyünde köylülere ait 58.659 metrekarelik taşınmaza ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Orhangazi ilçemizin Gürle köyünde köylülere ait 58.659 metrekarelik taşınmaz 2010 yılında yani siz Büyükşehir Yasası'nı çıkarmadan tam dört yıl önce, kurdukları Gürle Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifine doksan dokuz yıllığına kiralanmıştır. Köylüler burayı kullanırken Büyükşehir Yasası'ndan sonra AKP'li belediye bu taşınmazı bir şahsa satıyor ve bu şahıs da bu tarlanın etrafını çitle çevirip

pitbull köpekleriyle köylülerin kullanımını engelliyor. AKP'li belediye Bursa'da bunu bütün köylülere yapıyor, taşınmazlarının kullanımını engelliyor. Sonra köylüler gelip reislerine şikâyet ettiğinde de "A, haberimiz yoktu." diyorlar. Ben buradan haber vereyim: Gürleliler taşınmazlarını kullanamıyorlar ve bu, hukuksuz. Buna müdahil olun, bu durumu düzeltin.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Barut...

3.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, Şehit Ayhan Güngör Anadolu Lisesinin ısınma sorununa ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, AKP eliyle yapboz tahtasına döndürülen eğitimde sorunlar bitmek bilmiyor. İktidarın ucube kalıcı saat uygulamasından dolayı öğrencilerimiz kör karanlıkta okul yollarına düşürülüyor. Kapatılan köy okulları nedeniyle karda kışta çocuklarımız perişan ediliyor. Ekonomik krizin vurduğu ülkemizde artan hayat pahalılığı nedeniyle çocuklarımız aç kalıyor, yemek yiyemiyor. Bunları çözmeyen iktidar, okulların temizlik, ısınma ve donanım eksikliklerini de gidermiyor. Adana'da AKP Yüreğir İlçe Başkanlığının hemen yanında aziz şehidimiz Ayhan Güngör'ün adını taşıyan Anadolu Lisemiz var. Bu okulda yüzlerce çocuğumuz ve öğretmenlerimiz bu kış gününde ısıtma sistemi çalışmadığından tir tir titriyor, çocuklar derslerine odaklanıp eğitim alamıyor; kara kışta bu üşüyen çocuklarımızı, eğitim verirken çile çeken öğretmenlerimizi görmüyorlar, okullarımızın sorunlarını çözmüyorlar. Artık bir adım atın!

BAŞKAN - Sayın Sarıbal...

4.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Uludağ Alan Başkanlığı kurulmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uludağ, Bursa'nın, Türkiye'nin ve dünyanın en önemli doğal kaynağı. Bursa'nın yüzde 80 su ihtiyacını karşılayan ana gövde. Bütünüyle Bursa'ya, Türkiye'ye, dünyaya mal olmuş, 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu'yla yönetilen ve Millî Parklar Bölge Müdürlüğünün kontrolünde olan Uludağ'la ilgili bugün bir yasa gelecek, Uludağ alan başkanlığı diye; Uludağ Alan Başkanlığı değil, Uludağ talan başkanlığı olmak üzere... O yüzden Meclisi tekrar göreve çağırıyorum, bu Uludağ talan başkanlığı yasasını derhâl geri çekin, Uludağ'ı özgür bırakın. Uludağ halkın, Uludağ dünyanın, Uludağ insanlığın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arkaz...

5.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Türk Tabipleri Birliği Başkanı Şebnem Korur Fincancı'ya ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türk Tabipleri Birliği Başkanı Şebnem Fincancı Türk Silahlı Kuvvetlerinin kimyasal silah kullandığı iftirası üzerine terör örgütü propagandası yapma suçundan tutuklandı. Tutukluluk süresi göz önünde bulundurularak geçtiğimiz günlerde tahliye edildi. Tahliyesinin ardından verdiği röportajda "Pişman mısınız?" sorusuna "Hayır, değilim." dedi, kin ve nefret dilini yine kullandı. Ben bir hekim olarak terörist ağzıyla konuşan Şebnem Fincancı'yı kınıyorum, Türk hekimlerini temsil edemez diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum

BAŞKAN - Sayın Gaytancıoğlu...

6.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, kuraklık sigortası yaptıramayan ve kuraklıktan etkilenen üreticilerin tamamının, bu seneye mahsus, sigortalarının geriye dönük olarak devletçe yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ocak ayının ortalarında olmamıza rağmen ülkemiz yeterli yağış alamadı, bu durum yani kuraklık ciddi anlamda tarımsal üretimi etkiliyor, yeterli soğuk ve yağış olmamasından dolayı daha önce çiftçinin tarlalarında pek görülmeyen hastalıklar ve zararlılar da oluşmaya başladı. Örneğin, Edirne’de önemli bir yağ bitkisi olan kanola tarlaları hiç yağış olmamasından dolayı bozuldu. Şimdi de kuraklık arpa ve buğday üretimi başta olmak üzere kışlık ekilen tüm ürünleri olumsuz yönde etkileyecektir. Öncelikle bu üreticilerimizin zararlarının giderilmesi, karşılanması gerekir. Bu konuda Tarım Sigortaları Havuzu yani TARSİM’in kuraklık sigortası olmasına rağmen birçok üretici, öncelikle parasızlıktan ve ek külfet getirmesinden ötürü, sonra da öngörülemeyen kuraklıktan ötürü bu sigortayı yaptıramamıştır. Kuraklık sigortası yaptıramayan ve kuraklıktan etkilenen tüm üreticilerimizin bu seneye mahsus tamamının sigortasının geriye dönük olarak devletçe yapılması üreticinin mağduriyetini önleyecektir.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

7.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, Rus Ural petrolünün Türkiye'ye yüzde 27 indirimle satıldığı iddialarına rağmen benzine ve motorine neden zam yapıldığına ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu verilerini incelediğimizde ülkemizin Rusya’dan ithal ettiği ham petrol oranının son bir yılda yüzde 100’den fazla arttığını görüyoruz. 2022 başında Rus petrolünün ithalattaki ağırlığı yüzde 27’yken 2022 Ekim itibarıyla yüzde 51’i geçmiş durumda. Tüm dünyaya 52 dolardan satılan Rus Ural petrolünün Türkiye’ye yüzde 27 indirimle 38 dolardan satıldığı iddiaları var. Hâl böyleyken benzin fiyatı geçen hafta 80 kuruş artmıştı, bu gece yarısından itibaren de geçerli olacak şekilde 67 kuruş daha artacağı söyleniyor. Rusya’dan petrolü indirimli alıyorsak bu indirim neden pompa fiyatlarına yansıtılmıyor? AKP’nin babalar gibi sattığı TÜPRAŞ rekor kârlar elde ederken vatandaşlarımız neden her gün benzine ve motorine yapılan zamlarla perişan ediliyor?

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

8.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül’ün, AK PARTİ iktidarı tarafından kamu arazilerinin özelleştirilmesine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, ülkenin değerleri, kamu arazileri AKP iktidarı tarafından “özelleştirme” adı altında peşkeş çekilmeye, haraç mezarat satılmaya devam ediyor. 2022 yılında Türkiye’de özelleştirme tutarı tam 86,2 milyar TL oldu. Yine, 13 Ocak 2023’te sarayda satış kararı verildi. Türkiye’nin en değerli konumunda bulunan Marmaris-İçmeler, İzmir Çeşme, Didim Altınkum gibi noktalarda kamuya ait 10 arazi ve taşınmaz daha özelleştirilecek. Aydın’da, Kuşadası’nda, Didim’de, Söke’de özelleştirmediğiniz, satmadığınız yer kalmadı. Didim Altınkum’da denize yakın kamuya ait bir taşınmaz dahi özelleştirilecek. Tek adam, Didim’deki özelleştirme kapsamındaki taşınmazın satış öncesi imar planları değişikliğine onay verdi.

Az kaldı, seçim yaklaştı; iktidara geldiğimizde peşkeş çektiğiniz tüm kamu mallarının hesabını mutlaka soracağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

9.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Milliyetçi Hareket Partisi olarak mesleki eğitimi desteklediklerine ve usta öğreticilere ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Milliyetçi Hareket Partisi olarak mesleki eğitimi destekliyoruz, meslek liseleri ve mesleki eğitim merkezlerinin sayılarının artmasını, eğitim kalitesinin artmasını çok yararlı buluyoruz. Bu kapsamda, Millî Eğitim Bakanlığının ve özel sektörün meslek liseleri açması önemli bir girişimdir. Sanayiyle, sektörle uyumlu meslek liseleri açılması teşvik edilmelidir. Sanayi bölgelerinde kamu veya özel sektör tarafından meslek liseleri açılması ve uygulamalı eğitim yapılması çok yerinde bir uygulamadır. Meslek liselerine Millî Eğitim Bakanlığı tarafından verilen desteklerin artarak devam etmesini istiyoruz.

Meslek liselerinde, mesleki eğitim merkezlerinde veya halk eğitim merkezlerinde binlerce usta öğretici çalışmaktadır. Mesleki eğitimin sürekliliği ve kalitesi için usta öğreticilerin ücretlerinin ve statülerinin iyileştirilmesi ve daimî pozisyona getirilmesi önemli konudur. Böylece usta öğreticilerin üretime ve eğitime katkısı daha da artacaktır. Usta öğreticilerle mesleki eğitim daimî hâle gelecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer...

10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilip yargıya giderek kendi haklılıklarını ispatlayanların önemli bir bölümünün yaşadığı mağduriyete ve Astsubay Mete Merter'e ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Kanun hükmündeki kararnameyle binlerce kişi ihraç edildi. Bu ihraç edilenlerden bazıları yargıya giderek kendi haklılıklarını ispatladılar ve yargı, görevlerine iadesi yönünde kararlar verdi ama bugüne kadar bunların önemli bölümü uygulanmadı. O nedenle, önemli biçimde mağduriyetler de oluştu. Bu mağduriyetlerin getirdiği ailevi sıkıntılar da ortaya çıktı. Memleketim Niğde'de Mete Merter -o da ihraç edilmiş bir astsubaydı- mücadelesini verdi, suçsuzluğunu ispatladı, göreve iadesi gerçekleşmediği için yaşadığı mağduriyetten dolayı intihar etti. Bu tür olayların yaşandığı bir süreçte yargıya giderek kendini aklamış kişilerin görevlerine iade edilmesi gerekir. Bu konuda alınmış yargı kararları var; bunlar uygulansın, bu acı durumlar yaşanmasın. Mete Merter kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Başevirgen...

11.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Manisa'nın Turgutlu ilçesinin Çepnidere köyüne 250 metre mesafede kurulmak istenen kurşun işleme tesisine ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Manisa'nın Turgutlu ilçesi Çepnidere köyüne 250 metre mesafede kurşun işleme tesisi kurulmak isteniyor. Daha önce İzmir Torbalı ve Gaziemir'de faaliyet gösteren bu firma bir çevre felaketi yaşatmış, radyasyon ölçümleri normal değerlerin yüzlerce katı çıkmıştı. Firma daha sonra kapatılmış ve fabrika arsasına gömülü binlerce ton radyoaktif atık bulunmuştu. Şimdi, aynı firma başka bir isimle Turgutlu'da kurşun işleme tesisi kurmak istiyor. Turgutlu içme suyu kaynaklarının sağlandığı Irlamaz Çayı'na yakın olması büyük bir tehlikenin de habercisi. Yöre halkı bu tesise şiddetle karşı çıkıyor; toprağının, suyunun ve doğasının nükleer atıkla kirletilmesini istemiyor. Bu tesisin bereketiyle tüm Türkiye'yi doyuran Gediz Ovası'na kurulmasına Turgutlu halkı asla izin vermeyecek. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Antmen...

12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, PTT'de İHS'yle, TRT'de ÖHT'yle çalışan personele ve milletvekili danışmanlarına ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün Plan ve Bütçe Komisyonunda bir kanun teklifi kabul edilerek birtakım sözleşmeli personelin devlet memurluğuna geçişine onay verildi ama bunu yaparken İHS'li arkadaşlarımız var; 12 bin PTT çalışanı İHS'yle çalışıyor, kadroları memur gibi, memur gibi cezalandırılıyorlar, KPSS'yle mesleğe girdiler ama bu arkadaşlarımız unutuldu ve kadroya alınmadı. Bunların da kadroya alınması lazım.

Yine, TRT'de ve bazı kuruluşlarda ÖHT'yle çalışan arkadaşlarımız var, bunların da kadroya alınması gerekiyor; bunlar da unutuldu. Yani AKP bir iş yapıyor ama kendinden olmayan herkesi bundan dışlıyor, yarım yamalak iş çeviriyor.

Bu arada, Mecliste bizimle çalışan danışman arkadaşlarımız var; onların beklentisi büyük, kıdem tazminatı hakları yok, yıllarca çalışıyorlar, sonra da kapının önüne konuluyorlar.

Bu arada, çalışan bütün arkadaşlarımız arasında ayırım yapmadan eşitliği sağlamak hepimizin görevidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, ekmeğe kuyruklarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye Fırıncılar Odasının verilerine göre, 10 Eylül 2022 itibarıyla Türkiye genelinde 210 gram ekmeğe 5 TL'den satılıyor. Ham maddeye erişim kolaylığı, nakliyat, dükkân kirası gibi nedenlerle ilden ile ekmeğin fiyatı 5 lira ile 6 lira arasında değişiyor. Maalesef, şu gördüğümüz fotoğraf -ne yazık ki Türkiye'nin birçok ilinde aynı manzarayla karşılaşıyoruz- memleketim Adana'da birçok fırının camında asılı. İktidar “Doğal gaz sorununu çözüyoruz.” “Avrupa bizi kısıkanıyor.” “Yakında uzaya gideceğiz.” diyor ama vatandaş ekmeğe kuyruklarında, fırına dahi gidemiyor; gitse dahi bayat ekmeğe alma derdinde. Milleti açıklıkla sınavan yirmi yıllık AKP iktidarına vatandaş beş ay sonra sandıkta mutlaka gereken cevabı verecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Önal...

14.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, AK PARTİ'li Kırıkkale Belediyesinin suya yaptığı zammın ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hayat koşullarının her geçen gün zorlaştığı, geçim sıkıntısının çığ gibi büyüdüğü Kırıkkale'mizde vatandaşlarımız hayat mücadelesi veriyor. Memura ve emekliye yalnızca yüzde 30 oranında zam yapan, vatandaşlarımızı açlığa, sefaletle mahkûm eden AK PARTİ iktidarı vatandaşlarımızı yok saymaya devam ediyor.

Çalışan nüfusun büyük çoğunluğunun asgari ücret aldığı, ayrıca, 50 bin emeklinin yaşadığı Kırıkkale'mizde geçtiğimiz günlerde AK PARTİ'li Kırıkkale Belediyesince suya yüzde 80 oranında zam yapıldı. İşsizliğin, geçim sıkıntısının tavan yaptığı, insanlarımızın en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamadığı bugünlerde, üstelik açıklanan enflasyon rakamlarının oldukça üzerinde bir oranda Kırıkkale Belediyesince su ücretlerine zam yapılması yanlış olmuştur. Kırıkkale Belediyesi acilen bu yanlış uygulamaya son vermeli, su ücretlerine yaptığı zamdan vazgeçmelidir.

BAŞKAN – Sayın Ataş...

15.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, imar barışı mağdurlarına ilişkin açıklaması

DUR SUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ruhsatsız ya da ruhsata aykırı yapıların imar ve iskân sorunlarının çözülmesi amacıyla 2018 yılında hayata geçirilen imar barışı, sorunları çözmek bir yana daha da büyük sorunlara sebep olmuştur. Bugün 3 milyondan fazla imar barışı mağduru vardır. Kanunun çıktığı dönemde doğru bilgi verilmeden, konunun teknik, hukuksal ve cezai boyutları anlatılmadan vatandaşların başvuru yapması teşvik edilmiş, Hükûmet bu şekilde ciddi miktarlarda para toplamıştır. Daha sonra ise yüz binlerce kişinin eksik başvuru, son ödeme tarihini geçirme ya da uydu görüntülerindeki uyumsuzluk gibi nedenlerle belgeleri iptal olmuş, yüz binlerce yapıya yıkım kararı çıkarılmıştır. Dışinden tırnağından artırdıkları paralarla kendi tapulu arazilerine ev yaptırmış bu insanları daha fazla mağdur etmeye kimsenin hakkı yoktur. Bu sorunun yeniden detaylı bir düzenlemeyle çözülmesi gerekmektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

16.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Boğaziçi Üniversitesinde iki yıldır yaşananlara ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Boğaziçi Üniversitesinde iki yıl önce partili Cumhurbaşkanı tarafından rektör atamalarıyla başlayan; ardından haksız, hukuksuz iddialarla öğretim üyelerinin, idari personelin görevlerinden uzaklaştırılması, yerlerine üniversite dışından atamaların yapılmasıyla bir kadrolaşma süreci yaşanmaktadır. İşte, İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi Dekanlığına üniversite dışından atanan Profesör Murat Önder dekanlık görevi yanında kendisini fakültenin bölümlerine de vekâleten atıyor; daha sonra, istediği kişiyi bölüm başkanı atayarak bu kadrolaşmayı sürdürüyor. Son olarak, Rektörün keyfi kararıyla, mezunları derneği BÜMED kendi kaynaklarıyla inşa ettirdiği sosyal tesis binasından çıkarılıyor. Yine, yetkili sendika olan EĞİTİM SEN İstanbul 6 no.lu Şubesinin iş yeri temsilcilik odası gece yarısı Rektörün kararıyla boşaltılıyor. Boğaziçi Üniversitesinde iki yıldır yaşanan, bu akademik ve idari özerklikleri yok sayan keyfi sürece YÖK bir an evvel müdahale etmeli ve Yükseköğretim Kurulu daha fazla görev ihmalî...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

17.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Mehmetçik'i koruyan insansız hava araçlarına ilişkin açıklaması

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Geçtiğimiz haftalarda Gütül Boyalı köyünde bir teyzemiz Mehmetçik'i koruyan insansız hava araçlarını üreterek aslında onların korunmasını sağlayanlara minnettarlığını ifade etmişti. Benzer bir biçimde, bir toplantı dolayısıyla gittiğim Ekvator ülkesinde bir kasabada Ekvatorlu, kendi hâlinde bir amcamız Ukrayna'da binlerce masumu koruyan insansız hava araçlarımız dolayısıyla Türk milletine teşekkürlerini benimle paylaşmıştı. Ortaokul-lise yıllarımda, yurt dışından ithal ettiğimiz insansız hava araçlarıyla yürüttüğümüz terörle mücadele süreci hafızamızda mahfuz. Kritik önemi haiz bir teknolojinin sahibi olmanın terörle mücadele konusunda olmazsa olmazımız olduğunu çok iyi biliyoruz. Bu takdirde soruyoruz: Gençlerin takım çalışması ruhuyla bir şeyler üretebileceğine inanmalarını sağlayan TEKNOFEST'in fikir öncüsü Özdemir Bayraktar ve onun değerli mirası Baykar kimi neden rahatsız etmektedir? Köylerden gelen binlerce çocuğun bir uçağa dokunup bir hayal kurmasını sağlamak kimi neden rahatsız etmektedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bulut...

18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, bölücü terör örgütü taraftarlarınca İsveç'in başkenti Stockholm'de gerçekleştirilen çirkin provokasyona ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Başkanım.

Türk milletinin iradesiyle seçilmiş Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik olarak bölücü terör örgütü taraftarlarınca İsveç'in başkenti Stockholm'de gerçekleştirilen çirkin provokasyonu lanetliyorum ve bu alçak eylemin aziz Türk milletini topyekûn hedef alan bir rezalet olduğunu belirtmek istiyorum. Sayın Genel Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bu alçaklığı atıl ve sessiz vaziyette izlemeye kalkışan kim varsa suç ortağıdır. Terör örgütlerinin ve darbecilerin hamiliğini âdet hâline getirenler besledikleri hainlerin ve insanlık düşmanlarının bir gün başlarına nasıl bela olacağını ibretlik bir tecrübe olarak yaşayacaklardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Osmanağaoğlu...

19.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, İzmir'in Yeni Evim Konut Finansman Programı kapsamında olmasına ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız ile Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından başlatılan Yeni Evim Konut Finansman Programı kapsamında İzmir'in de olmasını memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek istiyorum. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız başta olmak üzere devletimizin tüm organlarıyla İzmir'imizin yanında olduğuna, yaşanan İzmir depreminin ardından yaşanan süreç dâhil olmak üzere birçok kez şahitlik ettik. Bu kapsamda, kentsel dönüşüme en çok ihtiyacı olan illerin arasında olan İzmir'imizde önümüzdeki süreçte kentsel dönüşümün daha da ivme kazanarak devam edeceğine şüphemiz yoktur.

Yeni konut sahibi olmak için başvuruda bulunan vatandaşlarımızın heyecanını paylaşıyor, İzmirli hemşehrilerime selam, saygı ve muhabbetlerimi iletiyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

20.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, aynı işi yapan ancak farklı statülerde bulunan araştırma görevlilerine ve 2547 sayılı Yasa'nın 50/d bendine göre doktorasını bitiren gençlere ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yükseköğretim kurumlarında 2547 sayılı Yasa'nın 33/a maddesine göre atanan araştırma görevlileri ile aynı işleri yapan, 50/d maddesine göre atanan 40 bine yakın araştırma görevlisi var. 50/d'ye göre araştırma görevlisi kadrosunda çalışıp sekiz on yıl öğretim elemanı olarak eğitim öğretim faaliyetlerine katılan ve bu arada doktorasını bitirip üniversitelerde doktora öğretim üyesi olarak atanamamış ve işsiz kalan binden fazla doktoralı gencimiz bulunmaktadır. Aynı işi yapan ancak farklı statülerde bulunan araştırma görevlilerinin aynı statüye getirilmesi, 50/d kadrosunda doktorasını bitiren gençlerimizin 33/a'dakiler gibi işe devamları ve ihtiyaç içindeki üniversitelerde istihdam edilmeleri, adrese dayalı ilanların engellenerek liyakati esas alan atamaların yapılması gibi konularda YÖK kalıcı bir çözüm ortaya koymalı diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

21.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şenyazar ailesinin katledilmesiyle ilgili davanın ilk duruşmasına ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şenyaşar ailesi Urfa'nın Suruç ilçesinde 14 Haziran 2018'de katledildi. Anne Emine Şenyaşar ve oğlu Ferit Şenyaşar altı yüz seksen gündür adalet nöbetinde adalet istiyor. Adalet nöbetindeki anne-oğlun önüne Emniyetin minibüsünü çekmeler de bu ayıbı örtemezler. Bugün dört yıl aradan sonra en nihayetinde hastane katliamının ilk duruşması şu sıralarda Malatya'da görülüyor. Şenyaşar ailesi diyor ki: "Aradığımız adalet bir gün herkese lazım olacak." Evet, adalet herkese lazım. Mahkeme salonuna bir kısım avukatlar alınmadı. Avukatların büyük salon talebi reddedildi, baroların davaya müdahillikleri reddedildi. Görünen o ki AK PARTİ-MHP cumhur zulüm ittifakı adaletin yerini bulmaması için mücadeleye devam edecek. Emine anne "Çocuklarım ve eşim kamu personelinin gözü önünde öldürüldü, hastanede müdahale edilmedi, yüreğim yanıyor." diyor. Bu annenin feryadını başta zulümat bakanı Bekir Bozdağ ve tüm kamuoyu duysun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

22.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde şehit olan Tankçı Uzman Çavuş Selçuk Kurt'a ve TOKİ Sosyal Konut Projesi kapsamında Mersin'de yapılacak konutların kura çekim törenine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçen hafta Barış Pınarı Harekâtı bölgesinde teröristler tarafından düzenlenen havan saldırısı sonucu şehit olan kahraman hemşehrimiz Tank Uzman Çavuş Selçuk Kurt'u cumartesi günü Mersin'de binlerce hemşehrimizin duaları eşliğinde ebediyete uğradık. Şehidimize Allah'tan rahmet, ailesine ve yakınlarına başsağlığı ve sabırlar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Yine, hafta sonu TOKİ Sosyal Konut Projesi kapsamında Mersin'de yapılacak konutların kura çekim törenini gerçekleştirdik. Mersin merkezde 2.122 konut, Tarsus ilçemizde 400 konut, Silifke'de 400, Anamur'da 1.000, Aydıncık'ta 128, Toroslar'da 650, Mut'ta 400 konut olmak üzere toplamda 5.100 konutun inşa edileceği projenin tüm hemşehrimimize, Mersin'imize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Kurada hak sahibi olan hemşehrilerimizi de ayrıca tebrik ediyorum. Bu projeyi hayata geçiren Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımızı arz ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden grup başkan vekillerine söz vereceğim.

Beş dakikayı geçmemeleri bizi mutlu eder.

Buyurun Sayın Usta.

23.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'ne, Avrupa Paten Şampiyonası'nda 3'üncü olan Furkan Akar'a, Türkiye İstatistik Kurumunun açıkladığı 2022 yılı Aralık ayı ÜFE verilerine, Muğla Valiliğinin AK PARTİ'nin seçim klibini paylaşmasına ve Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen (2/4849) esas numaralı Kanun Teklifi'nin eksikliklerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İyi bir hafta diliyorum bütün herkese ve saygıyla selamlıyorum.

16 Ocak 1980 tarihinde Bağdat'ta Türkmen lider Albay Abdullah Abdurrahman ve arkadaşları Necdet Koçak, Rıza Demirci ve Adil Şerif idam edilmişlerdi. Bu vesileyle Telafer'den Aziziye'ye kadar muhtelif zaman ve mekânlarda şehadete eren Türkmen şehitlerini temsilen 16 Ocak günü Türkmen Şehitleri Günü olarak kabul edilmiştir. Vefatlarının 43'üncü yılında Türkmen şehitlerimizi rahmetle yâd ediyorum. Al bayraktan gök bayrağa selam olsun, Türkmeneli var olsun.

Furkan Akar, Avrupa Paten Şampiyonası'nda 3'üncü olmuştur. Kendisini tebrik ediyorum. İlk kez ülkemiz bu spor dalında bir madalya almıştır. İnşallah bu başarılarının da devamını diliyorum, temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye İstatistik Kurumu 2022 yılı Aralık ayı ÜFE verilerini açıkladı. Yani “ÜFE” dediğimiz nedir? Üretici Fiyat Endeksi. Tarım sektöründeki Üretici Fiyat Endeksi yüzde 151 artmış yani bir anlamda, üretici maliyetleri bir önceki yılın 2,5 katına çıkmış. Sayın Erdoğan geçtiğimiz günlerde, 26 Aralık 2022’de “Tarımda girdi maliyetlerini sabitleyeceğiz.” diye bir müjde vermişti. Yani bu müjde verildi ama tarımda girdi maliyetlerinin 2,5 kat arttığını görüyoruz. Bakan Nebati de “Tarım bir millî güvenlik meselesidir.” demişti. Elhak doğru fakat -birazdan verileri söyleyeceğim- bu hâliyle baktığımızda, artık Tarım Bakanı mı dersiniz, Hükûmetin kendisi mi dersiniz, Sayın Nebati mi dersiniz; tek başına bir beka sorunu olduğu da ortaya çıkıyor. Şimdi, tarımda yirmi yıllık dönemde gelir 13 kat artmış fakat tarımda kredi borcu yani çiftçilerin borcu 131 kat artmış; son yirmi yılda 42 milyon dekar alan -ki Hollanda’nın 2,5 katı bir yüz ölçümünden bahsediyoruz- artık ekilemez hâle gelmiş, kayıtlı çiftçilerin 2/3’ü kaybolmuş yani yok artık; üretimde yok. Böyle bir durumla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii, üretmeyince ne oluyor? Her şey pahalılaşıyor. Ucuz et almak için, İstanbul Beylikdüzü’ndeki Et ve Süt Kurumunun önünde, Kurumun açılışına iki saat kala, karanlıkta ve soğukta vatandaşlarımız kuyrukta. Maalesef, bu AK PARTİ hükûmetleri, Türkiye’yi 70’li yıllara yeniden döndürdü.

Süt meselesini gündeme getirdik; süt hayvanlarının kesime gittiğini, bunun süt üretiminde ciddi sıkıntıya yol açacağını söyledik. Şimdi, rakamlar ortaya çıkmaya başladı; Sayın Başkan, kasım ayında toplanan inek sütü miktarı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 6,1 azalmış; ocak-kasım döneminde azalma yüzde 3,2. Bunların önüne geçmek gerekiyor, üretimi artıracak tedbirlerini alınması lazım. Maalesef, Hükûmet bunların hiçbirini yapmıyor.

Şimdi, bu konuya çok fazla girmeyeceğim; Muğla Valiliğinin AK PARTİ’nin seçim klibini paylaşması bir rezalet yani artık devletin bittiği anlamına gelir, kurumların bittiği anlamına gelir, bununla ilgili bugün araştırma önergemiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Yani bürokratların veya memurların nasıl açıktan siyaset yaptığına ve Hükûmetin tavırlarının da buna peşkeş çektiğine yani bunu teşvik ettiğine ilişkin bir araştırma önergesi vereceğiz, bu konuyu konuşacağız.

Şimdi, Sayın Başkan, bir miktar müsamaha istirham edeceğim sizden çünkü önemli bir konu var. Dün Plan ve Bütçe Komisyonunda bu kadro meselesi konuşuldu yani sözleşmeyle ilgili bir düzenleme var. Biliyorsunuz, bu konuyu sürekli gündeme getirdik muhalefet olarak, yapılan yanlışlıkları, personel rejimdeki aksaklıkları sürekli gündeme getirdik. En sonunda, Hükûmet, sonunda bir adım atmak durumunda kaldı fakat bu adım çok eksik. Bir defa, personel rejiminde ciddi sorunlar var ve bu sorunların emin olun -eski bir bürokrat olarak söylüyorum- çoğu AK PARTİ hükûmetleri döneminde çıktı, geçmişte kısmen olanlar da bu dönemde aşırı bir şekilde büyüdü, çok ciddi mantıksız işler yapıldı ve sorunlar çığ gibi büyüdü.

Şimdi, getirilen düzenleme bunların sadece bir kısmını çözüyor, evet, biz bunları talep ettik ama eksikleri var. Şimdi, o eksikleri müsaade ederseniz buradan ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir defa, kadro meselesinde, sözleşmelerde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda ek ders karşılığı çalışan personel bu kapsamda yok, olmalı; sosyologlar var, psikologlar var, hemşireler var, sosyal çalışmacılar, sosyal hizmet uzmanları var. Halk eğitim merkezlerinde kısmi zamanlı çalışan kadrosuz usta öğreticiler kapsama mutlaka alınmalıdır, PTT’de İHS’li çalışanlar bu kapsama alınmalıdır, Türk Standartları Enstitüsünde çalışan inceleme elemanları ve proje bazlı çalışanlar mutlaka kadro kapsamına alınmalıdır. Fahri Kur’an kursu öğreticileri kısmen alındı ama burada bir 28 Kasım tarihi problemi var, bu problem giderilmelidir. Bu tarihte çalışmıyorsa önceden on yıl çalışmış olsa bile bunlara verilmiyor. Geçmişte taşeronlardan kadroya geçirilirken de -“4 Aralık mağdurları” diye bunu ifade ediyoruz- aynı yanlış yapılmıştı; bu, ciddi bir adaletsizliktir. Yani on yıl çalışmış olanı almıyorsunuz, o gün çalışıyorsa, bir günlük dahi olsa bunu alıyorsunuz. Böyle bir adaletsizliği hiç kimse kabul etmez. Bu, kul hakkıdır, bunu düzeltmek lazım.

Ücretli öğretmenlere mutlaka kadro verilmelidir. Aile sağlığı merkezlerinde çalışan grup elemanlarına kadro verilmelidir. Mecliste bizim danışmanlarımız var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakikayı doldurduk.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, bir iki dakika lütfederseniz çok memnun olurum.

BAŞKAN - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan danışmanlarımız var, bunların da kadro meselesinin çözülmesi lazım. 2017’de mağdur edilenler olmuştu taşerondan kadroya geçirilirken.

KİT’lerde çalışanlara, bunlara artık mutlaka kadro verilmek durumundadır.

Personel maliyeti yüzde 70’in altında olan kiralık araç şoförleri, laboratuvar çalışanları, kan alma personeli; MR, tomografi, sterilizasyon personeli; yemekhane çalışanları, bilgi işlem çalışanları; bunlara mutlaka kadro verilmesi lazım; bu, adaletsizliktir. KİT’lerde çalışanlar kapsam dışıydı, onlara da verilmesi lazım.

Belediye şirketlerinde çalışanlarına, kamu çağrı merkezi çalışanlarına, Karayolları müşavir firma çalışanlarına, şehir hastanesi çalışanlarına, çadır kent ve EXPO, bakım çalışanlarına, sosyal tesis çalışanlarına, kamu bankalarında güvenlik görevlisi olarak çalışan taşeronlara da kadro verilmelidir.

Şimdi, diyeceksiniz ki: “Bunlara nasıl verilecek?” Kardeşim, bunların hepsini siz icat ettiniz, zamanında icat ettiniz. Bir kısmına verdiniz, bir kısmına vermiyorsunuz. Elbette bunların da hepsine verilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkanım, biliyorum ama lütfen, istirham ederim...

BAŞKAN – Buyurun, son bir dakika.

ERHAN USTA (Samsun) – Kadro alamayan akademik personel var, 50/d’li akademi çalışanları var, bunlara kadro verilmesi lazım. 100/2000 Doktora Programı’nda çalışan çok değerli akademisyenler var, bunların hem ücretleri düşüktür hem de kadro sorunu vardır, kadrolarının verilmesi lazım.

Uzman çavuşlar, sözleşmeli er ve erbaşlar yani artık bunlara kadro verilmemesi kadar büyük bir yanlış olamaz, mutlaka kadroya kavuşturulmaları gerekiyor.

Aynı zamanda, kadronun dışında da kamuda ücret, gösterge ve statü sorunları var Sayın Başkan. Tarım danışmanları olarak bugün asgari ücretin altında çalışan mühendisler var. Denetim elemanları arasında ciddi ücret farklılıkları var yani Sayıştay denetçisi, mülkiye müfettişi, adalet müfettişi ve diğer

müfettişler arasında ciddi bir problem var. Astarları 3600 almış, kamu şeflerine 3600 verilmemiş; böyle bir adaletsizlik var. Üniversite mezunu işçiler var, işçi statüsünden memur statüsüne geçmek istiyorlar, bunların çözülmesi lazım.

Dolayısıyla, liste uzun, bu listenin tamamını kapsayacak bir çözüm bekliyoruz ve bu çözümün olması için de gereken mücadeleyi Mecliste ve her türlü platformda vereceğiz.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Akçay...

24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 9 Ocakta Almanya Dışişleri Bakanının Kıbrıs'la ilgili yaptığı açıklamaya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemen ve bağımsız bir devlet olduğuna, Rauf Denktaş, Doktor Fazıl Küçük, Mehmet Emin Yurdakul ile Osman Turan'ın vefat yıl dönümlerine ve 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü'ne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

9 Ocakta Almanya Dışişleri Bakanı Kıbrıs'ta iki devletli çözümün mümkün olmadığı yönünde bir açıklama yapmıştır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ve Türkiye'nin Kıbrıs meselesinin çözümü konusunda temel tezlerden olan iki devletli çözüm formülünü yok sayan bu açıklamayı reddediyoruz. Gerçeklere dayanan, adil, iki toplumlu, iki devletli bir yapı tesis edilmeden, kalıcı bir çözüm olmadan Türk varlığına ve Kıbrıs davamıza halel getirecek girişimler bizim için yok hükmündedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, egemen ve bağımsız bir devlettir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Yunanistan başta olmak üzere bazı Avrupa Birliği ülkeleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenlik haklarını ihlal ederek uluslararası hukuku açıkça çiğnemektedirler. Türkiye, Kıbrıs Türk halkının varlığının, egemenlik haklarının, eşit statüsünün korunmasına ve Kıbrıs Türklerinin haklı davasına sahip çıkmaya devam edecektir. Ayrıca Kıbrıs Türkleri Türk dünyasının ayrılmaz bir parçasıdır. 11 Kasım 2022'de Özbekistan'da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı Zirvesi'nde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gözlemci üye olarak kabul edilmesiyle tüm dünyaya önemli bir mesaj verilmiştir.

Bu vesileyle, vefatının 11'inci yıldönümünde Kıbrıs Türklüğünün bağımsızlık mücadelesine ömrünü vakfeden başta Rauf Denktaş'ı, Doktor Fazıl Küçük'ü rahmet ve şükranla anıyorum.

Sayın Başkan, 14 Ocak, yazar, siyaset adamı ve millî şairimiz Mehmet Emin Yurdakul'un vefatının 79'uncu yıl dönümüdür. Mehmet Emin Yurdakul "Türkçe Şiirler" "Türk Sazı" "Ey Türk Uyan" eserleriyle Millî Edebiyat akımına öncülük etmiş, Batı taklitçiliğine karşı çıkararak millî şuur ve bilincin önemini anlatmayı kendine görev edinmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – "Anadolu'dan Bir Ses" yahut "Cenge Giderken" şiirinde usta kalemiyle Millî Mücadele ruhunu perçinlemiş, Türk milletinin düşüncelerine ve hislerine tercüman olmuştur.

Bugün, aynı zamanda, düşünce dünyamızın önemli değerlerinden biri olan tarihçi, profesör, akademisyen ve siyasetçi Osman Turan'ı da anıyoruz. Osman Turan "Tarihini bilmeyen ve şuurunu taşımayan milletler hafıza ve idraklerini kaybetmiş şaşkın kimselere benzer." sözüyle millî tarih şuurunun önemine işaret etmiş, eserleriyle tarihimizin en müstesna kesitlerine ışık tutmuştur. Osman Turan "Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi" "Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti" eserleri başta olmak üzere, bütün eserleriyle kültür ve medeniyetimizi objektif ve ilmin ışığında ele almış, düşünsel bir zemine oturtmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu vesileyle, düşünce ve fikir dünyamızın 2 önemli şahsiyeti, Mehmet Emin Yurdakul’u ve Osman Turan’ı rahmetle anıyoruz.

Sayın Başkan, 16 Ocak Türkmen Şehitleri Günü’dür. 1979 yılında Irak Baas rejimi tarafından tutuklanarak işkencelere tabi tutulan Türkmen Kardeşlik Ocağı Başkanı Abdullah Abdurrahman, Doçent Doktor Necdet Koçak, Doktor Rıza Demirci ve iş adamı Adil Şerif 16 Ocak 1980’de haksız ve hukuksuz bir şekilde zalimce idam edilmişti. Türkmeneli’nin bağımsızlığı, Türk milletinin hak ve hukuk mücadelesi uğruna hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi bir kez daha rahmetle ve minnetle anıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

25.- *Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, Trendyol Go kuryelerinin eylemlerine, EPDK’nin yağdırdığı cezalara, Uludağ Alan Başkanlığı kurulmasına dair kanun teklifine, Almanya’nın Neuss kentinde AKP Milletvekili Mustafa Açıköz’ün yaptığı konuşmaya ve Kemal Kurkut davasına ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Trendyol Go kuryeleri, 1 Ocakta yapılması beklenen zammı alamadıklarını söyledikleri için dün iş bırakma eylemine gittiler. Neredeyse hepimizin, herkesin alışveriş yaptığı on-line sitelerde çalışma koşullarının hiç de parlak olmadığını kendileri de ifade ediyorlar. Her gün bize birçok paket getiren emekçiler, çok zor koşullar altında hayatlarını devam ettiriyorlar. Koşullarının iyileştirilmesini ve paket başı aldıkları ücretlerin artırılmasını talep eden Trendyol Go kuryeleri, alevli saat uygulamasının isteğe bağlı olması ve paket başı ücretlerin artırılması talebiyle direnişler. İşçiler, haftalık kırk beş saatten fazla çalışmak zorunda bırakıldıklarını ve haftanın altı günü saat 22.00’ye kadar çalıştırıldıklarını söylüyorlar. Talepleriyle ilgili yetkililer görüşmeyi reddetmiştir, işçilerin eylemleri devam ediyor. Biz de buradan Trendyol Go işçilerinin eylemlerini selamlıyoruz, yanınızdayız diyoruz.

Sayın Başkan, EPDK ceza yağdırdı geçen gün. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, EPIAŞ’a yapılan gerçek dışı bildirimler sebebiyle 40 şirket hakkında idari soruşturma açılmasına ve oluşan zararların da yurttaşlara yansıtacağına dair akla zarar bir açıklama yaptı. Açıkçası, şirketler sehvane ya da kasten gerçeğe aykırı beyan vermişler, bunu biliyoruz. Sorumlusu neden tüketici, neden halk oluyor? Faiziyle birlikte 11 milyar TL’yi aşan bu meblağ AUF mekanizmasının doğası gereği maliyet düşüşü olarak doğrudan tüketicilerin faturasına yansıtacak. Zaten elektriklerini zar zor ödeyen dar gelirli yurttaşlar bunu ödeyemez. Kamuoyu, bu konuda EPDK’dan derhâl tüketicilerin yükünü hafifleten bir açıklama bekliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bugün, Uludağ Alan Başkanlığı kurulmasına dair bir kanun teklifi gündemimizde, önergelerden sonra görüşeceğiz. Millî Parklar Kanunu’na göre, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünden izin alınmadan Uludağ’da normalde hiçbir şey yapılamıyor, Alan Başkanlığıyla tek amaç bunun önünü açmak. Şimdi, bu kurularak, Alan Başkanlığı kurularak aslında millî park statüsünde olan büyük bir alan ranta açılıyor yine. 1956 yılından beri 48 millî park için uygulanan Millî Parklar Yönetmeliği’nde, bugün ne oldu da bir anda, yetki karmaşası doğuruyor iddiasında bulunuyor iktidar. Önce Gelibolu Yarımadası, sonra Kapadokya, şimdi Uludağ Millî Parkı lağvedilerek yerine Alan Başkanlığı getirilmek isteniyor. Kapadokya’da dünyaca ünlü peribacalarındaki antik yol üzerinden yol geçirebiliyorlar ve bunu Alan Başkanlığı sayesinde yapıyorlar, biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Millî park olarak kalsaydı asla yapılamayacak olan bu yol... Şimdi de sermayenin istediği bütün talan projelerine de bu sayede yol verecek iktidar. O yüzden, biz buna “Alan Başkanlığı” değil, “talan başkanlığı” diyoruz. Uludağ Millî Parkı Bursa kentine temiz hava sağlamakla kalmıyor, doğal su varlıklarıyla da bütün ülkeye içme suyu sağlıyor. Ne Uludağ’ın su kaynaklarını ne de Uludağ’da yaşılan 169 tür endemik bitkinin yayılma gösterdiği 20 milyon metrekare alanı size bırakmayacağız. Kültür ve Turizm Bakanlığı güdümündeki “Alan Başkanlığı” adı altında ETS Turizm ve Ali Ağaoğlu’nun insafına bırakmayacağız. Devasa oteller ve geniş yollarla Uludağ’ı betona hapsedemeyeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta sonu Almanya’nın Neuss kentinde AKP Milletvekili Mustafa Açıkgöz -evet, aynı zamanda Divan üyesi- ırkçı ve katliam tehdidi içeren bir konuşma yaptı. Basında çok ciddi yer aldı, uluslararası basında da Türkiye basınında da yer aldı ve Türkiye’nin Berlin Büyükelçisi Almanya Dışişleri Bakanlığına çağırılarak sert bir şekilde uyarıldı. Dışişleri Bakanlığının resmî Twitter adresindeki açıklama şu: “Bugün Türk Büyükelçiliğini görüşmeye davet ettik. Neuss’ta bir Türk milletvekilinin yaptığı gibi çıkışlar tekrarlanmamalı. Nefret yaklaşımı ve nefret söyleminin Almanya’da yeri yoktur. Yabancı seçim kampanyası etkinliklerinin tarafımızca önceden onaylanması gerektiğini açıkça belirttik. Türk temsilciler oyunu kuralına göre oynamazsa sonuçlarını incelememiz gerekiyor.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Beş dakika doldu.

Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, sözüm ona, Milletvekili Mustafa Açıkgöz “PKK” ve “FETÖ” gibi kötülüklerin mazereti hâline getirilmiş bazı kavramların arkasına saklanarak bir soykırım ve yok etme politikalarından söz ediyor. Bu soykırım tehditleri nerede yapılıyor ve nasıl yapılıyor? Bütün milletvekillerinin bu videoyu izlemesini öneririm. Son altmış yılda bu ülkeden 5 milyon insanın göç ettiği ve yüzde 90’dan fazlası Hristiyan olan bir ülkenin dini ve inancı aşağılanarak yapılıyor; utanç verici. Bu aşağılık ve katliamcı düşüncenin sahibi zat çıkıp şu kürsüden -aslında bir nevi itiraf ettiği bu söylemleriyle- Paris cinayetlerinin ilişkisini de açıklamalıdır. Bugünden sonra yurt içinde veya yurt dışında herhangi bir Kürt’ün başına gelecek herhangi bir yönelimden bu zihniyet ve iktidar sorumlu olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hiç kimse “PKK” ve “FETÖ” kavramlarının arkasına sığınmasın. Bu, düpedüz ırkçılıktır, evet, Kürt düşmanlığıdır, soykırım çağrısıdır; bu soykırımcı itirafın başka bir açıklaması yoktur. Biz bu soykırımcı zihniyeti de bu söylemlerin sahiplerini de kendi içinde barındırmaya devam eden iktidarı da şimdiye kadar AKP’ye oy vermiş yurttaşlarımızın dikkatine ve vicdanına sunuyoruz ki ölümle tehdit ettiğiniz Kürtlerin size bunun faturasını sandıkta sormasına çok az kaldı.

Sayın Başkan, son sözüm.

Kemal Kurkut davası bugün bitti. “Beraat” kararı yerine yerel mahkeme “ceza verilmesine yer olmadığına” karar verdi. Kemal Kurkut kim? Üst tarafı çıplak, polisler tarafından “Nevroz”da katledilen bir Kürt genci. Bunun bir özelliği var, vali basına ilkin “Canlı bomba etkisiz hâle getirildi.” diye bir açıklama yaptı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama Abdurrahman Gök gazeteci olarak o görüntüleri çekti ve çektiği için Abdurrahman Gök propagandadan ceza aldı. “Cinayeti görüntüleyene ceza verilir, cinayeti işleyene ceza verilemez.” kararının hukukta, siyasette, vicdanda, ahlakta hiçbir yeri yoktur. Evet, ne bu kararı verenlerin ne verdirenlerin yatacak yeri yok. Kemal Kurkut’un annesinin ahu bunu yapanların, yaptırınların, bunun arkasında duranların... Ne bu dünyada ne öbür dünyada rahat etmeyecekler. Bu annenin elleri iki yakalarında olacak, katilleri beraat ettirenlerde olacak. “Kürtleri katletmek serbesttir.” karardır bu. Tanımıyoruz, kınıyoruz, reddediyoruz.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özkoç.

Buyurun.

26.- *Sakarya Milletvekili Engin Özkoç’un, iktidarın birinci hedefinin üretimi artırmak olması gerektiğine, Türkiye’nin savunma sanayisinde çok güçlü bir potansiyele sahip olduğuna, beyin göçünün en fazla savunma sanayisi alanında görüldüğüne ve Türkiye’nin her alanda sahip olduğu güçlü potansiyeli çok kısa zamanda harekete geçireceklerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İktidarın birinci hedefi her alanda üretimi arttırmak olmalı ancak bu yirmi yıllık tecrübeyle Türkiye’de bir başarı hikâyesi maalesef olmamıştır. Millet İttifakı olarak ülke yönetimini devraldığımızda ekonomi politikamızın temeli tam da bu olacak; her alanda üretimi arttırmak. Tarımsal üretimden sanayiye, savunma sanayisine her alanda üretimi arttıracak, teşvik edecek, ön açacağız. En önemlisi, devletin desteği emek verene, iş ehline, üretmek isteyeneye adil dağıtılacaktır.

Türkiye savunma sanayisi açısından çok güçlü bir potansiyele sahip eğer nitelikli dolandırıcılara Tank Palet Fabrikası gibi fabrikalar peşkeş çekilmezse. Gurur kaynağı olan millî projelerimizden ATAK helikopterinin temeli 1995’te atılmıştır, FIRTINA obüsünün 1995’te, millî gemi projemiz MİLGEM’in 1996’da temelleri atıldı. Savunma sanayisinde kendi gemimizi, obüsümüzü, tankımızı, helikopterimizi yapmak için ordumuzun, devletimizin önderliğinde başlattığımız projelerdir bunlar; köklü bir geçmişe, geleneğe ve çabaya sahiptir. Bugün onur duyduğumuz sonuçlarını da görüyoruz, daha iyilerini de göreceğiz. Savunma sanayisinde atılan her adım devletimiz, milletimiz için hayati önem taşımaktadır. Savunma sanayisinde devamlılık ve gayrişahsilik esastır. Bu esasın çiğnenmesi sektöre ket vurur ve ne yazık ki şu anda da vurmaktadır.

Ülke olarak çok büyük bir potansiyele sahibiz, önemli başarıların altına imza da atıyoruz ancak kayırmacılık ve liyakatsizlik önümüzü kesiyor, en büyük gücümüz olan insan kaynağımızı eritiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bugün, Türkiye’de beyin göçünün en fazla görüldüğü alan savunma sanayisidir. ASELSAN, TAI, HAVELSAN, ROKETSAN, Meteksan, MilSOFT, TUBİTAK gibi göz bebeği kurumlarımızdan insanlar ayrılıp gidiyorlar. Onlarca yetişmiş bilgili, tecrübeli mühendisimiz yurt dışına gidiyor. Savunma sanayisinde yurt dışına göçen mühendislerimizin en büyük derdi liyakatsizlik, ekonomik ve siyasi istikrarsızlıktır. Bu kaygıyı yedinci yargı paketine bir madde koyarak aşamazsınız. Beyin göçü ve bu göçün gerekçeleri çok açıktır. Her toplumsal sorunda yaptığımız gibi bunu da yasaklarla çözmeye kalkamazsınız. Yedinci yargı paketine bir yasa maddesi ekleyerek savunma sanayisinde çalışan mühendislerin yurt içinde ve yurt dışında kurumlara geçişlerini zorlaştırmaya çalıştığımız, basına yansıyan haberler arasında yer almaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Böyle bir adım atmayın. Bu, çare değildir. Derdin kaynağının büyümesini sağlamaktan başka bir işe de yaramaz.

Biz buradan tüm mühendislerimize, gençlerimize, geleceğini yurt dışında aramaya çalışan insanlarımıza söz veriyoruz. Çok az kaldı, en fazla dört beş ay. Savunma sanayisinde ve toplumun diğer her alanında yaratılmak istenen cendereyi kaldıracğıız. İnsanlarımızın, gençlerimizin ve ekonominin önünü açmak için ne gerekiyorsa onu yapacağız. Özellikle vurgulamak istiyorum ki savunma sanayisinde yapılan her iş, başarısıyla, başarısızlığıyla bize aittir, ülkemize aittir. Ülkemizin insanının alın teri ve emeği geleceğimizdir. Biz sektördeki kayırmacılığı, peşkeşi ve insanlarımız üzerindeki baskıyı ortadan kaldırmak istiyoruz ve bunun için azimliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hizmet üretimini desteklemek için gelmek istiyoruz. Göreceksiniz, çok kısa zamanda, Türkiye, savunma sanayisinde ve her alanda sahip olduğu güçlü potansiyeli harekete geçirecektir.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Sayın Akbaşoğlu...

27.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Genel Kurul gündemine, ne söyledilerse onu yaptıklarına, EYT'yle ilgili çalışmalara, millet-devlet kaynaşmasıyla Türkiye Yüzyılı'na doğru yürüdüklerine ve AK PARTİ iktidarında savunma sanayisinde devrim yapıldığına ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Bugün, inşallah, hep beraber, Bursa milletvekillerimiz ve 43 milletvekilimizin imzasıyla teklif olarak sunulan Bursa Uludağ Alanı'nda Başkanlık yönetimiyle yetki kargaşasının ortadan kaldırılması, birçok birimimizin, birçok kurumumuzun yetki alanına giren hususların, ilçe belediye başkanlığı, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Tarım Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili alanların yetki karmaşası içerisinde maalesef bürokrasiye boğulan iş ve işlemlerin hızlandırılması ve bu konuda Bursa halkının daha rahat bir şekilde Uludağ'dan istifade edebilmesi, bu konuda hakikaten bütüncül bir yönetim anlayışının ortaya konulması, daha rahat, daha iyi bir koordinasyonun sağlanması, burada Bursalıların Uludağ'dan daha fazla istifade edebilmesi, koruma ve kullanma dengesinin korunarak bu konuda en güzel, verimli bir yönetimin sağlanması hususunda tıpkı Çanakkale Alan Başkanlığı ve Kapadokya Alan Başkanlığı gibi bir idari düzenlemenin gelebilmesi hususunda bir teklif söz konusu. İnşallah, bu teklifi Genel Kurulumuzda görüşeceğiz, yüce Meclisin huzuruna getirdik, burada görüş ve kanaatlerini bütün milletvekillerimiz ortaya koyacaklar.

Akabinde de malumunuz dün itibarıyla sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesine ilişkin yaklaşık 500 bin insanımızı ilgilendiren, aileleriyle milyonları ilgilendiren bir kanun teklifimizi inşallah Genel Kurulun gündemine yarın sunmayı düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda gerek Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili gerekse sözleşmeli personelin kanunlaştırılmasına ilişkin bu haftaki çalışmamızı bu şekilde planladık. Tabii ki bütün milletvekillerimizin katkılarıyla bu 2 kanunu görüşmeyi ve yasalaştırmayı düşünüyoruz Meclisin takdiriyle.

Bunun dışında, şunu ifade etmek isterim: Tabii, bugün de paylaştık kamuoyuyla, bunu Meclis kürsüsünden de tekrar bütün milletimize hatırlatmak isteriz ki 5 adım atacağız demiştik, Allah'a çok şükür, 4'üncü adımını bu hafta görüşmeyi düşünüyoruz ve bunu yasalaştırmayı düşünüyoruz. Asgari ücreti düzenleyeceğiz demiştik, memur ve emeklilerin durumlarının daha iyileştirilmesine ilişkin bir yasal düzenleme yapacağız demiştik, bunun dışında, 3600 ek göstergeyi yasalaştıracamız dedik; bunları hayata geçirmenin mutluluğu içerisindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - 4'üncü adım olarak da sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesi sözümüz vardı, bu sözü de Genel Kurulun gündemine getirmenin bahtiyarlığı içerisindeyiz. Ne söylediysek onu yapıyoruz, yaptığımızı söylüyoruz. Bu millet sahipsiz değildir, bu milletin bütün fertleri, bütün katmanları; işçisi, çiftçisi, emeklisi, memuru, esnafı, sanayicisi, nesi onların gündemiyse o gündem bizim gündemimizdir. Milletimizin gündemi bizim gündemimizdir, milletimizin kırmızı çizgisi bizim kırmızı çizgimizdir; bütün sorunlara el atıyoruz, dosya dosya önümüze alıp hepsini inşallah çözümlüyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – EYT, EYT... Sayın Akbaşıoğlu, EYT'ye ne oldu? EYT uyuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu manada EYT'yi de Allah nasip ederse önümüzdeki hafta Meclisin gündemine getireceğiz, Meclis Başkanlığımıza vereceğiz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kaç hafta oldu, bitmiyor bu haftalar hiç.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ve bu konuyla ilgili kanun teklifi çalışmalarına milletvekili arkadaşlarımızla beraber başladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - EYT'yle ilgili teknik çalışmayı Çalışma Bakanlığımız tamamlamıştır. 2 milyon 250 bin insanımızı evvelemerde ilgilendiriyor, toplamda 5 milyona yakın insanımızı ilgilendiriyor. Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanımızın kamuoyuyla paylaştığı üzere, herhangi bir yaş şartı olmaksızın 8 Eylül 1999 tarihi itibarıyla ondan daha önce hangi hukuki statü söz konusu ise aynı hukuki statüye dair emeklilik hakları kazanılmış olacak ve inşallah, muhtemelen önümüzdeki hafta kanun teklifini Başkanlığımıza sunacağız; şubat ayı içerisinde bunu Meclisin takdiriyle yasalaştırıp bütün EYT'li kardeşlerimizin mart ayında emeklilik maaşlarını almalarını hep beraber sağlayacağız inşallah.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – E, seneye bıraksaydınız bari.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şu EYT konusunda net tarih verip durmayın bari ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli arkadaşlar, bunun dışında, tabii ki Türk, Kürt, Arap, Alevi, Sünni, toplumumuzun hepsi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir Grup Başkan Vekili bir gün “şubatta” bir gün “martta” diyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aralıkta...

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Türk, Kürt, Arap, Alevi, Sünni, bütün toplum kesimlerimizle bir milletiz, tek devletiz; tek bayrak altında, tek vatanımızda, hep beraber, birbirimizle kaynaşmış bir şekilde, millet-devlet kaynaşmasıyla Türkiye Yüzyılı'na doğru yürüyoruz. Allah'ın izniyle, hiçbir ayırım olmadan, bütün özgürlükleri sonuna kadar yaşayarak, yaptığımız demokratik devrimlerin özgürlük alanında hep beraber kucaklaşarak ileriye doğru yürümeye devam edeceğiz; tabii ki hakaret etmeden, suç işlemeden. Türkiye Cumhuriyeti'nin kanunları herkese eşittir, suç işleyen herkes de bağımsız ve tarafsız yargı tarafından değerlendirilerek karşılığına çarptırılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Yedi dakika oldu, toparlayalım.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda, İHA, SİHA, Taarruzi İnsansız Hava Aracı (TİHA) ve KIZILELMA'yla, Millî Muharip Uçak'la hakikaten millî savunma sanayisinde devrim yaptık AK PARTİ iktidarında; Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın, Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu sağlam, kesin iradeyle, Allah'a çok şükür, bugün 4 milyar doları aşan bir ihracata eriştik. Önümüzdeki yıl, dünyada, 10 milyar doları aşacak büyük bir hamle yapmayı düşünüyoruz. Bu konuda tabii ki Rahmetirahman'a kavuşan, insansız hava araçlarında dünyanın bir numarası olmamızın temellerini atan Sayın Özdemir Bayraktar'a rahmet diliyorum. Onun açtığı çığırı devam ettiren Selçuk Bayraktar'a, Haluk Bayraktar'a buradan, bir milletin ferdi olarak hakikaten teşekkürlerimi sunuyorum. Bu konuda siyasi iradeyi tam manasıyla ortaya koyan ve hakikaten Türkiye'nin gücünü gösteren, yüzyılın lideri Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a da teşekkürlerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, devlet memurlarının siyasi faaliyette bulunmalarının ve bunun yol açtığı demokratik, ahlaki ve manevi tahribatın önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/1/2023 Salı günü (bugün) toplanmadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, devlet memurlarının siyasi faaliyette bulunmalarının ve bunun yol açtığı demokratik, ahlaki ve manevi tahribatın önlenmesi için

gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/1/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimizin konusu, tek parti diktasını çağrıştıran görüntüler, uygulamalar, hukuk dışılıklar, antidemokratik şovlar hakkındadır. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

15 Ocak 2023 tarihinde Muğla Valiliği bir paylaşım yapıyor ve resmen Cumhurbaşkanı üzerinden AKP propagandası yapıyor. Yapılan bu aleni hadsizlik ve partizanlık, yönetim kültürü çok yüksek olan Türk idarecilerine hiç yakışmamıştır; bunu kınıyorum, ayıplıyorum. “Devlet, partinin bir aparatıdır.” anlayışı ne kadar ilkel bir anlayıştır. Yönetimdeki bu kanserleşme, kuşkusuz, devlete yanlış besleme yapan AKP’yi en başta yok edecektir. “AKP eşittir devlet” demek yok olmak demektir arkadaşlar. Allah korusun, hep birlikte tarihten silinebiliriz. O yüzden, Muğla Valiliği hakkında Mülkiye Teftiş Kurulunun harekete geçirilmesi şarttır.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarlarının devlet ve kamu kurum ve kuruluşları üzerinden binlerce partizan uygulama yaptığını biliyoruz. Memurları, üye işçileri mitinge zorla götürmek, sel ve yangın afetlerinde parti şovları sergilemek, partizan icraatlar, polis üzerinde -özellikle yargı erkine- suç olmasına rağmen baskı yapmak ya da hâkim ve savcılarını tayin ettirmek, usulsüz ihaleler, haksız ve yersiz krediler, üniversitelerin partizanlaştırılması, liyakatin göz ardı edilmesi, valilik toplantılarına bizzat iktidar vekillerinin katılarak süreci yönetmesi, sivil ve askerî şahsiyetlerin alkışa zorlanması gibi daha binlerce örnek sayabiliriz.

Değerli milletvekilleri, Anayasa ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, memurların ve işçi olmayan kamu görevlilerinin siyaset yasağını, sadakat ve tarafsızlığını anlatmaktadır. Yani 7’nci madde diyor ki: “...herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar...” Devam ediyor: “...hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar ve bu eylemlere katılamazlar.” Tüm bunlara rağmen devletin saygın organları AKP elinde siyasi hesaplara maalesef kurban edilmektedir. Bu, AKP’nin hukuku çiğnemede gözünü kararttığını göstermektedir; yerleştirmeye çalıştıkları rejim tam bir bataklaktır.

Arkadaşlar, düşünün, bugün itibarıyla yüzde 40’ın altına düşmüş bir iktidar, yüzde 60’ın üzerinde güce sahip bir kesimi yok farz ederek halka rağmen iktidarını sürdürmeyi, kurguladığı baskı rejimiyle sağlamaya çalışıyor. İnsanlık tarihi böyle bir modeli asla kalıplaştırmamıştır. Devleti partiye indirgeyen, memurunu parti mensubu sayan, millet iradesine gözünü kapayan her iktidar geride bir enkaz bırakarak yok olmuştur.

Değerli arkadaşlar, bir demokratik hukuk devletinde devlet ve parti ilişkisi örtüşen bir ilişki değildir. Eğer partiyi devletleştirirseniz yani parti devleti kurarsanız bu büyük bir zulmü de beraberinde getirir; bunun birçok örnekleri var. Mesela Sovyetler Birliği Komünist Partisi; devletin sahibidir, milyonlarca insanın savaş ve açlıktan ve siyasi cinayetlerden yok olmasına neden olmuştur. Nitekim, Almanya’yı faciaya sürükleyen Nazi Partisi de diğer bir benzeridir. Bizde Balkan Harbi, asırlarca egemenliğimizde kalan Balkanların bir yıl içerisinde bütünüyle elimizden çıkmasıyla sonuçlanmıştır; bunun sebebi, partizanlaşmış Osmanlı bürokrasisi ve askeriyesidir. Neredeyse Türklük sükût edecekti arkadaşlar, ne mutlu ki Atatürk’ün millî mücadelesiyle yok olmaktan kurtulduk. Bir milletin bütünüyle kurtulmasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Evet, bugünlere geldiğimizde, askerimize, bürokratımıza, aydınımıza, diyet borcuna sokulanlara AKP politbürosunun alkışlatıldığını üzülerək görüyoruz; bunu hep birlikte reddetmeliyiz ve buna karşı çıkmalıyız. Devlete ciddiye yakışır arkadaşlar.

Sözlerime son verirken önergemin kabulünü diler, hepimize saygılar sunarım.

Teşekkür ederim. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Köksal, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- *Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Afyonkarahisar ili Gökçe Mahallesi TOKİ konutları hak sahiplerinin yaşadığı mağduriyete ve Sandıklı ilçesi Soğucak köyüne yapılma sözü verilen baraja ilişkin açıklaması*

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Afyonkarahisar ili Gökçe Mahallesi TOKİ konutları hak sahipleri dört yıldır konutlarının teslim edilmesi için uğraşiyor. Hemşehrilerime “Konut sahibi olacaksınız.” diye söz verdiniz, dar gelirli insanlar bir umutla gidip yazıldılar ama gelinen noktada ortada konut yok. O günün koşullarında 16 bin liralık peşinatla 200-300 bine konut sahibi olunabilecekken bugün 1 milyon gibi rakamlar telaffuz ediliyor. Yazık değil mi hemşehrilerime? Siz, konut müjdesi vermeden evvel söz verdiğiniz konutların teslimini yapsaydınız keşke.

Öte yandan, seçim bölgem Sandıklı ilçesi Soğucak köyünde 2009 yılından beri, verdiğiniz baraj sözünü yerine getirmediniz, baraj hâlâ yapılmadı. Özellikle yazın su sıkıntısı had safhada. Soğucaklı hemşehrilerim hiç merak etmesin, o barajı Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında biz yapacağız.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) *SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

1.- *İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, devlet memurlarının siyasi faaliyette bulunmalarının ve bunun yol açtığı demokratik, ahlaki ve manevi tahribatın önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Mahmut Toğrul.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Genel Kurulu, Genel Kurulun sevgili emekçilerini ve ekranları başında bizleri dinleyen sevgili yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin grup önerisi üzerinde partim adına söz aldım.

Sayın Başkan, iktidar partileri ile kamu, daha doğrusu devlet arasında ilişkiler her zaman sorunlu olagelmıştır ama hiçbir dönem AKP dönemindeki kadar açık, aleni ve artık devleti parti devletine dönüştüren bir konuma gelmemiştir. Eskiden bu destekler, bu ilişkiler gizli, biraz üstü örtülerek yapılırdı ama günümüzde artık aleni yapılıyor. AKP yani iktidar partisi... Kaymakamlar, valiler, rektörler, Millî Eğitim müdürleri, Sağlık İl müdürleri AKP'nin birer il, ilçe başkanı gibi faaliyet göstermekten asla imtina etmiyorlar. Bakın, dediğim gibi, bu ilişkiler daha önce gizli saklı yürütülürken artık aleni yürütülüyor. Önergede de belirtildiği gibi Muğla Valisi, açık bir şekilde Valiliğin sitesinden AKP propagandası yapmakta beis görmüyor hatta bunu göstere göstere Twitter sayfasında paylaşıyor. Bu, sadece Muğla

Valiliğinde olan bir durum değil; bakın, AKP Genel Başkanı illere seçim çalışmalarına gittiğinde aynı şekilde valiler, kaymakamlar, il Millî Eğitim müdürleri, Sağlık müdürleri, Tarım müdürleri, tüm müdürlükler olmak üzere herkese o programlara katılması için açıkça mesajlar gönderiyorlar, katılımı zorunlu tutuyorlar ve AKP il başkanlıklarının yapamadığı çalışmaları devlet olanaklarıyla sürdürüyorlar.

Ve en önemlisi Sayın Başkan, önümüzde, yüz yılın belki en önemli seçimine doğru gidiyoruz; bu kadar parti devleti hâline gelinmesi, kurumların bu kadar iktidar partisi adına davranıyor olması yarın seçim sürecinde eşitsiz bir seçim sürecine de neden olacaktır. Çünkü açıkça şu anda yaşıyoruz; bakın, hiçbir ilde AKP, MHP milletvekilleri dışında, ili ilgilendiren bir konuda, diğer muhalefet partilerinin milletvekillerinin bir toplantıya çağrıldığına şahit olmadık, bir toplantıya katıldıklarına şahit olmadık, görüş belirtmelerine katlanıldığına şahit olmadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Böyle bir durumda, bu kadar merkezleşmiş, partiyle bu kadar özdeşleşmiş il yöneticilerinin yarın seçim sürecinde bu eşitsizliğe nasıl neden olacaklarını hepimiz görüyoruz. O açıdan bu önerenin desteklenmesi lazım; devlet ve iktidar partisi hukukunun netleştirilmesi açısından zaruridir, önemlidir ve biz de bu önergeyi destekliyoruz; bu, bir an önce herkesin gerçekten titizlikle üzerine eğilmesi gereken bir konudur çünkü devlet kalıcıdır, iktidar partileri gidicidir, “Gelenle giden aynı yolda devam ederse o zaman bu devlet bitmiştir, tükenmiştir.” denir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum Başkan. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Levent Gök.

Buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Konu önemli, konu önemli, demokrasimiz açısından önemli. Tabii, önergede Muğla Valisinin AKP'nin bir siyasi etkinliğini Twitter hesabından duyurmasıyla başlayan bir sorun gündemde. Sorun sadece valilerle sınırlı olsa belki bir derece konuşacağız ama sorun derin; sorunda asker var, asker de siyasetin içerisinde; valisi, kaymakamı, Emniyet müdürü, Millî Eğitim müdürleri... Peki, bu neden oluyor? Çünkü balık baştan kokuyor, Cumhurbaşkanı siyasetin içinde olunca tablo böyle oluyor. Bu konu demokrasimizin en önemli konusu, cumhuriyetimizin ilk yıllarından itibaren gündeme gelmiştir ve Mustafa Kemal Atatürk -bakın- 22 Eylül 1909 tarihinde İttihat ve Terakki Cemiyetinin 2'nci Büyük Kongresi'nde ordu ile siyaset kurumunu ayırmıştır ve demiştir ki: “Ordumuzun içinde bulunan cemiyet arkadaşlarımız eğer siyasete devam etmek istiyorsa ordudan ayrılmalı; ya askerlik ya vekillik.” Şimdi biz Silahlı Kuvvetlerimizden, Genelkurmay Başkanından bunu bekliyoruz: Ya askerlik ya vekillik. (CHP sıralarından alkışlar)

İktidar partisi miting yapıyor, Millî Eğitim Bakanlığının müdürleri bütün okullara yazı gönderiyor, “Öğrencilerinizi siyasi parti mitingine getirin.” Böyle bir şey olmaz değerli arkadaşlarım; olmamalı, olursa devlet tahribata uğrar ama ders almamız lazım. Atatürk nasıl askerlik ve vekilliği ayırmışsa, siyasete girmişse şimdi yapılması gereken, askerlerin de üniformalarını çıkarıp siyasete girmesi, kamu kurumlarında çalışanların da istifa edip siyasete girmesidir.

Bakın, Cumhurbaşkanı'dan kaynaklanan bir sorunu konuşuyoruz değerli arkadaşlarım. Cumhurbaşkanı öyle yaptığı için bunlar da böyle yapıyorlar. Oysa tarihimize baktığımız zaman -iktidar partisinin genellikle eleştirdiği bir siyasetçi İsmet İnönü ama- İsmet İnönü, ortaya çıkan tabloyu

görünce -Cumhurbaşkanı kendisi, Demokrat Parti ile Cumhuriyet Halk Partisi arasında tartışmalar var ve- 30 Kasım 1947 tarihinde Cumhuriyet Halk Partisinin tüzük kurultayına kendi getirdiği bir maddeyi oylatarak ve kabul ettirerek Cumhurbaşkanlığı ile parti başkanlığını ayırmış bir siyasetçidir. İsmet İnönü bunu kaç yıl önce yapmıştır, demiştir ki: “Arkadaşlar, ben herkese karşı müsavi olmak durumundayım.” Ondan önce Recep Peker ile Celal Bayar arasındaki tartışmalarda onları buluşturmuş, 12 Temmuz Beyannamesi’ni açıklamış ve partilerin birbirlerinin arasındaki ilişkileri tanzim etmiştir Cumhurbaşkanı. Ama şimdi tablo öyle değil, şimdi tablo korkunç.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LEVENT GÖK (Devamla) – Demokrasi bu yükü taşıyamaz değerli arkadaşlarım. O yüzden buradaki araştırma önergesinin konusunun dışında konu, Anayasa’nın değişmesine bağlıdır; Anayasa değişecek, Cumhurbaşkanı partisiyle bağımlı kesecektir. Anayasa’daki bu değişiklikleri gerçekleştirmediğimiz takdirde bu sorunları yaşamaya devam edeceğiz. Tıpkı Atatürk’ün yaptığı gibi, tıpkı İsmet İnönü’nün yaptığı gibi demokrasimizi taçlandırarak adımları atmak durumundayız. Bunları atmadığımız takdirde, bir gün Muğla Valisi, yarın bir başka kaymakam, yarın bir Emniyet müdürü, yarın Genelkurmay Başkanı çıkar, siyasetin içinde olduğu izlenimlerini veren her türlü davranışı sergiler.

Türkiye’yi buradan çıkarmamız gerekiyor değerli arkadaşlarım. Bence yapılacak en önemli şey, Türkiye’ye vereceğimiz en büyük fayda Anayasa değişikliğiyle tek parti, tek adam rejiminden kurtulmak ve Türkiye’yi demokrasiyle taçlandırmaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Atay Uslu.

Buyurun Sayın Uslu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla sevgiyle, en kalbi duygularıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız, ülkemizi il il, ilçe ilçe gezmekte; her ilde yapılan eserleri, yatırımları, hizmetleri bir devlet programıyla, bir valilik programıyla hizmete açmakta, kurdelelerini kesmektedir. Bu hizmete açma programlarının tamamına milletimizin tamamı davetlidir. Her ilimizde yüz binlerce kişi yapılan bu yatırımlar için teşekkür edip, âdeta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ı bağrına basmaktadır.

Geçen hafta sonu Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Muğla ilinde toplu açılış törenlerine katılarak vatandaşlarımızla bir araya geldi. 50 binin üzerinde vatandaşın katıldığı, âdeta Muğlalıların Cumhurbaşkanımızı bağrına bastığı bir açılış töreniydi. Eğitimden sağlığa, ulaşım, spora kadar 5 milyar dolarlık yatırım Muğlalı vatandaşlarımızın hizmetine sunuldu. Bunların içinde gençlik merkezi var, öğrenci yurtları var, spor salonları var, hastaneler var, yollar var, tüneller var hatta yerel yönetimler tarafından yapılması gereken kanalizasyon şebekesi ve arıtma tesisleri var. Bunların hepsi Muğla’ya, Muğlalıya, ülkemize sunulan çok güzel hizmetler; hepimizin alkışlayacağı, sevineceği eserler.

Ondan önceki hafta da Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Antalya’mızı ziyaret ettiler, yine Antalya’da güncel değeri 8 milyarı aşan 89 ayrı projenin açılışını gerçekleştirdiler. Antalya’ımızda da 90 binden fazla vatandaşımız Cumhurbaşkanımızı bağrına bastı. Antalya’da da 41 ayrı okul, spor salonları, 3 ayrı yurt, gençlik merkezi, millet bahçeleri hatta yüz yirmi beş yıldır kapalı olan Şehzade Korkut Camisi restore edildikten sonra açılışı gerçekleştirildi. Bu eserlerin yapılmasından milletimiz çok memnun. İsteriz ki tüm siyasal partilerin yöneticileri de mutlu ve memnun olsunlar. Evet, bunların hepsi gurur duyacağımız, milletimizin ve ülkemizin kazanımları. Her siyasal partiye gönül vermiş vatandaşımız bu kazanımlarla gurur duyuyor. Biz de istiyoruz ki siyasetçiler de gurur duysunlar.

Arkadaşlar, Cumhurbaşkanımız Antalya ziyaretinde Kumluca'ya da ziyaret etti. Kumluca'da bir sel felaketi meydana gelmişti. Cumhurbaşkanımızın Kumluca ziyaretinde 25 binden fazla vatandaşımız Cumhurbaşkanımızı sokaklarda, meydanlarda karşıladı. Sayın Kılıçdaroğlu Kumluca'ya ziyaret etmişti, Sayın Kılıçdaroğlu'nu Kumluca'da yalnızca 350-400 kişi karşıladı, bunu da antrparantez belirteyim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kuyruklu yalan!

ATAY USLU (Devamla) - Cumhurbaşkanımızı Kumluca'da karşılayan on binlerce kişinin içinde yalnızca AK PARTİ'liler veya Milliyetçi Hareket Partili vatandaşlarımız yoktu -bakın, ben o bölgenin vatandaşayım- CHP'li, İYİ Partili farklı siyasi partilerden vatandaşlar da vardı orada.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Saydın mı? Kimin kaç kişi olduğunu saydın mı?

ATAY USLU (Devamla) – Çünkü Cumhurbaşkanımız sel felaketi olduğu ilk günden itibaren bölgeye her türlü desteği gönderdi.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sen orada mıydın? Saydın mı kim gelmiş diye?

ATAY USLU (Devamla) – Çünkü Cumhurbaşkanımız yirmi yıldır önemli eserleri ve hizmetleri bu ülkeye kazandırıyor. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri ve alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ATAY USLU (Devamla) – Tabii ki on binlerce vatandaşımız da bu eserler, bu hizmetler karşısında Cumhurbaşkanımıza teşekkürlerini ifade ettiler. Bunların hepsi devlet-millet bütünleşmesinin göstergesidir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bunların hepsi devlet-parti birleşimini gösteriyor.

ATAY USLU (Devamla) - Yatırımda, üretimde, ihracatta, sanayide, savunma sanayisinde, turizmde, tarımda eserler ortaya koyuyorsak, işler iyiye gidiyorsa hep birlikte sevinmemiz lazım.

Bütçe konuşmalarında, bakanlarımız buraya geliyor, eserleri sayıyor; ben bakıyorum ki muhalefet milletvekillerine, maalesef birisi bile alkışlamıyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – sattıklarınızı söylemiyorsunuz, sattıklarınızı da söyleyin.

ATAY USLU (Devamla) – Doğal gaz bulduk, alkış yok; Togg'u yaptık, alkış yok; SİHA'yı yaptık, alkış yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 156 tane kamuya ait fabrikayı sattınız, TELEKOM'un yarısını sattınız.

ATAY USLU (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, bu eserler hepimizin eserleri, hepimizin sevinmesi gerekiyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bunu da alkışlayalım mı?

ERHAN USTA (Samsun) – Milletın vergisiyle yapılıyor.

ATAY USLU (Devamla) – Bir şehirde ortaya çıkan eserlere, hizmetlere valilikler sahip çıkıyorsa onların sevinmesi ve sahip çıkması normaldir, bu eserleri ve açılışları paylaşması normaldir.

ERHAN USTA (Samsun) – Babasının kesesinden yaptığında alkışlarız.

ATAY USLU (Devamla) – Savunma sanayisinin önemli tesislerinden biri Sakarya Arifiye de ülkemize kazandırılıyorsa ordumuzun komutanlarının sevinmesi normaldir. Milletimiz devletiyle bütünleşirken muhalefet partilerinin de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ATAY USLU (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

ERHAN USTA (Samsun) – Atay Bey, Muğla Valisine bir gelseydiniz keşke, Muğla Valisine bir gelin. Bunları konuşmuyoruz.

ATAY USLU (Devamla) – Sözlerime son verirken muhalefet partilerinin de bu sevince ortak olmasını bekliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarımıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Geçen hafta Meral Akşener de geldi il kongresine; 2 bin kişi yoktu, 2 bin kişi yoktu! Muğla'ya gelseydin görecektin!

ERHAN USTA (Samsun) – Siz konuşmayın, sizi muhatap alan yok.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – İYİ Parti kongresine gelseydiniz 2 bin kişi yoktu! Zorunuza gitmiş olabilir yani!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, biraz evvel yokluğumda Divan üyemizle ilgili bir şey söylenmişti. Efendim, bir açıklama yapmak istiyor; onun açıklamasını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yoklama süreci başlamış efendim.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklamadan sonra yaparız efendim.

BAŞKAN – Hayhay, yoklamadan sonra söz vereyim.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Özkoç, Sayın Sarıaslan, Sayın Gürer, Sayın Yıldız, Sayın Tanal, Sayın Göker, Sayın Tuncer, Sayın Köksal, Sayın Ceylan, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Kılınç, Sayın Barut, Sayın Aytekin, Sayın Şaroğlu, Sayın Özkan, Sayın Zeybek, Sayın Hakverdi, Sayın Bingöl, Sayın Karasu, Sayın Gök.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.38

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.53****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, devlet memurlarının siyasi faaliyette bulunmalarının ve bunun yol açtığı demokratik, ahlaki ve manevi tahribatin önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Mustafa Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- Nevşehir Milletvekili Mustafa Açıkgöz’ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; burada yokken HDP Grup Başkan Vekilinin açıklamasını dinledim. Tabii, benim Almanya’daki konuşmam açık ve net; ne zamandan beridir Kürt halkını PKK’nın temsil ettiğini sorguluyoruz. Ben bütün konuşmamda, eli kanlı terör örgütü PKK ve FETÖ terör örgütüyle ilgili mücadelemizi anlattım, ne bir Kürt halkından ne de başka bir unsurdan bahsettim. Ben şunu söylüyorum: PKK terör örgütü asla ve asla Kürtleri temsil etmiyordur, Kürtlerin en büyük düşmanıdır. O gün söylediğimi yineliyorum: PKK terör örgütüyle mücadelemiz sonuna kadar devam edecek Sayın Başkanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Toğrul.

30.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Nevşehir Milletvekili Mustafa Açıkğöz'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, Mustafa Bey konuşmasında kökünü kazımdan bahsediyor; nasıl kazıyacak başka bir toprakta? Kavramların arkasına sığınarak oraları tehdit etmek ve devletler arasında krize neden olacak bir dil kullanmak... Gerçekten konuşmasının bütünlüğüne baktığımızda yapılan ırkçılıktır, yapılan aslında orada yaşayan insanların tehdit edilmesidir.

Teşekkür ediyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve arkadaşları tarafından, hapisanelerde büyüyen çocukların ve hükümlü ebeveynlerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

17/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 17/1/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

17 Ocak 2023 tarihinde Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve arkadaşları tarafından (23559 grup numaralı) hapisanelerde büyüyen çocukların ve hükümlü ebeveynlerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/1/2023 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Sayın Hüseyin Kaçmaz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de cezaevlerindeki sayı her geçen gün artıyor. Tabii, bu sayı artarken hükümlü ve tutuklu kadınların da sayısı artıyor. Tabii, buna bağlı olarak da yine, cezaevlerinde çocukların ve yine, bebeklerin sayısında da artış gözlemlenmekte ancak buna dair Adalet Bakanlığının 2018'den beri bir veri paylaşmama durumu söz konusu. En güncel veri olarak Kasım 2019 yılına ait, Hak İnisyatifinin paylaştığı bir rapor var. Bu rapora göre, 780 çocuk anneleriyle birlikte cezaevinde ancak dediğimiz gibi, Adalet Bakanlığı verilen soru önergelerine ilişkin de yine, 0-6 yaş arasındaki çocukların sayısını paylaşmamakta.

Tabii, hapishanelerdeki katı ve cezalandırıcı ortam çocukların psikolojik ve yine, psikososyolojik gelişimlerini olumsuz etkilemekte; beslenme, sağlık, oyun, eğitim, sosyal gelişim ve iletişim hususlarında çocuğun üstün yararını gözeten koşullar oluşturulmamaktadır. Tabii, cezaevi koşullarında güneş ışığından mahrum, yine, rutubet içindeki koşullarda yaşamaya mahkûm edilen çocuklar ve bebekler söz konusu. Şu an Türkiye cezaevlerinde 1 aylık bebekler olmak üzere yüzlerce bebek bulunmakta. Tabii, cezaevlerinde yine hükümlüler ve tutuklular için uygun görülen tek tip beslenme biçimiyle, beslenme durumuyla karşı karşıya kalmakta ve çocuklar, yaşlılarıyla yeterince sosyalleşememekte, okul öncesi eğitimden mahrum kalmakta ve cezalandırıcı anlayışın hâkim olduğu bir ortamda, hükümlülere sistematik olarak uygulanan baskı ve şiddet ortamında büyüyen bu çocuklar ve bu çocukların gelişimi ileride büyük bir tehlike altında. Tabii, 0-6 yaş aralığı, bir çocuğun gelişim evrelerinde en önemli olan aralıktır. Tüm bu koşulları da göz önünde bulundurduğumuzda, aslında çocukların, bebeklerin cezaevlerinde karşı karşıya kaldığı hak ihlalleri gerek mevcut ulusal yasalara ve yine tarafı olduğumuz uluslararası anlaşmalara aykırı ve yine birçok ihlali de barındırmaktadır. Demokratik toplumlarda, demokratik hukuk devletlerinde ve yine, Türkiye'nin de tarafı olduğu uluslararası anlaşmalarda birçok ülke izah edilen hak ihlallerini önlemek için birçok alternatif yöntem geliştirmiştir. Bunlardan birkaçı; ceza infazının ertelenmesi, ev hapsi, denetimli serbestlik veya elektronik kelepçe uygulamaları olarak sıralanabilir. Anneye en çok ihtiyaç duyulan 0-6 yaş aralığında çocuğu anneden ayırmak ise en son tercih edilen yöntemdir. Tabii, Bakanlık her ne kadar paylaşmasa da birçok sivil toplum örgütünün raporundan ve yine basına yansıyan birçok olaydan aslında cezaevlerinde birçok hak ihlalinin meydana geldiğini görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bebekler, çocuklar cezaevinde güneş ışığından mahrum, rutubetli odalarda yaşamak zorunda kalıyor ve yine, gelişimleri için gerekli koşullar cezaevlerinde sağlanamıyor. Basına da yansıdığı üzere, çocuğunun altını bir hafta boyunca naylon poşetle bezlemek zorunda kalan anneler var; yine, çocuğu ranzadan düşen anneler var. Tabii, cezaevinde bu ihlallerle, bu koşullarla karşı karşıya kalan çocuklarla birlikte yine cezaevinin dışında annesi-babası cezaevinde olan ağır hasta çocuklar da söz konusu. Bugün birkaç ismi sizinle paylaşmak istiyorum: Hakan Dağdeviren, 11 yaşında, lösemi hastası, anne-babası cezaevinde. Yine hatırladığımız üzere, Elif Nur Tiftik, 6 yaşında, Eskişehir'de o kötü koşullarda annesi-babası cezaevindeyken hayatını kaybeden bir çocuk. Bu fotoğrafı paylaşmak istiyorum: Değerli milletvekilleri, 8 yaşındaki Ahmet Burhan Ataç, babası cezaevindeydi ve kanser tedavisi görüyordu, toplumun tüm taleplerine rağmen baba sadece 1 defa çocuğuyla görüşürdü ve son gün durumu ağırlaşan Ahmet "Baba... Baba..." diyerek hayatını kaybetti. Bu olay aslında karşı karşıya kaldığımız vicdansızlığın da bir göstergesi.

Tabii, bununla birlikte hâlen bu vicdansızlıklar, hukuksuzluklar devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şu 2 fotoğrafı size göstermek istiyorum: Bir tarafta hayatını kaybeden, "Baba... Baba..." diyerek kaybeden Ahmet ve diğer tarafta, yine 6 yaşında kanser tedavisi gören Yusuf Kerim. Yusuf Kerim bu sabaha da yine annesiz uyandı. Soğuk bir hastane odasında kanser tedavisi görüyor; 4'üncü evre ve doktorlar yaşama şansının yüzde 20 olduğunu söylüyor. Bu çocuğu annesinden ayırmayın. Değerli milletvekilleri, bu, sadece iktidar milletvekillerinin sorumluluğunda da değil; bütün partiler, bütün toplum Yusuf Kerim'in annesine kavuşması için sessiz kalmamalı, Yusuf Kerim bir an önce annesine kavuşmalı ve bu vicdansızlık son bulmalıdır.

Değerli iktidar milletvekilleri, “Ebu Zer gelip Muaviyeleşmeyin.” diyen Ali Şeriatî'nin öğüdünü dinleyin derim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Aydın Adnan Sezgin.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde 0-6 yaş arası çocuklar annelerinin yargılama dosyaları nedeniyle, 12-18 yaş arası çocuklar ise kendi yargılama dosyalarından dolayı cezaevlerinde tutulmaktadır. Ceza infaz sistemindeki düzenlemeler çocukların haklarını ve ihtiyaçlarını gözetmekten çok uzaktır. Çocuk Koruma Kanunu'nda tanımlanmış olan koruyucu ve destekleyici önlemler hapisanedeki çocuklar için maalesef uygulanamamaktadır. Cezaevinde olan çocuklar fiziki koşulların kötülüğü ve sosyal izolasyon nedeniyle mağdur olmaktadırlar. Çocukların duygusal ve fiziksel olarak sağlıklı gelişimlerinin sağlanabilmesi için hapisanede büyüme zorunda kalmalarının önünde geçilmelidir, çocuk haksız ve ayrı bir cezaya tabi tutulmamalıdır. Genişletilmiş denetimli serbestlik gibi uygulamalarla, anneleriyle kalan 0-6 yaş arası çocukların annelerinin infazları çocuğun üstün yararı gözetilerek ertelenmelidir. Burada hem çocuğun hem toplumun sağlığı esas alınmalıdır. Çocukların yaşam koşulları nedeniyle annelerin de çifte cezalandırılması mutlaka ve mutlaka önlenmelidir.

Kendi yargılama dosyalarından dolayı cezaevlerinde tutulan çocuklarla ilgili de tedbirler alınmalıdır. Çocukları suça iten koşullar düzeltilmelidir. Hapis cezası çocuklara yönelik bir uygulama olmamalıdır. Bir çocuğun hapsedilmesinin ya da cezalandırılmasının onarıcı tarafı olamaz. Çocukların suça karışmaları önlenmeli; sokakta yaşayan çocukların barınma, eğitim, rehabilitasyon, meslek edinme, sağlık ve bakım olanakları artırılarak aile ve topluma yeniden kazandırılmaları sağlanmalıdır. İYİ Parti olarak biz, onarıcı adalet programlarıyla, suça sürüklenen ve suç mağduru çocuklara yönelik, yaşına, cinsiyetine, mağduriyet veya suça sürüklenme türüne göre bireyselleştirilmiş rehabilitasyon düzenlemeleri öngörüyoruz. Ayrıca, evlatlarımızın çocukluklarını yaşamalarını önleyen, fiziksel ve zihinsel gelişimleri açısından zararlı işlerde çalıştırılmalarını da önleyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Çocuğa yönelik şiddeti ve istismarı engellemeye matuf çalışmalara öncelik vererek bu suçu işleyenlere ağır cezai yaptırımlar uygulayacağız. Çocuklarımızla ilgili çok ayrıntılı ve gerçekçi projeler geliştirdik. Tüm çocuklarımıza daha iyi bir ülke sunmamıza çok az süre kaldı.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıkulu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 15 Temmuzdan sonra özellikle olağanüstü bir durumla karşı karşıya kaldık, Türkiye Cumhuriyeti tarihi ilk defa çok yoğun sayıda kadın hükümlüyle karşılaştı. 15 Temmuzdan sonra haksız bir biçimde birçok kadın yakalandı, tutuklandı ve ceza aldı bir derneğe üye olduğu için, bir bankaya para yatırdığı için, bir yurtta kaldığı için. Bugün itibarıyla sayılara baktım, yaklaşık 12 bin kadın hükümlü, 2

bin kadın ise tutuklu; yaklaşık 14 bin kadın şu anda çeşitli nedenlerle cezaevinde. Bu sayı, cumhuriyet tarihindeki en yüksek sayı ve işte, 15 Temmuzdan sonra özellikle yoğunlaşarak arttı. Şimdi, bu kadar yoğunluk karşısında da -tabii, bunların çocukları, bebekleri var- biz doğumhane önünde kadınların peşine düştük onların yakalanmaması, tutuklanmaması için; yeni doğum yapmış kadınların cezaevine girmemesi için çaba içerisinde olduk, bütün bunlarla karşılaştık. Şimdi, cezaevinde bugün itibarıyla 470 anne, 0-6 yaş arasındaki 520 çocukla birlikte kalıyor; bakın, arkadaşlar, 470 anne ve 520 bebek cezaevinde. Şimdi, sorun, bu bebeklerin anneleriyle cezaevlerinde iyi koşullarda kalması değil; sorun, bu bebeklerin cezaevinde olması. Bunun için ne yapacağız? İşte, bunun için bir tedbir alınmadı bugüne kadar, maalesef yapılmadı. Bu annelere karşı düşman ceza hukuku uyguladınız, hem cezaevlerinde hem de yargı ortamlarında. “Madem bu suçtan yakalanmış, madem bu suçtan hükümlü, çocuklarıyla, bebekleriyle, aileleriyle her türlü belaya, her türlü ağır cezaya layıktır.” dediniz ve onların, bu bebeklerin cezaevi dışında anneleriyle beraber kalabilecekleri bir süreye ilişkin bir yasal düzenlemeyi burada gerçekleştiremedik. Geçen yıl bununla ilgili bir ortam oldu ama daha sonra geri çektiniz.

Bakın, bu, cezaevlerinde olan bebekler için. Bir de annesi-babası cezaevinde olan, dışarıda tamamen sahipsiz olan, bakımsız olan çocuklar var. Geçen hafta Çapa Hastanesinde Yusuf Kerim’i ben de ziyaret ettim, babasıyla görüştüm, annesi altı yıl üç ay ceza almış Adıyaman’da bir yurttan belletmenlik yaptığı için; tamamen haksız bir ceza. Ya, bebeği kanser, 4’üncü kürü dün almış, belki yarın öbür gün ölecek ve annesi Sakarya Cezaevinden bugün sadece dört dakika görüşebilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Babasının ifadesiyle Yusuf Kerim bebek annesine şunu söylemiş: “Anne, seni çok özledim.” Şimdi, bu annenin tedavi gören çocuğuyla dışarıda olabileceği bir yasal ortam yok. E, bunu yapma imkânınız mı yok? Vicdanınıza sesleniyorum, yok mu? Her torba yasayı getiriyorsunuz, her şeyi getiriyorsunuz; bu bebekli anneler için bir yasal düzenlemeyi veya babalar için, anne-babalar için infazlarına ara verebileceğimiz bir yasal düzenlemeyi burada yapamaz mıyız? Burada itiraz ediyoruz. “Hayır efendim, İnfaz Yasası’nda böyle bir imkân yok.” Evet, yok; biz de biliyoruz. Peki, bunu değiştirme imkânımız yok mu? Yok mu? Var. Niye yapmıyorsunuz? Çünkü vicdansız oldunuz...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bağırmeden konuş.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – ...çünkü zalim oldunuz, çünkü mağdurluktan bu noktaya geldiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Karşınızdakileri düşman görüyorsunuz, yurttaş görmüyorsunuz ama az kaldı, bu adaletsizliklerin hesabını sandıkta soracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Akbaşıoğlu, ne cevap vereceksin?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...tümünü reddediyoruz.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Neyi?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Neyi? Neyi?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Neyi? Neyi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bütün suçlamaları iade ediyoruz; kendisini tarif ediyor, evet.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Neyi reddettiniz ya?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Eksik mi söyledik, yanlış mı söyledik?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Eksik söyledin, fazla söylemedin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, Akbaşıoğlu’nu da biz reddediyoruz, ne değişti?

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın İbrahim Yurdunuseven. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle şunu belirtmek isterim ki HDP grup önerisindeki yazıda ve sözlü olarak belirtilen 2019 yılından beri Adalet Bakanlığının anneli çocukların sayısını vermediği şeklindeki iddiasını kabul edemiyoruz. Biraz önce Sezgin Bey de aynı rakamları verdi, demek ki Sezgin Bey ulaşabilmiş. Ben de -kayıtlara geçsin- söyleyeyim: Şu anda, cezaevlerimizde 470 annenin yanında 0-6 yaş grubu olarak 520 çocuğumuz barındırılmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların kaldığı fiziki alanlar dışında, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda anne-çocuk ünitesi oluşturulmaktadır. Ek yan blokta oluşturulan alanda, hem içerisinde açık ve kapalı oyun salonlarının bulunduğu 8 odalı, 6 koğuşlu yani 48 anne-çocuğun barınabileceği alan Kasım 2020’den itibaren faaliyettedir ve şu anda kullanılmaktadır.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bebekleri hapisaneyeye tıktınız.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Marifet cezaevi yapmak değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – İnsanın girip yatası geliyor ha(!)

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Yine “IPA 2016 Yılı Programlaması” adı altında...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Ne yapacaksınız?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – ...Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğüne yürütülen Ceza İnfaz Kurumlarında Annesinin Yanında Kalan Çocuklar İçin Kurum Modeli Geliştirilmesi Teknik Destek Projesi yani kısaca “Annemleyim” projesiyle Diyarbakır Kadın Cezaevinde de bir anne-çocuk entegre alanı oluşturulacaktır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ya, mesele cezaevi değil, mesele cezaevi koşulları değil!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Mesele, insanlık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın hatip konuyu yanlış anlamış.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Burada amacımız, cezaevi dışında başka ünitelerin içerisinde anne ile çocuğun rahatça kalabileceği yeni üniteler oluşturmaktır.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Cezaevinde rahatça kalmamaz Beyefendi! Cezaevi rahatlama yeri değil, ceza yeridir cezaevi.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığıyla, kurumlarda bulunan çocuklara özel bir alanda ziyaret yapılmasını teminen, ebeveyn-çocuk görüşme odaları projelerimizi de başlattık.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Aman, bravo! Yatırımı cezaevine yapıyorsunuz; keşke dışarıdaki insanlara yapsanız, insanları da cezaevinden çıkarsanız.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bu konuda, ev ortamında yani içerisinde halı, koltuk, televizyon vesaire, tüm bir ev ortamının olacağı alanların bulunacağı bir yerde ebeveyn ile çocuk görüşmesi gerçekleştirmek için Sincan 1 No.lu L Tipi Kapalı Cezaevinde odalar oluşturulmaya başlanmıştır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan çocuk hükümlü ve tutukluların fiziksel, mental ve sosyal gelişimini sağlamak üzere, doktor ve diyetisyen kontrolünde günlük işelerin yanında ilk defa yüzde 100 daha fazla işe; içerisinde meyve, bal, süt, tatlı vesaire bulunan ek işe de verilmeye başlanmıştır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Desene siz cezaevinde bayağı rahat edeceksiniz. Kötü olmayacak yani üzülmeyselim sizin için.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Zindanlar yıkılsın, yıkılsın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Başkanı bulunduğum Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Komisyonundaki üyelerimiz de burada şahittir. Buradaki tüm Komisyon üyelerimize de çok teşekkür etmek istiyorum, zira ziyaretlerimiz sonrasında, aslında yıldan yıla artırılan bu işe bedelleri ekim ayından itibaren yüzde 100’den fazla arttırılmıştır, şu anda anne ve çocuklara işe olarak, sadece çocuğa, annesinin yanında barınan çocuğa 75 TL işe hakkı verilmektedir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Onlar özgürlük istiyor, özgürlük! İşe istemiyor.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Kadın ve çocuk hükümlü ve tutuklular ile annelerinin yanında kalan çocukların ihtiyaçları olan temizlik malzemeleri -sabun gibi, şampuan gibi, diş macunu, diş fırçası gibi malzemeler- ve gerekirse elbiseler de devlet tarafından karşılanmakta ve kendilerine verilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ya, infaza ara verin, infaza ara verin.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yusuf Kerim için bir şey söyleyecek misin?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İnfaza insanlık arası verin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, Sincan Cezaevinde karşılanmıyor mesela. Hariçten gazel okuyorsunuz ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Ceza ve tutuklarında kalan hükümlü ve tutuklu kadınlar ve çocuklar ile bu kadınların yani annelerinin yanında kalan çocukların eğitimine de özel bir önem gösterilmektedir.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – İbrahim Bey, bu çocuk ölüyor!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizde hiç vicdan yok mu ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Yine de burada, Komisyondaki arkadaşlar da şahittir, gittiğimiz yerlerde kreşe, eğitim alanlarında eğitimciler ve öğretmenler buna, kreşe izin vermekte.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu duruma çözüm bulun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Tabii, geçmiş iki yıl içerisinde biliyorsunuz bir pandemi yaşadık, bundan dolayı bazı eksiklikler olabilir, bazı gecikmeler olabilir ama biz açık ve net olarak söylüyoruz ki annesiyle barınan çocukların da eğitimine özel bir önem veriyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Hepinizi o konforlu cezaevlerinde ağırlamak isteriz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bu vesileyle HDP grup önerisine “hayır” oyu vereceğimizi belirterek Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Başkan, cezaevinde kalan çocuklarla ilgili sayı konusunda bizi suçlayıcı bir dil kullandı. Yerinden, bir dakika, açıklık getirsin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir sataşma yok efendim, bir sataşma yok.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sataşma demedim zaten.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – 60’a göre...

BAŞKAN – Sataşmadan mı söz istiyorsunuz?

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Hayır, hayır Başkanım, sataşma yok; 60’a göre, bir açıklık getirsin istiyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, sadece bir açıklama, 60’a göre açıklama.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz’ın, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven’in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İbrahim Başkan, ben, tabii, sayıları söylerken Bakanlığın bizim soru önergelerinde 0-6 yaş grubunu belirten bir sayı paylaşmadığımı da söyledim. Ama şunu size sorayım: Bugün yine Yusuf Kerim’in babasıyla görüştüm. Kanser hastası olan bu çocuğun ömrü kalmadı ve annesine ihtiyacı var. Bunu uzun zamandır gündeme getiriyoruz ama buna ilişkin tek bir kelime söylemediniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Vicdan, vicdan! Empati yapın!

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yusuf Kerim bugün de “Nasılsın?” sorusuna “İyi değilim, annemi istiyorum.” diyor; biz bu çocuğun, göz göre göre, Ahmet gibi ölmesini mi bekleyeceğiz? Bu, vicdansızlıktır. Lütfen bu konuda sizler de elinizi vicdanınıza koyun. Çoğumuzun çocuğu var, tırnağına taş değse, başı ağrısa günlerce hepimizin içi yanıyor ama bu çocuk göz göre göre ölüyor. Bunu hep birlikte yapabiliriz; bu vicdani bir meseledir, hukuki bir meseledir diyorum. Sadece buna ilişkin sizin de üstünüze düşeni yapmanızı tavsiye ediyoruz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz ve arkadaşları tarafından, hapishanelerde büyüyen çocukların ve hükümlü ebeveynlerin yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, bakanların milletvekillerine yönelik hakaretlerinin Meclis saygınlığına etkisinin araştırılması amacıyla 17/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

17/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 17/1/2023 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, bakanların milletvekillerine yönelik hakaretlerinin Meclis saygınlığına etkisinin araştırılması amacıyla 17/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3868 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 17/1/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Montesquieu'nün 1748 yılında yazdığı Kanunların Ruhı kitabında önemli bir şey var, 1748'de söylemiş. “Yasama, yürütme, yargı erkleri, organları tek elde toplanırsa o ülke felakete sürüklenir.” diye. Maalesef bugün ülkemize Cumhuriyet, saray iktidarı bunu yaşatıyor. Sorun sistemde değerli milletvekilleri çünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi adı altında tam bir keyfilik, liyakatsizlik ve adaletsizlik yaratıldı ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin, tek adam rejiminin yarattığı en büyük tahribat da Gazi Meclisin itibarsızlaştırılması oldu.

Gazi Meclis saygınlığını kaybetti; evet değerli milletvekilleri, maalesef kurtuluşu ve kuruluşu gerçekleştiren Türkiye Büyük Millet Meclisi bu sistemde işte, yaşıyorsunuz atanmışların vesayeti altına girdi. Atanmış bakanlar burada, seçilmiş milletvekillerine ağır hakaretler ettiler ve bunları maalesef hepimiz izlediniz. Değerli milletvekilleri, biz yasama organıyız, biz Türkiye Büyük Millet Meclisiyiz, biz milletin seçtiği milletvekilleriyiz ve Türkiye'yi temsil ediyoruz. Atanmış kişiler bu kürsüden, buradan Gazi Meclise, milletvekillerine parmak sallayarak asla hakaret edemezler ama siz bunların hepsini izlediniz çünkü maalesef siz de ağır bir vesayet altındasınız.

Niye bunu yapıyorlar? Zaten bu sistemde bakan yok, aslında bu sistemde bakanlar Cumhurbaşkanının sekreteryası, Meclise karşı sorumlu da değiller. Yapmaları gereken, Meclise bilgi verip buradan ayrılmaları ama neden yapıyorlar? Çünkü Meclisin denetim yetkisi ortadan kalktı; gensoru yok, yazılı sorulara Bakan isterse cevap veriyor, isterse vermiyor. Burada Gazi Meclisin seçilmiş milletvekillerine hakaret edip çekip gidebiliyorlar ve sizler de bunu maalesef izliyorsunuz. Sorun sistemde değerli milletvekilleri, sorun Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde.

Zaten önümüzdeki ilk seçim referandum niteliğinde de bir seçim olacak. Milletimiz bir karar verecek; bu sistem devam mı etsin, bu sistem değişsin mi? Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi mi, güçlendirilmiş parlamenter sistem mi? Atanmış bakanlar, sekreteryaya görevini yapan kişiler seçilmiş milletvekillerine hakaret etsin mi, Gazi Meclise saygı duysun mu? Aslında böyle de bir seçim olacak.

Değerli milletvekilleri, bu sistemde her şey çürüdü. Gazi Meclisi dahi maalesef, itibarsızlaştırdınız. Bu sistemde hukuk devletin yerini parti devleti aldı. Bu sistemde adalet yok oldu, yolsuzluklar ve yozlaşma büyüdü, kutuplaşma büyüdü. Bu sistemde liyakatin yerini biat ve sadakat aldı. (CHP sıralarından alkışlar) Bu sistemde devlet memurunun, bürokratin yerini parti memuru, parti bürokrati aldı. Maalesef, yarattığınız tablo bu.

Bu sistemde kamu kaynakları, ihaleler yandaşlara verildi. Grup Başkan Vekilimiz, Sakarya Milletvekilimiz Sayın Engin Özkoç burada. İşte, bu sistemde Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında vatandaşların, vatanseverlerin, yurtseverlerin bağışlarıyla kurulan Tank Palet Fabrikasını dahi Katar'a peşkeş çektiniz çünkü bu sistem böyle bir sistem. (CHP sıralarından alkışlar) Tam bir keyflik hâkim ama en önemli sorun, değerli milletvekilleri, bu sistem egemenliği şahsileştirdi. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesi neydi? Türkiye Cumhuriyeti devleti asla bir şahıs devleti olmayacaktı ama egemenliği şahsileştirdiniz ve Türkiye Cumhuriyeti devletini bir şahıs devletine maalesef dönüştürdünüz.

Keyflik o kadar hâkim ki bakın, bugün Hazırlık Komisyonu toplandı, Karma Komisyonun Alt Komisyonu, İYİ Parti ve CHP milletvekillerinin dokunulmazlıklarını kaldırmak istiyorsunuz çünkü talimat öyle geldi. 1.760 fezlekenin içinden 2 fezleke çektiniz, onu komisyona havale ettiniz. Kaldırın, hiç tereddüt etmeyin, derhâl kaldırın, beklemeyin ama işte Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin, bu tek adam rejiminin sonuçları bunlar. Peki, devletin hazinesini soyanların fezlekeleri nerede? Niye gelmiyor onlar? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Kendi Bakanlığına kendi aile şirketinden mal satan, ticari ilişkiye girenlerin fezlekeleri niçin gelmiyor? İstanbul'un 2 kere seçilmiş Belediye Başkanı Sayın Ekrem İmamoğlu, "ahmak" davasında hakaret cezası alırken aynı hakareti yapan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu hakkında fezleke nerede, soruşturma nerede? Ama Anayasa'nın 105 ve 106'ncı maddesi ortada. Hiçbir atanmış bakanın, hiçbir atanmış bakanın Meclise karşı sorumluluğu yok. Ama hiç kimse merak etmesin, hiç kimse endişe duymasın, ilk seçimde, milletin seçilmiş vekillerine ağır hakaretler eden atanmışlara bu sandıkta millet öyle bir ders verecek ki, öyle bir demokrasi dersi verecek ki 85 milyon bunu çok yakın zamanda görecektir.

Çok teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yavuz Ağırlioğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AĞIRALIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP'nin grup önerisi üzerine konuşacağım.

Büyük bir devletin aslında büyük bir sorunu, üç dakikaya ne sığdıracam bilmem ama konuşulması gereken şeyler var. Önergeye yeni baktım. İçinde zikredilen, şikâyete konu olan hakaretleri bu kürsüde söylemek Meclise de hürmetsizlik olur, bizi seçen millete de nezaketsizlik olur.

Konuşan arkadaşlarımızın satır aralarında söylediklerine ilave bir şeyler söyleyeyim: Efendim, sistem kötü, sistemi daha kötü hâle getiren bir şey daha var; diyelim ki sistemin bir yerlerinde bizim hakaret etmemiz, seçilmiş insanlara parmak sallamamız, kabadayı gibi davranmamız affedersiniz, efendim, talimatla yahut tüzükle, İç Tüzük'le emredilse bile, hani sistem kötüyse bile insanın şahsiyetinin kaldıracağı kaldırmayacağı şeyler vardır. Sistem kötü, sistemi daha kötü hâle getiren bir siyasi düşkünlük de var dilimizde.

Geçen gün uçakta tevafuk ettim Cumhurbaşkanlığı politikalar üst kurullarında çalışan eskiden mebus olmuş bir arkadaşımıza. Bir maçta çıkmış münakaşanın aslında ne kadar münasebetsiz bir münakaşa olduğu, bu kadar küfürle, bu kadar galiz lafla sporun bir araya gelmemesi gerektiğinden bahsederek uçakta ayaküstü hasbihâl ettik. Diyebildim ki -bütçe görüşmelerindeki insicamsızlığı kastederek söylüyorum- efendim, Meclisi böyle olanın stadı öyle olur, Mecliste birbirine böyle hakaret edenin stadyumu öyle olur. Dolayısıyla, bize bakarlar. Ben daha önce de zikretmiştim. Meclis tutanaklarına zaman zaman demokrasi tarihimizi araştırmak için siyaset bilimi, hukuk fakültesi ya da ilgili olan bölümlerin öğrencileri tez çalışmaları için baktıklarında bizden mahcup olmamalıdır, bu konuştuğumuz dilden, birbirimize ithamlarımızdan mahcup olmamalıdır. Meclisin arkasında Meclisin duvarında egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunun büyük harflerle yazıldığı ve tecelligâhı millet iradesinin kalbi olan bu yerde seçilmişlere gösterilecek hürmet devlete gösterilecek hürmettir, millete gösterilecek hürmettir. Efendim, bunu örselerseniz, seçilmişleri örselerseniz milletinizin büyüklüğüne, hizmetine talip olduğunuz devletin vakarına uygun davranmamış olursunuz. Devletinizi büyüktür; siyasetçiler büyük olmak istiyorlarsa devletin büyüklüğüne uygun davranmalıdırlar. Devletin büyüklüğüne uygun davranmalıdırlar. Devletin büyüklüğüne uygun davranmanın da usulü şudur: Devlet parmak sallamaz, devlet ceket çıkarmaz, devlet racon kesmez -çok affedersiniz- devletin işi, devletin iradesi, devletin dili, devleti yönetenlerin dili hak hukuk hattında hukukun mihmendarlığında terbiyeyle, nezaketle, vakarla birleşir. Buradan hat koştugu zaman devleti sanki bir çeteleşme diline de hâkim olan bir çeteleşme yönetiyormuş gibi bir algı oluşur; o, devlete olan saygıyı da o, devlete olan hürmeti de aşındırır. O yüzden, devlete vakar yakışır, devlete...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Bir dakika istirahat ederim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

YAVUZ AĞIRALIOĞLU (Devamla) – Devletin karşılaştığı her soruna mukabelesi vakar ve ciddiyetle hukuk altında olmalıdır. Biz, burada, daha çok bu önergeye konu olan eleştirileri Meclis görüşmelerinde, bütçe müzakerelerinde ve komisyon çalışmalarında gördük; duyunca rahatsız olduk, söyleyince, bahsedince utanır olduk. Söyleyince duyunca utandığımız şeyleri, Meclisin kürsüsünden hiçbir atanmış, hiçbir seçilmiş yahut hiçbir atanmış hiçbir seçilmişe, hiçbir seçilmiş de hiçbir atanmışa söyleyemez, şundan dolayı: Seçilmiş olmak, hakaret etme hürriyeti de vermez kimseye. “Efendim, atanmışlar bize parmak sallıyorlar.” diye, biz de seçildik diye onlara aynı hakaretle mukabele edemeyiz, kanı kanla yıkayamayız. Biz, bize düşen terbiye hattında devletimizin büyüklüğüne, vakarına, tarihî serencamına, siciline, encamına yakışır bir dil kullanmayı kendimize sorumluluk biliriz, Hükûmete de hizmetine talip oldukları devletin vakarına uygun terbiyeyle davranmalarını tavsiye ederiz efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, keşke o söylediğinizi böyle canı gönülden paylaşacak, böyle hakikat ortamı olsa da paylaşsak.

Efendim, 22 Nisan 2022... Sayın Başkanın adını unuttum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Akbaşoğlu.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Sayın Başkan Akbaşoğlu, 22 Nisan 2022, yurt dışına gideceğim, Sabiha Gökçen Havaalanı'na gittim, bir türlü pasaportum gelmiyor, açıklama yapılmıyor ve sonuçta hırpani kılıklı böyle 4 insan gelip “Sayın vekilim, yurt dışına çıkışınız yasak, çıkamazsınız.” dediler. Hayırdır? “Tahdit var.” Ne tahdidi, nerede? Uyduruk. Geldik, Ankara'da ilgili görüşmeleri yaptık ve tahdit olmadığı ortaya çıktı, bir hafta sonra yurt dışına gittik, ondan sonra 3 kere gittim.

Geçen cuma günü gene Sabiha Gökçen Havaalanı'na gittim, gene bekliyoruz. Biraz sonra bir tane hırpani geldi... Ya, burada diyor ki: "Atanmış bakanların seçilmiş vekiller üzerine tahakkümü..." Ya, atanmış bakanı bırakın sokakta bir polis, bir bekçi, herhangi bir sivil faşist, birbirlerinden güç alarak bize hakaret ediyor. Allah aşkına, siz bundan ne zevk alıyorsunuz? Bunun neresi hoşunuza gidiyor? Utanç verici bir şey. Bir tane, rütbesi dahi belli olmayan bir polis, gelmiş bana diyor ki: "Yurt dışına çıkamazsın." Diyorum ki: Bakın, ben milletvekiliyim, benimle konuşurken bir milletvekiliyle konuşur gibi konuşun. "Ne yapayım sen vekilsen, ben de polisim." diyor. Magandaca bir yaklaşım, Kerberosça bir yaklaşım, alçakça bir yaklaşım. Benim haklarım engelleniyor, ben yurt dışına çıkamıyorum. Soruyorum, arıyorum herhangi bir tahdit yok, herhangi bir engel yok. Yarın da ilgili nüfus idaresine, ilgili birime gidip bakacağım.

Şimdi "Kaçacak." diyorsanız, bakın, ben Hallâc-ı Mansur'un torunuyum. Bizim için zindan da bir, meydan da bir. Tamam mı? Yazın bir yere. Biz bir yere kaçmayız. Biz hakikat ehliyiz, biz suçlu değiliz, biz suçluları yargılamak için buradayız. (HDP sıralarından alkışlar) Kiminle dans ediyorsunuz! Ve düşmanlık yapıyorsanız biraz kaliteli olun. Bu kalitesizlikle bize düşmanlık yapamazsınız. Düşmanlığın da bir kalitesi olur, çok kalitesizsiniz; yapmayın bunu. Üç beş polisi üstümüze salarak siyaset yaptığınızı sanıyorsanız bu, faşizmin, sokak magandalığının ta kendisidir, bunun etik bir açıklaması olmaz.

Sayın Başkan Celal Adan, Meclis Başkanını, yetkilileri aradık, Meclis Başkanı da bize dönmedi, bu da bir başka ayıp.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Ben, bu Meclisin 110 bin oyla Antalya'dan seçilmiş vekiliyim. Tıpkı sizler gibi, burada oturan herkes gibi. Burada oturan herkes gibi milletvekili neyi hak ediyorsa benim ve HDP sırasında oturan bütün milletvekillerimizin hakları var. Kim bu hakkı ihlal ediyor ve görevi ne olursa olsun bize "terörist" diyor, bizi aşağılıyor, bizi azarlıyor, bize parmak sallıyorsa kim olursa olsun o parmağı kırıp o "terörist" lafını ona yedireceğiz ve demokrasi, adalet, hak, hukuk çerçevesinde de yargılayacağız.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Parmak sallayan sensin!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Hiç boşuna laf atma oradan. Suçlusun, suçunu kabul et.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Sen hâkim misin de yargılıyorsun!

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kayıtlara geçmesi açısından ifade ediyorum ki Sayın Başkan: Biraz evvel kürsüde konuşan hatip, kendi kendini tarif etmiş, kendi sıfatlarını saymıştır; aynen iade ediyoruz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Allah aşkına ya! Sen önce vekilin sorduğu soruya cevap ver Sayın Akbaşıoğlu!

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Siz sorulara cevap vereceksiniz Başkan! İadeyle mükellef değilsiniz! Ben de aynısını size iade ediyorum!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sayın Başkan, muhatap olmayın ya! Muhatap olmaya değmez!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sen hiçbir şeye değmezsin!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Tamam, tamam; yeni dönemde seni vekil yapacaklar, çok iyi bağıriyorsun!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Onları size söylediydi, size söylüyor. Niye engelliyorsunuz bizi! Niye tedbir kararı aldırıyorsunuz!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ne gerekçe kullanılıyor? Bir milletvekilinin yurt dışına çıkışını ne gerekçeyle yasaklıyorsunuz? Yarın bunları siz yaşayacaksınız!

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- *Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, Düziçi Sabunsuyu Çatak Barajı ve Sulaması Projesi'ne ilişkin açıklaması*

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde 2002 yılından bugüne eser ve hizmet siyasetimizi sürdürdük ve sürdürmeye devam ediyoruz. 2015 yılından bugüne milletvekili olarak hizmet etmeye başladığım Osmaniye ilimiz için birçok yatırım ve projenin hayata geçmesini sağladık ve sağlıyoruz. Bunun en son örneği, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la yapmış olduğumuz görüşmeler neticesinde bölgemizin altmış yıllık hayali olan Düziçi Sabunsuyu Çatak Barajı ve Sulaması Projesi'nin 2023 yılı Yatırım Programı'na alınmış olması, ilçemizde ve ilimizde büyük bir coşku ve memnuniyetle karşılanmıştır. 106 bin 300 dekar tarım alanının sulanmasını, Düziçi merkez, Ellek, Böcekli, Yarbaş ve Atalan beldelerimizin içme suyu ihtiyacını karşılayacak olan projemiz, hidroelektrik santralle de ülke ekonomimize büyük katkı sağlayacaktır. Osmaniye'mize ve ülkemize hayırlı olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- *CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, bakanların milletvekillerine yönelik hakaretlerinin Meclis saygınlığına etkisinin araştırılması amacıyla 17/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan konuşacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

CHP'nin grup önerisinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine ağır eleştiriler vardır. Ülkemizin iki yüzyıllık demokrasi arayışları ve milletimizin talepleri sonucunda 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi hayata geçirilmiştir. Doğrudan milletimizin iradesiyle hayata geçirilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, 24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra da uygulanmaya başlanmış ve aziz milletimiz yaklaşık 26,5 milyon oyla Sayın Cumhurbaşkanımızı, Genel Başkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ı bu sistemin ilk Cumhurbaşkanı olarak seçmiştir. Demokrasimize ve cumhuriyetimizin özüne uygun olan bu sistem Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemidir, bu sistemin sahibi de milletimizin ta kendisidir.

Değerli milletvekilleri, yeni sistemle birlikte ülkemiz, bölgesinde önemli bir güç hâline gelmiş, bölgesel ve küresel krizlere karşı daha etkin, daha hızlı, daha kapsamlı politikalar geliştirmiştir. Elbette, her değişimin bir zamanı vardır, belli bir süre almaktadır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtiğimiz günden bugüne henüz dört buçuk yıl geçmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, kendi içinde sağladığı imkânlarla belli bir seviyede oturmuştur. Mecliste aylarca seçilemeyen cumhurbaşkanları, kurulamayan koalisyonlar, hükûmet deviren gensorular ve hantal bürokrasi artık tarihe karışmıştır.

Muhalefetin şöyle bir iddiası var: “Sayın Recep Tayyip Erdoğan kimseye sormadan her şeyi kendisi yapar.” diyorlar. Hayır, Recep Tayyip Erdoğan önce milletin talebine bakar, sonra kurumların görüşlerini ve analizlerini istişare eder ve öyle karar verir ama en önemlisi, bunları yaparken eski sistemin hantallığından kurtulup çok hızlı hareket eder. Milletimizin gündeminde ne varsa bizim gündemimizde, AK PARTİ'nin gündeminde, Sayın Cumhurbaşkanımızın gündeminde de o vardır.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, birçok konuda olduğu gibi muhalefete de olumlu etki etmiş, muhalefeti de dönüştürmüştür. Bugün birbirine hiç benzemeyen 6 partinin aynı masada buluşmasına, iktidar hayalleri kurmalarına imkân sağlamıştır. Ancak üzülererek söylüyorum ki bazı konularda muhalefete etkisi olamamıştır, aziz milletimizin değerlerine hakaret etmelerine çözüm getirememiştir, ordumuza hakaret etmelerine engel olamamıştır, yargıya hakaret etmelerine engel olamamıştır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – ... ülkemizin göz bebeği, birçok ülkenin satın almak için sıraya girdiği insansız hava araçlarını küçük görmelerine, yapanlara hakaret etmelerine engel olamamıştır, rengini şehitlerimizin kanından alan ay yıldızlı al bayrağımızın muhalefet partisi genel merkezinde incitilmesine engel olamamıştır. Aziz milletimiz bu hakaretlere ve koalisyon özlemlerine gereken cevabı bu yıl yapılan seçimlerde verecektir. Milletimizin, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Cumhurbaşkanlığına ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuza gereken desteği vererek milletimizin değerlerine hakaret edenlere izin vermeyeceğine inanıyor, heyetimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Evet, yoklama talebi vardır.

Sayın Yıldız, Sayın Şeker, Sayın Zeybek, Sayın Sarıaslan, Sayın Hakverdi, Sayın Kaya, Sayın Özer, Sayın Zeybek, Sayın Kılınc, Sayın Ünver, Sayın Kaya, Sayın Hancıoğlu, Sayın Gündoğdu, Sayın Sarıbal, Sayın Köksal, Sayın Özkan, Sayın Barut, Sayın Beko, Sayın Kaboğlu, Sayın Keven.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.02****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, bakanların milletvekillerine yönelik hakaretlerinin Meclis saygınlığına etkisinin araştırılması amacıyla 17/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 17 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınması önergesi vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut’un, (2/1568) esas numaralı 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/200)

6/1/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İç Tüzük 37’ye göre (2/1568) esas numaralı Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Ayhan Barut

Adana

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi Adana Milletvekili Ayhan Barut konuşacaktır.

Buyurun Sayın Barut. (CHP sıralarından alkışlar)

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Yüce Meclis kürsüsünden bir kez daha, milyonlarca yurttaşımızın çözüm beklediği bir sorun için sesleniyoruz: Çıracak ve stajyer öğrenci olarak fiilen çalışma yaşamında yer alan milyonlarca yurttaşımız, bugün, burada, ilk işe başlama tarihlerinin hizmet ve sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesini bekliyor. Milyonların haklı talebini ülkemizin kurucusu ve kurtarıcısı olan bu Gazi Meclisin üyeleri olarak yerine getirmek zorundayız.

Ne yazık ki ülkemizde, mevcut yasal düzenlemeden kaynaklı, çıracak ve stajyer öğrenci olarak çalışan kişilerin çalışmaya başladığı tarih sigortalılık başlangıcı olarak kabul ediliyor ama bu hakları sadece kısa vadeli sigorta kollarıyla sınırlı tutuluyor. Bu da büyük bir eşitsizliğe ve mağduriyete neden olmaktadır. Bu gerçek buz gibi ortadayken Bakan Vedat Bilgin hiç üzülmeden, sıkılmadan “Staj mağdurları mağdur değildir yani onlar o kavramı kullanamazlar çünkü onları mağdur eden bir şey yok, milletin parasını ve imkânlarını biz bu şekilde dağıtamayız.” diyebiliyor. Milletin parasını, tüyü bitmemiş yetimin hakkını rantiyeye peşkeş çekenler... Ağzınızdan çıkanları kulaklarınız duyuyor mu Sayın Bakan? Milyonlarca mağdura hakaret edeceğinize kanayan yaraya çözüm bulun. Emegin değerini bilmeniz lazım, hele ki o emek çocuk yaşta verildiyse ve ter döküldüyse.

Bir kez daha ifade edelim ki çıracak ya da stajyer olarak çalışma hayatına adım atanlar için tarihin en uzun vadeli sigorta kolları bakımından da sigortalılık başlangıç tarihi esas alınmalıdır. Ülkemizde aday, çıracak ve stajyer olarak bugün çalışma yaşamında olan 1,5 milyondan fazla kişi bulunmaktadır. Stajyer ve çırakların ilk işe başlama tarihinin emeklilikte başlangıç olarak kabul edilmemesi stajyer ve çırakların emeklilik hakkının ertelenmesine, hatta emekli olmamasına neden olmaktadır. Ayrıca, bu geriye dönük borçlanma hakkının da tanınmaması, mağduriyeti bir kat daha artırmaktadır. Bu kişiler 8 Eylül 1999 tarihi öncesi sigortalı olmaları durumunda hem EYT mağduru hem de ilk işe başlangıçları sigorta başlangıcı olarak kabul edilmediğinden, emeklilikte kademeli emeklilik sistemiyle ikinci kez mağdur oluyor. İşte tam bu nedenlerle soruna kapsamlı ve etkili bir çözüm bulunmasını bekliyoruz. Kanun teklifimizle, mesleki eğitim öğretiminin bir parçası olarak zorunlu görülen ve uygulanan sistem nedeniyle çıracak ve stajyer öğrenci olarak çalışılan süreler için kişilere borçlanma hakkı verilmesini istiyoruz. Uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında çıracak, stajyer, kursiyer veya bursiyer öğrenci olarak çalışmaya başlanılan tarihin esas alınmasını talep ediyoruz. Gelecek hayali kuran, çıracak ve stajyer öğrenci olarak çalışma hayatına atılmış milyonlarca kişinin mağduriyeti giderilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ayrıca, 17 Ağustos 1999 büyük Marmara depremi ve 12 Kasım Düzce depremi nedeniyle birçok vatandaşımızın işe girişleri ertelendi, sigorta girişi yapılanların primleri yatırılmadı, belgeleri depremde zarar gördü ve bazı başvurular işleme konulmadı. Bu nedenle insanlarımız EYT kapsamı dışında kaldılar. Bunlarla birlikte, düzenlemeye dâhil olanların yanı sıra milyonlarca insan bir gün veya bir haftayla fazladan on yedi yıl emeklilik için beklemek zorunda kalıyor, bu mağduriyet de giderilmelidir. Emeklilik hakları gasbedilen milyonlarca insanımız için düzenleme yapılacağı duyuruldu ama hızla çözülmesi gereken bu konu hâlâ Mecliste çözülmedi. Şubat ayı yaklaşıyor, herkes bu düzenlemeyi bekliyor, artık bu oyunu oynamaktan vazgeçin.

Saygıdeğer Başkan, sevgili milletvekilleri; emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme yapılıyor ama bunun bir başka soruna yol açmaması lazım. Bu düzenlemede emeklilerimizin aylık bağlama oranlarıyla ilgili hakları da verilmeli, mağduriyet bitirilmelidir. 2000 yılı öncesinde yüzde 60 olan aylık bağlama oranları, maalesef, daha sonra yüzde 39 ve daha altına indirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN BARUT (Devamla) – Bu nedenle büyük bir mağduriyet ve haksızlık var. Baştan aşağıya emeklilik sistemimizin yenilenmesi, haksızlığın giderilmesi şart. Aynı şartları taşıyarak ve aynı yükü çekerek emekli olan insanlarımızın maaşları arasında böylesine büyük fark olmamalı.

Yüce Meclisten bu önemli kanunla ilgili, hiç değilse bu kez, bu kanun teklifimize “evet” demesini bekliyor, hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, 370 sıra sayılı Kanun Teklifi ile Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine devam ediyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı:370)*

BAŞKAN –Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2’nci sırada yer alan, 375 sıra sayılı Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı “Guvernörler Kurulu Kararı”nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 375)*

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3’üncü sırada yer alan, 376 sıra sayılı Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

3.- *Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 376)*

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

4’üncü sırada yer alan, Bursa Milletvekili Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 380 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklif, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Nuhoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin geneli üzerine İYİ Parti adına söz aldım. Selamlarımı sunarım.

Konuşmama geçmeden önce, İsveç'te PKK terör örgütü ve uzantılarının gerçekleştirdiği eylemi şiddetle kınıyoruz. Ülkemiz adına, nerede olursa olsun, terör örgütlerinin karşısında İYİ Parti olarak her zaman, kararlılıkla duracağız. İsveç makamlarından gereğini yapmasını beklerken olayın kapatılmaya çalışılmasını da kabul etmediğimizi beyan ediyor ve onları da kınıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Uludağ'da son yirmi yılda, kanuna aykırı, defalarca yağmalama girişiminde bulunmuş ancak Bursa Barosu öncülüğünde açılan davalarla bunlara fırsat verilmemiş, bütün girişimler başarısız kalmıştır. Uludağ Alan Başkanlığının kurulacağına dair beyanlar ise ilk olarak 2019 mahallî seçimleri öncesinde gündeme getirildiği hâlde sürüncemede bırakılmış iken, üstelik bütçe görüşmelerinin devam ettiği bir sırada yani uygun düşmeyen bir zamanda Komisyondan hızla geçirilmesi tarafımızdan makul görülmemiş, bunu da Komisyon toplantılarında ifade etmiştik.

Uludağ'ı bugüne kadar korumuş olan Milli Parklar Kanunu'ndaki hükümlere göre, tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz, yaban hayatı tahrip edilemez, tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi yapılamaz, hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez. Bunlardan hangisi teklifi sunan milletvekillerini ve iktidarı rahatsız etmiştir de böyle bir teklif sunma ihtiyacı duyulmuştur? Teklifin gerekçesinde Uludağ ve çevresinin, bürokrasinin çokluğu bahane gösterilerek, Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından gerektiği gibi yönetilemediği iddia edilmiştir. Teklif sahiplerinin eleştirilerine ve görüşlerine yine bir iktidar milletvekilinden Komisyonda cevap gelmiştir. Ankara Milletvekili olan eski Milli Parklar Genel Müdürü, Komisyon toplantısında, Milli Parklara yönelik eleştirilerin haksız olduğunu vurgulamış, ihtiyaç olan yetkilerin Milli Parklar Kanunu'na koyularak sorunların çözülebileceğini işaret etmiş, aynı zamanda “millî park” kavramının uluslararası bir itibarı olduğunu, bu itibarın da kaybedileceğini eklemiştir. Kısacası, Milli Parkların Uludağ'ı yönetemediği iddiasına bizzat bir iktidar milletvekili cevap vermiştir. Esasen, Alan Başkanlığı kurulmasına haklı gerekçelerle aciliyet ve gereklilik görülseydi, teklifin bütçe görüşmelerinden önce kanunlaşması ve 2023 bütçesinden pay ayrılması gerekmez miydi? Benzer süreçlerle çıkarılmış olan bütün kanunlarda şaibe olduğu gibi burada da şaibe kanaati oluşmaktadır. Zira, iktidar tarafından alışkanlık hâline getirilmiş olan toplumsal menfaatlere göre değil, yandaşların çıkarlarına göre hazırlandığı görüntüsü ve kanaati çoğu zaman haklı çıkmıştır. Zaten iktidarın şaibe konusundaki sicili maalesef bozuktur. “Bu

(*) 380 S. Sayılı Basmayazı tutanağına eklidir.

Alan Başkanlığı talan başkanlığına dönüşecektir.” şüphesi işte bu sebeple oluşmaktadır. Bursalılardaki başka bir kanaate göre de bu iktidarla birlikte yeşil Bursa beton Bursa’ya dönüşmek üzeredir.

Değerli milletvekilleri, gündeme getirilmesinin üzerinden dört yıl geçmesine rağmen kanun teklifinin hazırlanma sürecinin çok eksik yürütüldüğü ve yetersiz kaldığı açıktır. Bütün paydaşların ve Bursalıların yeterince bilgilendirilmediği, inceleme ve değerlendirme yapılmadığı, görüşlerinin alınmadığı ve en önemlisi, mutabakat aranmadığı anlaşılmaktadır. Bu şekliyle kanunlaşması hâlinde geriye dönüşü olmayacak ekolojik sorunlarla beraber sosyal, ticari ve hukuki sorunlar da yaratacak ve Uludağ’ın yağmalanma ihtimali ortaya çıkacaktır. Bu sebeple, teklifin meslek odaları, ilgili sivil toplum kuruluşları, sektör temsilcileri ve akademik çevrelerce çalışılıp hazırlanmasının ve Bursalıların konu hakkında bilgilendirilmesi için alt komisyon kurularak teklifin bu komisyona havale edilmesinin doğru olacağı düşüncesiyle verdiğimiz önerge ne yazık ki iktidar çoğunluğu tarafından komisyonda reddedilmiştir.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifinde yer almasına karşı çıktığımız en önemli hususlardan biri, Uludağ Alanı sınırlarının değiştirilme yetkisinin Cumhurbaşkanlığına verilmesidir. Partili Cumhurbaşkanlığı sistemiyle yetkilerin tek bir merkezde toplanması, bizce, zaten tıkanmış olan bürokrasinin sağlıklı bir şekilde işleyişine engel olmaktadır. Alan sınırlarının değişikliği Cumhurbaşkanı kararıyla değil, ihtiyaç hasıl olursa yeniden kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Böylece, keyfiyete sebep olabilecek suistimaller ortadan kalkacak ve kanun hükmünün Cumhurbaşkanı kararıyla değiştirilmesi engellenmiş olacaktır.

Sırası gelmişken tekrarlamakta fayda görüyorum, partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin tıkanma sebeplerinden biri de işte, bütün yetkilerin tek adamda toplanmasıdır. Devletin kurumsal yapısının tahrip edilmesiyle birlikte Külliye’nin liyakatsiz kadrolarla çalışmayı tercih etmesi devlet ciddiyetini ortadan kaldırmış ve her alanda çok tehlikeli bir yozlaşmaya yol açmıştır. Asırlardır değişmeden devam eden Türk devlet aklıyla ve ciddiyetiyle asla bağdaşmayacak böyle bir anlayışın Türkiye Cumhuriyeti devletini çökertmekte olduğu ne yazık ki bazı kesimler tarafından hâlâ idrak edilememiş olduğu anlaşılmaktadır.

Seçim yaklaştıkça bir başka olumsuzluğu da ifade ederek hatırlatmak istiyorum: Bu sistemde, devletin en üst kadrolarını oluşturanlar, yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanı seçimi kaybederse onunla birlikte hepsi birden görevlerinden ayrılmış olacaktır. Bu ne anlama gelmektedir? İktidardaki tek adamın seçimi kazanması kendilerinin de görevlerine devamını sağlayacağı için, her türlü entrika ve kirliliğe başvurma mübah sayılacaktır. Elbette, devlet adamı zihniyetine sahip liyakatli kadrolar böyle düşünmeyecek ve biat etmeyeceklerdir; zaten o değerli bürokratlar sayesinde kaos ortamına girmeden seçim gününe yaklaşmaktayız. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş felsefesine bağlı ve kurucu iradeye saygılı olan, görevlerini dürüstçe sürdüren bu devlet görevlileri iktidar değişince elbette görevlerine devam edecektir. Valiler, büyükelçiler, genel müdürler, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı ve üyeleri, Vergi Denetim Kurulu, Varlık Fonu Yönetim Kurulu, Özelleştirme İdaresi, Gelir İdaresi, SGK, TOKİ gibi başka birçok yüksek kurumun başkanları seçimle birlikte görevlerinin sona ermemesi için var güçleriyle gayret göstereceklerdir ama gayret, milletin yararına değil iktidarı sürdürme amacıyla gösterilecektir. Bu teklif kanunlaştığı takdirde Uludağ Alan Başkanı da Gelibolu ve Kapadokya Alan Başkanları gibi Cumhurbaşkanı seçiminde yeniden kazanamazsa hep beraber görevlerinden ayrılacaktır. Dolayısıyla, görevlerine devam edebilmek için seçim kazanma uğruna her türlü karanlık işe girmekte beis görmeyeceklerdir. İşte bu gibi görevlere atanmış olanlar, tek adamın şahsi isteklerini talimat olarak yerine getirme ihtimali doğuruyorsa orada şaibe tabii ki olacaktır. Onlara göre ülke âdeta tek adam ve ailesinin mülkü, devletin bütün kurum ve kuruluşları da çiftlikleri gibidir.

Değerli milletvekilleri, diğer taraftan, Uludağ Alan Başkanlığının kurulması sadece turizm ve ticaret sektörlerini ilgilendiren bir konu değildir; Uludağ, bütünüyle Bursa'nın ve çevresinin havası, suyu, ağacı, otu, çiçeği, kurdu kuşu velhasıl hayat damarlarıdır. Onun için konuyla ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler ve kanaat önderleri ile Bursalıların tümünün mutabakatının aranması yerinde ve doğru olacaktır. Teklifte yer alan yönetimden sorumlu Alan Komisyonunun ve Danışma Kurulunun oluşumu ile görev ve yetkilerini çok sakıncalı bulmaktayız, zira teklifteki hâliyle Uludağ'ı her yönüyle koruyacak bir anlayışı metinde görmek mümkün değildir. Aslında Komisyonunda teklifin geri çekilmeyeceği anlaşılınca sakıncalı gördüğümüz her hususu dile getirerek eksik ve hatalı ne varsa verdiğimiz önergelerle düzeltmeye ve desteklemeye çalıştık. Önergelerimiz reddedildiği için şimdi burada birçoğunu tekrarlamak zorunda kalıyoruz. Uludağ Alanı sınırları içerisinde uygulamaya yönelik her türlü kararları almaya yönelik yetkili bir komisyonun kurulmasını, görevleri ve çalışma esaslarını düzenleyen maddede Alan Başkanlığına her tür ölçekte plan hazırlama yetkisi verilmesini doğrudan yolsuzlukları teşvik ettiği için son derece tehlikeli buluyoruz. Onun için Uludağ Alanı'nda yapılacak her türlü planlama Bursa Büyükşehir Belediyesinin uygun görüşü alınarak yapılmalıdır demiştik. Bu madde için Komisyona verdiğimiz değişiklik önergesi, ileride karşılaşılabilecek sakıncalı durumların şimdiden giderilmesine yönelik olmasına rağmen Komisyonunda iktidar çoğunluğu tarafından reddedildi.

Alan Başkanlığındaki Komisyonunda görev alacakların mesleki dağılımı da yanlıştır, kadrolaşmada keyfiliğe yol açacağı kanaatindeyiz. Meslek grupları arasında jeoloji ve harita mühendisliği bölümlerinin de ilave edilmesini önemli görmekteyiz ancak görevlendirilecek personel sayısının 4'le sınırlandırılması belirlenen meslek grupları arasında bir tercih yapılması zorunluluğu getirmektedir. O nedenle kanunda belirtilen her meslek grubundan birer üyenin komisyonunda görev alacak şekilde düzenleme yapılması teklif ettiğimiz ilavelerle birlikte gerçekleştirilseydi daha doğru olacaktır. Üyelerin görev süreleri sona erdiğinde yeni üyelerin göreve başlamaları da maalesef muğlak kalmıştır.

Danışma Kurulu dar kapsamlı olmaktan çıkarılmalıdır dedik ama verdiğimiz değişiklik önergesi de kabul edilmedi. Bu Kurulda, Uludağ'ın yer altı ve yer üstü özellikleri dolayısıyla çevre, orman, jeoloji, maden, harita, inşaat ve ziraat mühendisleri ile mimar odalarının temsilcileri de bulunmalıydı. Uludağ'ın ekosistemiyle ilgilenmeyi kuruluş amacı yapmış olan sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin de Danışma Kurulunda yer almasının Uludağ'ın her yönüyle korunmasına katkı vereceği inancını taşıyoruz. Danışma Kurulunun kararlarının da belli oranda bağlayıcı olması sağlanmalıydı. Her türlü plan değişiklikleri ile yapılaşma bu kapsamda yer almalıydı.

Değerli milletvekilleri, gerekçede Uludağ'ı daha iyi korumaya yönelik bir düzenleme olduğu belirtilse de yasalaşması hâlinde meydana gelecek sosyal, ticari, hukuki ve çevre sorunlarına neden olacağı ve bu hâliyle Uludağ'ın daha iyi korunamayacağı kanaatindeyiz. Uludağ'a, daha çok otel açarak para kazanılacak, sadece turizm alanı gözüyle bakıldığı izlenimi maalesef ağır basmaktadır.

Bu sebeple -ve tekrarlamakta yarar görüyorum- alan sınırlarının değiştirilmesi yetkisinin Cumhurbaşkanına verilmesi, Alan Başkanlığı yönetimine her türlü plan yapma yetkisinin verilmesi, alan yönetiminin ve Danışma Kurulunun oluşumunun sakıncalı olması, Anayasa'ya aykırılığının tartışılır olması, diğer bazı kanunlarla çelişkili olması, bizce kanunlaşma sürecinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına gölge düşürmesi ve şaibeli olduğu inancının oluşması dolayısıyla teklifin tümüne karşıyız.

İnegöl'den Karacabey'e kadar verimli ovaların yer altı ve yer üstü sularını, Ulubat Gölü'nü, Orhaneli ve Doğanlı Barajlarını, diğer göletleri, tarımsal alanları ve yerleşim yerlerinin içme suyu ihtiyacını karşılayan tek kaynak Uludağ'dır dolayısıyla Uludağ'a Bursa çevresindeki bütün bölgeye

hayat veren bir alan gözüyle bakmak gerekir. Allah'ın bir lütfu olarak görülmeli ve bütünüyle kayıtsız şartsız Uludağ korunmalıdır. Biz Uludağ'ın olduğu gibi korunmasından yanayız. Doğal varlığının bozulmasına yol açabilecek hiçbir gelişmeye fırsat verilmesini asla kabul etmeyeceğiz.

Seçimlere az bir süre kala Uludağ'ın yağmalanmasına ortak olacak yerli ve yabancı bütün firmaları, yatırımcıları da buradan uyarmak istiyoruz. Yapılacak bütün haksız ve hukuksuz uygulamaların, Bursalıların ve Türk milletinin kabul etmeyeceği bu tarzdaki uygulamaların tamamı düzeltilcektir. Uludağ sahip olduğu bütün canlı ve cansız değerleriyle korunacak; Bursa ve çevresinin hayat damarları olmaya devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, gösterdiğimiz tepkinin ve karşı çıktığımız hususların iktidar tarafından doğru algılanması için vurgulayarak tekrarlamakta fayda görüyorum. Henüz vakit varken bu teklifi geri çekin, Uludağ'ı siyasetin malzemesi yapmaktan ve yandaşların talanına bırakmaktan vazgeçin. Başta Bursalılar olmak üzere bütün duyarlı vatandaşlarımızın sesine kulak verin ve bu büyük vebalin altına girmeyin. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruludur. Her birimiz ettiğimiz yemine sadık kalarak milletimizin ve ülkemizin yüce menfaatlerini korumak mecburiyetindeyiz. Şayet alınan talimata karşı çıkılmıyorsa hiç olmazsa şu hususları dikkate alın:

1) Uludağ Alanı sınırlarının değiştirilme yetkisi Cumhurbaşkanına kesinlikle verilmemelidir.

2) Alan Başkanlığı yönetimine her türlü imar planı yapmak dâhil sınırsız yetki verilmesi bir cinayettir, bundan vazgeçilmelidir.

3) Uludağ Alan Başkanlığı yönetiminde önerdiğimiz kuruluş temsilcileri yer almalıdır. O sayede, Uludağ'ın yağmalanma şüphesi ortadan kalkabilir.

4) Alan Başkanlığı kapsamında kurulacak olan Danışma Kuruluna önerdiğimiz kuruluş temsilcileri de mutlaka alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) - Teşekkür ederim.

Danışma Kurulu kararları da belli ölçüde bağlayıcı olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Uludağ'a ve ülkemizin bütün doğal zenginliklerine zarar vermek isteyenlere yaklaşmakta olan seçimle birlikte Türk milleti elbette “Dur!” diyecektir. Gelecek olan yeni yönetim tarafından milletimizin istemediği, tasvip etmediği hiçbir girişime fırsat verilmeyeceğini belirtiyor, Genel Kurula saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Adına Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Erbaş.

Buyurun Sayın Erbaş. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 380 sıra sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütünün 2022'de yayınladığı Dünya Değişim Göstergeler Raporu'na göre, dünya genelinde uluslararası ziyaretçi sayısı bir önceki yıla göre yüzde 4 artarak 1,5 milyara ulaşmıştır. Petrol ve kimya sektöründen sonra, ihracat gelirleri açısından 3'üncü sırada gelen turizm sektörü ülkeler için vazgeçilmez gelir ve istihdam kaynaklarından biridir. Bu nedenle, turizm, daha fazla gelir elde etmek, rekabet avantajını sağlamak amacıyla turizmin tüm yıla yayılabilmesi için alternatif turizm türlerinden faydalanılması söz konusu olmuştur. İklim ve coğrafi koşullar itibarıyla, giderek önemli bir pazar payına dönüşmeye başlayan kış turizmi uzun yıllar önce bu alternatifler

arasında yerini almıştır. Her yıl, milyonlarca kayakseverin farklı coğrafyalardaki turizm hareketliliği, kayağa elverişli ülkeler için cazibe ve çekim sahası yaratma yarışını hızlandırmıştır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, ülkemizin kış turizmi tarihi açısından en önemli kayak merkezi, her yıl yüz binlerce yerli ve yabancı turist ağırlayan Uludağ'dır. Dünyanın bütün kayak merkezleri farklı bir konseptle yönetilir. Popüler kış sporu türü olarak kayak, kış turizminin temel faaliyetleri olarak görülmektedir. Ziyaretçi davranışları, trend, spor faaliyetlerinin dışında, oyun ve eğlence deneyimleri doğru yön değiştirmiştir. Bu nedenle, iklim, kar yağışı ve doğal çevre koşulları gibi faktörlerin dışında, turistik faaliyetlerin gerçekleşebilmesi için çeşitli konaklama ve mekanik tesislerin varlığı da gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kış turizmi gelirleri açısından incelediğimiz ülkelerden İsviçre, Fransa, Avusturya ve İtalya Alplerinde kayak merkezlerinin bulunduğu bölgelerdeki otel fiyatlarına ve turizm anlayışlarına da bakmamız gerekmektedir. Fiyat olarak ülkemiz fiyatlarınının 4-5 katına yaklaşan konaklama fiyatları, kayak tesisleri, dünyaca ünlü restoranları, dijital ve ulusal basınlarında yaptıkları tanıtımları ve medya bilinirliği açısından bize göre çok daha başarılı oldukları ortadadır. Biz de Uludağ gibi bir hazinemizi daha iyi değerlendirmeli ve korumalıyız çünkü Uludağ'ı sadece kış turizmi olarak düşünmemek gerekir. Avrupalı turistler Uludağ'a her zaman ilgi göstermiştir. Geçen sene Rusya, Ukrayna ve Arap ülkelerinden de çok sayıda misafir Uludağ'a gelmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin en büyük kenti İstanbul'a olan yakınlığı, yatak kapasitesi, etkinlik çeşitliliği, medyadaki görünürlüğü ve bilinirliği ve toplum nezdindeki imajı Uludağ Kayak Merkezi'nin sahip olduğu avantajların başındadır. Bu nedenle Uludağ Alan Başkanlığının turizme sağlayacağı katkıya olumlu açıdan bakıyoruz. Uludağ Alan Başkanlığının, bölgede planlama yetkisine sahip birden fazla kurum olmasının yarattığı ağır bürokrasi nedeniyle mevcut sorunların çözülmesine yönelik olarak etkin ve hızlı bir planlama sürecini gerçekleştireceğine inanıyoruz.

Diğer taraftan, kimsenin endişesi olmasın, Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasıyla alanın doğal sit koruma statülerinde herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır. Bu alanlarda yürürlükteki koruma mevzuatı ve ilke kararları geçerliliğini devam ettirecektir. Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasıyla alanın birinci ve ikinci derece doğal sit alanı statüsü de devam edecektir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Süpersiniz, süpersiniz; sizi kutluyorum, gerçekten kutluyorum(!) Nasıl ikna etmişler, yazık ya!

AHMET ERBAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı son dönemlerdeki çalışmalarıyla, turist sayısı ve turizm gelirleriyle pandemiye rağmen rekorlar kırmıştır. Rakiplerimiz İspanya, İtalya, Yunanistan turizm noktasında birçok konuda geride bırakılmıştır, turizmde bir başarı hikâyesi yazılmaya devam edilmektedir. Bu coğrafyanın, bu kültürün, bu medeniyetin tek bir taşına dahi sahip çıkmak adına çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır.

Bu bilgiler ışığından hareket ederek tarihimize, kültürümüze ve turizmimize bu denli katkılar sağlamış Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Millî Parklar Genel Müdürlüğünün değerli bürokratlarını karşı karşıya getirmenin bir anlamı yoktur, 2'si de devletimizin önemli kurumlarının başında gelmektedir; orası başka bir devlete ait bakanlık, burası başka bir devlete ait bakanlık gibi davranmanın da gereği yoktur. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın, Uludağ Alan Başkanlığında milletimizin vicdanına, taşına, toprağına hâle getirmeden büyük bir titizlikle faaliyetlerini yürüteceğine olan inancımız tamdır.

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihî Alan Başkanlığımızın Türk tarihinin destansı anlarına ev sahipliği yaptığı, bölgedeki tarihî, kültürel ve manevi değerleri gelecek kuşaklara aktardığı onlarca projesi vardır. Aynı şekilde, Uludağ Alan Başkanlığının da Uludağ'ın doğasına, tarihine, turizmine, ekonomisine katkı sağlaması temennimizdir.

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı Türkiye Cumhuriyeti'mizin kuruluşunun 100'üncü yılıdır. Kütahya'mızın cumhuriyetimizin kurulmasında, istiklal mücadelemizin zaferle sonuçlanmasında çok ama çok önemli bir yeri vardır. Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak 2022'de başlattığımız Kültür Yolu Festivallerine bu yıl da devam edeceğimizi biliyorum. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı 2023 programında Kültür Yolu Festivali illeri arasında mutlaka Kütahya'yı da görmek istiyoruz. Büyük Taarruz'a, Dumlupınar'a ev sahipliği yapan Kütahya'mızın bunu fazlasıyla hak ettiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, Kütahya'mız sadece sanayi, turizm ve çini kenti değildir. Bu kürsüden belki de ilk defa duyacaksınız, Kütahya aynı zamanda su ürünleri şehridir. Kütahya ili sınırları dâhilinde su ürünleri üretimi yapan mevcut 22 tesiste yıllık 4 bin ton balık üretimi ve 50 bin adet yavru balık üretimi kapasitesi mevcuttur. Kütahya ve Eskişehir'in de içme suyunu karşılayan, kaynağını Gediz Murat Dağı'ndan alan Porsuk Sofça Barajı son on yılda maalesef 5-6 kez renk değiştirmiştir, bilinçsiz ve yanlış sulamayla su seviyesinin gittikçe azaldığı görülmüştür. Kütahya'dan Ilıca'ya kadar gelen tarafa su dinlendirme tesisi ya da arıtma tesisi kurularak kirliliğin önüne geçilebilir çünkü bu barajımızda dokuz ay balık ve kerevit ticareti yapılmaktadır. Geçtiğimiz yıl yirmi günde 200 tona yakın kerevit ve balık üretimi yapılmıştır. Yanlış duymadınız değerli vekiller, Kütahya'da kerevit üretimi yapılmaktadır. Ayrıca, aynalı sazan, aterina dediğimiz gümüş balığı, İsrail sazanı ve feke üretilmektedir fakat biz buradan maalesef ihracat yapamıyoruz. Adı geçen yere işletme tesisi kurulursa hem istihdam artar hem de su ürünlerinde Kütahya birçok ülkenin ihtiyacını direkt karşılayabilecek seviyeye gelir. Lakin, şu an aciliyetle su kirliliğinin önüne geçilmesi gerekiyor. Sadece sudaki canlılarımız değil, dünyanın dört bir tarafından gelen göçmen kuşlarımız da tehlike altındadır. Sofça Barajı çevresinde bulunan Frig Vadisi'yle desteklendiğinde Kütahya'nın bacasız fabrikasına dönüşebilecek bir potansiyele sahiptir.

Değerli milletvekilleri, yine Kütahya'mızın sahip olduğu önemli bir maden vardır, bor madeni. Dünya bor rezervinin yüzde 64'ü Türkiye'dedir. Türkiye'deki bor rezervinin de yüzde 78'i Hisarcık ve Emet ilçelerimizde bulunmaktadır. Bu yıl Eti Maden bor işletmeleri 1,3 milyar dolarlık ham madde satmıştır; bu da kendi tarihinin rekorudur. Eti Maden Genel Müdürlüğümüzün ve Enerji Bakanlığımızın bu 2 ilçemize yani Emet ve Hisarcık ilçemize borçları vardır, bu 2 ilçemizi ihya ve abat etmeleri gerekmektedir. Mesela, Emet'te Cevizdere Şehitliğimiz var. Bu şehitlik Kurtuluş Savaşı tarihimiz açısından çok önemlidir çünkü Büyük Taarruz'da savaşın seyrini değiştiren ve 9 Eylül İzmir'in kurtuluşunun yolunu açan bu şehitlerimizdir. Şehitliğimizin maalesef suyu yoktur, yolu asfalt değildir ve çevre düzenlemesine acilen ihtiyaç vardır. Eti Maden Genel Müdürlüğümüz mutlaka bu şehitliğimizin onarımını üstlenmelidir.

Ayrıca, belediyelerin madenlerden aldığı katkı payının artırılmasını talep ediyoruz. Bu, 1990'lı yıllarda daha fazlaymış, sonradan düşürülmüş. 1,3 milyar bor ihraç eden Eti Maden Genel Müdürlüğünün Emet ve Hisarcık'a verdiği katkı payıyla 2 ilçemiz anca bir otomobili zor alır. Yine, Tunçbilek, Seyitömer ve Tavşanlı'nın da Türkiye Kömür İşletmelerinden aldığı katkı payının artırılmasını talep ediyoruz ve bu konuyu yüce heyetinizin takdirlerine bırakıyorum.

Değerli milletvekilleri, jeotermal kaynaklarının zenginliği ve potansiyeli bakımından dünyanın ilk 7 ülkesinden 1'iyiz. Avrupa kaynak potansiyeli açısından açık ara 1'inciyiz, kaplıca uygulamaları konusunda ise 3'üncü sırada yer almaktayız. "Kaplıca" "termal turizm" "termal sağlık turizmi" denilince Kütahya, Türkiye'nin ilk akla gelen şehirlerinden biridir. Türkiye'de, Bakanlar Kurulu kararıyla ilan edilen 5 adet kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile 73 adet termal turizm merkezi bulunmaktadır. 73 adet termal turizm merkezinden 9 adedi Kütahya'dadır.

Kütahya'nın pınarları için boşuna türkü yakılmamıştır. "Pınarları" diyerek kastettiğimiz ise hem soğuk hem de sıcak su kaynaklarımızdır. Özellikle altını çizmek istiyorum ki kaplıca sayısı yönünden

Türkiye'nin en zengin ili Kütahya'dır. Bunlardan ilk akla gelenleri de sizlerle paylaşmak istiyorum. Emet'in yosun havuzu cilt hastalıklarına, Tavşanlı Göbel Kaplıcaları varis hastalıklarına, Hisarcık Esire Kaplıcaları böbrek hastalıklarına, Emet Dereli Kaplıcaları eklem hastalıklarına, Gediz Ilıca Kaplıcaları kemik hastalıklarına, Kütahya merkez, Yoncalı, Ilıca Kaplıcaları romatizma hastalıklarına, Simav'ın kükürtlü Eynal-Naşa Çitgöl'ü Kaplıcaları egzamaya ve romatizmaya çok iyi gelmektedir. Kütahya'nın şifalı sularını tüm vatandaşlarımızı ve siz değerli milletvekillerimizi ve değerli ailelerinizi mutlaka görmeye davet ediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığımızın destekleyeceği karavan park turizmi lokasyonuna giren iller arasında Kütahya'mız da bulunmaktadır. Frig Vadisi, Çamlıca, Osmanlı'nın kurulduğu Domaniç Kocayayla, Gediz Murat Dağı, Simav Gölcük Yaylası, Dumlupınar Şehitliği, Emet-Eğrigöz İkitaş Kanyonu, Çavdarhisar'da bulunan dünyanın ilk borsası Aizanoi yerli-yabancı turistleri ve karavancıları beklemektedir. Bu konuda Turizm Geliştirme ve Tanıtım Ajansına da bir çağrıda bulunmak istiyorum: Türkiye'nin tanıtım reklamında Kütahya'mızın görsellerine de yer verilmesi Kütahya halkı olarak en büyük beklentimizdir.

Değerli milletvekilleri, kültür, bir milleti millet yapan ve nesilden nesile aktardığımız en önemli medeniyet kaynağımızdır. İlimizde 13'üncü yüzyıldan bu yana var olan, merhum üstadımız Ahmet Yakupoğlu Hocamızın ifade ettiği gibi "Çinicilik asıl millî ve manevî sanatımızdır. En garip devrinde dahi âdeta millî bir dava gibi vazgeçilmemiş ve üzerinde sebatla, ferasetle çalışılmış, Kütahya'nın bugün dünya çapında bir sembolü olmuştur." fakat bugün "1 milyoncu" ya da "yok yokcular" diye tabir ettiğimiz ucuz pazarlara maalesef yenik düşmek üzeredir. Esas daha büyük problemimiz ise arkadan yetişen çini ustalarımızın azlığıdır. Kültür mirasımız olan çini ustalarımıza vefat etmeden önce sahip çıkmamız gerekir, alaylılar ile mekteplileri kaynaştırmamız gerekir ve çini ürünlerindeki KDV'yi de -birçok üründe olduğu gibi- değiştirip yüzde 1'e indirmemiz gerekir.

Değerli milletvekilleri, Eski Gediz, Murat Dağı eteklerinde bulunan ve neredeyse tamamı doğal sit alanı olarak kabul edilen bir beldemizdir. Burada taş yapı şeklinde, hikâyesi olan, tarihî açık bir cezaevi vardır -ki şu anda kapalıdır- biz buranın Kültür ve Turizm Bakanlığının himayelerinde Zafer Kalkınma Ajansı veya KOSGEB destekli 20 odalı, sit alanına da yakışır butik bir otele çevrilmesini talep ediyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bir şehri şehir yapan, o şehre anlam katan bazı isimler vardır. Ben buradan Kütahya'ya hizmet eden -parti ayrımı yapmadan- tüm milletvekillerimize, belediye başkanlarımıza, bürokratlarımıza, STK başkanlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Rahmete kavuşmuş, Kütahya'mıza unutulmayacak hizmetleri bulunan bazı isimleri de izninizle anmak istiyorum. Kütahya'da "Belediye Başkanı" denilince akla ilk gelen isim merhum Abdurrahman Kara'yı, merhum milletvekillerimiz Ahmet Derin ve Kadir Görmez ağabeylerimizi, eski Sağlık Bakanımız merhum Profesör Doktor İsmail Karakuyu'yu ve daha ismini anmadığım pek çok değerli şahsiyeti rahmet ve minnetle anıyorum.

Bir isim daha var değerli milletvekilleri, siyasi tarihimizin en büyük ayıbına maruz kalan, demokrasi şehidimiz Adnan Menderes. 21 Temmuz 1946'daki ilk çok partili seçimde Kütahya'dan milletvekili seçilen Adnan Menderes'in siyasi hayatı ne gariptir ki on dört yıl sonra, 27 Mayıs 1960 darbesinde yine aynı kentte, Kütahya'da tutuklanmasıyla sona ermiştir. Gözaltına alındığı yer şu andaki tarihî Adliye Sarayının Başsavcılık odasıdır.

Adalet Bakanımız Sayın Bekir Bozdağ Bey 2022'de Kütahya'mıza yapılacak olan yeni adalet sarayının temelini atmıştır. Hayırlı olmasını temenni ediyorum. Fakat yeni bina da yeterli olmayacak gibi gözüküyor. Buradan da Sayın Bakanımıza sesleniyorum: Ya projeyi güncelleyelim ya da yandaki boş araziye ek bina daha yapılsın. Yeni adalet binası bittikten sonra boşalacak olan bina şu anda resmini gösterdiğim binadır; 1907 yılında Giritli Ahmed Fuad Paşa tarafından yapılan bir binadır,

1986 yılından bu yana da bu bina Adalet Sarayı olarak kullanılmaktadır. Bu binanın bir özelliği daha vardır değerli milletvekillerim, içerisinde talik hatla çini kitabesi bulunan tarihi bir mescidi vardır; bu mescidin dünyada örneği yoktur, gizli kalmış bir hazinemizdir. 1907 yılında yapılan bu binamız tıpkı Yassıada'da olduğu gibi adalet ve demokrasi müzesi olsun, Türkiye'nin ilk adalet ve demokrasi müzesi Kütahya'mıza yakışır diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, Kıbrıs'ta Rumların yaşattığı tüm vahşete ve katliamlara rağmen altmış yıldır Kıbrıs Türkü kardeşlerimizle birlikte yürüttüğümüz iyi niyetli adımlar Rum-Yunan ikilisi tarafından görülmemekte, Birleşmiş Milletler ise bu duruma sessiz kalmaktadır. Bu bağlamda, artık kendi göbek bağımızı kendimiz keseceğiz. Kıbrıs'ta yarım asrı aşkındır devam eden federasyon görüşmeleri 2017 yılında Crans-Montana'da düzenlenen ve başarısızlıkla sonuçlanan süreçle birlikte son bulmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımızın önderliğinde yürütülen yeni süreçte, Kıbrıs'ta eşit 2 egemen devlet politikasının tohumları atılmış ve hayat bulmaya devam etmektedir. Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak Kıbrıs Türkünden bir an bile vazgeçmedik, vazgeçmeyi düşünmedik. Soydaşlarımızla kader birlikteliğimiz her daim devam edecektir. Tarihsel süreç içerisinde Kıbrıs Türk liderleri nasıl Kıbrıs'ta Türk varlığının devamının ana vatanla birlikte yürümekten geçtiğini görmüşse bizler de kardeşlerimizin bekasını ve birlikteliğimizin devamını her şeyin üzerinde tuttuk. Ne dün ne bugün ne de yarın bu düşüncemizi değiştirmeye kimsenin gücü yetmeyecektir, Kıbrıs davası millî politikamız olmaya devam edecektir. Bu davaya hizmet eden merhum Doktor Hüseyin Behiçleri, Karabardakları, Necati Özkanları, Faiz Kaymakları asla unutmayacağız. Kıbrıs Türk toplumunun lideri merhum Doktor Fazıl Küçük'ün, KKTC kurucu Cumhurbaşkanımız merhum Rauf Raif Denктаş'ın ve Kıbrıs'ta özgürlüğün timsali, iki bayrağımızın da dalgalanması için mücadele verip şehit düşen kahramanlarımızın verdiği mücadeleyi bir an olsun unutmamak, unutturmayacağız. Doğu Akdeniz'de huzur, barış ve istikrarın devamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bekasına ve istikrarına bağlıdır. Kıbrıs Türkü kardeşlerimizin Millî Mücadele yıllarında söyledikleri gibi, herkes bilmelidir ki dün de bugün de yarın da Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır. Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifade ettiği gibi, tarihin akış istikametinin hilafına kürek çekmek boşuna bir emektir.

Kırk altı yıldır kapalı olan Maraş'ın açılması, Türk Devletleri Teşkilatına Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin gözlemci üye olarak katılması, Kıbrıs Türklüğü ve KKTC'nin kalkınması ve tanınması için çok önemli adımlardır.

Bu gelişmeler ışığında, bilindiği üzere, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin en önemli gelir kaynağı turizm ve yükseköğrenimdir. Her ikisi de KKTC'nin bacası, tütmeyen sanayisidir. Bu bağlamda, Türkiye Turizm ve Tanıtım Geliştirme Ajansımızın, Kıbrıs reklamlarını da Türkiye'de olduğu gibi, Türkiye'nin reklamlarını yaptığı gibi görsellerinde paylaşmasında büyük fayda vardır. Yine, KKTC'de bulunan üniversitelerin de ortak değişim programlarında proje çalışmaları Türkiye'yle birlikte yapılmalıdır. Kredi Yurtlar Kurumu özellikle Lefkoşa'ya kız ve erkek yurdu yapmalı; uçak seferleri artırılmalı, arttırmak yetmez, fiyatları da düşmelidir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yetişen ürünlere de gümrük muafiyetleri ve kolaylıkları sağlanmalıdır. Unutulmamalıdır ki Ankara ile Lefkoşa'nın kaderi birdir. Anadolu coğrafyası nasıl vatanımızsa, Kıbrıs da öyle vatanımızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET ERBAŞ (Devamla) – Bu duygu ve düşüncelerimle sözlerime son verirken cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılının Türk milletine ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyor, Gazi Meclisi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Selim Bey, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- *Niğde Milletvekili Selim Gültekin'in, Niğde'ye yapılan sulama yatırımlarına ilişkin açıklaması*
SELİM GÜLTEKİN (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Başlıca elma, patates, lahanaya, kuru fasulye gibi birçok ürünün üretiminde ülkemizde ön sıralarda yer alan tarım şehri Niğde'mizde son yirmi yılda yapılan baraj ve göletler sayesinde sulanabilir tarım alanımız bugün yüzde 47 seviyesine ulaşmıştır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın onayıyla 2023 yılı Yatırım Programı'na dâhil edilen Ulukışla ilçesi, Çiftlik Sultanpınarı, Merkez Tepeköy ve Ulukışla Emirler Göletleri ve Sulamalarının yapım işine bu dönemde başlıyoruz. Toplamda 794 hektar tarım arazisinin sulanmasını sağlayacak olan bu 4 göletin bugünkü proje tutarı 450 milyon TL'dir. Sayın Cumhurbaşkanımıza tüm Niğdeli hemşehrilerim adına teşekkür ediyorum.

“Tarımda Türkiye Yüzyılı” hedefimizle suyun gücünü Niğde'mizle buluşturmaya, her daim çiftçilerimize destek olmaya devam edeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

34.- *Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Gedavet Konutları Projesi'ne ilişkin açıklaması*

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Konya Meram Belediyesinin garantörlüğünde 2006 yılında temeli atılan 512 daire ve dükkândan oluşan Gedavet Konutları Projesi aradan on yedi yıl geçmesine rağmen hak sahiplerine teslim edilememiştir. Meram Belediye Başkanı Mustafa Kavuş 2019 yılında mağdur olan hak sahiplerinin zararlarını tazmin için açtıkları davaları geri çekmeleri hâlinde hak sahiplerinin dairelerinin teslim edileceğinin sözünü vermiştir. Buna rağmen hâlen binalar tamamlanamamış ve teslimatlar da yapılamamıştır. Bu problemin bir an önce çözülmesi için yetkilileri göreve davet ediyorum. 380 hak sahibinin dairelerinin teslimini bir an önce yapmalarını buradan ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

4.- *Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (Devam)*

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Mahmut Celadet Gaydalı konuşacak.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; partim ve grubum adına görüşmelerine başladığımız 380 sıra sayılı Uludağ Alan Başkanlığı hakkındaki kanun teklifinin tümü üzerine söz almış bulunuyorum. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, öncelikle kanun teklifinin Komisyon sürecine biraz değinmek istiyorum. 25 Kasım 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin Komisyon görüşmeleri 9 Aralık 2022 tarihinde başladı ve iki gün sürdü. Komisyonumuzun adı “Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu.” Bu tarih ise bütçenin Genel Kurulda görüşüldüğü, hatta ve hatta Komisyonumuzu yakından ilgilendiren Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının

bütçesinin görüşmelerinin yapıldığı aynı gün. Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyesi milletvekilleri olarak kanun teklifini görüşmek adına Komisyonu yakından ilgilendiren bir Bakanlığın bütçe görüşmelerini etkin bir şekilde takip etmemiz engellenmiştir. Komisyon toplantısını erteleme talebimiz karşılanmamıştır. Diğer yandan, kamuoyunun gözünün 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin görüşmelerinde olduğu bir süreçte bu teklifin görüşmelerine başlanmış olması Uludağ Alan Başkanlığının kamuoyunun gözünden kaçırılmak istendiğini de göstermektedir. Bu durum, iktidarın yasamaya ve komisyonlara bakış açısını ortaya koyması açısından da önemlidir. Yani 10 Aralık 2022 tarihinde görüşmelerini tamamladığımız teklifi Genel Kurulda bugün görüşüyoruz. Kanun teklifini bu kadar acele bir şekilde görüşmenin mantıklı olmadığı da aşikârdır.

Kanun teklifi, Anayasa'nın 56'ncı ve 169'uncu maddelerinde yer alan çevreyi korumaya ilişkin amir hükümler uyarınca esas komisyon olması gereken Çevre Komisyonuna sunulmayarak komisyonların uzmanlık ilkeleri ihlal edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük hükümleri yok sayılmıştır.

Uludağ'ın 2.543 metre yükseklikle Marmara Bölgesi'nin en yüksek dağı olması, 1.320 çeşit bitki türü, 175 endemik bitki türünün bulunması ve 32 endemik bitkinin sadece burada bulunuyor olması Çevre Komisyonunun toplanması için yeterli kriter olmasına rağmen ilgili Komisyon tali komisyon olarak dahi görevlendirilmemiştir. Bahsettiğimiz alanın yüzde 71'i orman örtüsüyle kaplı, geriye kalan kısmıysa alpin çayır alanı; Uludağ'la ilgili olarak Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonunun görüşleri dahi alınmamıştır. Her ne kadar görüşme süreci olarak sıkıntılı olsa da Komisyon Başkanımız Sayın Tahir Akyürek'in olumlu tavrından dolayı kendisine teşekkür etmek istiyorum. Komisyon görüşmelerine davet ettiğimiz meslek ve sivil toplum örgütlerinin hem Komisyona katılımı hem de söz aralar fikirlerini paylaşmaları yönünden yapıcı tutumu tüm Komisyon Başkanlarına örnek olacak nitelikteydi. Fakat kendisini eleştirmek istediğim bir husus da bulunmaktadır: Özellikle, Komisyona sunduğumuz Anayasa'ya aykırılık önergesi ayrıntılı bir şekilde tartışılmadan, görüşmelere geçilmiştir. İç Tüzük'ün 38'inci maddesi şu hükmü içermektedir: "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder."

Komisyonun ilgili tüzük maddelerinde belirtilen bir diğer yükümlülüğü inceleme alanına ilişkindir, Anayasa'ya uygunluk hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Komisyona sunduğumuz Anayasa'ya aykırılık önergemiz değerlendirme yükümlülükleri yerine getirilmeden, teklifin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığı gerekli ölçüde değerlendirilmeden daha ziyade madde üzerinde yorumlar yapılarak reddedilmiştir. Anayasa'ya aykırılıkla ilgili olarak Anayasa'nın 56'ncı maddesi olan çevre hakkı, 169'uncu maddesi olan ormanların korunması ve geliştirilmesi, 63'üncü maddesi olan tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması gibi maddelerine aykırı olduğunu ileri sürdük. Kanun teklifini hazırlayanlar sadece "Biz öyle düşünmüyoruz." dediler ve görüşmelere başlandı. Bu kadar basite indirgeyerek süreci geçiştirmek büyük bir sorundur. Yasa yapım tekniği ve yine komisyonların işlevselliği ortadan kalkmaktadır. Anayasa'ya uygunluk için oturulup tartışılmıyorsa burada yanlış bir uygulama vardır.

Maddelerle ilgili kısaca bilgilendirme yapacak olursak, kanun teklifi 13 madde ve 1 geçici maddeden oluşmaktadır. 3'üncü maddede 17 fıkra var ve Alan Başkanlığına geniş yetkiler tanınıyor; Millî Parklardan alınan her yapı önce Alan Başkanlığına, oradan da Kültür ve Turizm Bakanlığına geçmesi için hazırlanmış. 5'inci maddede de kurulacak Komisyon üyelerinden bahsediliyor fakat Komisyonun çoğunluğu Kültür ve Turizm Bakanlığı kontrolünde olacak. Hâlihazırda zaten Komisyonun fazla da bir işlevi yok, genellikle kararlar Alan Başkanı tarafından alınacak. 6'ncı maddeyle de Danışma Kurulunun

görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir. Danışma Kurulu, Bakanlık yetkilileri ve sermaye temsilcilerinden oluşmaktadır. Kurulda Mühendis ve Mimar Odalarına bağlı meslek odaları, ilgili sendikalar, doğa ve çevre örgütleri yer almamaktadır. Sermayeyi danışman yapıp alanın korunacağını iddia etmek büyük bir safasatadan başka bir şey değildir yani ciğeri kediye veya kuzuyu kurda teslim etmektir. 8'inci madde, kurulması planlanan Alan Başkanlığının bazı kanunlardan muaf olması için düzenlenmiştir. 10'uncu madde, artık tüm kanunların ilk ve son cümlesi niteliğinde olan bir düzenlemedir. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yer alan müdürlüklerin görev ve yetkileri, kurulacak olan Alan Başkanlığına devredilmekte ve Uludağ Alan sınırlarının Cumhurbaşkanlığı tarafından değiştirilebileceği düzenlenmektedir. Zaten Cumhurbaşkanına bir yetki verilmezse olmaz.

Peki, bu kadar maddeyle getirilmek istenen nedir yani kanunun asıl amacı nedir? Bildiğiniz gibi, mevcut hâliyle Uludağ, bir millî park, birçok kanunla da korunuyor. Bu sebeple, bırakın orada otel ya da bir çivi çakmayı, bir çakıl taşı dahi alıp evinize götüremezsiniz, bunun yasal müeyyideleri vardır. Dolayısıyla, orada oteller yapmak isteyen, ormanları ve sit alanlarını yok ederek kayak pisti yapmak isteyen, her türlü tesisleşme ve yapılaşma yaparak oranın taşını toprağını, suyunu ve havasını satmak isteyen iktidar ve onun güdümündeki sermaye sahipleri "Alan Başkanlığı" diye yetkisinin de etkisinin de ucu açık, uydurma bir başkanlık oluşturmak istiyor. Bunu yaparken de Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün korumadığını iddia ediyorlar. Şimdi, bu Başkanlık öyle ulvi bir yapıya sahip ki bunca kanunun koruyamadığı Uludağ'ı kültür değil, sadece turizm hedefi taşıyan, turizm şirketi sahibi Bakanın Bakanlığıyla koruyacağı iddia ediliyor. Kurulması planlanan bu başkanlıkla Uludağ Millî Parkı'nı turizmi geliştirme bahanesiyle yapılaşmaya açma ve yeni rant alanları yaratma çabasından başka bir şey değildir. "Koruma" ve "kollama" yerine daha çok "kullanma" ve "kullandırma" amacınız o kadar bariz ki bunu zaten saklayamıyorsunuz.

Teklifle, bir millî park, millî park korumasından çıkarılarak daha büyük yağma ve talana açılmak istenmektedir. Bu kanun teklifini hazırlayan Bursa Vekili Hakan Çavuşoğlu Komisyonunda kendi sözleriyle bir itirafta bulunmuştur. Kış dönemi araç yoğunluğundan, park yeri olmaması nedeniyle araçların yol üstüne park edilmesinden dolayı yolda kar temizleme araçlarının zorlandığından bahsetmiştir; dolayısıyla, daha çok park yeri, daha büyük odalı otel gereksiniminden bahsetmiştir. Bu da bariz bir şekilde sorunları analiz edip çözüme kapasitesinin ne kadar sığ olduğunu göstermektedir. Hâlbuki alternatif İsviçre Alplerini madem rol model alıyorsunuz, niçin toplu taşıma araçlarıyla dağa çıkış düşünülüyor da park yeri büyütme düşünülüyor?

Size bir örnek söyleyeyim, Londra'da trafik sıkışıklığını önlemek için yapılan uygulama. Şehir içi park ücretlerini artırarak bilhassa çevre metro istasyonları, metro istasyonlarında ise parkın ücretsiz yapılmasıyla önlem alınabilmiştir. Siz de raylı toplu taşıma sistemiyle insanları dağa çıkarıp indirirseniz ve alandaki park ücretini yükseltirseniz bu sorunu gayet rahat çözebilirsiniz. Aksi takdirde, park kapasitesini artırarak özel arabayla çıkışları özendirirsiniz; bu, hem daha pahalıya mal olur hem de daha çok çevre kirliliğine sebep olur.

Şimdi, Bursa'da teleferik ihalesini ilk olarak 1957 yılında Von Roll adlı bir şirket alıyor, Bursalıların "Alman amca" dedikleri Hubert Sondermann da bu şirkette mühendis olarak çalışıyor. Teleferik bittiğinde ise Sondermann şöyle diyor: "Bir teleferik kazandınız ama güzel bir dağı kaybettiniz." İşte, bugün bu kanun da Meclisten geçerse istediğinizi yaptıracak bir alan başkanlığını kazanır ama Bursa'yı da Uludağ'ı da kaybedersiniz. Neden kaybedersiniz açıklayayım: Hâlihazırda Bursa'nın 23 sanayi bölgesi ve 1 milyonun üzerinde taşıtla havası kirlenmektedir. 2020 Dünya Hava Kirliliği Raporu'nun verilerine göre Türkiye'de hava kirliliğinin en yoğun olduğu kentler arasında Bursa 5'inci sıradaydı.

Şimdi, bu kirliliği yok etmek ve 3 milyon Bursalıya temiz hava vermek için -deyim yerindeyse- çırpınan Uludağ'ın ormanlarını doğrudan hedef alacak bir teklif. Kayak pisti yapmak için gözlerini ormanlara dikecekler. Sadece Bursa'nın değil, Güney Marmara bölgesinin oksijen kaynağı bu teklifle tehdit ediliyor, hedef alınıyor. Marmara ve Bursa'yı korumak adına bölgede insan hareketliliğini kısıtlamak gerekirken siz kanun teklifiyle daha büyük otellerle bölgede insan yoğunluğunu artırmak istiyorsunuz. Şunu unutmayın: Dünyada bitmeyen ne bir kaynak vardır ne de bir servet ancak bilim, akıl ve mantıkla bunları kullanırsanız uzun süre yararlanabilirsiniz.

Yine, Uludağ, Bursa'nın içme suyunun yüzde 90'ını karşılamaktadır. Yapılaşmayla, kanalizasyonlarla, insan yoğunluğuyla bölgenin hem yer altı hem de yer üstü suları kirlilecektir. Zaten sanayiye boğduğunuz bölgenin havası zehirlendi. İşte, ocağın ortasında Uludağ'da kar yok. Bu gidişle de belirsiz bir iklim kriziyle karşı karşıyayız. Kısacası, bu kanun teklifi bir alan başkanlığı değil, düpedüz "talan başkanlığı" oluşturmanın alt metnidir. Bu Başkanlık Bursa'ya ve Uludağ'a hiçbir şey kazandırmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, iktidar milletvekillerinin bu kanun teklifini hazırlamasından sonra, akabinde DOĞADER, Ankara Jeoloji Mühendisleri Odası, Bursa Mimarlar ve Mühendisler Odası Çevre Komisyonu, Bursa Su Kolektifi ve İklim Adaleti Koalisyonu görüşmelerimiz oldu. Bu kanunun uzun ve kısa vadede ortaya çıkaracağı yıkımı ayrıntılı bir şekilde hem konuştuk hem de haklı tepkilerini ortaya koydular. Yine, Bursa Çevre Platformu, TEMA Vakfı, Mühendis Odaları Bursa İl Koordinasyon Kurulu ile Türkiye Ormancılar Derneği, Kamu Emekçileri Sendikası, Türkiye Ormancılık Hizmetler Kolu, Bursa Akademik Odalar Birliği ve Bursa Barosu bu kanun teklifine karşı olduklarını kamuoyuna defaaten açıklamışlardır. Bu kadar meslek örgütü ve sivil toplum kuruluşunun bir araya gelerek karşı durduğu ve bunun gerekçelerini de siyasi temelle değil, bilimsel temellerle açıklarken AKP'li birkaç milletvekili bu konuda daha iyisini bildiklerini, daha doğrusunu yapacaklarını iddia etmektedirler.

Kapatmak için can attığımız Halkların Demokratik Partisinin tüzüğünde çok onurlu bir mücadelenin yol gösterici amacı vardır. Bu amaç "Kapitalizmin doğayı, doğal varlıkları ve yaşamı metalaştırarak sömürmesine, yaşam alanlarını yok etmesine karşı doğanın, insanın, hayvanların ve tüm canlıların yaşam haklarının güvence altına alınması için mücadele yürütmeyi..." olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla, amacı turizm, hedefiyse talan olan söz konusu kanun teklifine karşı duruşumuz hem parti tüzüğümüzün ilkeleri hem de insani ve vicdani sorumluluğumuzdur. Bu insani ve vicdani sorumluluğun sadece muhalefet vekillerinde değil, iktidar vekillerinde de olması gerektiğini düşünüyorum.

İnanıyorum ki bu kanun teklifi sadece ve sadece AKP'li birkaç milletvekilinin şahsi baskılarıyla hazırlanarak önümüze gelmiştir. Hatta bir adım daha öteye giderek Sayın Komisyon Başkanımız Tahir Akyürek ve yine AKP'nin Komisyon üyesi milletvekilleri de bu kanun teklifine sıcak bakmıyorlar. Sadece Komisyon üyesi milletvekilleri değil, eski Millî Parklar Genel Müdürü Sayın Nevzat Ceylan'ın ortaya koyduğu tepki ve gayret değerli ve vicdanidir.

Bu kanun teklifiyle Bursa halkını ikna edemediniz; meslek, çevre, ekoloji, kent dernekleri ve sivil toplum kuruluşlarını ikna edemediniz, muhalefeti ikna edemediniz ve kendi milletvekillerinizi dahi ikna edemediniz. Bu kanun teklifini savunacak bir yanınız kalmamıştır. Sadece, siz bu kanun teklifini çekerek ilk önce kendi yerelinizi ikna etmekle işe yeniden başlayabilirsiniz.

Değerli milletvekilleri, iktidar Uludağ Alan Başkanlığını desteklemek için Çanakkale Alan Başkanlığı üzerinden olumlu bir tablo ortaya koymaktadır. Fakat size şunu söyleyeyim: Şap, tuz, şeker; toz hâlindeyken üçü de bembeyazdır, birbirinden ayırt edemezsiniz. Bu üç alan da aynı şekilde birbirinden farklı şeylerdir, içerikleri de tatları da apayrıdır.

İşte Kapadokya Alan Başkanlığının ortaya koyduğu ağır tahribat karşımızda durmaktadır. Peribacalarının üstü traşlanarak oteller yapıldı. Yol yapmak için peribacaları iş makineleriyle dümdüz edildi, mağaraların üzerine bina inşa edildi. Yapılan bu kadar tahribatla, utanılmadan Çekyalı bir kafileyi UNESCO heyeti diye gösterip peribacaları arasından geçen yol için “UNESCO’dan Alan Başkanlığına tam not” haberi yapıldı. Bunun adı düpedüz sahtekârlıktır.

AKP’li vekiller Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili genel olarak çok fazla kurum ve çok fazla kanun olmasından kaynaklı bir karmaşanın yaşandığını ileri sürmektedir. Güya, Uludağ’da kurulacak Alan Başkanlığıyla bu karmaşadan kurtulmak amaçlanmış. Sizin amacınız karmaşadan kurtulmak değil, Uludağ’da kanunlardan kurtulmaktır.

Kanun teklifini hazırlayanlara şunu sormak istiyorum: Hayatınızda hiç bir fidan diktiniz mi? Kameralar karşısında şov olsun diye bir kürek kum atmaktan bahsetmiyorum, hayat olsun, yaşam olsun diye bir fidan diktiniz mi? Bir fidanı büyütmek için emek sarf ettiniz mi? Ellerinize diktığınız fidanın büyümesine, ağaç olmasına gözlemlerinizle şahit oldunuz mu? Kısacası paraya ve kâğıda dokunduğunuz kadar ağaca ve doğaya dokundunuz mu? Bu koltuklara ve makamlara verdiğiniz değerın yarısını ne çevreye ne doğaya ne de doğada yaşayan canlılara vermediniz. Alan Başkanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Uludağ’ı koruyacaktı. Allah hiçbir canlıyı korumanıza muhtaç etmesin. Memlekette yeşil gördüğünüz her yere beton döktünüz, şehirlerde nefes alacak yer bırakmadınız. Memleketin kuzeyinden güneyine, doğusundan batısına tahrip edilmemiş bir alan bırakmadınız. Türkiye’nin dört bir yanında mega projeler, madenler, termik santraller, hidroelektrik santralleri ve jeotermal enerji santralleriyle geri dönülemez bir yıkıma yol açtınız ve açmaya da devam ediyorsunuz.

Türkiye genelinde 2,5 milyon hektarlık alan sit alanı olmaktan çıkarıldı, kiminin ise dereceleri düşürüldü. AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılında 41 milyon 196 bin hektar tarım arazisi bulunuyordu ancak bu araziler 2020 yılı sonunda 3 milyon 484 bin hektar azalarak 37 milyon 712 bin hektara düştü. Bu alan Belçika’nın yüz ölçümüne denk geliyor. Siz, bir ülke kadar araziye yok ettiniz. Yirmi yılda Orman Kanunu’nu 34 kez değiştirdiniz. Sizin koruma gibi bir arzunuz da yok, zaten sizin korumanıza ihtiyaç da yok. Bırakın tabiatı kendi hâline, o kendi kendisini onaracaktır, koruyacaktır. Yol yakinken bu kanun teklifini çekmenizi öneriyorum. Bu koltukların, bu mevkilerin hepsi gelip geçici. Yetişmesinde katkınız olmayan ağaçların bari kesilmesinde imzanız olmasın.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Gökân Zeybek.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ne getiriyor bu teklif? Yani başta Bursa ilimiz olmak üzere Uludağ gibi Türkiye’nin en önemli millî parkıyla, 1961 yılında millî park ilan edilen Uludağ’la ilgili ne getiriyor? Bir anayasal açıdan, bir imar açısından, şehircilik açısından ve doğa açısından incelemek faydalı olacaktır. Teklifte bir düzenleyici etki analizinin bulunmadığını görüyoruz. Yani daha yasa teklifinde bunun bulunmadığı gözüküyor. Yine, büyük çevresel tahribatlara götürülebilecek yetkiler öngören teklif, bağımsız bir çevresel etki değerlendirme usulü de öngörmemektedir. Yalnızca Anayasa’nın 56’ncı ve 169’uncu maddelerinin gerektirdiği güvencelerin bulunmadığını gösteren eksiklikler bile bu teklifin bugün bu boş sıralarda görüşülürken herhâlde AKP’nin bir tek kanun teklifini hazırlayan Bursa Milletvekili var, onun dışında hiçbir milletvekilini ilgilendirmediğini ortaya çıkarıyor. Verilen kanun teklifinin gerekçe

kısımında şu ibare bulunuyor: “Uludağ Alanı’nda hâlihazırda doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, millî park gibi birçok farklı koruma statüsü ve bu koruma statülerine ilişkin farklı merciler tarafından tanınmış idari yetkiler bulunmaktadır. Bu durum da ciddi bir yetki karmaşasına yol açmaktadır.”

Değerli milletvekilleri, bir millî parkın korunması demek zaten burada sürecin hızlı bir biçimiyle tamamlanmasını, inşai faaliyetlerin, turizm tesislerinin yapılmasını, yol, otoyol, otopark gibi inşaatların yapılmasını değil; millî park statüsünün korunabilmesi için başta Orman Bakanlığı olmak üzere millî park statüsünde kendisine yetki tanımlanmış olan pek çok kurum ve kuruluşun bu konuda hassasiyet göstermesini öne getirmektedir. 1961 yılında millî park ilan edilen, Türkiye’nin 5’inci millî parkı olan Uludağ Millî Parkı “alpine zone”ları, endemik türler, yaban hayatının taşıdığı farklı özellikler dolayısıyla millî park ilan edilmiştir. Gerekçelerde sunulduğu gibi Uludağ Millî Parkı’nda bir yetki karmaşası yoktur.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Millî Parklar Kanunu aslında Uludağ’ın korunması ve geliştirilmesi açısından bugün “Uludağ Alan Başkanlığı” adı altında gündeme getirilen ve güçlü yetkilerle donatılan bu kurum yerine Millî Parklar Genel Müdürlüğü Uludağ Millî Parkı bu yetkilerin önemli bir kısmı tarafından desteklenmiş olsaydı Uludağ gelecek yüz yıllara, gelecek bin yıllara son derece sağlıklı bir biçimiyle aktarılabilirdi.

Niçin Uludağ çok kıymetli? Türkiye’nin 4’üncü büyük şehri olan Bursa’nın içme suyu kaynaklarının yüzde 90’ı Uludağ’dan, yer altı sularının neredeyse tamamına yakını Uludağ’dan beslenmektedir.

Değerli arkadaşlar, bakın, Türkiye’nin bu yıl üzerine yağışla gelmiş olanla birlikte su rejiminde biriktirdiği toplam su 112 milyar metreküpten 102 milyar metreküpe düştü yani toplam su varlığımızın yüzde 10’u kadarını daha bu yıl kaybettik. Yani günümüzde siyaset yapan boş sıradaki milletvekilleri gibi siz değerli milletvekilleri, gelecekte Türkiye’nin su fakiri bir ülke olduğunu ve su kaynaklarının geniş bir biçimiyle korunması gerektiği gerçeğini asla unutmamamız gerekir. Başta tarımsal üretimde olmak üzere her türlü gelişmiş su kullanma tekniklerinin yanında, doğrudan su kaynaklarının bozulmaması ve yer altı, yer üstü su kaynaklarının etkin bir biçimiyle kullanılması için de azami gayret göstermek zorundayız.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 9 ve 10 Aralık tarihinde Komisyon bu yasa teklifini görüştüğümüze göre, bütçe takviminin içinde geldiğine göre bu yasa teklifi gerçekten çok önemliydi ve bunun hemen çıkarılması öngörülüyordu ama gördük ki bu yasanın çıkarılması yeni yıla kaldı, yeni Meclise kaldı. Bugün de burada olduğu gibi... Geçen hafta görüşülecekti, geriye çekildi yani elzem olan bir yasa değil ama bu yasayla ilgili, değerli milletvekilleri, Komisyon görüşmelerinde biz muhalefet milletvekillerinin değil ama bir iktidar partisi milletvekilinin geçmiş dönemde Millî Parklar Genel Müdürlüğü yapmış Adalet ve Kalkınma Partisi Ankara Milletvekili Nevzat Ceylan’ın açıklamaları oldu. Onların bir kısmını buradan tutanaklara da geçirmek istiyorum: “Arkadaşlar, 1958 yılında biz Millî Parkları Türkiye’ye getirdik, Bursa’daki millî park statüsü de Uludağ için 1961 yılında hayata geçti. Bugün Turizm Bakanı kendisine gelmiş olan onama kararlarının tamamını bir buçuk-iki yıldır onamayarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına göndermeyerek yasal süreci tıkıyor, sonra da geliyor, Genel Kurulda, komisyonlarda yetki karmaşası dolayısıyla kurumların çalışmadığını ve işlerin hızlı gitmediğini söyleyerek bir aldatmaca yapıyor.” Kim söylüyor bunu? AK PARTİ’nin Ankara Milletvekili. Nerede söylüyor? Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Komisyon görüşmelerinde söylüyor. Başka ne söylüyor? “Uludağ’da -yine onun ağızıyla söylüyorum- içme ve kullanma suyunun Bursa’nın 11 su havzası bu bölgede, 7 göl ve göleti var, doğal göl burada, 13 akarsuyu var, 15 kaynak suyu var ve bugün Bursa’da üretilip Türkiye’nin pek çok yerine dağıtılan

kaynak sularının da membasının burada olduğunu görüyoruz.” Yine milletvekili diyor ki: “Siz burayı Davos yapmak istiyorsunuz.” Anlıyoruz ki siz burayı Davos yapmak istiyorsunuz. Davos yapmak için de Alan Başkanlığıyla, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde nasıl ki saraya bütün yetkileri verdiyseniz şimdi Bursa Uludağ’a da bir alan başkanlığıyla saray yetkileriyle donatılmış bir başkanlık öneriyorsunuz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Ne yapacaktı bu Alan Başkanlığı? Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan bütün mülkleri Bakanlığa devredecek, önce kendisi kamulaştırarak, Turizm Bakanlığının istediği tesisleri alabilmesi talebini de koşulsuz yerine getirerek Bakanlığa devredecek. Peki, Bakanlık ne yapacak? İsteddiği kişi ve kuruluşlara, şirketlere de buraları trampa edecek, satacak, kiralayacak yani Davos’tan anladıkları bunlar. Biz Uludağ’a baktığımız zaman orada canlı türlerini, bitki türlerini, yer altı, yer üstü su kaynaklarını, oksijen kaynaklarını görüyoruz; onlar ise Uludağ 1. ve 2. Oteller Gelişim Bölgelerindeki yapıların yanına yeni yapılar yapmayı, beş yıldızlı, altı yıldızlı ultra lüks oteller yapmayı, bu sayede buraya gelecek olan turist sayısını arttırmayı hedefliyorlar.

Değerli milletvekilleri, millî parkların istenildiği kadar, dilenildiği kadar sınırsız sayıda turist alabilmesi, bunların konaklatılabilmesi bir kere millî parkın kuruluş ilkesine aykırıdır. Millî parklara bırakınız çok sayıda insanın girmesini, girecek olan insan sayısını, motorlu ya da elektrikli araç sayısını ya da burada sportif amaçla çalışacak, görev yapacak, faaliyette bulunacak insanların bir etkileşim eşiği var, bu eşiğin üzerine çıkılmaması gerekir, bu sayının artırılmaması gerekir. Niye bunu söylüyoruz? Gene raporlarda, son yirmi yıl içinde Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu dönemde Uludağ üzerindeki kayalıkların ya da çorak arazinin ya da işte çayır vasfını yitirmiş olan arazi oranının yüzde 7’den yüzde 13,5’a çıktığını görüyoruz. Yani Uludağ aslında bağıyor, “Beni kurtarın.” diyor, SOS veriyor, “Var olan endemik türlerimi, canlı türlerimi ve yer altı, yer üstü kaynaklarımı koruma konusunda sıkıntıdayım.” diyor. Bunu da kelleşerek, bozlaşarak ortaya çıkarıyor.

Yine yasayla birlikte, 2863 sayılı Yasa’yla sit alanlarıyla ilgili geçmişte Kültür Bakanlıklarına, koruma kurullarına verilmiş olan özel yapılaşmayla ilgili denetleme yetkilerini, Alan Başkanlığı, tümüyle devreden çıkararak kurmuş olduğu bir komisyon eliyle kendi bünyesine taşıyor. Şimdi, ne var bu Komisyonunda? Üniversiteler var mı, bu konularda uzmanlaşmış kadrolar var mı? Biraz önce Sayın Gaydalı söyledi, ne var burada: 8 tane meslek disiplininin 4 kişinin alınacağını söylüyor. Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Siz bir meslek disiplinini bir komisyon için öneriyorsanız bunlar içinden hangi kriterlere göre kimin alınıp kimin alınmayacağına kim karar verecek? Alan Başkanı karar verecek. Alan Başkanı kendi kamu bürokrasisinden atadığı memurlarla burada tamamen imar rantının önünü açacak ve Uludağ’a yapılaşmayı açacak olan bir süreci hayata geçirmiş oluyoruz.

Şimdi, niye biz endişe duyuyoruz değerli arkadaşlar. Adalet ve Kalkınma Partisi doğa, çevre ve rant meydana geldiği zaman sadece biz değil Türkiye’deki bütün çevreci örgütler, doğaya ve çevreye duyarlı bütün insanlar bir anda “Ne oluyor?” diyor. Niye? Biz sizi görmedik mi, Kanadalı altın madeni şirketi için Kaz Dağları’nın binlerce dönüm arazisinin tarumar edilmesine onayı siz vermediniz mi? Yine, bir millî park olan Rize Çamlıhemşin’deki Ayder Yaylası’na siz on binlerce metrekairelik binaları getirip şu anda yapmıyor musunuz ki? Yani bir millî park, millî park özelliğini kaybettikten, sit alanı statüsüne dönüştükten sonra, sizin, orada oluşturduğunuz başkanlıklar eliyle neler yaptığınızı biz Kapadokya’da görmedik mi? Peribacalarını yolun üzerinde kalıyor diye yıktığınızı biz görmedik mi? Yine, Dünya UNESCO Kültür Miras Listesi’nde bulunan Süleymaniye Camisi’nin hemen önünde İlim Yayma Cemiyetine ait olan bir öğrenci yurduna, durdurulmuş olmasına rağmen AKP ve MHP’nin meclis üyelerinin çoğunluk oylarıyla yeniden imar ruhsatı verdiğinizi biz görmedik mi? Yani ne kültüre ne doğaya ne de yüz yıllık cumhuriyetimizin ve binlerce yıllık bir geleneği olan bu topraklardaki bu kadim kültürlerin yaratmış olduğu hiçbir değere saygı duymayan bir yönetim anlayışını görüyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada tabii bazı maddeler var, bu maddeler üzerinde tek tek durulduğunda şu ortaya çıkıyor: Niçin Orman Bakanlığı burada bir tek memurla temsil ediliyor? Bakın, burada Milliyetçi Hareket Partisinin milletvekilleri var. Hepimiz biliyoruz ki orman mühendislerinin içinde ve Orman teşkilatında milliyetçi çok sayıda kamu personeli çalışmaktadır ama onların bir özelliği vardır, ormana gözü gibi bakarlar; benim bildiğim, ormanı korumak için alabildiğince özen gösterirler.

BAKİ ERSOY (Mersin) – Ne mutlu, iyi ki varlar.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Bakın, son dönemde kıyılarımızda, çadır turizm alanlarında, deniz kıyısındaki orman alanlarında, şimdi de Uludağ Millî Parkı'nda tamamen Orman Bakanlığı ve onun korumacı yönetim anlayışı devre dışı bırakılarak “Alan Başkanlığı” adı altındaki bir yapılanmaya, rant odaklı bir yapılanmaya sürükleniyoruz.

Şimdi, başka ne getiriyor bu? Seçilmişler nerede? Burada imar yetkisini getiriyorsunuz, bir bölgeyi imara açıyorsunuz, millî park statüsünden çıkarıyorsunuz ama demokrasinin en temel organı olan seçilmiş yerel meclislerin hiçbir biçimiyle burada söz sahibi olmadığını görüyoruz. Sadece Danışma Kuruluna üye verebiliyorlar. Şimdi, buradan hareketle de şunu söylemek gerekir: Biz cumhuriyetin 2'nci yüzyılına girdiğimiz bu dönemde, artık, halkın kendi oylarıyla seçilmiş yerel belediye meclisleri eliyle o bölgelerle ilgili karar süreçlerinin alınmasını ve uygulanmasını mutlaka savunmak zorundayız.

Yine, burada yasa teklifi kamulaştırmayla ilgili bir düzenleme getiriyor. Uludağ'da Başkanlık istediği yerlerde kamulaştırma yapabilecek. Kamulaştırma yaptığı yerlerle ilgili de Bakanlık gerek görürse, buraları “turizm tesisi” adı altında teşvik kapsamına alırsa, tahsis kapsamına alırsa, trampa ya da kiralama kapsamına alırsa da vatandaşın özel mülkiyeti kamulaştırılarak Bakanlık eliyle buraların verilmesinin, dağıtılmasının önü açılacak. Temel mülkiyet hakkına bile aykırı olan bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Yine, değerli arkadaşlar, teklifin 1'inci maddesinin -biz burada, karşı oy yazımızda da söyledik- asıl amacı, var olan bir alandan rant yapısı oluşturmaktır. Uludağ Alan Başkanlığı, Uludağ oteller bölgesindeki var olan yapı stokunun yanına ya yeni yapı stoku getirmeyi ya da buraya ilave yeni binalar yapmayı hedef almaktadır. Peki, siz bunu Bursa halkına sordunuz mu? Bursa halkı karşı. Çevreci örgütlere sordunuz mu? Onlar da karşı. Milletvekillerine sordunuz mu? Hiçbiri yok. Peki, kim bunun arkasında? Baktığımızda, Bursa Milletvekilleri teklifin sahibi olarak gözüküyorlar. Buraya, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Komisyon görüşmelerine Bursa'da sivil toplumu temsil eden arkadaşlarımız geldi ve Komisyon görüşlerini ifade ettiler. Bunlar halk değil mi, bunların görüşleri sizin açımızdan değerli değil mi? Yarın seçime gittiğinizde Bursa halkına gidip yaptığınız bu çalışmayı nasıl söyleyeceksiniz? Evet, Komisyonla söylediğimiz gibi burada bir kez daha tespit edelim: Bu, kişiye dönük, ısmarlama, sipariş edilmiş, arkasında birkaç otelcinin, birkaç sermaye grubunun teşviklerle, başka kredi olanaklarıyla önümüzdeki dönem yapacağı yatırımların önündeki -başta Orman Genel Müdürlüğü, başta Millî Parklar olmak üzere- var olan engelleri kaldırma konusunda getirilmiş bir dayatmadır.

Bakın arkadaşlar, bir bölgeye turist gelmesini istiyorsanız iki tane işarete ihtiyacınız var; bunlardan bir tanesi millî park, diğeri UNESCO Kültür Mirası Listesi'nde olmak. Çünkü -eğer özlediğiniz turist- bunlara değer veren turisti, ortalama ziyarette bin ve bin doların üzerinde harcama yapan bir turisti Bursa'ya getirmeyi düşünüyorsanız “millî park” logosunun ve UNESCO Kültür Mirası Listesi'nin ne kadar değerli olduğunu bilmeniz gerekir. Ama siz, şimdi, millî park statüsünden çıkardığınızda, burayı sit alanı hâline getirdiğinizde, Uludağ Alan Başkanlığı... Arkadaşlar, dünyanın hangi ülkesinde, hangi

turizm literatüründe “Alan Başkanlığı” diye bir kavram var? Nasıl bu pazarlamayı yapacaksınız? Ama belli ki son bir iki yıl içinde petrol ve doğal gaz fiyatlarının yüksek artışıyla beraber Türkiye’ye gelmiş olan Körfez ve Körfez sermayeli turizm hareketleri birilerinin iştahını kabartmaktadır. Ama unutmamak gerekir ki petrole dayalı turizm faaliyetleri de görecelidir, zaman içinde değişkenlik gösterir, petrol ve doğal gaz fiyatları dünya standardının öngördüğü rakamlara geldiğinde bu turizm faaliyetlerinin büyük bir çoğunluğu da yerine gelemez hâle gelecektir.

Yine, arkadaşlar, bu metindeki “Uludağ Alan Başkanlığı” tanımıyla ilgili endişelerimizi bir kez daha belirtmek istiyorum. Bu Alan Başkanlığının almış olduğu kararlarla ilgili yurttaşın, siyasetin, yerel meclislerin hiçbir biçimiyle bir karşılığı yoktur. Yani Bakanlık tarafından atanmış Alan Başkanının, Alan Başkanlığı tarafından kamu kurumlarından seçilmiş olan memurların alacağı kararlar nihai kararlardır; sanki Yüksek Seçim Kurulu gibi. Yüksek Seçim Kurul kararıyla ilgili nasıl ki bir işlem yapılamıyorsa Alan Başkanlığının kararlarıyla ilgili de herhangi bir işlem yapılamıyor.

Buradan sözlerimi şöyle tamamlamak istiyorum: Değerli arkadaşlar, Türkiye’de millî parkların sınırları ve alanları dünya ortalamasının son derece altındadır. “Alan Başkanlığı” adı altında bir düzenleme yapmak yerine, benim size naçizane tavsiyem, gelin, Sakarya Meydan Savaşı’nın geçtiği toprakları millî park ilan ediniz; gelin, Afyonkarahisar’da, Kocatepe’de, Dumlupınar’da meydan savaşının yapıldığı yerleri; gelin, Kop savunmasının yapıldığı, Kop geçitlerinin olduğu yerleri millî park ilan ediniz. (CHP sıralarından alkışlar) Yani millî parklarımızın alanlarını genişletiniz, sayılarını artırınız, sınırlarını büyütünüz ve buralarda yapılması gereken faaliyetlerde bulununuz. Ama görünen o ki siz bu yasa teklifiyle istediğiniz sonucu elde edemeyeceksiniz çünkü doğaya ve çevreye inanan, onun hak ve çıkarlarını koruyan, meslek örgütlerinin, çevre örgütlerinin istek ve görüşlerini dikkate alan yeni bir yönetim anlayışının çok yakında iktidar olduğunu hep birlikte göreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gitmekte olan, Meclisin son dönemini yaşayan bir iktidarın, bu Alan Başkanlığıyla birlikte neyi hedeflediğini anlamakta gerçekten zorluk çekiyoruz. Çünkü belki iki yıl sürecek olan -yasanın içinde var- kanun ve imar planlarının yapma sürecinin ne zaman tamamlanacağı belli değil ama onun yerine, üç aylık geçici bir süre içinde özel yapılaşma koşullarını getirerek bir alan açmaya çalışıyorlar. Belli ki bu yasa teklifi çıkana kadar verilmedik maden ruhsatlarına ruhsat vererek onları bu yasa teklifinin içine alacaksınız, belli ki özel yapılaşma koşullarıyla bu üç aylık dönem içinde yapabildiğiniz kadar Uludağ’a zarar verip sonra çekip gideceksiniz.

Gidiyor gitmekte olan, geliyor gelmekte olan diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aygun...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun’nun, Çorlu’daki eski askerî alan olan Ağıltepe’yle ilgili belediyenin rekreasyon projesine ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Bütçe görüşmelerinde Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar’a Çorlu Belediyesinin bir rekreasyon projesini ilettim, Çorlu’daki eski askerî alan olan Ağıltepe burası. Çorlu Belediye Başkanımız Ahmet Sarıkurt ve ekibi, burayla ilgili kent ormanı ve mesire alanı yapmak için çok güzel bir proje hazırlamışlardı. Bu alanın tahsisi konusunda kendisinden destek istedik, sonra da kendisinden gelen

bilgi beni perişan etti: Burasını Kara Kuvvetleri Komutanlığı kullanıyormuş, ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığının da protokolü varmış. Ben buradan Sayın Bakana söylüyorum: Bizim aklımızla dalga mı geçiyorsunuz? Burası metruk alan olmuş, burası uyuşturucu yatağı olmuş, buradaki çam ağaçları çam keseböceği hastalığı dolayısıyla kurumuş yani talan olmuş bir alanı Kara Kuvvetleri Komutanlığı kullanıyormuş. Gelin, bu karardan vazgeçin, bir an evvel bu Ağıltepe'yi Çorlulu hemşehrilerimizin mesire alanı olarak, park alanı olarak kullanması için rekreasyon projesini hazırlayan Çorlu Belediyesine tahsis edin diyoruz. Bu konuda iktidar milletvekillerinin de bilgisi var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.06****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

4.- *Bursa Milletvekilleri Efsan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)*

BAŞKAN – 380 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk olarak İstanbul Milletvekili Sayın İbrahim Özden Kaboğlu konuşacaklardır.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri ve yurtsever yurttaşlarımız; Uludağ Alanı Hakkında Yasa Teklifi üzerine konuşmaya başlarken “yurtseverlik” sözcüğünün özel bir anlamı olsa gerek. Anayasa 19’uncu yüzyılda iktidarı düzenliyordu, 20’nci yüzyılda iktidar ve insan haklarını düzenlemeye başladı, 21’inci yüzyılda ise ülkeyi de anayasa düzenlemeye başladı. Dolayısıyla, 21’inci yüzyıl anayasalarının temel üçlüsü; önce ülke, sonra insan, sonra iktidar şeklinde sıralanabilir; ülke, geniş anlamda ülke.

Şimdi, bu açıdan, bu yasa teklifi, bu yasal düzenleme aslında bir ülkesel düzenlemedir. Uludağ alan koruması ülkesel düzenlemedir, çevreyle ilgili düzenlemedir, ekosistemle ilgili bir düzenlemedir. Bu itibarla, Komisyonunda gündeme getirildiği gibi, şu 3 ön koşul gerekiyordu: Birincisi, yasa etki analizi; ikincisi, çevresel etki değerlendirmesi; üçüncüsü ise Anayasa’ya uygunluk denetimi ve bu 3 ön koşuldaki hiçbiri yerine getirilemedi. Bir söz var “Ölçemediğini iletmezsin.” diye; peki, eğer ölçüm yapılmadıysa Uludağ’ın hukuki yapısı, hukuki statüsü neden değiştirilmektedir? Bunlar üzerinde durduk ve bir de özellikle Anayasa andı üzerinde durduk. Anayasa andımız, bilindiği gibi, 3 ögeyle tanımlanabilir: Norm yani bağlayıcılık, ahlakilik ve etik. Çünkü namus ve şeref üzerine yemin etmek Anayasa’ya sadakat konusunda bir haysiyet sorunudur. Bu açıdan İç Tüzük’ün gereklerinin yerine getirilmemesi, Anayasa’ya aykırılık yanında Anayasa ihlali ve Anayasa suçuna varan eylemleri, işlemleri beraberinde getirmektedir.

Komisyon aşamasında tanık olduğumuz durum fikir ve fizik çelişkisi. Biz fikrimizi söylemeye çalıştık söyleyebildiğimiz kadar fakat “Anayasa’ya uygun.” diyenler sustu, sadece elini kaldırdı; fizik... Fikrimize herhangi bir biçimde yanıt alamadık. İşte, bu nedenledir ki Uludağ ekosistemi açısından, bırakın sürdürülebilir gelişmeyi, yalnızca kullanılan tek sözcük oldu: “Turizm” Ama turizmin de sürdürülebilir olmasından değil, yalnızca turizmin getireceği, getirebileceği paradan söz edildi.

Bu bakımdan, bu yasa önerisini değerlendirirken öncelikle ülkesel düzenlemelere bakmak gerekir çünkü ülkesel düzenlemeler kamu yararındandır. Nitelikli bir ülkede yaşamak için anayasal temeller

vardır. Doğal kaynaklar, ormanlar, planlamaya ilişkin hükümler, kentsel kamu düzenini güvence altına alan hükümler aslında kentsel, kültürel ve kırsal çevre üçlüsünde bütünlük çevre bakışı lehine yorum hükümleri olarak belirtilmelidir. Bu çerçevede, madde 56, sağlık ve çevre hakkı eksenini esasen yaşam hakkında temeldir. Niçin temeldir? Çünkü bu düzenleme, madde 56, yurttaşlar için hak ve ödevi, devlet için ise yükümlülükleri sıralamaktadır. Önlemek, kirlenmeyi önlemek, ekosistemin bozulmasını önlemek; korumak, çevreyi ve doğal hâlde ekosistemi korumak ve ekosistemi geliştirmek. İşte, bu üçlü de Anayasa Mahkemesi kararlarında da gördüğümüz gibi, temelini 5'inci maddeden almaktadır; devletin insan haklarını koruma ve geliştirme yükümlülüğü. Bu bakımdan 56'ncı maddeyi yorumlarken, uygularken hem ormanlık alanda -Uludağ'da olduğu gibi- 169'uncu maddenin koruyucu değerini dikkate almamız gerekir hem de 5'inci maddenin devlet açısından öngördüğü yükümlülükleri çünkü buradaki "önleme" "koruma" ve "geliştirme yükümlülüğü" ancak bu geniş yelpazeyle 56'ncı maddeden hareketle, 5'inci ve 169'uncu maddelerin kullanılmasıyla gerçekleşebilir. Bu bakımdan Anayasa'mızda yeterli ülkesel temeller olduğu gibi -hak olarak düzenlendiği için ekosistem hakları- esasen Anayasa'mızın öngördüğü hak ve özgürlüklere ilişkin hükümler de bu alanda uygulanır ve geçerlidir. Örneğin 13'üncü maddedeki hakkın özüne dokunma yasağı, ekosistemin de özüne dokunma yasağını, çevre hakkının da özüne dokunma yasağını beraberinde getirmektedir. Bu nedenle biz "çevresel kamu düzeni" kavramını kullanıyoruz "orman kamu düzeni" "kentsel kamu düzeni" kavramlarını kullandığımız gibi.

Anayasa'mız bununla sınırlı değildir, Anayasa'mızdaki hükümlerle sınırlı değildir; Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler de bu alanı korumaya elverişlidir. Korumak için Türkiye taraf olmuştur birçok uluslararası sözleşmeye ama Türkiye'nin taraf olmadığı uluslararası sözleşmeler de aslında uluslararası mahkemelerin verdikleri kararlar çerçevesinde Türkiye için de bağlayıcıdır. İşte, bu bakımdan Rio Bildirgesi'nden bu yana, 1992'den bu yana en önemli ilke geriye götürülemezlik ilkesinin burada, Uludağ alan düzenlenmesinde ciddi olarak sorgulanması gereken bir ilke olduğudur çünkü var olan koruma düzeni, yeterli ve açıklayıcı gerekçe ortaya konulmadan, haklı gerekçeler ortaya konulmadan değiştirilmekte ve çevre korumasına, ekosistemin doğasına tamamen aykırı olan merkezileştirme sürecine sokulmaktadır. Burada da tabii parti başkanlığı yoluyla, devlet başkanlığı ve yürütmenin diğer alanlarda yaptığı gibi -Kapadokya'da ve diğer alanlarda- tek kişi yönetiminin altına bırakılması, konulması söz konusu. Milli Parklar Kanunu, diğer düzenlemeler, bakanlıklar, imar yetkisi... Ormanlık alanlarda, bırakın yürütme tarafından düzenleme yapılmasını, yasamanın bile asli ve genel yetkisini sınırlayan 169'a karşın burada nereye gidildiği belli olmayan bir idari düzenleme, yürütmenin inisiyatifine bırakılmış bir düzenleme tarzı söz konusudur. Bu açıdan tabii ki Anayasa'nın 63'üncü maddesi de -doğal, kültürel ve tarihsel alanların korunmasına ilişkin madde- bu çerçevede ihlal edilen Anayasa maddeleri arasında yer almaktadır. Bu açıdan, bu düzenlemenin birçok maddesi -esasen 3'üncü maddesi, 3'üncü maddesinin farklı fıkraları, 5'inci maddesi, 7'nci maddesi, 10'uncu maddesi- Anayasa'nın belirttiğim ve diğer hükümlerine çok yönlü olarak aykırılıklar taşımaktadır çünkü Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi, Anayasa'nın bütünsel okunuşunu bir yana bırakın -Anayasa'nın doğrudan ilgili olan maddelerini hiçbir biçimde- Anayasa yokmuş gibi, bir anayasal düzen yürürlükte değilmiş gibi bir yaklaşım sergiliyor. Böyle olduğu için -Uludağ ekosistemi aslında Türkiye ekosistemidir- bu açıdan, önlemek, korumak ve geliştirmek biçimindeki devletin yükümlülükleri bir yana bırakılmakta ve bizzat devlet tarafından bozulabilir, devlet eliyle kirlenilebilir, devlet eliyle ekosistemi ihlal edilebilir bir düzenleme alanına kaydırılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu açıdan bakıldığında zaman, aslında, Anayasa’da yer alan toplu özgürlükler esasen çevreyi korumak için kullanılması gereken en elverişli alandır çünkü bu, kamu düzeni alanıdır, çevresel kamu düzeni alanıdır ve bu alanları korumak için kitlelerin yaşam mekânlarını sahiplenmesi hiçbir biçimde kolluk güçleri kullanılarak engellenemez, engellenememelidir, engellenmemelidir. Tam da yurttaşlar direnme haklarını, kaynağını Anayasa’dan alan direnme haklarını burada kullanabilirler. 137’ye göre, kolluk güçleri yurttaşların üzerine gönderilemez çünkü onlar doğal mekânlarını koruyorlar. Şimdi, Uludağ’a Bursalılar gidip o alanları korumak için direnirlerse demek ki direnme hakları var, bu hakları meşrudur ve hiçbir biçimde onların üzerine kolluk gücü gönderilemez. Bu açılardan bu yasal düzenlemeye bakmamız gerekir, dikkate almamız gerekir çünkü bunlar yaşam mekânlarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Türkiye bizimdir, Türkiye bütün yurtseverlerindir ve tüm yurtseverlerce korunmalıdır.

Teşekkür ederim. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz, Bursa Milletvekili Sayın Hakan Çavuşoğlu’nun.

Buyurun Sayın Çavuşoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasına ilişkin kanun teklifimizin geneli hakkında şahsım adına görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Bu vesileyle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Uludağ, Bursa’mızın göz bebeği, adıyla müsemma ulu bir dağımızdır; sadece Bursa’mız için değil, sahip olduğu eşsiz tabii güzellikleri ve barındırdığı potansiyelleriyle ülkemizin de bir millî hazinesidir. Ülkemizin en önemli kış turizm merkezlerinden biri olan Uludağ’da ilk otel 1933 yılında inşa edilmiştir, aynı tarihte bu bölgeye bir de yol yapılmıştır yani Uludağ’ın bugünkü serüveni 1930’lu yıllarda başlamıştır. Sonrasında, düzenli otobüs seferlerinin başlamasıyla Uludağ’a olan ilgi ziyadesiyle artmıştır. 1961 yılında millî park statüsüne kavuşturulmuş, 1963 yılında Türkiye’nin ilk teleferiği olan Bursa Teleferik’le Uludağ, kış turizminin âdeta cazibe merkezi hâline gelmiştir. Ayrıca, zengininde yetişen endemik bitki türleri, florası ve tabii güzellikleriyle de dünyada eşi benzeri olmayan zenginlikleri barındırmaktadır. Nitekim 2006 yılında, AK PARTİ iktidarları döneminde Uludağ Parkı’nın tamamı doğal sit alanı olarak ilan edilmiştir. İşte, görüşülmekte olan bu teklifle kurulması öngörülen Alan Başkanlığıyla Uludağ’ın bu eşsiz özelliklerinin bir koruma-kullanma dengesine kavuşturulması amaçlanmaktadır. Bu nedenle, kanunla, mevcut koruma alanlarıyla ilgili bir değişiklik yapılmamakta ve bu alanlar korunmaya devam edilmektedir. Nitekim kanunun amacı da 1’inci maddesinde, ilan edilecek Uludağ Alanı’nın doğal sit alanları ve diğer korunacak alanlarla birlikte biyolojik, jeolojik, su varlıkları ile benzer kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi olarak açıklanmış ve tanımlanmıştır.

Sayın milletvekilleri, şu anda, Uludağ Alanı’nda Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Bursa Valiliği, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Osmangazi Belediyesi yetki kullanmaktadır. Her biri ayrı ayrı ve bir başka kanuna göre yetki kullanan bu kurumlarımızın iyi niyetli çabalarına rağmen, Uludağ’ımız hem korunması hem de potansiyellerinin değerlendirilmesi bakımından eksiklikler barındırmaktadır. Maalesef, yetkili birden fazla kurumun olmasının meydana getirdiği ağır bürokrasi, mevcut sorunların çözülmesine yönelik etkin ve hızlı bir planlama sürecinin gerçekleştirilememesine neden olmuş, yapılaşma hakları aşılmış, ne yazık ki alanda plansız ve kontrolsüz bir yapılaşma süreci yaşanmıştır. Bu kontrolsüz yapılaşma sonucunda, altyapısı yetersiz, arıtma tesisi bulunmayan, kanalizasyonu olmayan, doğayla uyumsuz ve çarpık bir yerleşim dokusu ortaya çıkmıştır. Bahsettiğim gibi, tüm bu hususlar 1960’lı yıllardan hatta 1933 yılından itibaren devam edegelen bir süreçtir.

Öte yandan, pistlerin yetersizliği, kar üretme tesislerinin yapılamamış olması nedeniyle sezonun dört ayla sınırlı kalması, park ve trafik sorununun artması gibi sebeplerle diğer kış turizm merkezlerinin yanında gün geçtikçe cazibesini de yitirmeye başlamıştır.

Bir de Uludağ'ın Bursa ve Bursa halkıyla bağının güçlendirilmesine ihtiyaç vardır. Bursa halkının, gençlerinin, öğrencilerinin dağınık ve olanaklarından maksimum düzeyde istifade edebilmesi için Alan Başkanlığının sağlayacağı bir koordinasyon ve düzenlemeye gerek duyulmaktadır. Bu nedenle Uludağ Alanı'nın bütüncül bir bakış açısıyla planlanmasını ve yönetilmesini sağlamak, yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, ihtiyaçlara en kısa sürede etkin çözümler üretebilmek, alanın Bursa'yla bağını kurmak ve alanın koruma-kullanım dengesini sağlayarak gerçek hüviyetine kavuşmasını temin etmek için Alan Başkanlığı kurulması hedeflenmektedir.

Uludağ Alan Başkanlığının kurulacak olması nedeniyle ileri sürülen yapı yoğunluğunu arttıracığı yönündeki eleştirilere de katılmak mümkün değildir. Aksine, Uludağ Alan Başkanlığıyla alanın bir düzene sokulması, koruma ve kontrolün daha sıkı şartlarla sağlanması hedefi güdülmektedir. Kanun teklifimizin ekinde yer alan krokiden ve alanın sınırlarını belirleyen koordinatlardan da anlaşılacağı üzere, sınıra özellikle potansiyel kayak alanlarının bulunduğu çanak alanlar dâhil edilmiş olup bu alanlarda yapılaşma yoğunluğunu arttıracak, konaklamaya yönelik tesisler değil sadece kayak pistleri, doğa sporlarına yönelik yürüyüş ve keşif parkurları ile bu faaliyetlere yönelik mola noktaları ve kayak pistlerinin alt ve üst istasyonlarında küçük ölçekli günübirlik tesislerin kurulması öngörülmektedir. Nitekim sınırlar belirlenirken millî park faaliyetlerinin yoğun olarak yürütüldüğü Sarıalan, Kirazlıyayla, Bakacak ve Çobankaya bölgeleri sınıra dâhil edilmemiştir; alanın batısında ve kuzeyinde bulunan orman alanları, alanın doğusunda bulunan buzul gölleri Uludağ Alan sınırları kapsamı dışında tutulmuştur. Kaldı ki Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasıyla alanın doğal sit koruma statülerinde herhangi bir değişiklik yapılmamakta, bu alanlarda yürürlükteki koruma mevzuatı geçerliliğini korumaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uludağ Alan sınırları içerisinde her türlü uygulamaya yönelik karar alma yetkisi teklifimizle Alan Komisyonuna verilmektedir. Burası dikkat çekicidir ve önemlidir; tek başına Alan Başkanının karar alma yetkisi yoktur. Böylece alan sınırları içerisinde alınacak kararlar tek başına Alan Başkanına bırakılmayıp Komisyonu oluşturan üye çeşitliliğiyle bütüncül bir yönetim anlayışının benimsenerek Alan Komisyonuna bırakıldığını görmekteyiz. Gerçekten de Komisyonun üye kompozisyonuna baktığımızda mevcut durumda yetki kullanan kurumların tamamının temsilinin sağlandığı görülecektir. Bu da bize, Komisyon kararları alınırken koruma ve kullanma dengesinin gözetileceği gerçeğini göstermektedir. Toplam 13 kişiden oluşacak Komisyon üyelerinde üniversitelerin mimarlık, şehir planlaması, orman mühendisliği, hukuk, çevre mühendisliği, biyoloji, jeoloji, harita mühendisliği bölümlerinden mezun, en az on yıllık tecrübeye sahip 4 üye; Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek 1 vali yardımcısı; Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından görevlendirilecek 1 üye; Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden 1 üye; Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden 2 üye; Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünden 1 üye; Orman Genel Müdürlüğünden 1 üye; Bakanlık Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden 2 üye yer alacaktır. Anlaşılacağı üzere aynı masa etrafında toplanan Komisyon üyeleri arasındaki bu çeşitlilikle Komisyonun kararları tüm perspektifler aynı anda müzakere edilerek alınacak, Komisyonun bütüncül bir anlayışla neticeye varması sağlanacak ve koruma-kullanma dengesi azami derecede gözetilmiş olacaktır. Komisyonun vereceği bu kararlara karşı elbette idari yargı denetimine başvurulması da mümkün olacaktır.

Cumhurbaşkanımız tarafından atanacak olan Alan Başkanı, Uludağ Alanı'nın kontrollü girişini ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Alan Başkanı, Uludağ Alanı'nda her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamak, aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmak veya yıktırmak zorundadır. Bu durumun ihmal edilmesi Türk Ceza Kanunu anlamında suç olup Başkanın tecziyesine karar verilebilecektir. Alan Başkanı, Uludağ Alanı'nda doğal değerleriyle turizm potansiyeli ve jeolojik, jeomorfolojik dokusunun korunmasına ve yaşatılmasına ilişkin alınan tedbirlere aykırı davranılması hâlinde, sorumlulara idari para cezası uygulamakla mükelleftir ve bu para cezasının tutarı 500 bin TL'ye kadar ulaşmaktadır.

Kanunla, Uludağ Alanı'nda kömür... Burasına dikkatli edin arkadaşlar çünkü biraz önceki konuşmacılar "Maden ocaklarına ruhsat verilecek." dedi. Tekrar ediyorum: Uludağ Alanı'nda kömür ve akaryakıt depoları, sanayi ve benzeri tesisler ile madencilik faaliyetleri ve entegre tesislerinin yapılması yasaklanmaktadır. Her tesis için, Başkanlığın koyacağı esaslar dairesinde, çevre sorunu meydana getirmeyecek şekilde atık su arıtma sistemiyle donatılması zorunlu olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Yine, Uludağ Alanı için özel yangın söndürme planı yapılması ve uygulanması zorunlu hâle getirilmektedir.

Uludağ Alan Başkanlığına genel bütçeden pay ayrılacak olması ve yanı sıra kanunun sağladığı ilave gelirler ile ayrı bir bütçeye sahip olmasının Uludağ Alanı'nın korunması ve düzenlenmesi bakımından çok değerli olduğu da gözden uzak tutulmamalıdır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Uludağ hem Bursa'mızın eşsiz bir değeri hem de ülkemizin millî bir hazinesidir. Bursa Milletvekilleri olarak bizler, Uludağ'ın tabii zenginliklerinin ve doğal dokusunun korunmasının ve potansiyelinin kurulacak Alan Başkanlığıyla daha iyi sağlanacağı ve değerlendirileceği inancına sahibiz. Bu vesileyle, hem eleştirel yaklaşımlar hem de pozitif yaklaşımlarla bu kanunun oluşmasına destek veren bütün milletvekili arkadaşlarımıza huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hem 2018 seçimlerinde hem de 2019 seçimlerinde, bizatihi Sayın Cumhurbaşkanımız ve bizler, Bursa'mıza Uludağ Alan Başkanlığının kurulacağına ilişkin bir taahhütte bulunduk ve bu iki seçimden de yetki aldık. Kim ki "Bursa buna karşı." diyorsa seçim sonuçlarına baksın diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ataş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- *Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Kayseri Büyükşehir Belediyesinin toplu taşıma ücretine yaptığı zamma ilişkin açıklaması*

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi geçen hafta toplu taşıma ücretine yaklaşık yüzde 30 zam yapmıştır. Bu zamlarla Kayseri Büyükşehir Belediyesi ulaşımına bir yıl içinde 3'üncü zammını yapmıştır. Her ne kadar gerçekten uzak olsa da iktidarın "Enflasyonun boynunu kırdık." dediği, enflasyonu baskılamak için market ve restoranlara "Fiyat sabitleyin." diye baskı yaptığı bir ortamda yapılan bu zamlar kabul

edilemez, derhâl geri alınmalıdır. Muhalefet belediyelere gelince “Su ve taşıma ücretlerini düşürün.” diye baskı yapan iktidar, söz konusu kendi belediyeleri olunca zam üstüne zam yapmaktadır. Kayserililer sizden de gönül belediyciliğinizden de peşi sıra yaptığımız bu zamlardan da bıktı usandı artık.

Ama buradan Kayserili hemşehrilerime sesleniyorum: Müsterih olun çünkü ilk seçimde bu iktidar gidecek; o sene bu sene diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (Devam)

BAŞKAN – Soru-cevap işlemi yoktur.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 8’inci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Erozan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) - Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri, pek alışık olmadığınız bir şekilde dış politikadan bahsetmeyeceğim. Bunun çok temel bir sebebi var: Hem Bursalı olmak, Bursa Milletvekili olmak ve Uludağ gibi önemli bir meselede gündemi kaydırmak istemem. Şunun altını çizmek isterim ki benim çocukluğumda Bursa’nın adı “Yeşil Bursa”ydı; yeşil Bursa artık yok, ancak dağlara falan giderseniz bulursunuz ama siz şimdi dağlara da müdahale edecek noktaya geldiniz. Beton oldu her taraf yani ovayı hallettiniz şimdi dağa çullanmak arayışındasınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Aynen öyle, çullanmak.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Bu sözünü ettiğimiz coğrafya, Uludağ, biliyorsunuz 1961 senesinde millî park ilan edildi, ondan sonra 2873 sayılı Kanun’la 1983’ten bu yana da yönetiliyor. Size gelinceye kadar bu sistem işledi, dolayısıyla kimsenin de herhangi bir şikâyeti veyahut bizlere yansıyan bir kaygısı yoktu.

Önemli bir coğrafya. Niye önemli bir coğrafya diyorum? Aşağı yukarı 13 bin hektar boyutlarında ve bu alanın yüzde 71’i orman, gerisi 32 endemik türün bulunduğu çayır, yeşil alanlar ve kayalık bir coğrafyası da var tabii ki. Ayrıca Bursa’nın su kaynaklarının önemli bir kısmı burada, sadece Bursa’nın su kaynakları değil herhangi bir süpermarkete gerseniz, satılan pet şişe sulara Kaynak neresi diye baksanız bulacağınız yer Uludağ, Bursa ve civarıdır.

Şimdi, arkadaşlar da biraz evvel değindiler, bütçe konuşmaları sırasında böyle ham hum şaralop diyebileceğim veya kaşla göz arasında, âdeta mal kaçırcasına ve hatta bu hızlandırılmış metodolojinizden dolayı da giderayak ne yapmak niyetinde olduğunuzun sorgulanmasına yol açacak bir davranış içinde oldunuz.

Şimdi, çok merak ediyoruz; ben “Yıllardır bu sistem Milli Parklar Kanunu çerçevesinde işlerken ne oldu da yeni bir Uludağ Alan Başkanlığı ilan etmek istiyorsunuz?” sorusunu maalesef gündeme

getirmek durumundayım çünkü bu yasa bugüne kadar işlevini yerine getirmişken anlaşıldığı kadarıyla onun oluşturmuş olduğu koruma kalkanı sizi rahatsız ettiği için bir başka modele geçmek ihtiyacını duyuyorsunuz. Bunu yaparken de orası tek bir ekonomik coğrafya iken siz bunu bölüyorsunuz; bir kısmını Milli Parklar Kanunu çerçevesinde yöneteceksiniz, bir kısmını ise bu yeni yaratmakta olduğunuz Başkanlık aracılığıyla.

Şimdi, ben tabii, en çok -biraz evvel Sayın Çavuşoğlu da değindi- onların bunun imzacısı olmalarına şaşırırım çünkü Bursa'daki yankılara bakarsanız hem sivil toplum örgütlerinin hem düz vatandaşların her biri sizin bu kanun teklifiniz üzerinde bize yakındılar, yakındılar, yakındılar. Niye bunu söylüyorum? Seçimler yakında, seçim zamanı geldiğinde büyük ihtimalle vatandaşlar bizim şu anda yaptığımız savunmaları veya itirazlarımızı mutlaka not edeceklerdir ama size de maalesef ayrı bir fatura çıkaracaklardır.

Orada da yönetsel bir sorun olduğundan söz ediyorsunuz. O yönetsel sorun da şimdiye kadar yokken eğer sizin döneminizde kaynaklandıysa, peydahlandıysa bunun da sorumluluğunu yasal çerçeveye değil sizin bu sistemi beceriksizce yönetiyor olmanızla izah etmek gerekir.

Şunu da ilave edeyim: Yaptıklarınız yapacaklarınızın işaretiyse Kapadokya'da başımıza gelenlerin Uludağ'da başımıza gelmeyeceğini söylemek mümkün değildir. Örnek vereceğim; biraz evvel Çavuşoğlu bir su arıtma tesisinden bahsetti. Madem orada madencilik yapılmayacak, madem orada taş ocağı olmayacak, madem orada sanayi olmayacak niye acaba bir su arıtma tesisine ihtiyaç duyuluyor bu coğrafyada? Madem doğayı koruyoruz, madem orada herhangi bir sanayi tesisi yapmıyoruz orada ne işi var acaba su arıtma tesisinin?

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Atık su arıtma.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Atıkları biz bulacağız.

Şunu da unutmayalım: Burası sadece bir dağ değil, burası yaşayan bir organizma yani kuşuyla, hayvanıyla, ağacıyla, çiçeğiyle, otuyla bir bütün. Siz bu bütünün içine kendi anlayışınıza uygun olarak -birazdan değineceğim sebeplerle- turizmi de teşvik etmek anlayışıyla başka tesisleri sokarsanız buranın yapısını zedellersiniz. Bunun en tipik örneğini 2020 yılında biz Kestel'de yaşadık yani doğaya müdahale ettiğiniz zaman doğa bunu maalesef ağır bir şekilde ödetiyor.

Dolayısıyla, önümüzdeki döneme baktığımızda yani sizin çerçevesini yeniden tanımlamaya çalıştığımız yapı içinde bir danışma kurulu var. Bu Danışma Kurulunda kimler var? Biraz evvel sayıldı ama ben 3 tanesi üzerinde duracağım; Bursa Ticaret ve Sanayi Odasından 1 üye var, Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliğinden 1 üye var, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği temsilcisi var. Yani ben, maalesef, maalesef, bu 3 kurumu, bu Uludağ Alan Başkanlığı boyutuyla malum şüpheliler kategorisine koyuyorum. Niye? Burada bir çıkar çatışması var çünkü bu sizin yapmaya çalıştığınız düzen çerçevesinde bundan fayda sağlayacak ve ticari hedefleri de olabilecek bu 3 kuruluşun Danışma Kurulunda olması bir çıkar çatışması yaratıyor yani bir menfaat çatışması söz konusu olacak ve bu da ister istemez sizin başka amaçlara bir kılıf olarak bu Alan Başkanlığı Komisyonunu veya Danışma Kurulunu yaratmaya çalıştığımızı düşündürüyor. Yapısında da sakatlıklar olduğu gibi karar alma mekanizmalarında da sakatlıklar var. Mesela şöyle bir cümle yer alıyor: “Gerek görüldüğünde... Başkanlığın daveti ile üniversiteler, ilgili sivil toplum kuruluşlarından, meslek odalarından birer üye katılabilir.” “Gerek görüldüğünde” karşılığı kimdir, kim karar verecek gerek olduğuna?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hiçbir zaman çağırılmayacaklar.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Ha, şimdi, bunun özüne baktığımızda, maalesef, şu anda “Devlet benim.” diyen bir sistemle çalışıldığı ölçüde, yukarıdan gelecek bir telkin veya talimatla bütün bu süreç, buralarda ne yazıyor olursa olsun, herkesin bildiğini okuyacağı şekilde tecelli edecektir ve sonunda, hepimizin inşallah olmaz dediği bir riskle, bir talanla karşı karşıya kalma tehlikesi var.

Şimdi, bütün bunlar yapılırken bu çalışmalara peyzaj mimarları, orman mühendisleri, ziraat mühendisleri, veterinerler, meslek odalarının niye bu çalışmalara davet edilmedikleri veya katılmadıklarını da sorgulamam lazım. Bunun bir uluslararası boyutu da var. O uluslararası boyutu da bir Avrupa Peyzaj Sözleşmesi vardır yani doğanın korunması boyutuyla Türkiye'nin de taraf olduğu ve birtakım taahhütler üstlendiği bir anlaşmadan bahsediyorum. Bu anlaşmanın amacı bu alanların korunmasıyken sizin bu modelinizle, maalesef, bu taahhütlerin de aksi yönünde bir sonuca gitme riski bulunmaktadır.

Benim çocukluğumda Bursa'da diz boyu kar yağardı, şimdi Bursa'da öyle kar falan yağmıyor, Uludağ'da bile kar yağmıyor artık. Bunun arkasında ne var? Tabii ki bir iklim değişikliğinin yarattığı baskılar var ama bunun dışında nüfus arttıkça -ki büyükşehirlerin durumu bu- doğal olarak hem kentten kaynaklanan ısıyla ve çevrenin de ısınması sebebiyle maalesef bu dengeler tamamen değişmiş vaziyette. Önümüzdeki döneme baktığımızda şu risk bile var gündemde: Biz bu Uludağ'da bugün kış turizminden bahsediyoruz, kış turizmi dediğiniz zaman kar olduğu ölçüde var, karın olmadığı bir coğrafyada da böyle bir turizmin de izine maalesef pek rastlayamayacağız önümüzdeki dönemde. Çünkü siz doğaya müdahale ediyorsunuz ve doğa da sonunda mutlaka cezayı kesecek. Çünkü siz doğayı sevmiyorsunuz, siz maalesef parayı ve rantı seviyorsunuz ve bundan da yararlandırmak istediğiniz mutlaka birtakım sermaye çevreleri vardır. Şurada aslında çok bir şey kalmadı seçimlere, üç dört ay; sizin bu üç dört ay içinde kime ne vereceğinizi çok yakından takip edeceğiz. Sebebini de söylüyorum: Sizinle birlikte iş birliği yapacakları da isteseniz de istemeseniz de biz "yandaşlar" kategorisine koyacağız.

Bizim size bir tek çağrımız var: Uludağ'dan elinizi çekin, bir ekolojik kırıma yol açmayın lütfen. Niye bunları söylüyorum? Çok az kaldığı için. İsterseniz seçimi öne alın, isterseniz zamanında yapın; sonunda bize iş çıkaracaksınız çünkü siz bunu oylarınızla bugün geçerseniz dahi bizim geldiğimizde yapacağımız ilk işlerden biri, bunları olması gereken şekilde yeniden döndürmek olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Baki Şimşek.

Buyurun Sayın Şimşek. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA BAKI ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisi ve aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerimin başında Tarsus-Ankara Otoyolu Damlama mevkisinde yaşanan trafik kazasında hayatını kaybeden, şehit olan 2 Jandarma personelimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum; yaralanan 2 astsubay ve 7 uzman erbaşımıza acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip olan Uludağ bölgesinin doğal sit alanları ve diğer korunan alanlarla birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda alanı bütüncül bir bakış açısıyla ele alıp planlamak, farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak bugüne kadar bu konuda yaşanan yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, alanın ihtiyaçlarına kısa sürede etkin çözümler üretebilmek planlanmıştır. Önümüzdeki süreçte hayata geçirilecek olan kayak alanlarını bütüncül bir bakış açısıyla ele almak, alanın Bursa şehir merkeziyle sağlıklı bir şekilde bağlantılarını sağlamak, konaklamalı turistler ile günübirlik ziyaretçilerin alandan faydalanmalarını belirli bir sistem dâhilinde hayata geçirmek ve bu bağlamda, özellikle büyük bir sorun hâline gelmiş olan ulaşım ve otopark organizasyonu başta olmak üzere ihtiyaç arz eden teknik altyapı eksikliklerinin yeniden tanımlanarak sorunların tek elden çözümünü sağlamak, gerektiğinde yerel yönetimler ve diğer kurumlarla koordinasyonu sağlamak ve Uludağ Alanı'nın belirlenmesi ve bu alanda yürütülecek iş ve işlemlerin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Daha önceden Çanakkale ve Kapadokya Alan Başkanlığı örneklerinde görüldüğü gibi -bunun uygulamaları da bugün ortadadır- bu bölgede de bu noktada çalışmalara devam edilmektedir. Elbette “Uludağ’ın çevresinin, doğal hayatının, temiz sularının korunması çevrecilik, milliyetçiliktir.” diyen bir siyasi parti için en önemli gerekçelerden biridir.

Buradaki eleştirileri dikkatle takip ediyoruz, Komisyon görüşmeleri sırasında da bu konular üzerinde görüşlerimizi belirttik. Şimdi, birçok eleştiri yapılıyor. Komisyonunda, üniversitelerin mimarlık, şehir planlama, orman mühendisliği, hukuk, jeoloji mühendisliği, harita mühendisliği, çevre mühendisliği ve biyoloji bölümlerinden mezun olmuş, Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve en az on yıl deneyime sahip üyeler görev alacaklar. Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek bir vali yardımcısı görev alacak. Bakanlık Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden 2 üye ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden 1 üye, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden 2 üye, Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünden, alanlarında uzman birer üye, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından görevlendirilecek 1 üye, Komisyonunda görüşülecek konunun niteliğine göre yerel yönetimler ile kurum ve kuruluşlardan uzmanlar çağrılabilir ve Komisyonun görev süresi iki yıl, yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler görevlerine devam edecekler. Yani burada söylendiği gibi hiç kimse devre dışı bırakılmış değil. Bunun yanında ticaret odalarından, sivil toplum kuruluşlarından, Bursa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünden, Osmangazi Belediye Başkanlığından, Danışma Kurulundan, neredeyse bütün dinamiklerden herkes görev alacak, burada görüş ve düşüncelerini paylaşacaktır. Ama burada en önemli konu, 2,5 milyon Bursalının görüş ve düşüncesidir. Hiç kimse 2,5 milyon Bursalının görüş ve düşüncesine aykırı hareket edemez. Bu konuda alınacak kararlarda zaten herkes; on yıl deneyimi olan devlet memurları, valiler, belediye başkanları, sivil toplum kuruluşları... Hiç kimse burada bir yanlışla imza atamaz.

Gönül isterdi ki bu Komisyon üyeleri, bu Alan Başkanlığı görüşmeleri yapılmaya başlanmadan önce gidip Uludağ’daki mevcut durumu bir gözlerinin önünden geçirip değerlendirselerdi. Yani bu kadar potansiyeli olan ama... Belki bu yıl iki aylık bir sezon olacak, kar yağışlarının az olması sebebiyle iki aylık bir sezon olacak. Yani düşünün, Uludağ belki geçmiş tarihler itibarıyla Türkiye’de kayak turizminin ve kış turizminin en yoğun olduğu bir bölgedir; bugün sürekli geriye gidiyor, arıtma tesisi bile olmayan bir Uludağ’dan bahsediliyor şu anda. Demek ki mevcut sistemle, böyle birçok başlılıkla burası iyi yönetilememiş. Dolayısıyla burada atılan adımın ben olumlu olduğunu... Hiç kimsenin Uludağ ve Bursa’yı hiç kimseye peşkeş çekmesi mümkün değil, böyle bir şeyin olması da mümkün değil. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bursalının ve Türk halkının menfaatine burada çalışmalar yapılacak ve buradaki oteller, kayak tesisleri Türkiye’ye yakışır bir hâl alacak. Aynı şekilde, Millî Parkların da burada tesisleri var. Burası hem kış turizmiyle ilgili hem de günübirlik piknik alanlarıyla ilgili kullanıma açılacak ve hem ekonomimize katkı sunacak hem turizme katkı sunacak hem de Bursalıların gurur duyabileceği bir hâle getirilecektir.

Burada, tabii, acımasız eleştiriler yapılıyor. Ben bu eleştirileri yapanlardan İstanbul’da Çırağan’daki çınar ağaçları kesilirken bir eleştiri yapmalarını beklerdim. Yani Taksim’de 1 tane ağaç kesilirken bu kadar olay yapan, protesto yapanların Çırağan’da kesilen asırlık çınar ağaçlarıyla ilgili tek bir söz söylediğini duymadık. Mersin’de kameraların altında bir ağaca sıringayla o ağacı kurutacak ilacın veriliyor... Savcılığın şu anda takibinde, Daire Başkanı görevden alındı. Bu ağacın kesilmesiyle ilgili, kurutulmasıyla ilgili Belediye tarafından bir çalışma yapılırken bu kadar çevre örgütlerinden; doğayı, çevreyi sevdiğini söyleyen muhalefetten tek bir kelime duymadık değerli arkadaşlar. Bunları üzüntüyle karşıyoruz.

Ben burada şunu isterdim: Komisyonunda şu meslek gruplarından da mühendisler görev alsın. Komisyonadaki uzmanların sayısı 4 değil 5 olsun, 6 olsun. Yapıcı eleştiriler getirilsin ve bu yapıcı eleştirileri de hep beraber destekleyelim ama hiç kimse Bursa'ya, Bursalıya rağmen yanlış bir projeye imza atamaz. Bursa'nın Belediyesi bunun içerisinde olacak. Bursa Belediye Başkanı buradaki bir yanlış savunamaz, millete bunu anlatamaz. Böyle bir şeyin olması mümkün değil dolayısıyla herkesin daha sağlıklı bir şekilde bunu değerlendirmesini, bunu bu şekilde gözden geçirmesini ve bu kurullardaki, komisyonlardaki çalışmaların da milletin menfaatine değerlendirilmesini ve Uludağ'ın en kısa süre içerisinde, ivedi, hızlı karar alınarak... Hiç kimse de Orman Genel Müdürlüğüyle, Millî Parklar ile Turizm Bakanlığını, efendim, Bursa Büyükşehir Belediyesini, Osmangazi Belediyesini karşı karşıya getirmeye çalışmasın. Bunların hepsi Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurumlarıdır. Bugün de aynı Hükümet, aynı siyasi iktidar tarafından bu belediyeler ve bakanlıklar idare edilmektedir yani bir istismar oluyorsa bugün de yapılabilir ama kimsenin böyle bir şey yapmaya gücü yetmez. Uludağ sadece Bursalıların değil bütün Türk milletinin, bütün insanlığın ortak bir mirasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, ben başarılar diliyorum, Uludağ Alan Başkanlığının hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Başta, emeği geçen bütün Bursa Milletvekillerimiz olmak üzere Komisyon üyelerimize, Bakanlık bürokratlarına teşekkür ediyorum. Tekrar hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, saygılarımı sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Filiz Kerestecioğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sevgili halkımız; doğa örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının, meslek odaları gibi toplumun önemli bir kesiminin görüşlerinin yok sayıldığı Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda alelacele görüşülen bir teklif var karşımızda. Bu kanun teklifi âdeta doğanın nasıl talan edileceğinin, Uludağ'ın sermayeye nasıl açılacağına habercisi.

Görüşüğümüz 380 sıra sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin temel gerekçesi aslında idareyi tek elde toplayıp olabildiğince hızlı kararlar almak. İktidar bir yetki karmaşası olduğunu iddia ediyor. Şimdiye kadar Uludağ Millî Parkı'nda tek yetkili olan Tarım ve Orman Bakanlığı ile Doğa Koruma ve Millî Parklar Müdürlüğünün yetkileri Kültür ve Turizm Bakanlığına ve Uludağ Alan Başkanlığına devredilmek isteniyor. Sizin "yetki karmaşası" dediğiniz şey aslında rant hırsınız.

20 milyon metrekare olan Uludağ Millî Parkı, hâlihazırda Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından korunup yönetiliyor. Şu anda birinci derece doğal sit alanı olan bu parkta Bern Anlaşması'yla korunan endemik türler yaşıyor. 32'si sadece bu parkta olmak üzere 175 Türkiye endemiği ve 1.320 tür bitki Uludağ'da yaşıyor.

Hâlihazırda sadece yüzde 16'sının -o da sınırlı bir şekilde- kullanılabilirdiği, UNESCO tarafından özellikle ortak akılla yönetilmesi gerektiği ifade edilen ve dünya mirası olan Uludağ Millî Parkı eğer Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesindeki Alan Başkanlığı tarafından yönetilmeye başlanırsa bakın neler olacak: Uludağ alanının tüm su kaynakları ile biyolojik varlıklarının korunması, yönetilmesi ve denetiminde Alan Başkanlığı yetkili olacak. Parklar ve ziyaret merkezlerinde ödenecek ücretler ile Uludağ'dan faydalanma koşulları Uludağ Alan Başkanlığınca belirlenecek. Orman sayılan yerler Alan Başkanlığına tahsis edilebilecek. Turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetleri için izin ve denetleme yetkisi Uludağ Alan Başkanlığında olacak. Uludağ Alanı sınırlarında kalan gerçek ve tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ve her türlü tesis Alan Başkanlığınca

kamulaştırılabilecek. Meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına aykırı yapılan inşai ve fiziki müdahalelerde İmar Kanunu'nun ilgili maddelerinde belirtilen idari para cezaları yine Alan Başkanlığınca uygulanacak. Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, işletilmesi gibi işlemler Alan Başkanlığının "Uygundur." görüşü alınarak yapılacak ve bu taşınmazların turizm amaçlı kullanılmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili olacak. Uludağ Alanı'nın sınırları, bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önünde tutularak Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararıyla değiştirilebilecek.

Uludağ'da turizm merkezi ilan edilen 2. Gelişim Bölgesi Kültür ve Turizm Bakanlığının denetiminde. Bu bölgedeki tek boş parsel kimin biliyor musunuz? Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un sahip olduğu Etstur'a ait. İktidar, millî park alanlarını belli ki kurlsız ve kontrolsüz yapılaşmanın önünde bir engel olarak görüyor; kendi rantları için, bürokrasiyi azaltmak, gitmeden tüm talan politikalarını hayata geçirmek için hızlıca karar almak istiyor. Eğer bu kanun teklifi yasalarsa altmış iki yıldır millî park statüsünde bulunan Uludağ Millî Parkı millî park olmaktan çıkacak; Tarım ve Orman Bakanlığı ile Doğa Koruma ve Millî Parklar Müdürlüğünün yetkileri Kültür ve Turizm Bakanlığına yani otel sahibi patronlara, sermayedarlara devredilecek. Alelacele komisyonlardan geçirilen bu kanun teklifleri ne sadece Uludağ'ı ne de Bursa'yı etkiler arkadaşlar; ranta açılan bizim, kamunun kaynakları ve bu kaynaklar hepimizin geleceği. Nitekim, daha önce Alan Başkanlığına devredilen Göreme Kapadokya'da koruma kurulları devreden çıkınca ne olduğunu çok iyi gördük; Alan Başkanlığı peribacalarında yol yapımına rahat rahat izin verdi ve sonunda iş makineleri kültür varlıklarımızı tahrip etti. Açık hava müzesinin olduğu yere dozerlerle girildi, dozerlerle. Yetmedi, Kapadokya Alan Başkanlığı Çekyalı bir turist kafilesini UNESCO heyeti gibi gösterdi -yani hakikaten halkı kandırmak- yetmedi, bir de peribacaları arasından geçen yol için "UNESCO'dan Alan Başkanlığına tam not" diye haber yaptırdı. "Pes!" dedirttiniz tüm ülkeye, gerçekten "Pes!" dedirttiniz.

Hem doğal hem kültürel varlıkları tehdit altında olan bir diğer yer de bildiğiniz gibi İkizköy Akbelen ormanı; bugün de yine İkizköylülere Meclistelerdi. İkizköylülere 2019'dan beri zeytinliklerinin ve Akbelen ormanının maden sahası olmaması için direniyor. Ormanın hemen yanında kalan Işıkdere maden sahasında Karya, Bizans ve Roma Dönemi'ne ait kalıntıların bulunduğu kazı alanı vardı. İkizköylülere "Bu bölge arkeolojik sit alanı ilan edilmelidir." diye dava açmıştı ancak dava sonucu dahi beklenmeden kazı alanı taş ocağı için yok edildi. İkizköy Çevre Komitesi Sözcüsü Nejla Işık diyor ki: "Işıkdere'yi anbean, dört senedir lokma lokma yediler. Ne deremizi tanıdılar ne kültürel varlıklarımızı tanıdılar. Hepsine lanet olsun, kendi kazdıkları kuyularda kendileri boğulsunlar, hepimizin gözyaşlarıyla boğulsunlar hepsi!"

Evet, maden için doğa katliamı sadece Türkiye'ye has bir durum değil. Günlerdir Almanya Keyenberg'te maden sahaslarının genişletilmemesi ve mevcut sahasların kapatılmasını savunan, orada kamp kuran çevrecilere karşı "Robocop" gibi kılıklarla gelen polislerin çamura batmış görüntüleri sosyal medyada dolaşıyor; çevreciler gülmekten eylemlerini yapamaz olmuşlar gerçekten o görüntüler karşısında. İşte böyle batarsınız çamurlara, hatta İkizköylü sevgili Nejla gibi bir beddua da ben edeyim: Rant uğruna doğayı, tarihi, kültürel varlıkları yok edenler çamurlara batasınız!

Direnen bir başka kesim de motokuryeler, hani o hepimize her şeyi anında yetiştiren, can güvenliği olmadan çalışan işçiler. Trendyol Go motokuryeleri dayatılan sefalet zammına karşı Ankara'da, İzmir'de, Kocaeli'de, İstanbul'da direnişeler. Kontak kapatan bir Trendyol Go kuryesinin ifadeleriyle anlatayım: "Eskiden bir zammımız vardı, bir gece ansızın bu zamları geri aldılar, hepimiz isyan ettik ama hiçbir şekilde bir düzelme olmadı; yılbaşında aynı zamları bir daha geri getirdiler yani sıfır zam

oldu.” Evet, böyle diyor çalışan arkadaşımız. Emekçiler paket başına ücretlerin artırılmasını, yakıt giderlerinin karşılanmasını ve mola haklarını istiyor. Evet, günde on-on beş saat kölelik koşullarında, üstelik hiçbir iş güvencesi olmadan çalışmak zorunda kalan emekçiler mola hakkı istiyor. Biz bu direnişi, Yemeksepeti direnişinden, Migros direnişinden hatırlıyoruz. O zaman emekçiler nasıl birlikte direnip mücadeleyi kazandıysa bugün de yarın da aynı olacak. Hakları için mücadele eden, Türkiye'nin dört bir yanında direnen Trendyol Go motokuryelerini selamlıyorum buradan.

Evet, son olarak can yakıcı bir konuyla bitirmek isterim. Çocuk istismarına karşı kurduğumuz ortak Komisyonun ikinci toplantısını yaptık bugün. Komisyon da dile getirdim, çocuk istismarı yalnızca cinsel istismardan ibaret değil. Örneğin, ağır hasta bir çocuğun, Yusuf Kerim Sayın'ın cezaevinde olan annesinden bu şekilde ayrı bırakılması istismar değil mi? Zalimce değil mi? Hasta bir çocuğun arzusunu yerine getiremeyen, onu acı içinde yaşatan bir Meclis halkı temsil edebilir mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Son cümlem...

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Neden infaz ertelemesi için hep birlikte bir şey yapmıyoruz, çocukta mı düşmanınız diyorum.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal.

Buyurun Sayın Sarıbal. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İsterdim ki biraz önce konuşma yapan Bursa Milletvekili buradan ayrılmasın; şu anda kimse yok. Bursa'yla ilgili fikri olmayan herkes konuştu burada; kimi nüfusunu yanlış söyledi, kimi trafik yoğunluğunu bilmediği için konuştu, kiminin de Uludağ'ı hiç tanımadığını çok net bir şekilde gördük Türkiye Büyük Millet Meclisinde; üzgünüm. Ne yazık ki ülkede bu Meclisin koruması gereken alanları Meclis eliyle talan eden ve yağmalayan bir sürecin içerisindeyiz.

Bir yasa teklifi geldi. Aslında bir yıllık bir öyküsü var. Aslında, daha önceden, 2016 yılında Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe Uludağ yönetimini almak istedi; o dönemin Orman Bakanı Veysel Eroğlu “Olmaz, ben Uludağ yönetimini sana veremem.” dedi. İkisi de AKP'li; birisi merkezî hükümet, birisi yerel hükümet. Ama durmadılar, dert başka. Şimdi burada konuşuyor Bursa Milletvekili, diyor ki: “Koruyuculuk.” Ya, siz neyi korudunuz? Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan, Bilal oğlan, üç gün, “Göçebe Oyunları” diye, keyif yapсын diye İznik Gölü'nün kenarındaki 600 dönüm yeri yağmaladı, hem de utanmadan hem de sıkılmadan. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – İftira atıyorsun, hiç de öyle bir şey yok!

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Vali, diğer bütün kamu kurumları seyirci kalarak...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – İftira atıyorsun, hiç öyle bir şey yok!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Ve orada hassas bir bölge var, o hassas bölgenin adı çok net.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Terbiyeli konuş, terbiyeli!

ORHAN SARIBAL (Devamla) – “Orada siz mera bile yapamazsınız.” diyor, “Mera bile yapamazsınız.”

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Ayıp! Ayıp!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Gidin görün! Konuşmayın burada! Gidin görün!

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Ayıp! Ayıp! Biz gittik gördük, hiç öyle bir şey yok. İftira atıyorsunuz!

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Artistliğin lüzumu yok!

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – İftira atıyorsunuz!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kılıçdaroğlu 6 aylık torununu sigortalattı!

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bu yetmez; yine Orman Bakanı Veysel Eroğlu dedi ya “Komisyon kuruyoruz, komisyon.” Seveyim sizin komisyonunuzu. Bir komisyon kuruyorlar, o komisyona bakalım. Mustafakemalpaşa Ovaazatlı’da, 2004-2005’te, sizin zamanınızda -Orman Bakanı o zaman Orman Genel Müdürü- fıstık çamı ormanı yapılıyor, daha sonra, aradan on yıl geçiyor “Ee, ne yapalım yani? Burası fıstık çamı ormanı olma özelliğini yitirmiştir.” deniliyor. Değerli arkadaşlar, 3 defa, 3 defa bilirkişi geliyor, ikisinde “Olmaz, burası nitelikli orman.” diyorlar, üçüncüde ayarlanmış mühendisler oraya getiriliyor, orman vasfından çıkarılıyor, 404 villa kimin eliyle yapılıyor? TOKİ eliyle, değil mi? Sizin komisyonunuza güvenecegiz biz yani bize “Burada şunlar var, şunlar var, şunlar var...” Toprak Koruma Kurulunda her zaman çoğunluk iktidardan ve validen yana; eğer olmazsa onun içindeki yapıları değiştirir, bütünüyle böyledir. Madenle ilgili bir tarafa bilirkişi gidecekse o maden ocağıyla ilgili defalarca ÇED kararı çıkmazsa defalarca bilirkişi değiştirilir. Yani dolayısıyla hani Anadolu’da çok kullanılan şıracının şahidi bozacıdır hikâyesi birbirini tutuyor.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bozacının...

İSMET TOKDEMİR (Hatay) – Bozacının...

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Kısaca, şunu söylemeye çalışıyorum: Uludağ’da bir talan yasası getiriyorsunuz. Gerekçe ne? “Ortada yönetim kargaşası var, ortada yönetim sorunu var, çok başlılık var.” Ya, yok öyle bir şey. Milli Parklar Genel Müdürlüğü Uludağ’ı yönetiyor ama ortalığı karıştıran AKP bürokrasisi var. Herkes bir tarafından tutmak istiyor; Vali bir tarafından tutmak istiyor, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bir tarafından tutmak istiyor, Büyükşehir Belediyesi bir tarafından tutmak istiyor, yetmedi, Devlet Su İşleri bir tarafından tutmak istiyor. Soruyorum... Bu beyler gittiler, yoklar burada. Bursa şu anda suya muhtaç bir kent arkadaşlar. Nilüfer Barajı’nda su yok, sıfır; Doğançlı Barajı bitmek üzere; ovada yer altı sularından, 150 metre, 200 metre sondajla 110 kuyudan Büyükşehir şebekeye su basıyor; bunlar “Biz Uludağ’ı nasıl peşkeş çekeriz, nasıl yandaşlarımıza veririz?” diyorlar. Yani değerli milletvekili arkadaşlarım, ortada bir yönetim kargaşası yok, ortalığı karıştıran AKP bürokrasisi ve AKP sorunu var; bu çok net, bunu net bir şekilde yaşıyoruz.

2018; ne yaptınız? Kırk dokuz yıllığına kiralananmış otelleri, tekrar, sıfırdan, kırk dokuz yıl daha ilave ederek yeniden kiraladınız. Ya, babanızın malı mı, size miras mı kaldı? Bursa 2,5 milyon, işte millî servet. Millet iradesi; hadi beyefendi gel, madem bu kadar kendine güveniyorsun, Bursa’da Uludağ’ın yönetim alanı planıyla ilgili bir referandum yapalım; varsa yüreğin, kendine bu kadar güveniyorsan, iktidara bu kadar güveniyorsan, Bursa halkının arkanda olduğuna inanıyorsan gel yapalım kardeşim ama yoksun, bomboş koltuğa konuşuyoruz. Demin salladı gitti; koruyacak.

Değerli arkadaşlar, bakın, Bursa hava olarak şu anda Türkiye’nin en kirli kentlerinden biri. İki: Su problemi en yüksek olan kent. Üç: Trafik... Bir arkadaşımız söyledi burada, kentte trafik sorununu çözeceklermiş. Ne güzel, değil mi? Ta 1960’lı yıllarda yapılan o teleferiği yok ettiniz, onun yerine yine bir Alman firmasından çok pahalı bir teleferik geldi, binlerce kayın, sedir ağacı kesildi, o hat çekildi, şimdi o hat belirli duraklarda durmuyor ve kişi başına 130 lira. Ya, zaten Bursa halkı o teleferiğe nasıl binsin de gitsin? Bir ulaşım problemi yok. Sizin yaptığımız sistem, gerçekten, Bursa halkının Uludağ’a ulaşamamasına dönük bir sistem. Şu anda da aynı şeyi yapıyorsunuz, gerekçelerden biri şu, deniliyor ki: “Ya, bizim orada günlük gelenler ile sürekli kalanlar arasında bir ayrım yapmamız lazım. Günlük

gelenler çok para kazandırmıyor, onlar gelip orada mangallarını yakıyorlar, yemeklerini de evden getiriyorlar, gidiyorlar. Bize dışarıdan gelen, yatacak turist lazım, onun için ayarlama yapacağız.” Yani gettolaşma. Bursa yerel halkının geleceği yer ile onların turist ve gelir getirici olarak gördüğü kişilerin yeri ayrı; âdeta bir kampaşma. Kaldı ki bütün bunların yapılabilmesi için ortada gerçekten yetki sorununun olduğu bir anlayış olması lazım; yok öyle bir şey.

Millî Parklar Bölge Müdürlüğü kadro istiyor, vermiyorlar. Millî Parklar Bölge Müdürlüğü artımayla ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gidiyor, izin alamıyor. İlgili yerde, Büyükşehirle ilgili bir şey var, o sekteye uğratılıyor. Yani bütün amaç şuydu: Bakın, şu ana kadar 20'nin üzerinde dava açıldı. 20'nin üzerindeki bütün davaları barolar, çevre örgütleri kazandı. Niye biliyor musunuz? 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu nedeniyle. Şimdi, iktidar, her yaptığı yanlışın karşısında bu kanunu görüyor, 2873 sayılı Kanun'u görüyor. O zaman “Ben kanunla bunu aşamıyorum. Hukuk geliyor, bizim yaptığımız işleri buradan durduruyor. Yapmak istediğimizi yapamıyoruz, her defasında kaybediyoruz. O zaman ne yapalım? Bir temel kanun değişikliği yapalım, bütün bu kanunu da kenara, çöpe atalım, böylece istediğimizi yapalım.” dedi.

Ya, 7 bin dönümü 20 bin dönüme çıkarıyorsunuz, 7 bin dönümü 20 bin dönüme. Kalkıp burada güzelleme yapıyorlar, belli ki gitmemişler Uludağ'a. Geçen hafta özellikle sadece bu mesele için gittim; tonlarca otel yapılmış, tonlarca. Belli ki burada başka bir iş birliği var, 20 bin dönüme çıkacağına göre tonlarca yeni yapılanma getiriyorlar. Yollarda zaten hiç sorun yok, tam gaz gidebilirsiniz, her tarafa yol yapmışlar, bu iktidarın en çok övündüğü şeydir zaten -ulaştırma, altyapı meselesi üzerinden-tonlarca yol. Kaldı ki bakın, bu tür yerler, sit alanları, doğal varlıklar ellenmemesi gereken yerlerdir arkadaşlar. Burada yürüyüş turizmi, dağ turizmi, bunlar yapılır. Ne işi var arabanın orada? Gelip herkes o lafi -güzel- söyledi: “Kollama ve koruma dengesi.” Nedir? Soruyorum size: Nedir? “Koruma” dediğiniz ne anlama geliyor? “Kollama dengesi” dediğiniz ne anlama geliyor? Peki, soru şu: Ya, siz bu Millî Parklar Bölge Müdürlüğünden görüş aldınız mı? Elinizde şu kanunun içine koyacağız “Bu, Millî Parklar Bölge Müdürlüğünün önerisidir, raporudur; onlar bu işin hakkından gelemiyorlar, biz o yüzden bunu yapıyoruz.” diyen böyle bir rapor var mı? Orman Bölge Müdürlüğünden var mı öyle bir rapor? Var mı sizin dosyanızın içinde? Getirdiğiniz kanunun içerisinde yıllardır, 1950'li, 1960'lı yıllardan beri burayı yöneten bu kurumlarla ilgili bir raporunuz var mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Var.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Varsa nerede? Varsa nerede, niye bugüne kadar getirmediğiniz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sen iste de göndeririz, sana göndeririz.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Komisyonunda yok, burada yok, nerede? Evde mi saklıyorsunuz, büroda mı saklıyorsunuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İste, iste, veririz.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bakın, sene 2008, 2009, Bursa'nın 2020 çevre düzeni planı yani 2020 yılında bitmesi gereken bir plandı. 2008-2009-2015 yılları arasında, 600 kişinin katıldığı, gerçekten çoğulcu, katılımcı bir çevre düzeni planı yaptık. O çevre düzeni planında Uludağ başta olmak üzere Bursa'nın bütün temel sorunlarını ortaya koyduk; Bursa'nın kimliğini ortaya koyduk; tarım kenti midir, sanayi kenti midir, endüstri kenti midir, eğitim kenti midir, bütün bunları belirledik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum.

Bütün bunları belirledik arkadaşlar, ne yaptınız biliyor musunuz? 2030 1/100.000'lik çevre düzeni planını, Bursa'nın kanununu, dağının, suyunun, yolunun, elektriğinin, sanayisinin, madenin kanununu ne yaptınız biliyor musunuz? Kendi yerel yönetimlerinize sakladınız, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına göndermediniz, onaylatmadınız. O yüzden Bilal oğlana oyun ettiniz İznik Gölü'nü, o yüzden Orman Bakanına talan ettirdiniz Mustafakemalpaşa'daki ormanı, o yüzden Samanlı'daki tarım ve mera alanını lojistik merkezi yaptınız, o yüzden Bursa'nın canına okudunuz, okumaya devam ediyorsunuz, bunun farkındayız; yağmalayacaksınız, talan edeceksiniz. Bursalı Milletvekilleri, Bursa'da hangi yüzle gezeceksiniz; neredesiniz, neredesiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Bu hak mücadelesi, bu orman mücadelesi, bu su mücadelesi... Uludağ, Bursa'nın değil, Türkiye'nin en önemli dağı ve yaşam alanıdır.

Saygılar sunuyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk olarak Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bursa benim açımdan da çocukluğumun şehri, okula başladığım kent. İlkokul öğrencisiydim, babam da üniversiteyi okuyordu; harika bir Uludağ vardı, şimdi o Uludağ'dan eser kalmadı. Adalet ve Kalkınma Partisi, ortağıyla birlikte, şimdi o kalan Uludağ'ı da biraz talan etmeye çalışıyor.

Şimdi, bakın, böyle çok derin bir tahlil, analiz yapmaya gerek yok. Gereğenden okuyacağım, gereğenden sadece bir paragraf, ne amaçlanıyormuş? Diyor ki teklif sahipleri: Uludağ Alanında hâlihazırda doğal sit alanları varmış, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi varmış, millî park gibi birçok farklı koruma statüsü varmış. Bu koruma statülerine ilişkin farklı mercilere tanınmış idari yetkiler bulunuyormuş. Bu durum ciddi bir yetki karmaşasına yol açıyormuş. Çok uzun ve ağır bürokratik süreçlerin yaşanmasına sebep olurken bu durum, eşsiz alanın hak ettiği şekilde korunması ve turizm açısından hedeflenen başarıya ulaşması mümkün olamıyormuş. Bakın, bu saydığım kurulların her birinin aslında asli görevleri doğal olarak Uludağ'ı korumak yani gerçekten teklif sahiplerinin amacı Uludağ'ı korumak olsaydı bu yetkilendirilmiş kurulların hiçbirinin yetkilerini bir tarafa koyup yeni bir başkanlık kurmak istemezdi ama başka bir amaç var. Diyor ki: “Bundan iki grup etkileniyor; birincisi ziyaretçiler, ikincisi turizm yatırımcıları.”

Şimdi, sevgili arkadaşlar, isterse 40 tane kurul olsun isterse 1 tane kurul olsun, bir kişinin Uludağ'ı ziyaret etmesi için yeni bir başkanlık kurmaya gerek var mı? Yani bu Başkanlık bir kişinin Uludağ'ı ziyaret etmesini nasıl kolaylaştıracak? Nasıl orayı koruyacak? Demek ki amaç ziyaretçiler falan değil; tek bir amaç var, turizm yatırımcılarını ihya etmek istiyorsunuz; Millî Parkların yönetiminin yetkisini kısıtlamak istiyorsunuz, koruma kurullarının yetkisini kısıtlamak istiyorsunuz ve Uludağ'ı talan etmek istiyorsunuz.

Umarım bu yasa yürürlüğe girmez ama oylarınızla, bugün, yarın, en geç öbür gün bu yasaya oy vererek yürürlüğe konulmasını sağlayacaksınız ama mutlaka, çok geç olmayacak bir tarihte; altı ay sonra, bir yıl sonra bu yasanın yürürlükten kaldırılması için burada olan vekillerin büyük bir bölümü “evet” oyu kullanacak ve halaylar çekerek bu yasayı da, Kapadokya Alan Başkanlığı yasanını da yürürlükten kaldıracaklar diyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Söz almak istememin başka bir nedeni var aslında, şunu söylemek istiyordum kayıtlara geçsin diye: Hakkımızda bir kapatma davası sürüyor, buna dair çok şey söyledim. En son, Anayasa Mahkemesi

tarafından, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının başvurusu üzerine hesaplarımıza bloke konulması kararı verildi. Bu, Anayasa Mahkemesinin kendini inkâr etmesi anlamına geliyordu; buna ilişkin daha önceki konuşmalarımda değerlendirme yapmıştım fakat bugün başka bir şey söylemek için söz aldım. Biz, dün Anayasa Mahkemesine bir başvuruda bulunduk; Anayasa Mahkemesinden, HDP hakkındaki kapatma davasına ilişkin her tür görüşmeyi ve karar alma sürecini seçimlerden sonrasına bırakmasını istedik. Neden? Adil, eşit, tarafsız bir seçim olmasını istiyorsak, seçmen iradesinin yok sayılmasını istemiyorsak ve 6,5 milyon seçmenin oylarını yok saymak istemiyorsak Anayasa Mahkemesinin HDP hakkındaki kapatma kararını, bu davanın görüşülmesine dair kararı, bu talebi seçimden sonra görüşmesini istiyoruz.

Bakın, size, iki tane görüşmemi aktarmak istiyorum. Avrupa Konseyinden Türkiye'ye siyasi partileri ziyaret için geldiklerinde bizimle de görüşmüşlerdi. Göçmen sorunundan Türkiye'de pek çok soruna kadar bazı konularda fikir alışverişinde bulunduk. 2022 yılının henüz başlarıydı yani bundan bir yıl önce Avrupa Konseyinden gelen temsilciler bize aynen şunu sordular: "Siz, milletvekili listelerini Yüksek Seçim Kuruluna teslim ettiniz, seçimlerdeki milletvekili listeleri kesinleşti; HDP hakkında bir kapatma kararı verilirse ne yapacaksınız?" dediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bir yıl önce Avrupa Konseyinden gelen biri böyle bir soru soruyordu. Avustralya Büyükelçiliğiyle bir görüşme yaptık, bizi ziyarete gelmişlerdi. Bir yılı aşkın bir süre önce aynı soruyu soruyorlardı. Neden? Çünkü bu davanın hukuksal bir dava olmadığını, bu davayı açtıranların asıl amacının HDP'yi seçime sokmamak olduğunu, HDP'nin seçime girmesiyle ilgili bir belirsizlik yaratmak olduğunu biliyorlardı.

Biz dün itibarıyla Anayasa Mahkemesine başvurduk, bu kararın ertelenmesini istedik. Umarım, kamuoyu da bu konuda bizim yanımızda yer alır. Anayasa Mahkemesi, kendisini inkâr etmek istemiyorsa, Türkiye'nin zaten çok zayıf olan demokrasi karnesine, tarihine bir kara sayfa daha eklemek istemiyorsa HDP hakkındaki kapatma davasının görüşmesini seçimden sonraya bırakmalıdır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Bursa Milletvekili Sayın Muhammet Müfit Aydın'a ait.

Buyurun Sayın Aydın.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kaçmış Başkanım, yok.

BAŞKAN – Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yerine ben konuşabilir miyim Sayın Başkanım?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Mahmut Bey, sen dışarıda, kuliste konuş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O yok efendim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Akbaşoğlu'na bakmak lazım, Akbaşoğlu'na! Akbaşoğlu nerede acaba?

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylayacağım.

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

KÂTİP ÜYE ŞEYHMUS DİNÇEL (Mardin) – Başkanım, oylama yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Maddelere geçilmiyor mu? Sayın Başkan, maddelere mi geçiyorsunuz?

BAŞKAN – Onu yaptık biz, maddelere geçişi oyladık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır efendim, daha geçmedik.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Oylamadınız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Oyladık, oyladık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Nerede? Dışardan geliyorsun, nereden görüyorsun? Dışarıdan geliyorsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İçeriden de geleceğim, dışarıdan da geleceğim. Televizyondan seyrediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Konuşmacın yok bir kere.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde 3 önerge vardır. Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 380 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Mahmut Toğrul	Zeynel Özen	Musa Piroğlu
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
Garo Paylan	Dirayet Dilan Taşdemir	Kemal Bülbül
Diyarbakır	Ağrı	Antalya
	Gülüstan Kılıç Koçyiğit	
	Muş	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökhan Zeybek	Mürsel Alban	Vecdi Gündoğdu
İstanbul	Muğla	Kırklareli
Yüksel Özkan	Faruk Sarıaslan	Orhan Sarıbal
Bursa	Nevşehir	Bursa
Ömer Fethi Gürer	Hüseyin Yıldız	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Niğde	Aydın	Bursa

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ METİN YAVUZ (Aydın) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Musa Piroğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Uludağ yağma kanununu görüşmeye geldik. Bu, bir yağma kanunu; nasıl yağmalanacağını kararlaştıracaklar, planlıyorlar. “Yağma” diyoruz, nereden biliyoruz? Yaptıklarından biliyoruz. Bugün Akbelen ve Muğla çevresinden çevre örgütleri Meclisteydi, Muğla’nın nasıl yağmalandığını, maden sahalarına ormanların nasıl peşkeş çekildiğini anlattılar; Akbelen’in sınırlarına, ormanın sınırına iş makinelerinin dizildiğini anlattılar; nereden biliyoruz? Yağmalanan Ege kıyılarından, kurutulan Karadeniz’in derelerinden biliyoruz yağmanın nasıl yapıldığını. Yağmanın nasıl yapıldığını nereden biliyoruz? Hasankeyf’ten, Kapadokya’dan biliyoruz. Beykoz’da, Beyoğlu’nda ve Tozkoparan’da -polis zoruyla- polislerin kapıları balyozlarla kırıp girdiği gecekondular mahallelerinden biliyoruz. Yaptıkları yapacaklarının garantisidir, teminatıdır; eğer böyle devam ederlerse daha da yağmalayacaklar.

Bir seçim sürecindeyiz, iktidar bir beş yıl daha istiyor ve bu beş yılı isterken yaptıklarını yapacaklarına teminat gösteriyor. Peki, ne yaptılar, ne yaptılar da teminat istiyorlar? Mesela işçilere bir cehennem dayattılar; işçi cinayetlerinde ülke, dünya 2’ncisi, Avrupa 1’incisi hâline geldi; işçi kanı akmaya devam ediyor. Tüneller, rezidanslar, gökdelenlerin hepsi işçi kanıyla sulanıyor.

Ne yaptılar? Kurlsız, güvencesiz taşeron olarak çalışmayı kural hâline getirdiler; işçileri yerli ve yabancı sermayeye peşkeş çektiler; sömürüyü sınırsız hâle getirdiler ve işçilerin kaderini patronların iki dudağına sıkıştırdılar.

Ne yaptılar? Asgari ücreti açlık sınırına getirdiler ve asgari ücreti genel ücret hâline getirdiler. Çalışanların yaklaşık yüzde 80’i asgari ücretle çalışıyor; bunun anlamı şu: 50-60 milyon insan açlık sınırında yaşamaya devam ediyor.

Ne yaptılar? 13 milyar bu ülkede servette 44 milyon insanın servetinden fazla paraya sahip, nüfusun yüzde 1’i servetin yüzde 60’ını elinde tutuyor ve yüzde 10’u servetin yüzde 90’ını elinde tutuyor yani bu ülkenin 80 milyonu 8 milyon için çalışıyor. Zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yaptılar.

Ne yaptılar? Ülkeyi bir uyuşturucu otobanına çevirdiler, mafyayı ülkenin geneline yaydılar. Neredeyse bir suç havzasına çevirdiler ülkeyi.

Ne yaptılar? Kayırmacılığı temel kural hâline getirdiler, en yukarıdan en aşağıya, bakanından rektörüne, muhtarına kadar herkesin torpille işe girdiği, sınavla hiçbir şeyin yapılamadığı bir dünya, bir ülke yarattılar.

Ne yaptılar? Halkın adalet duygusunu yok ettiler. Hiç kimsenin hakkıyla bir yere gelemeyi bir ülke yarattılar. Hapishaneleri bebeklerle doldurdular, hasta tutsakları ölüme terk ettiler, ölmeye devam ediyorlar. Kanserli çocukların annelerine ulaşmasının önünde engel oluyorlar.

Ne yaptılar? Bir zorba iktidar kurdular. Polis terörüyle, hakkını arayan herkesin üstüne gidiyorlar. Engelli bir bireyi benim yanımda gözaltına almaya kalktılar ve onu alırken beni de devirmeyi göze alarak yaptılar, engelli olduğunu bilerek yaptılar.

Ne yaptılar? İşçiler nerede hakkını arasa karşısına polisi diktiler ve yapmaya devam ediyorlar. Şimdi soru şu, ülke halklarının soracağı soru şu: Yaptıklarına bakıp yapacaklarını tahmin etmek gerekiyor. Bir cehennem yarattılar, şimdi bu cehennemin duvarlarının üstüne beton döküp kalıcı hâle getirmeye çalışıyorlar ve biz sessiz kalırsak, biz izin verirse bu sömürü düzeninin büyümesine, bu yağma ve çapul düzeninin büyümesine izin vereceğiz.

Ne mi yaptılar? Sayıştay raporları ortada, yolsuzluğun dibine battılar, çamurun içine gömüldüler ve bizi bu çamurun içinde yaşamaya zorladılar. Bu çamurun içinde yaşamak istemiyorsak bu yolsuzluk düzeninde, bu sömürü düzeninin devam etmesini istemiyorsak yani ekmek kuyruklarından kurtulmak, yani insanca yaşamak istiyorsak önce bunlara “Dur!” demeyi becermek zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSA PİROĞLU (Devamla) – Peki, nasıl “Dur!” diyeceğiz? Diyarbakır’da fırın işçileri grevde. Bir fırın işçisinin demeci sosyal medyada dalga dalga yayılıyor; diyor ki: “Biz yoksak siz hiçbir şeysiniz. Dünyanın düzenini kuran işçilerdir, sürdüren işçilerdir. İşçiler yoksa patronlar hiçbir şeydir.” Ben diyorum ki sizi iktidara getiren, size oy veren yoksul halklardır. Bu yoksul halklar şunu demediği sürece “Sizi biz iktidara getirdik, indirmesini de biliriz, sarayınızı da iktidarınızı da yıkmasını biliriz.” demediği sürece bu, devam edecek. Ve benim çağrım çok açık, benim beklentim de çok açık, zamanınız daraldı, yıkılacaksınız, kaybedeceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ikinci konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Mürsel Alban. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ülkemizin temel birçok sorunu varken; hayat pahalılığı, işsizlik varken, gençler ülkeyi terk etmek isterken, emekli maaşlarıyla geçinilemiyorken, 2,5 milyon EYT’li kanun bekliyorken, esnaf kredi alamıyor, geçim derdine düşmüşken, sözleşmeli kamu personeli de kadro bekliyorken, sağlıkçılar, öğretmenler atama bekliyorken, bu kanunları gündeme getirmekten siz Uludağ talan kanununu neden gündeme getirdiniz?

Giderayak, AKP yandaşlarına yeni rant kapısı açıyorsunuz. Turizm Bakanı bir turizm tüccarıdır; Muğla’nın birçok yerini kendi şirketlerine peşkeş çekti, yetmedi; şimdi gözünü Uludağ’a dikti, Uludağ’ı talan etmeye, kendi şirketlerine oteller yapmaya karar verdi. Turizm Bakanı turizm alanlarını planlamada tek başına yetkilidir, buraları turizm alanı ilan edecektir. Doğal bitki örtüsü, içme suyu kaynakları ve doğal yaşam, yapılaşma sonucu yok olacaktır. Uludağ, kuş yuvasından çıkıp beton yuvasına dönüşecektir. Denizi, kumu, güneşi olan kıyılar, koylar yetmemiş; şimdi de gözünü Uludağ’a dikmiş. Karadeniz Ayder’de rengârenk çiçekler yerine binalar, betonlar diktiniz. Turizm Bakanı hangi kanunu getirirse bilin ki bu kanun, Turizm Bakanının şirketleri için çıkıyordur. Bu kanun, Anayasa’ya aykırıdır, doğal kaynakların ve ormanın korunması ilkesine, kentsel kamu düzenine, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkına aykırıdır. 21 kanun ve 6 yönetmelikle koruma altına alınan Uludağ Millî Parkı yok olacaktır; tek adam sistemine kurban edilecektir.

Bursa denince akla gelen ilk simgelerden biri olan 2.543 metre yüksekliğindeki Uludağ, ülkemizin en gözde kış sporları merkezidir. Eşsiz güzellikleri, florası ve faunasının zenginliği nedeniyle Uludağ, 1961 yılında millî park ilan edilmiştir. Kış turizminin yanı sıra yaz aylarında da kampçılık ve doğa yürüyüşlerine olanak sağlamıştır; yerli ve yabancı turistlerin her zaman ilgisini çekmiştir. Bu özellikleriyle Uludağ, dört mevsim turizme hizmet veren bir doğaya sahip olmuştur.

Neden değiştiriyorsunuz, neden Uludağ’ın dengesini bozuyorsunuz? Sorunsuz bir yerde durmak yerine niye bir düzenlemeye ihtiyaç duyduunuz? Nedeni çok açıktır, burada yeni bir rant alanı oluşmaktadır.

Ben Genel Kurulda bölgem Muğla’nın nasıl betona boğulmak istendiğini, rantçıların Muğla’yı betona boğmak istediğini, talan etmek için girişimde bulunduğunu defalarca anlattım. Bakın, şu anda bir kuraklık yaşıyoruz; ocak ayının ortasına geldik, her tarafı kar kaplaması gerekirken çoğu bölgede yağmur dahi yağmıyor. Biz bütün bir yasama dönemi boyunca çevrenin önemini, doğanın korunması gerektiğini anlattık; maden ruhsatlarını, orman yangınlarını, MUÇEV’i anlattık; doğayı, denizi, toprağı, suyu koruyun dedik ama dinlemediniz; şimdi bütün ülke kuraklık çekiyor. Ege’de, Akdeniz’de ocak ayında ağaçlar çiçek açmaya başladı, ağaçlar bir yalancı bahara aldandı fakat vatandaş; sizin yalancı baharınıza inanmayacak, sizi bu baharda sandığa Allah’ın izniyle gömecek, hem Muğla’nın hem Uludağ’ın, memleketin bütün cennet köşelerini yağma ve talandan kurtaracak. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kanun, Uludağ Alanı Kanun Teklifi değil, Uludağ talan kanunudur; çok açıktır.

Teklif sahibi Hakan Çavuşoğlu'na soruyorum: Sizin AKP'nin tüzüğüne bağlı olarak 3'üncü döneminiz dolmaktadır -tüm milletin, halkın huzurunda soruyorum- Uludağ Alan Başkanlığı sizin için mi çıkarılıyor? Buna bir cevap istiyorum burada. (CHP sıralarından alkışlar) Siz Uludağ Alan Başkanı olacak mısınız yoksa “Yok, ben olmayacağım.” diyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Biz iktidar olacağız, rahat ol, iktidar biz olacağız.

BAŞKAN – Buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Burada 3'üncü döneme takılıp Uludağ Alan Başkanlığını kabul mü edeceksiniz, ret mi edeceksiniz?

Bursalı doğayı seven vatandaşlarımızı Uludağ'a sahip çıkmaya davet ediyorum. Ya sahip çıkarsınız ya Turizm Bakanının şirketlerine, betona Uludağ'ı teslim edersiniz. Umarız, Uludağ kazanır, toprağımız, suyumuz, doğamız kazanır; talancılar ve yağmacılar kaybeder. Ferman Turizm Bakanınınsa, Uludağ halkındır diyor, bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kendini tarif ettiğini, bütün o suçlamaları iade ettiğimizi ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz vardır.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Yıldız, Sayın Zeybek, Sayın Aygun, Sayın Ünsal, Sayın Sümer, Sayın Gündoğdu, Sayın Alban, Sayın Tokdemir, Sayın Sarıaslan, Sayın Gürer, Sayın Tuncer, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Keven, Sayın Tanal, Sayın Barut, Sayın Kılıç, Sayın Arı, Sayın Göker, Sayın Serter.

Beş dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, zaten göz kararıyla toplantı yeter sayısı yok. Hani, bunun mefhumumuhalifinden çıkan mana, toplantı yeter sayısı yok.

BAŞKAN – Tanal, yanlışlıkla burada diye gözüküyor isimler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani hukukta derlerdi ki: “Bunun mefhumumuhalifinden ne anlaşılır?” Toplantı yeter sayısı yoktur.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.40

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.50****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 1’inci madde üzerindeki aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Efsan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

380 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

1’inci madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin (1)’inci fıkrasında yer alan “doğal ve turistik değerler açısından” ibaresinin “doğal, kültürel ve turistik değerler açısından” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Fahrettin Yokuş

Dursun Ataş

Lütfü Türkkan

Konya

Kayseri

Kocaeli

Ahmet Kamil Erozan

Bedri Yaşar

Bursa

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ METİN YAVUZ (Aydın) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Bedri Yaşar.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. 380 sıra sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin 1'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi kapsamında, Uludağ Millî Parkı'nın 2 bin hektarlık bölümü "Uludağ Alan Başkanlığı" adı altında kurulması planlanan başkanlığa devredilmektedir. Teklifin 1'inci maddesinde, "...Uludağ Alanının, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte jeolojik ve biyolojik varlıklar, su ve benzeri kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi, denetlenmesi ile Alanda yürütülen faaliyetlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir." denilerek kanunun amacı özetlenmektedir. Hâlbuki, aynı Uludağ'da -biz biliyoruz ki- Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün bir alanı var, bir; sit alanı var, iki; turizm alanları var, üç yani bu 3 tane kurumun başına yeni bir kurum ihdas ediyorsunuz, diyorsunuz ki: "Uludağ Alan Başkanlığı." O zaman bu 3 tane kurum niye var? Bence hepsini kapatın. Türkiye'de aynı diğer bakanlıklarda olduğu gibi yani kurum ve kuruluşları çalıştırmak yerine, işlevlerini yerine getirmek yerine onları baypas edip kendinizce bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz. Peki, bunu yaparken tarafların görüşünü aldınız mı? Benden önceki hatipler de bunun üzerinde durdular yani ne sivil toplum kuruluşlarının ne Bursa'daki şehircilikle alakalı, mimarlıkla alakalı veya sit alanlarıyla alakalı kurum ve kuruluşların görevlilerini davet etmeden bu kararı aldınız, almaya çalışıyorsunuz. Bu tür oldubittilerle yaptığımız işlerden bir sonuç almanız mümkün olmadığını sizler bizlerden daha iyi biliyor olmalıyız.

Bugün Uludağ Türkiye'nin göz bebeği 175 endemik türe ev sahipliği yapıyor, küresel ölçekte nesli tehlike altında olan, Avrupa ölçeğinde 54 türün yaşam alanı, mutlaka koruma altında bulunan sürünen türlerinin 11'i, kuş türlerinin 84'ü, memeli hayvan türlerinin 10'u yine burada bulunmaktadır. Bu nedenle, ekolojik değeri bu kadar yüksek olan bir bölgenin sadece imar düzenlemelerini kolay gerçekleştirmek amacıyla Uludağ Alan Başkanlığı oluşturma fikrinize katılmıyoruz, katılamıyoruz; nedeni gayet açık ve net. Ne zaman bu tür alanlara el atmışsanız, bunun altından muhakkak farklı sonuçlar çıkmaya çalışıyor.

Aynı şekilde, orman alanlarını da turizm alanına açma adı altında ihalelere çıktınız, bunların hepsine devasa oteller yapıldı, bu otelleri de sahiplerine satmak üzere daha sonradan kanunlar çıkardınız. Dolayısıyla, bu ülkenin doğal yapısıyla daha fazla oynamayın, daha fazla genel dengeleri bozmayın. İnanın, bunu yaptığımız sürece göreceksiniz, bırakın Uludağ'ın turist sayısının artmasını, bir tane bile turistin bu şartlar altında doğası bozulan yerlere gelmesi mümkün değil.

Aynı olayı, benzer olayı... Yine, Samsun Kızılırmak Deltası, Kuş Cenneti UNESCO Dünya Mirası'nın geçici listesinde yer alıyordu, asıl listeye geçsin diye çalışma yapıldı Samsun'da, siyasi partilerin tamamı buna destek verdi ama artık, son dönemde, özellikle doğal dengelerle ilgili, kuş türleriyle ilgili, endemik yapılarla ilgili uluslararası kurum ve kuruluşların çok ciddi denetimleri var. Bu kadar bozulmamış olmasına rağmen, maalesef, biz Dışişleri Bakanlığı marifetiyle Kuş Cenneti'nin dünya mirasına girmesi talebimizi geri çekmek zorunda kaldık. Neden biliyor musunuz? Orada da aynı böyle yeni bir yapı oluştu "İşte, buralara otel yapalım, buralara düğün salonu yapalım." gibi şahane fikirlerini gündeme getirdiler; incelemeye geldiklerinde doğal ortamı görmek yerine bunlarla muhatap olmaya başlayınca doğal olarak bunlar da iptal edildi. Bunlar kolay kolay elde edilecek şeyler değil.

Bugün Kızılırmak Deltası doğu sahilinde 10, batı sahilinde 2 adet göl bulunmakta. Yine bu deltada 355 bitki türü bulunmakta. Yine bu delta balık türü bakımından da oldukça zengin, yoğun; 11 familyaya, 29 çeşit balık türüne ev sahipliği yapmaktadır. Yine Kızılırmak Deltası'nda bugün Türkiye'deki 483 kuş türünün 354'ü bulunmakta. Dolayısıyla, özellikle bu doğal alanların korunması için elimizden gelen gayreti göstermeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Ama siz ne zaman bir kurum ve kuruluş oluşturmuşsanız, muhakkak onun altından bir çapanoğlu çıkmıştır. Burada da aynen, bunun, bu Başkanlığın altında da muhakkak imar çalışması... Bugün Türkiye’de imar çalışması yapan bir sürü kurum ve kuruluş var yani TOKİ’ye bunu yaptırıyorsunuz, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yaptırıyorsunuz, büyükşehir belediyesine yaptırıyorsunuz; bir bu eksikti, bunu da ilave edin de bari takım tamam olsun. Böyle işleri kolay yoldan halletmek adına oluşturduğunuz kurum ve kuruluşların bu ülkeye bir faydasının olmadığını sizler de biliyorsunuz, bizler de biliyoruz ama az kaldı diyoruz, artık bu oldubittilerden bu ülkenin kurtulması lazım.

Son olarak da bizim Ayvacık İlçe Başkanımız Hakan Avcı diyor ki: “Bizim buralarda 2/B arazileri var, 2/B arazilerine biçtiğiniz değer 60 bin lira, 40 bin lira, 70 bin lira; bunları köylünün ödemesi mümkün değil.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bakın, bu tür ekilebilir orman arazilerinden, 2/B arazilerinden bahsediyoruz, köylünün bunları alma şansı yok. Bunları eski fiyatlarına, 3-4 bin liralara çekin, millet hiç olmazsa kendi arazilerini satın alsın diyor, bu kanun teklifine olumsuz oy vereceğimizi ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

Sayın Ataş, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- *Kayseri Milletvekili Dursun Ataş’ın, taşıma sektöründeki esnafın sorunlarına ilişkin açıklaması*

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Minibüsçüler, otobüsçüler, servisçiler, nakliyeciler, taksiciler gibi zor şartlar altında çalışan taşıma esnafı akaryakıt, yedek parçaya, sigortaya ve muayene ücretlerine gelen zamlar yüzünden işini bırakıp araçlarını satmaktadır. Bir de bunun üzerine, taşımacılık, nakliyecilik yapan esnaftan istenen ve beş yılda bir yapılan K1 vizesinin işlem ücreti yaklaşık yüzde 500 artmıştır. Geçtiğimiz yıl 1.200 TL olan vize ücreti, bugün 7.380 TL’ye çıkmıştır. TÜİK’e masabaşında yüzde 84 enflasyon açıklatıp emekli ve memur maaşlarına sadece yüzde 30 artış yapan AKP, iş esnaftan para toplamaya gelince yüzde 500 artış yapmıştır. Bu ücretin tekrar revize edilmesi, taşıma esnafının desteklenmesi ve tüm bu sorunların çözülmesi gerekmektedir. Aksi hâlde esnafın bu ücretin altından kalkmasına imkân yoktur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) *KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

4.- *Bursa Milletvekilleri Eşkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (Devam)*

BAŞKAN – 2’inci madde üzerinde 3 önerge vardır. Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olup bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Toğrul	Zeynel Özen	Züleyha Gülüm
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
Garo Paylan	Dirayet Dilan Taşdemir	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Diyarbakır	Ağrı	Muş
	Kemal Bülbül	
	Antalya	

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Gökân Zeybek	Mürsel Alban	Hüseyin Yıldız
İstanbul	Muğla	Aydın
Yüksel Özkan	Faruk Sarıaslan	Orhan Sarıbal
Bursa	Nevşehir	Bursa
Ömer Fethi Gürer	Vecdi Gündoğdu	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Niğde	Kırklareli	Bursa

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ METİN YAVUZ (Aydın) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Züleyha Gülüm.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Değerli halkımızı, cezaevlerinde bizi izleyen arkadaşlarımızı selamlıyoruz.

Bu talan yasaları bir türlü bitmiyor, giderayak yeni bir talan yasası karşımızda. Yine doğaya, ekolojiye, insana, ağaca, suya, toprağa saldırmaya devam ediyorsunuz. Vallahi öyle bir memleket oldu ki insanlar gittikleri yerlerde güzel yerlerin fotoğraflarını çekmeye çekinir oldular zira “Paylaşırsak yine AKP görür, buraları da talan eder.” diye kaygıya kapılmaya başladılar. Nasıl bir anlayışınız var, anlaşılması mümkün değil. Güzel olan her şeye düşmansınız; barışa düşmansınız, doğaya düşmansınız, insana düşmansınız, her şeye düşmansınız.

Bugün, iklim kriziyle iç içe geçmiş ekolojik yıkımın temel sebeplerinden biri de sizin iktidarınız; kapitalist sermaye birikimi hırsı ve talan politikalarınız. Kanal İstanbul, üçüncü köprü, üçüncü havalimanı projelerinizle İstanbul'un geriye kalan yeşilini de betona boğdunuz; doğayı, suyu, ormanı talan ettiniz. Rantsal dönüşümlerle halkı evlerinden barklarından, yaşam alanlarından ettiniz. Enerji ve maden projeleriyle ekolojik dengeyi altüst ettiniz. Murgul'da, Cerattepe'de, İkizdere'de, Kaz Dağları'nda, Şırnak'ta sermaye maden çetelerinizle toprağı kirlettiniz. Ekolojistler, çevre aktivistleri, sivil toplum kuruluşları ve halkın mücadelesine rağmen, on iki bin yıl boyunca uygarlık tarihine tanıklık etmiş bir yeri, Hasankeyf'i pervasızca ortadan kaldırdınız. Van'da sazlıkları imara açtınız. Van Gölü, kanalizasyon atıkları ve katı atıklarla kirletilmeye devam ediliyor. Sermayenin göz diktiği yani

sizin göz diktiğiniz Akbelen Ormanı'nda tüm canlıların, doğanın, halkın yaşama hakkı hiçe sayılıyor. 740 dönümlük ormanlık alanda bulunan ağaçlar, Yeniköy ve Kemerköy Termik Santrallerini işleten Limak Holding ve İctaş ortaklığındaki sermaye çeteleri tarafından açık maden ocakları için kesilmeye çalışılıyor. Akbelen termik santrallerle, köy halkının deyimiyle “cehennem ocağı”na dönüştürülmek isteniyor. 2019'dan beri talana direnen köylüler ve çevre dostları adalet nöbetini sürdürüyor. Köylüler ve ekoloji savunucuları jandarma tarafından şiddete uğrasalar da gördükleri baskılara, gözaltılara, tehditlere rağmen hem mücadeleyi hem nöbetlerini sürdürmeye devam ediyor, zeytinlikleri maden alanı ilan edenlere, sit alanlarını enerji şirketlerine peşkeş çekenlere karşı direniyorlar. Görevi Limaka ve sermayedarlara termik santral için ruhsat izni vermektan ibaret olan Tarım ve Orman Bakanlığının hukuksuzluğuna karşı direniyorlar ve sakın vazgeçeceklerini sanmayın. Sakın ha sakın Akbelen Ormanı'na girmeye kalkmayın, zira bugünlerde yine girmek gibi bir derdiniz varmış. Girmeye kalkarsanız karşınızda direnen köylüleri ve bizleri bulacaksınız, buradan bir kez daha hatırlatalım.

Şimdi de bunlar yetmezmiş gibi, milyonlarca yıllık jeolojik süreçler sonucunda oluşan ve bir kez yok edildiğinde bir daha yerine konulması imkânsız olan Uludağ'ı ranta açmak istiyorsunuz. Başta Uludağ olmak üzere, Türkiye'de var olan bütün millî parklar Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilir. Yetki sahibi nettir, bu konuda bir kargaşa yok ama sizin derdiniz aslında yine bir talan; tek adam rejiminin yasaları, hukuku tanımadan kıyıma geçmek istiyor. Ülke de tek adamın imzasıyla, kararnameleriyle büsbütün saldırı altına alınmak isteniyor. “Alan başkanlığı” denilen şey, aslında, ekolojistlerin dediği gibi, talan başkanlığından başka bir şey değil. AKP ve sermayedarları her güzel yeri sömürüye açmak istiyor, bu alanların artırılması yetkisinin Cumhurbaşkanlığına verilmesi de bu nedenden kaynaklanıyor. Mesela, örneği neydi? Kapadokya'ydı. Kapadokya, Alan Başkanlığı çıktıktan sonra millî parklar sınırından çıkarıldı. Çevreciler, bölge halkı, ekoloji aktivistleri, bilim insanları “Uludağ'ın statüsünün değiştirilerek imar alanlarının genişletilmesi anlamına gelen alan başkanlığına dönüştürülmesini istemiyoruz.” diyor. “Bu yasa diğer millî parklar için de rant tuzağının başlangıcı olacak.” diyor. “Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanları” ibaresiyle sanki küçük bir alanmış gibi gösterilmeye çalışılsa da Uludağ Alanı, ilan edilecek 2 bin hektar alanın tamamı millî parktır ve doğal sit alanıdır. Taşına bile dokunulmadan önce iki kere düşünülmesi gereken dünya mirasına, bugün, bu iktidar ve sermayedarlar iş makineleriyle girmek istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Bu yasa, Uludağ'daki bir grup zengin ve onlara ilave olup zenginleşecek bir grup turizmcinin, tüccarın iktidar ortaklığıyla Uludağ'ı talan etme yasasından başka bir şey değildir.

Evet, bir yok edici düzeniniz var, güzel olan her şeyi yok etmeye çalışıyorsunuz ama buna karşı da direnenler var; işte, bu direnenler 15 Ocakta Kartal Meydanı'nda toplandı. İstanbul'un dört bir yanından gelen halk, Emek ve Özgürlük İttifakı'yla birlikte, sizin savaş düzeninize, yoksulluk düzeninize, baskı ve talan düzeninize “Dur!” dedi. “Birlikte değiştirelim.” diye haykırdı ve bu sese cevap veren on binler o meydanları doldurdu. Neşeyle, coşkuyla, kararlılıkla, tek adam rejimini ve sermaye, çete, mafya düzenini yerle yeksan edeceğini herkese gösterdi. “Birleşe birleşe geliyoruz, Gezi ruhuyla, Kobani direngenliğiyle geliyoruz.” dedi. “Kürt halkı, halklar, farklı inançlar, kimlikler, kadınlar, Barış Anneleri, bu coğrafyanın yüz akı renklerle geliyoruz.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Emek ve Özgürlük İttifakı geliyor; bataklığa batmış iktidarınızı tarihe gömmeye geliyor. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Özkan. (CHP sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili kanun teklifinin 2’nci maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım.

Tabii, kanun teklifini sunan AK PARTİ’li Bursa Milletvekili arkadaşlarımız sıralarında yoklar. Ülkemizin 5’inci millî parkı Uludağ Millî Parkı 1961 yılında, 12.762 hektarlık bir alanı kapsayacak şekilde “millî park” ilan edilmiştir ve daha sonra bu alan 27.300 hektara çıkmıştır. Birçok konuşmacı değindi, buradaki ekosisteme örnekler verdi. Uludağ’da 1.320 bitki çeşidi bulunmakta ve bunların içinde 175’i endemik ve Uludağ’a has olmak üzere 32 endemik bitki bulunmaktadır. Bunun yanında 46 kelebek türü, 11 tür Bombus arısı, 111 kuş türü bulunmaktadır. Yine, bu hayvanlar arasında artık nesli tükenmekte olan sakallı akbaba türü ve yine Uludağ’a has olan endemik Apollo kelebeği bulunmaktadır. Bu hayvanların birçoğu, Bern Sözleşmesi koruma listesinde mutlak koruma altında olan türler arasındadır.

Yine, 2. Oteller Bölgesi’ne baktığımızda, Volfram madenlerinin yamaçlarının bir sonraki alanı dokunulmaz tabiat alanı olarak nitelendirilmektedir. Uludağ yer altı ve yer üstü su kaynaklarıyla bölgede birçok akarsuya kaynak olduğu gibi, Bursa’nın en önemli su kaynağı olduğu birçok konuşmacı tarafından vurgulandı. Son zamanlarda Uludağ’da su kaynakları özel şirketler tarafından kontrolsüz bir şekilde kullanılmakta ve Uludağ ciddi bir kirliliğe maruz kalmaktadır. Bu konuda dört yıldır, Bursa Milletvekili olarak defalarca soru önergesi yönelttik, hiçbir sorumuza cevap alamadık. Bunun yanında, kontrolsüz bir şekilde su kaynaklarının tüketilmesiyle, kullanılmasıyla ilgili araştırma önergeleri gündeme getirdik ama AK PARTİ sıralarından, özellikle Bursa Milletvekilleri tarafından hiçbir ses çıkmadı.

Bakınız, sevgili arkadaşlar, buradan muhalefet partilerinden birçok milletvekili arkadaşımız çok önemli konulara değindi, bunlara kulak asıyorsunuz ama Sayın AK PARTİ Grup Başkan Vekili, ben size bir iki örnek vermek istiyorum. Bakın, geçenlerde Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı, AK PARTİ’li Belediye Başkanı katıldığı su panelinde ne dedi? “Bursa’nın gittiği yönün doğru planlanması gerekiyor. Bursa’da içilebilir su konusunda öyle bir bolluk yok. Biz su ihtiyacımızın yüzde 85’ini barajlardan, yüzde 15’ini Uludağ’ın pınar kaynaklarından alıyoruz. Üzülerek söylüyorum, bugün zor anlarda kullanmak için açtığımız 155 derin su kuyusunun ancak 125’i çalışıyor.” Bunu biz söylesek sizler kulak kapatacaksınız ancak bu sözlere lütfen kulak verin. Yine, Alan Başkanlığı gündeme geldiğinde söz konusu yasa teklifi Komisyonunda görüşülürken AK PARTİ Milletvekili Sayın Nevzat Ceylan aslında o gün sizlere ders verecek bir konuşma yaptı, şöyle bir cümle kullandı: “Millî park neye engel oldu da Uludağ’ı bu statüden ayırıyorsunuz?” Buna da kulak asmadınız.

Değerli milletvekilleri, Uludağ Alan Başkanlığı Yasa Teklifi başta Anayasa’mızın 56’ncı ve 169’uncu maddelerine aykırı ve dolayısıyla bu, Komisyonunda konuşulurken sizler “Bu, usule uygun ve Anayasa’ya uygun.” dediniz, ret cevap verdiniz

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

YÜKSEL ÖZKAN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, teklifin 2’nci maddesinin (c) bendinde “Başkan: Uludağ Alan Başkanını ifade eder.” tanımı yer almaktadır ancak Başkanın atamayla mı, seçimle mi geleceği bilinmemektedir. Dolayısıyla burada “Asıl amaç olarak rant odaklı bir yapı mı kuruluyor?” sorusunu akla getirmektedir.

Değerli arkadaşlar, teklif edilen kanunla Alan'ın yeni yapılaşmaya açılacağı nettir, bu Alan Başkanlığı bir talan ve rant projesidir; bu, Bursa'ya ihanet projesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Bursalılar sizi asla unutmayacak ve affetmeyecek. Ama Bursalı hemşehrilerim merak etmesinler, az kaldı, Millet İttifakı iktidarında bizler bu ihanet projesini ortadan kaldıracamız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Özkoç, Sayın Gündoğdu, Sayın Zeybek, Sayın Sariaslan, Sayın Ünsal, Sayın Şeker, Sayın Aydoğan, Sayın Sarıbal, Sayın Kılınc, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Bayraktutan, Sayın Tanal, Sayın Sertel, Sayın Özcan, Sayın Özkan, Sayın Köksal, Sayın Şevkin, Sayın Erbay, Sayın Aytekin, Sayın Alban.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.19

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.25

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

380 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

2’nci madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde yer alan “ifade eder” ibaresinin “belirtir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Fahrettin Yokuş

Dursun Ataş

Ayhan Altıntaş

Konya

Kayseri

Ankara

Bedri Yaşar

Lütfü Türkkan

Ahmet Kamil Erozan

Samsun

Kocaeli

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ METİN YAVUZ (Aydın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Ayhan Altıntaş.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına 380 sıra sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Millî parklar, doğal güzellikler, tarihî eserler, ormanlar, nehirler, göller, dağlar, şehirler, kısacası çevre ve doğa bizim değerlidir, gelecek nesillerin bize emanetidir. Ülkemizde var olan bütün güzellikleri korumak ve onları sonraki nesillere teslim etmek vazifemizdir. Halkın siyasetten beklentisi de budur, bu olmalıdır.

Ülkemizde var olan bütün kaynakların, çevrenin, doğanın, madenlerin, insan kaynağının, hepsinin doğru yönetilmesi, korunması, geliştirilmesi, iktidarın görevidir. Defaatle buradan, madenler için yapılan doğa katliamlarından bahsettik. Madene zeytinliklerden daha çok önem verdiniz. İnşaatla gelecek gündelik kazanç Salda Gölü'nün güzelliğinden daha önemli oldu sizin için. Kanadalı bir firmanın altın için Kaz Dağları'ndaki ağaç katliamına göz yumdunuz. Marmara Denizi'ndeki müsülaj bilinçsiz çevre politikalarınızın eseri idi. Plansız HES'ler yüzünden su baskınları oldu, Karadeniz'i sele teslim ettiniz. Birçok vatandaşımızın canına mal olan dere yatağına yerleşim yeri kurulmasına izin verdiniz. Bunlar yalnızca birkaç örnek.

Bugün karşımızda duran, neden gündeme geldiği muğlak olan kanun teklifi kabul edilirse, Bursa Uludağ, iktidar partisinden gündelik hesaplarla yaptığı politikaların kurbanı olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacak. Bu kanun teklifi yaklaşık 13 bin hektarlık alana sahip, 171'i endemik olmak üzere 1.320 bitki türüne, Avrupa ölçeğinde 54 ve küresel ölçekte 3 nesli tehlike altında olan bitkiye, 16 nadir türe ev sahipliği yapan, yılda 800 bin civarında ziyaretçiyi ağırlayan, Uludağ Millî Parkı'nı olumsuz etkileyecek. Üstelik buna da gerekçe olarak, biyolojik ve jeolojik zenginliklerin ekonomiye kazandırılması iddia edilmektedir. Kamuoyundaki tepkilere baktığımızda bu kanun teklifinin Uludağ'da yeni yapılaşmaların önünün açılmasına, halkın temiz hava ve su kaynağı olan bu alanın kirlenmesine, mevcut bitki ve hayvan habitatının önemli bir kısmının yok olmasına sebep olacağı, madencilik faaliyetlerine yol açacağı endişesi mevcuttur. Kaldı ki bu endişenin beyhude olmadığı da ortada. Nitekim çevreyi ve doğayı bu kadar ilgilendiren bir kanun teklifinin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna getirilmiş olması, Çevre Komisyonundan bilgi ve görüş alınmaması bu endişeyi destekler niteliktedir.

Kanun teklifi sürecinde bir diğer ilginç nokta da Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün Uludağ çevresini iyi yönetemediğinin iddia edilmesidir, üstelik bu iddia teklifi desteklemek amacıyla yapılmıştır. Anlamadığımız nokta şu: Millî Parklar Genel Müdürlüğü yalnızca Uludağ Millî Parkı'nı mı iyi yönetemiyor? Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğundaki diğer alanları da kanun teklifi vererek birer birer Millî Parklardan almaya devam mı edeceksiniz? Madem sorun Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nde o zaman onu düzeltmek daha makul bir çözüm değil mi?

Değerli milletvekilleri, gerekçede ifade ettiğiniz “jeolojik zenginlik” ne anlama geliyor? Jeoloji, toprak altı bilimi demektir; toprak altındaki petrol, maden ve yer altı su kaynakları akla gelmelidir. Jeolojik zenginlikleri ekonomiye kazandırmak demek bölgeyi ve alanı madencilığe açmak demektir. Bir başka ifadeyle ülkemizin en nadide, en güzel doğa alanlarından birinin yok edilmesi demektir.

Bu sebeple, tüm halkımızın, özellikle Bursa'da yaşayan Bursalı vatandaşlarımızın önemli bir kısmının itiraz ettiği ve endişeyle yaklaştığı bu kanun teklifinden vazgeçmenizi, kamuoyunda doğa talanına dair herhangi bir tedirginliğe mahal vermeyecek, çevre dostu düzenlemelerle Uludağ hususunda olumlu katkılar yapmanızı bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü madde üzerinde 3 önerge vardır. Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olup bu önergele birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 380 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Mahmut Toğrul	Zeynel Özen	Ömer Faruk Gergerlioğlu
Gaziantep	İstanbul	Kocaeli
Garo Paylan	Dirayet Dilan Taşdemir	Kemal Bülbül
Diyarbakır	Ağrı	Antalya
	Gülüstan Kılıç Koçyiğit	
	Muş	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökân Zeybek	Mürsel Alban	Vecdi Gönödoğdu
İstanbul	Muğla	Kırklareli
Orhan Sarıbal	Hüseyin Yıldız	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa	Aydın	Bursa
Ömer Fethi Güreer	Faruk Sarıaslan	Yüksel Özkan
Niğde	Nevşehir	Bursa
	Müzeyyen Şevkin	
	Adana	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyormu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİÖĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; anne veya babasınız veyahut da değilsiniz, bilmiyorum, tüm milletvekillerine sesleniyorum: Lütfen, çok dikkatli dinleyin, çok insani bir durum konusunda hepimizin hassasiyetini talep ediyorum. 6 yaşındaki bir çocuktan bahsedeceğim size, 6 yaşında Ewing sarkom kanser hastası bir çocuk. Bu çocuğun annesi başında değil çünkü cezaevinde. Bu çocuk Ewing sarkom hastası yani çok hızlı ilerleyen ve hızla öldürebilen bir kanser. Annesi başında niye değil? Çünkü, efendim, Bank Asyaya 1.034 lira yatırmış zamanında, bir yurttan müdürelik yapmış, “terör örgütü üyesi” diye damgalanmış ve bu çocuk üç aydır hastanede yatıyor. Annesi onu bırakıp Sakarya Ferizli Cezaevine girdi, iki gözünde yaşlar cezaevine girdi. Ben bunu duydum, bir aydır gündem ediyorum ve sağ olsun arkadaşlarımız, sanatçılar, siyasetçiler destek verdiler ama anne, çocuğun başına gelemiyor, çocuk bu gidişle annesine hasret ölecek arkadaşlar. Gayret ettik, annesi sonunda -ağır hastalara tanınan bir hakla, mahpusun yakını-Sakarya Ferizli Cezaevinden geldi, çocuğuyla kısa bir süre buluştu ve fakat yine ayrıldı, gitti.

Ben çocukla konuştum, “Yusuf Kerim nasılsın?” dedim, “Hiç iyi değilim.” dedi, “Anne gelecek hiç merak etme.” dedim, o çocuk masumiyetiyle, safiyetiyle “Ama ben annemi çok özledim.” dedi. Babası, annesinin cezaevinde olduğunu da söyleyemiyor. “Ya, yavrum, başka bir hastanede yatıyor annen, gelecek inşallah, gelecek.” diyor. Annesiyle bulunduğu andaki şu fotoğrafa bakmanızı isterim, annenin ağlamaktan göz kapakları şişmiş, çocuğun yüzünde tatlı bir tebessüm ama bu geçici oldu ve bu çocuk şu anda muhtemelen annesine kavuşmadan ölecek.

Değerli arkadaşlar, bakın, çok önemli bir şey söylüyorum: Eğer ki bu çocuk annesine kavuşmadan ölürse vicdanımıza hiçbir şekilde hesap veremeyiz, kesinlikle vicdana hesap verilmez çünkü bu çocuğun annesi başına gelebilirdi ama bunu kim önledi? AK PARTİ-MHP cumhur zulüm ittifakının 2020 Nisan ayındaki infaz indirim yasası çünkü orada siyasi ve adli mahpus ayrımı yaptılar. Zaten adil olmayan yargılamaların olduğu bir ülkede adli ve siyasi mahpusun eşi ve çocuğunu da ayırdılar. Ya, şu çocuk siyasi bir mahpusun çocuğu diye annesine kavuşamıyor arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi? Adli bir mahpusun çocuğu olsaydı kavuşabilirdi. Şimdi, bakın, bunu önlemek bizim elimizde, bunu önleyemezseniz ne olur? Bu çocuk ölür, annesine hasret ölür ve hiçbir şekilde hesap veremezsiniz.

Bakın, buna benzer vakalar oldu. İyi bakın, Ahmet Burhan Ataç ağır hastaydı, kemik kanseri vardı, babası mahpusttu. O da siyasi bir mahpus olduğu için, KHK’li birisi olduğu için ona da infaz erteleme verilmedi. 1+1 yıl diğer mahpuslara veriliyor ve çocuk: “Baba, baba!” diyerek öldü arkadaşlar. Onlarca böyle örnek var.

Selman Çalışkan, 6 yaşında bir çocuk, babası cezaevindeydi, çocuk beyin kanseri oldu. Sıradan bir mahpusun çocuğu olsaydı, babası 1+1 yıl infaz erteleme alabilecekti fakat babası KHK’li bir öğretmendi. İşte, bildiğimiz legal kriterlerin illegal kabul edilmesinden dolayı cezaevinde yatıyordu. Çocuk öldü, babası yetişemedi, Rasim Çalışkan Hoca yetişemedi çocuğuna; cenazesine de gelemedi.

Ya, arkadaşlar, şu çocuğa baksanıza, Ahmet Burhan Ataç’a baksanıza; bu çocuklar, babaları cezaevindeyken öldü, bir kısmının cenazelerine babaları bile gelemedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Şimdi, yapılması gereken... Bakın, hepimiz bunu sağlayalım lütfen. Ben size vicdansız diyorum, bana kızılıyorsunuz AK PARTİ-MHP’liler ama vicdansızlık bunlar. Çünkü sizin yaptığınız yasalar yüzünden bu çocuklar öldü, sizin yaptığınız yasalar yüzünden bu çocuklar öldü ve ölüyor; bunu durdurmanın bir yolu var. Bunu durdurmanın yolu, yedinci yargı paketine hasta mahpuslarla ilgili maddeleri katmak. Temmuz ayında Sayın Bakan söz verdi, “Ekim ayında hasta mahpuslarla ilgili yasayı getireceğim.” dedi. Hangi aydayız? Ocağın sonuna geliyoruz ya! 75 civarında hasta mahpus öldü ve yakınları ölüyor, neredesin? Sayın Bozdağ, sen de kanser hastasıydın ya! Allah’tan korkmuyor musun? Kanser hastası insanlar ölüyor, kanser hastası çocuklar ölüyor, niye bir duyarlılık göstermiyorsunuz?

Meclise bu yasa gelmeli, anne, çocuğunun başına gelmeli değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bir dakika yerimden bir söz alabilir miyim?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sataşmadan mı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yok, Vekilimizin anlattığı konuda ben de iki laf etmek istedim çünkü çok insani bir mesele.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- *Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, kanser tedavisi gören 6 yaşındaki Yusuf Kerim'e ve hasta mahpuslara ilişkin açıklaması*

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, Yusuf Kerim'i anlattı Gergerlioğlu Vekilimiz. Haftalardır kamuoyunda bir kampanya yürütülüyor ve burada Grup Başkan Vekili yerinde değil. Bir yanıt istiyoruz ya! Altı yıl üç aylık cezayı infaz etmek için cezaevinde bir annenin kalması mı önemli, bu çocuğun adım adım ölüme giderken annesinin elini tutması mı önemli? Hangi kamu düzeni ya! Hangi devlet hukuku, hangi mantık, hangi kural böyle bir zulme, böyle bir vicdansızlığa izin verebilir? Yani burada vekillerin yüzde 80'i ebeveyn ya! Biraz elimizi vicdanımıza koyalım. Resmen duvara konuşuyoruz hasta mahpuslarla ilgili. Doğru söylüyor Ömer Vekil, burada paket çıktığında söyledik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN – Anlattınız Sayın Beştaş.

(AK PARTİ sıralarından “Anladık.” sesi)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Anlamamışsınız, anlasaydınız gereğini yapardınız. Orada bir pişkin pişkin konuşmuyor musunuz ya! Gerçekten insan utanır ya! Böyle bir partinin üyesi olarak insan utanır ya! İnsan önüne bakar ya! Ben 7 yaşında bir çocuktan söz ediyorum ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bu partinin, AK PARTİ'nin üyesi olmakla iftihar ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, talebim şu: Adalet ve Kalkınma Partisi adaletsizliğin temelini oluşturuyor artık. Cevap istiyoruz, Yusuf Kerim neden annesinin yanında değil? Burada cevap istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bu partinin üyesi olmakla iftihar ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Orada boş boş konuşma ya!

BAŞKAN – Sayın Tunç, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne diyorsunuz ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bu partinin üyesi olmakla iftihar ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Edin ya, siz edin!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tunç.

39.- *Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması*

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım...

(Kars Milletvekili Yunus Kılıç ile Uşak Milletvekili Özkan Yalım arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Devam edin.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım... Değerli arkadaşlar...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Bir saniye... Yani cevap istediniz, biz de cevap verelim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; biraz önce hem kürsüden konuşan milletvekili ve Grup Başkan Vekili de devam ettirdi aynı tartışmayı. Özellikle hasta mahkûmlarla ilgili, cezaevlerinde hasta tutuklu ve mahkûmlarla alakalı olarak...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Değerli arkadaşlar...

Ben sesimi duyamıyorum Başkanım, sesimi duyamadığım için...

(Amasya Milletvekili Hasan Çilez ile İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Devam et yahu, devam et!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, bakın, sesimi duyamıyorum; gürültü var.

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

BAŞKAN – Bu araya giren milletvekilleri araya girmeseler hiçbir problem olmaz.

MUHARREM VARLI (Adana) – Aynen.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birbirine bağırın milletvekillerinin arasına girmezseniz hiçbir şey olmaz!

Sayın Tunç, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, biraz önce gündeme getirilen hasta tutuklu ve mahkûmlarla ilgili burada birtakım örnekler verildi, konuşmalar yapıldı. Hasta tutuklu ve mahkûmlarla alakalı olarak özellikle 27'nci Yasama Döneminin birinci yargı paketinde hasta tutuklu ve mahkûmlar, yaşlılar, kadınlar, hamile kadınlarla ilgili lehe birçok düzenlemeler yapıldı ve bunların cezaevi şartlarındaki durumlarını kolaylaştırma adına önemli düzenlemeleri burada hayata geçirmiştik. Sayın Adalet Bakanımız da yedinci yargı paketi hazırlıkları çerçevesi içerisinde bu konuda bazı düzenlemelerin hazırlığı içerisinde olduğumuzu söylemişti. Yalnız şunu ifade edelim: Hasta olan ve cezaevlerinde bulunamayacak, barındırılmayacak, sağlık şartları nedeniyle cezaevinde bulunmaması gereken hükümlü ve tutuklularla ilgili olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Lafı dolandırma, Yusuf'a gel!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – ...Adli Tıpın verdiği raporlar çerçevesi içerisinde, Adli Tıp eğer "Cezaevi şartlarında bulunmasında sakınca var." şeklinde bir rapor takdim ettiği takdirde zaten mevzuatımız onların cezaevlerinde -kendi evlerinde- infazın ertelenmesi hususu zaten bizim düzenlememizde var.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Adli Tıp Kurumu sürekli "Cezaevinde ölsün." diye rapor veriyor. Neden bahsediyorsunuz ya! İnsanların aklıyla dalga geçmeyin! İnsanlar cezaevinde ölüyor!

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ama daha ileri bir düzenlemeyle ilgili olarak da Sayın Bakanımız bu konuda hazırlıklar olduğunu da söylemişti. Önümüzdeki günlerde bu konuda da gerekli çalışmaların ortaya konulacağını ifade etmek istiyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Adli Tıp Kurumu insanları cezaevinde öldürüyor.

BAŞKAN – Ya, Grup Başkan Vekiliniz söz istiyor, bir susun yahu!

Buyurun Sayın Beştaş.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İnsanlar ölüyor Başkan.

BAŞKAN – Hayır, bak, önümüzde Grup Başkan Vekiliniz.

40.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Biz cezaevindeki bir hasta mahpustan söz etmiyoruz. Bugün sözünü ettiğimiz, dışarıda bulunan bu kanser hastası çocuk. Annesi de herhâlde Bank Asyaya para yatırdığı için cezaevinde. Yargıyı istediği gibi kullanan, istediği talimatı veren, “tweet”ten ceza verdiren, çeteleri serbest bırakan bir iktidar partisi bu çocuğun annesini dışarı çıkaramıyor mu? Çıkaramıyor musunuz ya! Böyle bir şey olabilir mi! (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, peki, tamam.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, böyle bir şey olabilir mi? Yani yargıya iktidar partisi müdahale mi edecek?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İki ay çocuğunun yanında kalacak. Sakın “Yargıyla ilişkimiz yok.” demeyin. Her gün, gece gündüz yargıya talimat veriyorsunuz, gidip Almanyalardan talimat veriyorsunuz, uluslararası alanda talimat veriyorsunuz ve yargının kararlarını uygulamıyorsunuz.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yargıya talimat verilmesi söz konusu olamaz Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu çocuk dışarıda -bizim anlattığımız konu- annesi cezaevinde ve hastaneye yanına gitmesini istiyoruz; bunu bile anlatamadık ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki öneriler hakkında ikinci konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin.

Buyurun Sayın Şevkin. (CHP sıralarından alkışlar)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, bu kadar duygusal bir anda gerçekten bu konuşmayı yapmak benim için çok üzücü. Umuyorum, bu çocuklarımız için bir an önce gerekli karar çıkar ve yaşamlarının son günlerinde en azından aileleriyle, anneleriyle, babalarıyla bir arada olurlar.

Evet, bugün Uludağ'ı konuşuyoruz. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; temelde toplumun fen, sanat ve sağlık kurallarına göre inşa edilmiş, her kademedede planlama ilkelerine uygun yaşam çevrelerinde yaşamasını sağlamak; yerel yönetimlerimizin altyapı ve kaynak planlamasını yaparak ihtiyaçlarını karşılamak; ülke insanının barınma sorununu çözmek için arsa, konut üretmek; doğal çevrenin, ekolojik varlıklarımızın korunumunu sağlamakla yükümlü. Yani dağlar, vadiler, mağaralar, şelaleler, fosil buluntu alanları, jeolojik yapı ve morfolojik yapı ve şekiller, kıyı alanları, denizler, göller ve akarsular gibi milyonlarca yıllık jeolojik süreçler sonucunda oluşmuş, bir kez yok edildiğinde bir daha asla yerine konulması imkânsız doğal varlığımız yani jeolojik miras ve jeoçeşitliliğimizin korunması konusunda da çalışmalar yapmak, ülkeyi olası iklim değişikliklerinden korumakla yükümlü.

Peki, Uludağ nasıl bir alan? Uludağ, buzul gölleri, buzul çökelleri, mağaraları, şelaleleri, kaplıcaları, doğal mineralli suları ve milyonlarca yılda meydana gelmiş çok sayıda jeolojik oluşumları bulunan bir dağımız. Evet, bu dağı yok edeceksiniz arkadaşlar. İnegöl'den Karacabey'e kadar uzanan bir alanda bu ovayı oluşturuyor, Bursa Ovası'nı oluşturuyor Uludağ ve aynı zamanda buradaki yer altı sularını ve merkezdeki içme sularının kaynaklarını da besleyen bir dağı burası. Ve yer altı sularının burada tabii ki çok kıymetli olduğunu söylememe gerek yok çünkü suların gerçekten tükenmekte olduğu bir ortamda bu doğal dengeyi bozarak orayı da bozmuş olacaksınız.

Ayrıca, yine uzay sanayisinde kullanılan ve teknolojik olarak son derece önemli bir mineral olan volframit de sadece bu dağlarda çıkıyor ve burada adı Bursa'dan dolayı "Bursait minerali" olarak konulmuş hem uzay teknolojisinde hem de güçlü yapısı nedeniyle çelik sanayisinde kullanılan bir minerali de haiz bu Uludağ. Siz, burayı millî park olmaktan çıkardığımızda bunları da yok edeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Evet, değerli milletvekilleri, gerçekten, bu gerçeklere rağmen ülkede ne yapılıyor? Tüm uyarılarımıza rağmen burada koruma alanı yapıyorsunuz. Vallahi bizim Adana'da bir laf var, bunu burada söylemek zorundayım: "Allah bağı bekçisinden korusun." derler. (CHP sıralarından alkışlar) Siz, koruma alanı ilan etmiş olduğunuz her yerde ne yazık ki... Özellikle biliyorsunuz, nereyi koruma alanı ilan etmiştiniz, hemen gösterelim. Ürgüp'ü koruma alanı ilan ettiniz örneğin. Ne yazık ki... Bakın, dünyanın her yerinden insanların görmeye geldiği Ürgüp'teki peribacalarının, milyonlarca yılda oluşmuş peribacalarının şapkalarını koparıp üzerine binalar diktiniz arkadaşlar; yaptığımız bu, korumanız bu. Yine, milyonlarca yılda oluşmuş peribacalarının içerisinden yol geçirdiniz arkadaşlar. Burayı koruma alanı ilan ettiniz sözde, bu nasıl bir koruma alanı arkadaşlar, doğrusu merak ediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, benzer şekilde Salda Gölü. Salda Gölü'nü de korudunuz sözüm ona.

Bu doğa harikası bir yer ve NASA'nın "Yalın ayak bile yürünmesi sakıncalı." diye ilan ettiği yeri şu hâle getirdiniz arkadaşlar, içine girilmez hale getirdiniz.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Yok, öyle bir şey yok ki ya! Mümkün değil, öyle bir şey yok.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Koruyorsunuz, sözüm ona koruyorsunuz!

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Hayır, yok öyle bir şey.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Hiç korumuyorsunuz efendim, kusura bakmayın, fotoğraflarla ortada.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Fotoğrafta yapmışsınız siz onu ya! Hayır, olur mu? Gel, beraber gidelim, gezelim, beraber gezelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – Fotoğraflarla ortada, yaşayanlar da ortada. Orada insanlar eylemler yapıyorlar bu konuda. Dolayısıyla, biz bir yeri koruduğunuz zaman, bir yere elinizi attığınız zaman korkuyoruz arkadaşlar; yaptıklarınız, yapacaklarınızın garantisi; gördük, yaşıyoruz yani şu anda.

Değerli arkadaşlar, tabii, sadece burası değil, nereleri siz gözden çıkardınız? Bu ülkede, maalesef, ÇED raporları vererek bütün nehirlerimizin kirlenmesini sağladınız; Kaz Dağları'nı gözden çıkardınız. Hava kirlilik oranı SOS veriyor pek çok yerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Devamla) – İliç'te, Muğla'da, Aydın'da, Adana'da pek çok yerde verdiğiniz ÇED olumlu raporlarıyla insanların yaşamlarıyla oynuyorsunuz arkadaşlar. "Uludağ Alan

Başkanlığı” demek betonlaşma demek, “Uludağ Alan Başkanlığı” demek rant demek, daha çok yapılaşma demek. Halkımızın topladığı binlerce imzayı burada göz ardı edemezsiniz arkadaşlar. Uludağ’ı koruma alanı ilan ederek yirmi yıldır yapamadığınız neyi yapmayı planlıyorsunuz? İktidar sizin elinizde değil miydi? Neden burayı daha güzelleştirmek için, korumak için kullanmadınız da böyle özel koruma adı altında özel bir statü veriyorsunuz buraya? Doğrusu bunu merak ediyoruz.

Evet, şimdi, halkımızın da talebiyle yasamızı önümüze koyan milletvekillerinin de vicdanına sesleniyorum, derhâl bu yasayı geri çekin, bu kanun teklifini geri çekin Allah’tan korkun diyorum. Milyonlarca yılda oluşmuş Uludağ’ı koruyacaksanız bırakın doğal hâliyle, ellemeyin kendi hâline bırakın. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz vardır.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Özkoç, Sayın Gündoğdu, Sayın Zeybek, Sayın Sariaslan, Sayın Ünsal, Sayın Şeker, Sayın Hancıoğlu, Sayın Sarıbal, Sayın Şevkin, Sayın Sümer, Sayın Kayışoğlu, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Kayan, Sayın Kılınç, Sayın Köksal, Sayın Tokdemir, Sayın Süllü, Sayın Şahin, Sayın Özcan, Sayın Keven.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Eşkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önermeler kabul edilmemiştir.

Diğer önermeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasında yer alan “kültür ve tabiat varlıklarına” ibaresinin “kültür ve tabiat varlıkları, ekolojik varlıklar ile su kaynak alanlarının korunmasına” şeklinde değiştirilmesini, (14)’üncü fıkrasında yer alan “çevre sorunu yaratmayacak” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve doğal jeolojik/jeomorfolojik görünümünü bozmayacak” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokuş	Dursun Ataş	İbrahim Halil Oral
Konya	Kayseri	Ankara
Ahmet Kamil Erozan	Bedri Yaşar	Lütfü Türkkan
Bursa	Samsun	Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın İbrahim Halil Oral.

Buyurun Sayın Oral. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'yle AK PARTİ'nin yasama ciddiyetsizliğini, plansızlığını açıkça gösteren bir süreci yeniden yaşamış bulunuyoruz. Yaklaşık dört yıl önce Sayın Erdoğan'ın ağzından “Uludağ Alan Başkanlığını kuracağız.” ifadesini duymuştuk ama dört yıldır olgunlaşamayan bu kanun teklifi ne hikmetse bütçe görüşmelerinin ortasında, Türkiye süratle seçime giderken üyesi bulunduğum Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna gelmiştir. Uludağ gibi emsalsiz ekolojik kaynaklara ve doğal güzelliğe sahip yerle alakalı, içinde imar, inşaa ve yönetim değişiklikleri içeren bu teklif neden yangından mal kaçırır gibi bütçenin ortasında Komisyona gelmiştir? Acaba teklif sahipleri Türkiye'nin gözü bütçedeyken Uludağ'daki talanı gizlemek mi istemişlerdir? Ayrıca madem bu teklif apar topar bütçe arasında gelmiştir, neden 16 Aralıktan bu yana Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine alınmamıştır? Artık AK PARTİ'nin işlerine iyice akıl sır erdiremez olduk. Aceleyle getirildiği belli olan teklifte pek çok eksiklik ve muğlaklık da vardır. Ayrıca, 3'üncü maddenin ilk hâlinde olduğu gibi aynı fıkranın 2 kez yazılması gibi maddi hatalar da mevcuttu, düzeltilmesine rağmen bu, hazırlık sürecinin ne kadar ciddiyetsiz olduğunun en güzel göstergesidir.

İYİ Partili Komisyon üyeleri olarak Sayın Hayrettin Nuhoglu'yla birlikte yapıcı ve katkı sağlayıcı mahiyette verdiğimiz önergeler ve alt komisyon kurulması talebimiz tek tek reddedilmiştir. Bizim bazı önergelerimiz sonradan AK PARTİ Grubu tarafından tekrar yazılmış, düzeltme yapılmıştır. Bunları olumlu bulsak da teklif genel olarak sorunludur ve alan değil yaygın deyimile “talan başkanlığı” kurulmasına sebep olacaktır. Biz bunları anlamakta güçlük çekiyoruz, anlayınca da basında yer alan kişiye özel düzenleme iddialarına kulak kabartmak durumunda kalıyoruz. Acaba birileri inşaata başlayacak da ondan mı acele ediliyor diye düşünüyoruz, öyle olmamasını temenni ediyoruz değerli milletvekilleri.

Ekşi Sözlük diye köklü bir internet sitesi vardır. Teklifle alakalı internette bir tarama yaparken Ekşi Sözlük'teki bir yorum gözüme çarptı, bence bu teklifin tam tamına özetiydi. Arkadaşımız şöyle yazmış: “Eyvah, Uludağ da gitti!” Evet, bu teklifle Uludağ, millî parklar markasını kaybetmekte, Kültür ve Turizm Bakanlığının iki dudağı arasında ve Cumhurbaşkanının keyfiyetine bırakılmaktadır. Alan Komisyonunda yer alacak meslek gruplarının eşit temsili sağlanamamıştır. Danışma Kurulu kâğıt üzerinde bir oyalama aracı olarak kalmıştır. Uludağ'da Millî Parklar Genel Müdürlüğü neyi yapamamıştır da bu düzenleme getirilmiştir? Bu soruyu Komisyonunda sadece muhalefet olarak biz sormadık, AK PARTİ Milletvekili, eski Millî Parklar Genel Müdürü kıymetli kardeşim ve mevkidaşım Nevzat Ceylan da sordu hatta pek çok noktada bizlerden daha da güzel sordu ve gereğini yaptı. Kendisine bu kürsüden tekrar teşekkürü bir borç biliyorum.

Bu kanun, Uludağ'ı ucu belirsiz bir geleceğe itecektir. Sayısal çoğunlukla kabul edilse de Bursalıların ve bütün Türk milletinin hatta dünyadaki çevre dostlarının vicdanlarında ise reddedilecektir. Bu teklif, Uludağ'ı bir doğal harika olmaktan çıkarıp sadece turizm amaçlı ve sömürülmesi gereken bir doğal varlık hâline getirecektir. Bu teklifle, Uludağ'ın betona boğulmasının önu maalesef açılacaktır. Buradan, Alan Başkanlığı kurulması yerine ilgili kurum ve kuruluşların yetkilerinin düzenlenmesi ve bir koordinasyon kurulu işin çözülmesi için daha doğru olacaktır.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 3 tane önerge vardır. Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olup bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Mahmut Toğrul	Zeynel Özen	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Gaziantep	İstanbul	Muş
Garo Paylan	Dirayet Dilan Taşdemir	Kemal Bülbül
Diyarbakır	Ağrı	Antalya
Serpil Kemalbay Pekgözegü		
İzmir		

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökân Zeybek	Mürsel Alban	Vecdi Gündoğdu
İstanbul	Muğla	Kırklareli
Orhan Sarıbal	Hüseyin Yıldız	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa	Aydın	Bursa
Ömer Fethi Gürer	Faruk Sariaslan	Yüksel Özkan
Niğde	Nevşehir	Bursa

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın vekiller, değerli halkımız; kapitalizm, doğayı, doğal varlıkları ve yaşamı sömürüyor; yaşam alanlarını yok ediyor; doğanın, insanın, hayvanların ve tüm canlıların yaşam haklarını yok sayıyor. AKP iktidarı neoliberal kapitalist düzenin en mahir uygulayıcısı olmuştur; insan emeğini, doğayı, tüm canlıları sömürerek, yağmalayarak, tüketerek yaşamı da tüketmektedir. Bu yıkıma hep beraber “Dur!” demeliyiz. Bize göre, ekolojik haklar, sağlıklı ve dengeli yaşam hakkının, insan olmanın parçasıdır.

Uludağ kanunu teklifi Erdoğan iktidarında doğamıza karşı işlenen suçlara eklenecek yeni bir halka olmuştur. Bursa Uludağ'da turizm faaliyeti bahanesiyle işletmeciliğin teşvik edilmesi, daha fazla otel, daha fazla beton ve daha fazla yapılaşma demektir. Hangi sermaye bize bir Uludağ ekosistemini üretebilir? Ama birkaç yandaş şirket kâr etsin diye hepimize ait olan doğamız, Uludağ'ımız sorumsuzca betonlaştırılarak topluma ait varlıklarımız yok edilmektedir. Buna hiç kimsenin hakkı olmamalıdır, bu kanun teklifi de derhâl geri çekilmelidir.

Öte yandan, bugün bizi Muğla çevre örgütleri ziyaret etti ve bahçede gerçekleştirdikleri basın açıklamalarına katıldık. İklim Adaleti Koalisyonuna, Muğla Çevre Platformuna, Ekoloji Birliğine, Doğu Akdeniz çevre derneklerine kulak vermeliyiz. Muğla termik santrallerinin yarattığı ekokırımına son verilmesini istiyorlar. Termik santral işçilerinin işlerini ve gelirlerini güvenceye alarak termik santrallerin kapatılması talepleri kabul edilmelidir.

Sayın vekiller, halk sağlığı devlet eliyle tehdit ediliyor. Kanser tedavisinde kullanılan ilaçlar başta olmak üzere yaşamsal önemdeki bazı ilaçlara dair kamuoyuna yansıyan iddialar ve gerçekler korkunç boyutlara varmıştır. İlaç sahteciliği konusu hakkında bu Meclis hiçbir şey yapmayacak mı diye soruyorum. İlaçların en önemlisi de kanser tedavisinde kullanılan ancak kanser tedavisine hiçbir etkisi olmayan ilaçların sahte raporlarla piyasaya sürülmesinin hesabını kim verecek? SGK ve Eczacılar Birliği bu sahte ilaçları almış, kanser hastalarına da bu ilaçları kullandırtmışlardır. Bu nasıl olabiliyor? İnsanların sağlıkları, ölümcül hastalıkların tedavileri böylesine vicdansızca nasıl gasbedilebiliyor? Bu skandalın hesabını derhâl vermelisiniz. Kamu sağlığını korumakla görevli kurumların yurt dışından temin edilmesi gereken ilaçlarla ilgili hazırlanan sahte raporlara göz yumdukları, bazı ilaçların da fahiş fiyatlarla kamu kurumlarına satılmasına aracılık ettikleri yönündeki gerçekleri açıklamalısınız. Örneğin, SGK tarafından kanser hastaları için yurt dışından getirilen kanser ilacının sahte olduğu belgelenmiştir ve ilacın direnç artırıcı etken madde yerine ağrı kesici içerdiği raporlanmıştır.

Sayın vekiller, dinliyor musunuz? Bu bir cinayettir. Devlet kurumlarındaki çürüme, yozlaşma, hırsızlık, yolsuzluk boyutlarını düşünebiliyor musunuz? Toplu katliam anlamına geliyor bu. İlaç sahteciliğiyle bu vicdansızlıkla kaç insanın hayatına kastedildiğini derhâl araştıralım. Erdoğan iktidarı bu cinayetlerin hesabını vermelidir.

Diğer güncel bir konu da motokurye işçilerinin sorunlarıdır. Burada onlara da değinmek istiyorum. İzmir, İstanbul, Ankara, Kocaeli, Bursa’da Trendyol Go kuryeleri şirket yetkilileri tarafından açıklanan sefalet zammına tepki gösterdiler ve kontak kapattılar. Trendyol Go işçilerinin direnişini buradan selamlıyorum. Kurye işçileri çalışma koşullarının iyileştirilmesini ve paket başı aldıkları ücretlerin arttırılmasını istiyorlar. Özellikle “alevli saatler” diye bir çalışma organizasyonu olduğunu biliyor muydunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – “Alevli saatler” diye bir çalışma organizasyonu var. Bu alevli saatlerde motokurye işçileri tuvalete dahi gidemiyor, bir saniye dahi mola veremiyor. Neden? Neden işçilerin yaşamı cehenneme çevriliyor? Emekçiler, motokuryeler olarak çalışıyor ve yollarda can veriyor. Trendyol Go kuryeleri köle değildir. E-ticaret şirketleri daha fazla kâr etsinler diye motokurye işçilerinin sefalet içinde yaşamasına, kölece çalışmasına “Hayır.” diyoruz; emeğe saygı, insan onuruna yakışır iş diyoruz. Trendyol Go kuryeleri için güvenceli çalışma ve insana yakışır iş koşulları sağlanmalıdır. Sermayenin çıkarlarını değil, emeğin çıkarlarını savunmak sosyal devletin sorumluluğudur.

Yaşasın işçilerin birliği, halkların kardeşliği! (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ikinci konuşmacı Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız.

Buyurun Sayın Yıldız. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Uludağ Alan Başkanlığıyla ilgili teklif geldiğinde Cumhuriyet Halk Partisi olarak “Apar topar niye getirdiniz?” diye sorduğumuzda Komisyonunda... Muhakkak birilerinin

talimatıyla geldiği belli. Uludağ Millî Parkı 1961 yılında millî park ilan edilmiştir arkadaşlar yani -Turizm Bakan Yardımcısı yok burada- Turizm Bakanlığından daha önce millî parklar kurulmuş arkadaşlar ve Türkiye’de 5’inci millî parktır. Peki, ne oldu da acil, önemli konular olmasına rağmen, halkın sorunları olmasına rağmen onları getirmiyorsunuz; apar topar bu kanunu buraya getiriyorsunuz? Amacınız ne biliyor musunuz arkadaşlar? Amacınız, orayı ranta açmak.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ’li Bursa Milletvekillerine soruyorum: Merkezde oteliniz yok mu? Yani turist geldiği zaman Uludağ’a gitmek zorundaysa aşağıda Bursa’nın merkezinde konaklama şansı yok mu, oteller mi bitti? Peki, otellerin olduğu bölge 7 bin dönüm araziye 20 bine neden çıkarıyorsunuz? Eğer siz pisti uzatmak istiyorsanız 7 bin dönüm alanda yapabiliriz ama sizin amacınız... Burada talimatlar geldi, ya Katar’dan geldi ya Birleşik Arap Emirlikleri’nden geldi. Amaçları ne? Orayı imara açmak. Amaçları ne? Oradaki alanları turizm alanı değil birilerine otel ve villalar yapmak. Demin, Orhan Vekilim, Bursa Milletvekili anlattı, kendi diktiğiniz ağaçları yok ettiniz, orman alanından çıkardınız, 400 bin tane villa yaptınız. Şimdi, bu kanunda yetkiyi tekrar Cumhurbaşkanına veriyorsunuz, 20 bin dönüm alanı büyütüyorsunuz, Cumhurbaşkanı istediği zaman bütün Bursa’daki, Uludağ’daki alanı komple imara açabilir.

Değerli arkadaşlar, Sayın Turizm Bakan Yardımcısı burada yok ama “Apollo kelebeği dünyada başka yerde yok.” diyor. Dünyada bunu görmek için binlerce fotoğrafçı oraya gelecek. 1.300 tane bitki var arkadaşlar, 1.300 tane. 1.300 tane bitkiyi yok ediyorsunuz. Oraya nitelikli yani zengin turist getirmek istiyorsunuz orayı kendi gözünüz gibi korumak zorundasınız. Siz buraya, ülkeye, Uludağ’a, Bursa’ya ihanet ediyorsunuz. Aynı zamanda, pandemi sürecinde Avrupa Birliği bir kanun çıkardı, haberiniz var mı? Hiçbir orman şu an kesilmiyor. Şu an Türkiye’de kesilen orman doğru ihraç ediliyor arkadaşlar. Alın açın, ormanlarımız kesiliyor ve ihraç ediyorsunuz. Siz, bizden sonra gelen nesle ihanet ediyorsunuz. Avrupa Birliği kendi ormanlarını kesmiyor ama maalesef biz orman alanlarımızı kütür kütür kesiyoruz, orman alanlarını imara açıyoruz. Yani hiç örnek almadınız mı dedelerimizden, babalarımızdan, büyük dedelerimizden? Düşünsenize, bir köye gittiğinizde adam ovaya ev yapmamış, yamaca yapmış; orman alanlarına yapmamış, korumuş onları; suların başına bir tane ev dahi yapmamış. En büyük kanun -suya zarar vermekle ilgili- o dönemde, Selçuklu döneminde getirilmişti değerli arkadaşlar. Ama biz ne yapıyoruz? Yirmi yıldan beri AK PARTİ iktidarı dolar yeşilini normal yeşilden üstün tutuyor. Eğer siz gerçekten burada nitelikli bir turizm yapmak istiyorsanız 7 bin dönüm olan bölgeyi turizm alanı ilan edersiniz, geri kalan 20 bini de 14 bine düşürmek zorundasınız. Yarın öbür gün bir turist oraya gelmeyecek arkadaşlar, insanlar doğayı seviyor. “Nitelikli turist” diyorsunuz... Yani zengin turist istiyorsanız bunu kendi gözünüz gibi koruyacaksınız. İşte, burada -Google’dan aldım bunu- var arkadaşlar; pisti mi uzatmak istiyor; taşlı yer var, buraya yapabilirsiniz ama siz bu alanın hepsini açıyorsunuz.

Şimdi ben Bursalı milletvekillerine soruyorum: Hangi yüzle gidip Bursalılara “Biz bunları koruyacağız.” diyeceksiniz? Bir örnek vereyim size, Murat Dağı Ege’yi besliyor, su kaynağı. Murat Dağı’na siz ne yaptınız biliyor musunuz? Bir firmaya verdiniz, siyanürlü altın aradınız. Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak hepimiz gittik orada çevrecilere destek verdik. Mahkemeye gittik; mahkeme, sonucu iptal etti. O firma ne dedi biliyor musunuz değerli arkadaşlar? Üzülerek söylüyorum -raporu da okudum- diyor ki firma: “Evet, mahkemenin verdiği karar doğru. Eğer biz burada bu işlemi yapsaydık Ege’de 20 milyon insan zehirlenecekti.” Ben demiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – İşte, Cumhuriyet Halk Partisinin sayesinde bugün Ege’ye giden Murat Dağı’ndaki su kaynaklarını şu an kurtardık.

Uludağ... Bursa’nın 3,5 milyon nüfusu var değerli arkadaşlar, 3,5 milyon; su kaynakları oradan sağlanıyor. Peki, siz, bile bile nasıl bu şekilde bu kanunu getirip burada geçireceksiniz? 3,5 milyon nüfuslu bir şehrin su kaynaklarını yok ediyorsunuz değerli arkadaşlar, oturun, elinizi vicdanınıza koyun. Biz burada size “Gelin, halkın sorunlarını çözelim.” diyoruz “Hayır.” diyorsunuz. Neden? Çünkü rant yok onlarda. Size “Gelin, emekli aylıklarını asgari ücret seviyesine getirelim.” dedik, önerge verdik, “ret” verdiniz. Size soruyorum. Emekliye gelince “ret” veriyorsunuz ama üç adamı zengin yapmak için bu gece yarılarında kadar bu Meclisi çalıştırıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Ama sandıkta Bursalılar bunun cevabını verecektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarını sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Bu planlar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Büyükşehir Belediyesi ile” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Yokuş	Dursun Ataş	İsmail Koncuk
Konya	Kayseri	Adana
Ahmet Kamil Erozan	Bedri Yaşar	Lütfü Türkkan
Bursa	Samsun	Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Adana Milletvekili İsmail Koncuk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 380 sıra sayılı Bursa Milletvekili Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubunun görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınızdayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kapadokya Alan Başkanlığıyla ilgili kanun teklifini Millî Eğitim, Kültür Komisyonunda görüşmüştük. Ben hatırlıyorum, ben o Komisyonun üyesiydim, orada görüşmüştük. Şimdi bu kanun teklifi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmüş. Şimdi, bir kere bunu izah etmek lazım. Bir Alan Başkanlığı Millî Eğitim Komisyonunda, bir tanesi Ulaştırma Komisyonunda. Bugün İYİ Parti Genel Merkezinin bir “tag” çalışması vardı “DevleteCiddiyetYakışır” diye, “DevleteCiddiyetYakışır.” diye. Maalesef, bu, ciddiyetle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ciddiyetiyle yakışır bir durum değildir. Bunu buradan ifade etmek istedim değerli milletvekilleri.

Şimdi, size de gelmiştir, bir vatandaşımız, vatandaş değil de bir sivil toplum örgütü bir e-mail göndermiş, bunu okuyacağım: “Uludağ Milli Parkı’nda yalnızca Uludağ’da yaşayan 32 tür bitki ve 169 tür Türkiye endemiği bitkinin yayılım gösterdiği 20 milyon metrekare alanın Turizm Bakanlığı güdümündeki Alan Başkanlığına bırakılmasını istemiyoruz. Milli Parklar Kanunu’na göre Millî Park Müdürlüğünden izin alınmadan Uludağ’da hiçbir şey yapılamayacağını biliyoruz. Tüm dünyada ülkeler millî parklarını gözü gibi korurlar. Uludağ ancak millî park olarak korunduğu sürece üzerindeki endemik türlerin ve doğal varlığının bozulmadan çocuklarımıza ve onların çocuklarına ulaşacağından eminiz. Alan Başkanlığıyla Uludağ’da sanki endemik türler hiç yokmuş gibi onları yok ederek sit alanlarını düşürüp yeni plan değişiklikleri ve projeler üretilerek onların yaşam alanları üzerine turistik tesisler yapılmasını istemiyoruz ve ‘hayır’ oyu vermenizi bekliyoruz.” diyor. Biz “hayır” vereceğiz de muhalefetin gücü yeter mi bilmiyorum.

Dikkatle dinledim Cumhuriyet Halk Partisi Bursa Milletvekillerini, Sayın Bursa Milletvekilimiz, İYİ Parti Milletvekilimiz Ahmet Kamil Erozan’ı ve AK PARTİ Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu’nu çok dikkatle dinledim. Şimdi, aynı bölgenin, aynı ilin milletvekilini dinleyen Bursalı vatandaşlarımız acaba ne düşünüyor? Biri diyor ki: “Bursa’ya ihanet projesi.” Değil mi? CHP’li milletvekillerimiz, Bursa İYİ Parti Milletvekilimiz Ahmet Bey “Bursa’ya ihanet projesi.” dedi, bunu ifade etti ama Sayın Hakan Çavuşoğlu başka bir bakış açısı ortaya koydu. Doğruyu nasıl bulacağız? Şöyle bulacağız; Bursalılar, aslında bütün vatandaşlarımız şunu sormalı: Millî Parklar Genel Müdürlüğünün Uludağ’la ilgili yaptığı eksiklikler nelerdir? Bunu buradan AK PARTİ’li Bursa Milletvekillerinin vatandaşlarımıza anlatması lazım. Yani, Millî Parklar Genel Müdürlüğü Uludağ’ın geleceğiyle ilgili hangi yanlış yaptı, hangi ihaneti yaptı da Millî Parklar Genel Müdürlüğünü saf dışı bırakarak bir Alan Başkanlığı kurmak istiyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Bu sorunun cevabını değerli AK PARTİ’liler, özelde AK PARTİ’nin Bursa Milletvekilleri burada anlatırlarsa hepimiz daha iyi anlarız, Bursalılar daha iyi anlar. Biz yarın Bursalı olmayacağız ama AK PARTİ’nin değerli milletvekilleri Efkan Ala ile Hakan Çavuşoğlu -buna imza da atmışlar- muhtemelen bundan sonra Bursa’da yaşayacaklar; umarım haksız çıkmazlar diyelim, ne diyelim artık.

Ben hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Gündoğdu, Sayın Zeybek, Sayın Sarıaslan, Sayın Yıldız, Sayın Sümer, Sayın Hancıoğlu, Sayın Karasu, Sayın Şevkin, Sayın Kayışoğlu, Sayın Erbay, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Keven, Sayın Köksal, Sayın Durmaz, Sayın Özcan, Sayın Şahin, Sayın Süllü, Sayın Tokdemir, Sayın Aytekin.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

4.- Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyette olup bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Abdullah Koç	Mahmut Toğrul	Zeynel Özen
Ağrı	Gaziantep	İstanbul
Garo Paylan	Dirayet Dilan Taşdemir	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Diyarbakır	Ağrı	Muş
	Kemal Bülbül	
	Antalya	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Gökân Zeybek	Mürsel Alban	Vecdi Gündoğdu
İstanbul	Muğla	Kırklareli
Orhan Sarıbal	Hüseyin Yıldız	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Bursa	Aydın	Bursa
Ömer Fethi Gürer	Faruk Sarıaslan	Yüksel Özkan
Niğde	Nevşehir	Bursa
	Ulaş Karasu	
	Sivas	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ilk konuşmacı Ağrı Milletvekili Abdullah Koç. Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben yaklaşık olarak beş yıldır her konuşmamın bir kısmında muhakkak ki kendi ilimi dile getiriyorum ve ilimle ilgili olan sorunları sizlerle paylaşıyorum.

İktidarın Sayın Milletvekili de hemen karşımda, Sayın Çelebi, ona da birkaç tane olayda atıfta bulunarak bu sorunları dile getirmek istiyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İyi ediyorsun.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Öncelikle, TÜİK -verilere göre- son on yedi yılda Türkiye'deki mevcut olan 81 ilin gelişmelerini kaleme alan bir rapor yayınladı en son, birkaç gün önce. Değerli arkadaşlar, bu rapora göre 2004 ve 2021 yılları arasındaki mevcut olan gelire göre, bu kişi başına düşen gelire göre illerin dağılımını yapmak suretiyle şöyle bir tablo ortaya çıkıyor: Bu 81 ilin başında 17.089 dolarla Türkiye'nin en zengin ili olarak Kocaeli ilini belirtiyor. Peki, sizce en fakir il hangisidir? Tabii ki Ağrı. Ağrı'nın yıllık geliriye, kişi başı geliriye 2.988 dolarla en son sırada yer alıyor, Ağrı yine en son sırada. Yirmi yıllık makûs talihini maalesef bu şekilde yaşıyor Ağrı. En zengin il ile en fakir il arasındaki yani Kocaeli ile Ağrı arasındaki fark 6-7 kat fazla yani aradaki fark 7 kat; bunu düşünebiliyor musunuz? Peki, bu ne demek? Şu demek: Ağrı her açıdan geri bırakıldı yirmi yıllık süreç içerisinde. Kentin kalkınmasına kesinlikle önem verilmedi. Ağrı'nın içinde bulunduğu sosyoekonomik durum çökmüş durumda ne yazık ki. Gayrisafi yurt içi hasıladada ne yüksek payı alan ilk 5 ilin 2021 yılındaki toplam gayrisafi yurt içi hasıladaki payı yüzde 54; sadece 5 tane il bundan faydalaniyor, diğer illerin hepsi geri kalan rakamı paylaşıyor ne yazık ki. Peki, burada yine, Kocaeli ile Ağrı'yı esas aldığımızda ne kadar fark var? Böyle baktığımız zaman, bakın, Kocaeli'nin geliri 153.479 TL iken ilk sırada, sizce Ağrı kaçınıcı sırada? Ağrı yine son sırada; Ağrı'nın geliri ise 26.837 lira, arada tam 7 kat fark var değerli arkadaşlar. Bu neyi gösteriyor? Bu şunu gösteriyor: Bir ilin istihkakı yani Ağrı ilinin istihkakı bu iktidar tarafından verilmiyor, Ağrı ilinin hakkı olan millî gelirdeki payı Ağrı'ya ne yazık ki verilmiyor. Ağrı bana göre dünyanın en güzel ilidir fakat yine maalesef Türkiye'nin en geri kalmış ilidir ve Türkiye'de mevcut olan gayrisafi yurt içi hasıladan gerekli payı alamıyor ne yazık ki. Peki, bu neyi getiriyor? Ne yazık ki değerli arkadaşlar, bu geri bırakılmışlığın çok acı sonuçları var. Bu sonuçlar nelerdir? Göçtür; bu sonuçların sonucu yoksulluktur; gençlerin çoğunun mülteci olarak yurt dışına kaçmak zorunda kaldığı bir ilden bahsediyoruz.

Bakın, iş cinayetlerinden bahsediyoruz, iş cinayetlerinin büyük bir kısmına yine maalesef ki Ağrılı gençler maruz kalıyor. En son bir olayda, özellikle 30 Aralık Cuma günü bir tane inşaatın en üst katından bir vincin düşmesi sonucunda 6 gencimiz yaşamını yitirdi, 6 inşaat işçisi bu iş cinayetine maruz kaldı. Bu iş cinayetine maruz kalan gençlerin birkaçı da yine maalesef ki Ağrılıydı. Bunlar kimlerdi? Yıldırım Sarı, Fesih Çiftçi, Baykal Gündüz, Aslan Akkaya, Ali Şükrü Duru ve Ümit Kara idi ne yazık ki. Peki, bunlar neyi gösteriyor değerli arkadaşlar? Bunlar şunu gösteriyor: Siz eğer bir ili bu kadar ihmal ederseniz, eğer gelir arasındaki bu dengesizliği, uçurumu bu kadar büyütürseniz maalesef gençlerin inşaatlarda ve inşaatların köşelerinde, önlem alınmayan bir ortamda yaşamlarını yitirmekle karşı karşıya kaldığımız görmek durumundayız. Sadece 2021 yılında en az 2.170 işçi iş kazalarında ve iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi ne yazık ki. Peki, bu yirmi yılda ne kadar kişi bu iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi? Tam 30 bine yakın işçi, iş cinayetlerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son yirmi yılda 30 binden fazla iş cinayeti gerçekleşti ne yazık ki. Bakın, sadece 651 işçi, 2013 yılından bu yana yaşamına son verdi.

Ben, son olarak şunu belirteyim ki son yıllarda özellikle seçim bölgemden olan işçilerin inşaat sektöründe yaşamını yitirdiğine ilişkin sıkça haberler alıyoruz. Bu acı haberleri neredeyse birkaç

günde bir alıyoruz. İş güvenliğinin sağlanmamasından kaynaklanan ölümlerin artışlarının endişe verici boyutlarda olduğuna, buna ne yazık ki tanıklık ediyoruz. Başta Ağrılı inşaat işçileri olmak üzere, ülkenin tamamında inşaat sektöründe ve diğer iş kollarında iş cinayetlerinin önlenmesine dönük gerekli önlemlerin alınmadığına ilişkin meseleye ne yazık ki tanıklık ediyoruz. Bu nedenle, biz, bu Hükûmetin bu sorunlara çözüm getirmeyeceğini düşünüyoruz. Bu çözümü de yine Halkların Demokratik Partisinin getireceğini düşünüyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, benim adımla özellikle zikrederek...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşma yok Başkan. Sataşma yok ama...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – İsminizi verdim ama ben de...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Eğer buradan söz verme imkânımız olursa...

BAŞKAN – Yerinizden söz vereyim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi'nin, Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un 380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, şöyle, gayrisafı millî hasılayı, TÜİK'i elbette ki biz veri olarak kullanacağız ama ilgili hatip, şimdi konuşan milletvekiliniz daha önce AK PARTİ hükûmetlerinden önce Ağrı'ya geldiğinde çoğu sadece 12-13 yaşlarında bir çocuğa bir pusula verirlerdi “Yarın bu dükkânlar kapanacak.” derlerdi ve o dükkânlar kapanırdı.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hadi be sen de!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama Ağrı'ya gelip görselerdi, 2007'de biz üniversite olarak Erzurum'a bağlıydık, 356 öğrencimiz vardı ve üniversitemiz bile yoktu, şu anda 16 bin öğrencimiz var. Yine, aynı şekilde 3 tane ilçemizde fakültelerimiz var ve bu ilçelerimizde şu anda eğitim sıkıntısı yok.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bölgesel eşitsizliklerden bahset.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Keşke eleştirilerine yanıt verseniz ya. Eleştirilere yanıt verin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yine, aynı şekilde, özellikle sağlık konusunda Ağrı merkez dâhil olmak üzere ki dün de, geçen hafta cuma günü de 200 yataklı kadın doğum, çocuk hastanemizin ihalesi çıktı. 6 ilçemize 6 tane hastane yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Doğuda eşitsizlik diz boyu, diz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya Ağrı Kanada'ya taşındı, senin haberin yok vekilim ya! Ağrı şu an Kanada'da yaşıyor, git de gör! EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Beni bir dinler misiniz...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Uluslararası kaç makale yayınlandı Ağrı Üniversitesinde, onu söyle ya. Kaç doktora programı var, kaç makale yayınladınız ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ağrı Kanada'ya taşınmış, haberiniz var mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Kanada'nın yakınında adını değiştirecekler “küçük Ağrı” diye!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım, sizden ricam, Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Ekrem Bey.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Buradaki mesele sadece AK PARTİ değil, buradaki mesele devletin geleceği. AK PARTİ hükümetlerinden önce sizin söylediğiniz, özellikle Mollakara'ya gittiğinizde terörden dolayı siz oralara giremiyordunuz, Doğubayazıt'ta o bölgelere giremiyordunuz. Şu anda 20 ton altın, 3,5 buçuk ton gümüşümüz var.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Boşuna nefesinizi tüketmeyin.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ekmek 7 lira olmuş, altın nerede, hani; doğal gaz nerede?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ayrıca, yine, senin memleketin olan Diyadin'de 114 trilyon lira para, 2023-2024 yılları bittikten sonra biz oradan 30 bin ton domates alacağız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Anlattıklarınız karın doyurmuyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli Vekilim, bir ay önce Sayın Cumhurbaşkanımızın açmış olduğu özellikle Hamur-Patnos kara yoluna 2,5 katrilyon bu devlet oraya yatırım yaptı.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ya bütçemiz 4 trilyon lira, nereden “katrilyon” diyorsun, bütçe 4 trilyon lira?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – AK PARTİ hükümetlerinden önce -doğu, güneydoğuya sizin vicdanınıza ben havale etmek istiyorum- terörden başka o bölgelere ne gidiyordu ya?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Bütçe 4 trilyon lira, sen “katrilyon” diyorsun ya! Nasıl bir hesap bu!

ORHAN SÜMER (Adana) – Size göre, herhâlde AK PARTİ'den önce Türkiye Cumhuriyeti de yoktu!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – AK PARTİ'den sonra kim bir şey getirdi ya! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani siz bunu yaptığınız zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Terör algısı değil; gelir olarak buna bakın, huzur olarak buna bakın; vatandaşın cebine ne giriyor, buna bakın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ağrı muhabbeti bitmez çünkü böyle bir şey hâli var.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Başkanım...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hızını alamadı ya!

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Sadece gelip kürsüye çıkıp da Ağrı üzerinde terör algısını yapmak, insanların iş gücü üzerinde...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, ben Ağrı'ya gittim, bacağımla kırılıyordu ya, buzda dans ettik ya! Yollar berbat vaziyette.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Şu an gençler işsiz, onlardan bahset.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Efendim, İzmir'e gitmiş, düşmüş...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Onlardan bahsedin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Kardeşim, bizim gençlerimiz var, bizim gençlerimiz büyükşehirlerde çalışacaklar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ağrı işsizlikte kaçınıcı sırada Türkiye'de? İşsizlikte kaçınıcı sırada?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Büyükşehirlerde çalıştıkları zaman da biz onlara devlet olarak sahip çıkıyoruz. Biz 2018’de Ağrı merkeze 75 trilyon lira para götürdük.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kanada’ya göçtü diyorum, Kanada’ya, Kanada’ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kentsel dönüşümde şu anda Tekstilkent’te 3 bin insanımız çalışıyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Gayrisafi yurt içi hasıladan ne düşünüyor?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Bunu niye görmüyorsunuz? Bunu vicdanınıza havale ediyorum.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, yok böyle bir usul.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ağrılılar niye Kanada’ya gidiyor?

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sadece orada oturup da devlet üzerinden algı yapmanızı doğru bulmuyorum.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Ekrem Bey, bütçemiz 4 trilyon lira, bütçe 4 trilyon, sen “katrilyon” diyorsun ya.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Vallahi, Ağrı Paris’miş, haberimiz yok Abdullah Bey!

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Efsan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı:380) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler hakkında ikinci konuşmacı Sivas Milletvekili Ulaş Karasu. (CHP sıralarından alkışlar)

ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 5’inci maddesinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

5’inci madde Uludağ Alanı içerisinde her türlü yetkiye sahip Komisyonun kurulmasına dair düzenlemeler içeriyor. Kültür varlıklarının, millî parkların, STK’lerin ve mahallî yönetimlerin yetkilerini elinden alan, sadece sit sınırı ve derece değişikliğinde oy birliği şartı arayan, diğer kararlarda oy çokluğunu yeterli bulan bir derebeylik komisyonu oluşuyor. Aslında bu Komisyon ve Alan Başkanlığının oluşmasında en büyük etken hepimiz biliyoruz ki sizlerin rant sevdası. Amaç, Uludağ’da tüm kamu kurumları ve STK’ler arasındaki hukuki süreci baypas ederek buradaki rantı sonuna kadar sömürmek. Yirmi yıldır işleyen bir talan düzeniniz var. Bu kurulan komisyonların nasıl işlediğini, buraların iktidarın çiftliğine nasıl dönüştüğünü hepimiz gayet iyi biliyoruz. Seçimlere kısa bir süre kalmışken, onlarca sorun varken, kadro, EYT kanunlarını milyonlarca insanımız beklerken bu kanun için acele nedir? Niçin bu turizm alanlarını, millî parkları, değerli arazileri satmak için acele ediyorsunuz? Öyle bir talan düzeni kurdunuz ki artık para yetiştiremiyorsunuz. Bakın, aynı komisyonun alanı olduğu için size 2 örnek vermek istiyorum: Birincisi, Ankara-Sivas; ikincisi, Ankara-İzmir tren hattı. Bu hatlar yıllardır tamamlanmayı bekliyor. Sadece bu 2 hattın maliyetlerindeki sapma sizin kamu kaynaklarını nasıl israf ettiğinizin en güzel örneği. Ankara-Sivas hattından başlayalım. 2008 yılında 2 milyar 915 milyon maliyet hesabıyla projeye başlandı, aradan geçen sürede proje tamamlanamayınca yeni ihaleler, yeni ödemeler yapıldı. 2022 yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı’nda hat maliyetinin yüzde 755 artışla 24 milyar 946 milyona yükseldiğini gördük. Sayın Bakan iki yıldır hattın fiziki ilerlemesine “yüzde 99” diyor. Ne olduysa o yüzde 1’lik ilerlemeye bir türlü kavuşamadık. Ne oldu sonra? Hat açılmadı. Şimdi, geldik 2023 yılına. Yine, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı’na bakıyoruz, hattın şu anki maliyeti bir anda 64 milyar 528 milyon olmuş. 2022 yılında “Ayırdığımız ödenek 2 milyar.” dediniz, ne oldu da 2023’e geldiğimizde “Biz 2022’de bu hatta 40 milyar harcadık.” diyorsunuz. Şimdi

soruyorum: “Bu hattın yüzde 1’lik kesimi için harcadık.” dediğiniz 40 milyarı kime peşkeş çektiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Bir yılda 40 milyar birilerinin cebine akmış; işte size vurgunun belgesi. Hayırdır, bu parayı seçime harcamak için mi kullanacaksınız? Sivas-Ankara tren hattında bir yılda 40 milyarı nasıl harcadığının hesabını vermek zorundasınız.

Diğer hat Ankara-İzmir hattı; 2012 yılında 4 milyar 300 milyon maliyet öngörüsüyle işe başlandı, on bir yılda fiziki ilerleme yüzde 54, 2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı’na göre 27 milyarı dış kredi olmak üzere toplam maliyet 47 milyar olarak açıklanmıştı. Geliyoruz 2023 yılına, bu yılki yatırım programına göre 52 milyarı dış kredi olmak üzere toplam maliyet bir anda 97 milyara yükselmiş; bir yılda maliyet 50 milyar artmış. “2022 yılının sonuna kadar 11 milyar harcadık.” demiştiniz, 2023’e geliyoruz, bu kez diyorsunuz ki: “Biz 2022’ye kadar 25 milyar harcadık.” Hangisine inanalım? Bir yılda iki hat için 90 milyar maliyet artırmışsınız. Bu paraları kime peşkeş çektiniz? Bu iki hatta yaşanan maliyet sapmasını dünyanın hiçbir yerinde göremezsiniz. Ne diyordu Sayın Cumhurbaşkanı? “Yaparsa AK PARTİ yapar.” Mesele tam da budur. Bir tarafta kamu kaynakları talan edilirken, binlerce yıllık ekosistemler rant projelerine kurban edilirken diğer taraftan da yandaşların cebine milyarlar akıyor. Bugünün kavgasının da sebebi işte tam da budur. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nun ifade ettiği gibi, “Bizim ‘5’li çete’ dediğimize bakmayın, bunların kod ismi ‘5’li çete’ aslında bunların sayısı binlerce.” İşte, o binlercenin birkaçı da bu 2 projede cebini doldurdu, milyarca liralık fark ödemeleriyle ihya oldular. “Yurt dışından olmaz fiyatlara malzeme aldık.” dediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ULAŞ KARASU (Devamla) – Sağ olun Başkanım.

İthal ettikleri vidadan, ray ve elektrik sistemlerinden milyarlar kazandılar. Şimdi baktılar ki artık pabuç pahalı, artık yumurta kapağa dayandı, televizyon reklamlarından medet ummaya başladılar ama boşuna. Bu kavga, vahşi kapitalizm ile bizim aramızda. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kavga, millete küfür edenler ile milletin arasında. Bu kavga, rant çeteleri ile “insanca, hakça bir düzen” diyenlerin arasında. Kazanan millet olacak, biz olacağız ve mutlaka kazanacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Gündoğdu, Sayın Zeybek, Sayın Sarıaslan, Sayın Ünsal, Sayın Sümer, Sayın Hancıoğlu, Sayın Köksal, Sayın Kılınc, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Erbay, Sayın Kayışoğlu, Sayın Şevkin, Sayın Aydoğan, Sayın Karasu, Sayın Tanal, Sayın Girgin, Sayın Keven, Sayın Durmaz, Sayın Şeker.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.44

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 23.51****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 50'nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 5'inci madde üzerindeki aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

4.- Bursa Milletvekilleri Eşkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 380) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

380 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

5'inci madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasının (a) bendi ile (5)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“a) Üniversitelerin mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, orman mühendisliği, çevre mühendisliği, jeoloji mühendisliği, hukuk ve biyoloji bölümlerinden lisans eğitimini tamamlayarak mezun olmuş Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve on yıl deneyime sahip birer üye.”

“(5) Üçüncü fıkranın (a) bendi uyarınca görevlendirilen Komisyon üyelerinin görev süreleri iki yıldır ve en fazla iki dönem görev yapabilirler. Yeni üyeler ilgili bakanlıklar, kurum ve kuruluşlarca, eski üyelerin görev sürelerinin bitiminin ardından en geç 45 gün içinde görevlendirilir. Yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler görevine devam eder. Eski üyeler ihtiyaç olduğu takdirde Başkanlıkça toplantılara oy kullanma hakkına olmaksızın davet edilebilirler.”

Fahrettin Yokuş	Dursun Ataş	Ayhan Erel
Konya	Kayseri	Aksaray
Ahmet Kamil Erozan	Bedri Yaşar	Lütfü Türkkan
Bursa	Samsun	Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU BAŞKANI TAHİR AKYÜREK (Konya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Aksaray Milletvekili Ayhan Erel. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz maddeyle Komisyonun belirlenme usulü, görevleri ve çalışma esasları düzenlenmiştir. Teklifin 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasının (a) bendinde belirlenen mesleklere özel bir dağılım yapılmadığı için tamamının tek bir meslekten seçilmesi ya da ağırlığın tek bir mesleğe yönelmesi gibi durumların önü açılmaktadır; bu da kadrolaşmada keyfilik getirecektir. Teklifin hâlihazırdaki fıkrasıyla 4 üyenin tamamının hukukçu olması ya da çevre mühendisi olması mümkündür.

Maddenin (5)'inci fıkrasında ise yeni üyelerin göreve başlama sürelerinde bir kısıtlama yer almamaktadır. İlgili kurumlarca yeni üye bildirilmediği takdirde Komisyondaki eski üyelerin yıllarca görevine devam edebilme durumu söz konusudur. Bunu açığa kavuşturmak amacıyla ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların yeni üyeleri en geç kırk beş gün içinde bildirmesini zorunlu kılan önergemiz reddedilmiştir. Ayrıca, verdiğimiz önergeyle Komisyondaki işlerin takibi, tecrübenin paylaşılabilmesi için eski uzman üyelerin Başkanlık tarafından Komisyona davetinin önü açılmakta, böylece teknik konularda üyelik sürelerinin sona ermesiyle çakışan durumlar yaşandığında üyelerin tecrübe ve bilgilerinin Komisyona aktarılması sağlanmaktaydı. Ayrıca, üyelere dönem kısıtlılığı getirilerek Komisyonun dinamizminin sağlanması amaçlanmaktaydı. Bütün bu yapıcı önerilerimiz kabul görmemiş, sayısal çoğunlukla reddedilmiştir. Bugün bu önerilerimiz karşısında iktidar sadece Komisyonda yer alacak mesleklere jeoloji mühendisliği ve harita mühendisliğini de eklemiş ancak bunların atamasıyla alakalı hiçbir zorunluluk getirmemiştir, mevcut keyfilik devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bilindiği üzere, 31 Mayıs 2019 tarihli, 38 sayılı Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Kurulan Kapadokya Alan Başkanlığının ve ilgili kanunun amacı, Kapadokya'nın tarihî ve doğal değerlerini korumak olarak ifade edilmişti. Şimdi gidin, bir bakın Kapadokya'ya; orada bir vatandaşımız çok güzel özetlemiş “Güzel atlar ülkesi Kapadokya şantiyeye döndü. Kapadokya şu anda züccaciye dükkânına fil girmiş gibi.” demiş. Aşırı yapılaşma, denetimsiz turizm baskısı, rant projeleriyle dört bir yanından sarılmış Kapadokya'nın son hâli içler acısı. İlgili alanda Nevşehir İl Özel İdaresi tarafından yol projelendirildi ve Kapadokya Alan Komisyonu tarafından onaylandı. İlgili yetkililer, yerel yöneticiler de 11 Mayıs 2022'de alanda inceleme yaparak projenin başlatılmasını onayladı. Çalışmalar, Nevşehir İl Özel İdaresi Yol ve Ulaşım Hizmetlerine bağlı ekipler tarafından başlatıldı. Nevşehir Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 2011 yılında mevcut yoldaki ağır tonajlı araçların yarattığı titreşimler ve atmosferik gazların kültür varlıklarına zarar verdiğini öne sürerek yolu ulaşıma kapatma kararı almıştı. Kapadokya Alan Başkanlığı da Kurulun bu kararını gerekçe göstererek yeni yol çalışmasını maalesef uygulamaya soktu. Vatandaşlar, uzmanlar, ilgili odalar ve arkeologlar, yolun tarihî mirasa ve kültür varlıklarına zarar verdiğini belirterek yol yapımına itiraz etmekte.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zihniyet değişmediği sürece, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi de kabul edildiğinde, nasıl ki Kapadokya şantiye alanına döndüyse Uludağ'da da aynı şeyleri duyacağımızdan endişelerimiz var. Bu teklif, bazılarının Uludağ'da talan yapmasına fırsat verilmesi ve inşaatlara hızlıca başlayabilmesi için mi alelacele getirilmiştir?

İYİ Parti Grubu olarak “Rantiyeci anlayışa karşıyız.” ilkemizle bu meselenin takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

Çalışma süremiz sona erdiğinden, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 18 Ocak 2023 Çarşamba günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.01

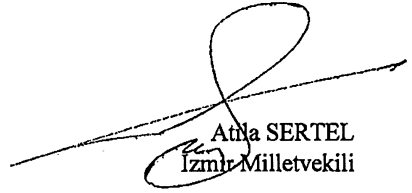

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, TBMM İdari Teşkilatında görevden alınan 2 idareciye ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/76099)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İptizüğü'nün 96. Maddesi gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Mustafa Şentop tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim. 13.12.2022

Atıla SERTEL
İzmir Milletvekili

- 1- Bir süre önce tarafınızdan görevden alınan TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanı Doğan Aytop ve Başkan Yardımcısı Yunus Özdemir, hangi birimde, hangi unvanla ve hangi işle görevlendirilmiştir?
- 2- Bahse konu bu kişilerin göreve gelmedikleri halde maaş aldıkları doğru mudur? Görevden alınan Doğan Aytop'un Ankara'da dahi olmadığı, Eskişehir'de hayvancılıkla uğraştığı iddiası bilginiz dahilinde midir?
- 3- Ştenografık çakılı kadro olduğu halde görevden alınan bu kişilerin gözden uzak birimlerde, uzmanı olmadığı işlerde değerlendirilmelerinin veyahut işe hiç gelmemelerinin yasal dayanağı var mıdır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

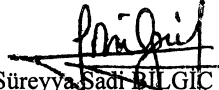
Sayı : Z-43452547-120.07-1153086
Konu : Soru Önergesi

13.01.2023

Sayın Atila SERTEL
İzmir Milletvekili

İlgi : 16.12.2022 tarihli ve 7/76099 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatında görev yapan iki personel hakkındaki iddialara ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Süreyya Sadı BİLGİÇ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

EK

CEVAPLAR:

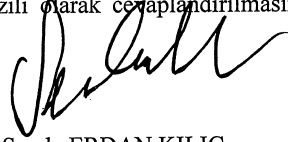
Cevap 1 ve 3.- Önergenize konu olan personel, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Sekreterliğinde görev yapmaktadır. Tutanak Hizmetleri Başkanlığı TBMM bünyesindeki diğer tüm birimler gibi Genel Sekreterliğe bağlı bir başkanlıktır. TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı personeli hizmetin ihtiyacına göre 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 5'inci maddesi çerçevesinde Genel Sekreterlikte görevlendirilebilmektedir. Daha önce Tutanak Hizmetleri Başkanlığında idarecilik yapmış olan bahse konu personellerin bilgi ve tecrübelerinden istifade edilerek Tutanak Hizmetleri Başkanlığının iş ve işlemleriyle ilgili olarak ve geçmiş dönem tutanak arşivleri üzerinde yürütülen çalışmalara katkı sunulması amacıyla bu görevlendirmeler yapılmıştır.

Cevap 2.- TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatında çalışan personel 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinde belirlenen istihdam şekilleri itibarıyla aynı Kanun'un 59'uncu maddesine göre görev yapmakta ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde iş ve işlemlerini yürütmektedir. Bu çerçevede personelin işe geliş ve gidişleri ile devam durumları mevzuat hükümleri uyarınca ilgili birimlerce takip edilmektedir.

2.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, emeklilikte yaşa takılanlar hakkında yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76261)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevdâ ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

7/57254 sıra sayılı yazılı soru önergene süresi içinde cevap verilmediğinden yazılı soru önergemiyi yineliyorum.

Cumhurbaşkanı, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, sigorta prim ve gün sayısını dolduran Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) için bir çalışma başlattığına ilişkin basında haberler yer almaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- EYT ile ilgili çalışmanın ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?
- 2- Bu düzenleme kaç kişiyi kapsamaktadır?
- 3- EYT düzenlemesinin maliyeti ne kadardır?
- 4- EYT düzenlemesinin; sigorta prim ve gün sayısını dolduran herkesin emekli olması şeklinde mi, yoksa kademeli olarak mı çıkarılması planlanmaktadır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131238

Konu : Soru Önergeleri-574

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1140841 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın Sevda ERDAN KILIÇ tarafından verilen 7/76261 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

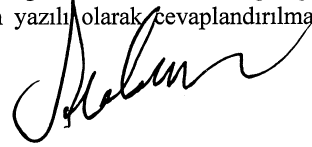
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

3.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Merkez Bankası tarafından basılan banknotlara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76262)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

7/57253 sıra sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediğinden yazılı soru önergemini yineliyorum.

Merkez Bankası'nın E9 Emisyon Grubu VI. tertip 20 TL banknotların tedavüle çıkarılmasına ilişkin kararı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Kararda, "1211 sayılı Kanun'un Bankamıza verdiği yetkiye dayanarak, E9 Emisyon Grubu VI. Tertip 20 TL banknotlar 10 Ocak 2022 tarihinden itibaren tedavüle verilecektir. Halen tedavülde bulunan E9 Emisyon Grubu I., II., III., IV. ve V. tertip 20 TL banknotlara kıyasla, VI. tertip 20 TL banknotlardaki imzalar Başkan Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu ile birlikte Başkan Yardımcısı Dr. Emrah Şener'e ait olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu banknotlar, üzerindeki imzalar dışında boyutları, ön ve arka yüz kompozisyonları ile genel nitelik ve görünümleri bakımından I., II., III., IV. ve V. tertipleriyle tamamen aynıdır. I., II., III., IV., V. ve VI. tertip banknotlar birlikte tedavül edecektir." denilmiştir.

Merkez Bankası'nın zaman zaman çok miktarda Türk Lirası bastığı, bunun da enflasyonun artmasının nedenleri arasında sayıldığı konusunda ekonomi uzmanlarınca yorumlar yapılmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Merkez Bankası son bir yılda ne kadarlık Türk Lirası basmıştır?
- 2- Eğer basılmışsa en çok hangi banknot piyasaya sürülmüştür?
- 3- Türk Lirası olarak 5, 10, 20, 50, 100, 200 TL'lik banknotlar bulunmaktadır. 500 TL'lik banknotların basılması düşünülmekte midir?
- 4- Resmi Gazete ile de duyurulan 20 TL'lik banknotlardan kaç adet basılmıştır?
- 5- Bundan sonra Merkez Bankası tarafından Türk Lirası basılması planlanmakta mıdır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131240

Konu : Soru Önergeleri-574

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.12.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-1140841 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin öneriler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren öneriler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın Sevda ERDAN KILIÇ tarafından verilen 7/76262 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

4.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, bir partinin İstanbul il eş başkanının kolluk kuvvetleri tarafından kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76571)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM iç tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 20.12.2022

OYA ERSOY

İstanbul Milletvekili

18 Aralık Pazar günü hasta ve infazı yakılan tutuklular için İstanbul'da başlatılan Adalet Nöbeti'nin Kadıköy'de yürüyüşle sonlandırılmasına polis müdahale etmiş birçok tutuklu yakını ve insan hakları savunucusu gözaltına alınmıştır. HDP İstanbul İl Eş Başkanı Ferhat Encü'ye yürüyüşün engellenmesine ilişkin herhangi bir gerekçe sunulmadığını ifade ederken bir polis amiri tarafından küfürler edilerek tokat atıldığı basına yansımıştır. Durumu çeken kameraman Mehmet Zeki Kaya da gözaltına alınmış hatta görüntülerin polisler tarafından silinmek istendiği de yine kameraya yansımıştır.

Ferhat Encü **“Yasak kararının gösterilmesini istedim. Müzakereye davet ettim. Ancak gençler yerlerde sürüklenmeye başlandı, tokatlandılar. Yerlerde tekmelediler. Bu duruma itiraz ederken, bir polis amiri -li her eylemde şiddetin öncülüğünü yapan bu amir- bana küfürler etti. Bunun üzerine küfür etmemesi yönünde ikazda bulundum. Güvenlik Şube Amiri Hanifi Zengin'in tam önünde bana tokat attı. Bu cesareti Zengin'in talimatlarından aldı. Bu nedenle bunun kesinlikle planlı bir şey olduğunu düşünüyorum. Kendisi kim olduğumu biliyor. Defalarca karşı karşıya geldik. Bu kişi daha önce bana parmak sallayarak, ‘Hesabını soracağım’ diyen kişidir”** demiştir. Bu durum gösteriyor ki anayasal hak olan basın açıklaması polis terörü tarafından bilinçli bir biçimde engellenerek şiddet, linç ve saldırı boyutuna gelmiştir.

Ferhat Encü'ye atılan tokat demokrasiye, insan haklarına ve Kürt yurttaşlara atılmıştır. Polisin saldırısı bununla da kalmamıştır. 19 Aralık Pazartesi günü polisin attığı "tokat"ı protesto etmek isteyen parti üyeleri, milletvekilleri ve yurttaşlar Kadıköy'de bir araya gelmek istediğinde polis, toplananlara müdahale etmiş ve çok sayıda kişiyi gözaltına almıştır. Dahası HDP Eş Genel Başkanları ve milletvekilleri kendi parti binasına alınmayarak linç girişimleri yaşanmıştır.

Yapılan bu saldırı ve linç girişimi ülkede demokrasi ve hukukun olmadığına fiili bir OHAL sürecinin yaşandığının göstergesidir.

Bu bağlamda;

1. Milyonlarca yurttaşın oyunu alarak ülkenin üçüncü büyük partisi olan HDP İstanbul İl Eş Başkanı Ferhat Encü'ye polis amiri tarafından tokat atılması talimatını kim vermiştir?
2. HDP Eş Genel Başkanlar ve milletvekillerinin ablukada tutulması talimatını kim verdi?
3. Kameralar önünde tokat atma cesaretini bulan polis hakkında görevden uzaklaştırılmış ve hakkında soruşturma açılmış mıdır?
4. Son dönemde giderek artan polis şiddeti nedeniyle alınan acil önlemler nelerdir?
5. Ülke 2023 genel seçimlere OHAL sürecinde mi girecektir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131247

Konu : Soru Önergeleri-577

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1143980 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Oya ERSOY tarafından verilen 7/76571 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar İçişleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

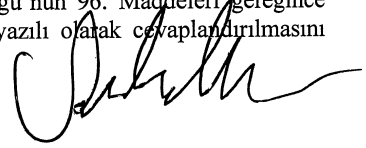
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

5.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, New York'ta bulunan Türkevi Binası'nın bir Amerikan şirketine kiraya verildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76576)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Temeli 2017 yılında atılan ABD'nin New York şehrindeki Türkevi Binası, 2021 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı törenle açılmıştır. Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nin karşısındaki 32 katlı gökdelen 291 milyon 260 bin dolara mal olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Türkevi'ni Tüngen ve Ensar vakıflarına verdiği, vakıfların da Türkevi'ni Amerikalı bir şirkete devrettiği, böylece Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Türkevi Binası'nda bu Amerikalı şirketin kiracısı konumunda olduğuna ilişkin basında haberler yer almaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin New York'taki Türkevi Binası'nda Amerikalı bir şirketin kiracısı konumunda olduğu bilgisi gerçeği yansıtmakta mıdır?
- 2- Eğer doğru ise Amerikalı şirkete kira ödenmekte midir? Ödeniyorsa kira bedeli ne kadardır?
- 3- Türkevi Binası'nda Türkiye'nin hangi bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşlarının merkezleri ya da ofisleri bulunmaktadır?
- 4- Türkiye'nin dışında ABD'nin veya başka bir ülkenin birimleri ve şirketlerinin ofisleri var mıdır? Varsa bunlar hangi ülkelerdir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131249

Konu : Soru Önergeleri-577

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1143980 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

İzmir Milletvekili Sayın Sevda ERDAN KILIÇ tarafından verilen 7/76576 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar Dışışleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, orman yangınlarından sonra yapılan yeniden ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76578)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat Oktay tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ve talep ederim. 26.12.2022

Ayhan BARUT
Adana Milletvekili

2022 yılında 54 ilimizde yaşanan orman yangınları yreklerimizi burkmuş ormanlarımızı kullanılmaz hale getirmiştir. Dünya ülkeleri arasında, orman yangınlarının en çok zarar verdiği ülkelerden birisinin Türkiye olduğunu düşündüğümüzde sonuçlar bizim için çok daha can yakıcı olmaktadır.

İnşanlık için oksijen kaynağı, canlıların doğal yaşamı olan aynı zamanda iklim üzerinde düzenleyici öneme sahip olan ormanlarımızı korumak ve orman yangınlarını önlemek ve kaybettiğimiz ormanların yerlerine yenisini oluşturmak önceliğimiz olmalıdır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 11 Kasım Milli Ağaçlandırma Günü Fidan Dikim Töreni'nde 2023'un sonuna kadar hedeflerinin 7 milyar fidan dikerek Ülkemizin orman varlığını yüz ölçümümüzün üçte birine ulaştıracaklarını açıklamıştır. 81 ile 81 adet orman kazandıracaklarını söylemişlerdir.

Bu bağlamda;

- 1- Yapılan açıklamanın ardından geçen zamanda dikilen fidan sayısı kaçtır? Bölgelere göre dağılımı nedir?
- 2- Yangınlardan sonra dikilen fidan sayısı kaçtır?
- 3- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı kampanya için ayrılan bütçe ne kadardır?
- 4- 81 il için 81 orman kampanyası dahilinde orman yapılacak alanlar belirlenmiş midir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131251

Konu : Soru Önergeleri-577

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1143980 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Adana Milletvekili Sayın Ayhan BARUT tarafından verilen 7/76578 esas numaralı yazılı soru öngesinde bahsi geçen hususlar Tarım ve Orman Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

7.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, Suriyeli sığınmacılarla ilgili verilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/76991)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. Ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 05.01.2023

Uzm. Dr. Hüseyin Avni AKSOY

Karabük Milletvekili

Mart 2011'de başlayan ve iç savaşa dönmüş rejim karşıtı protestolar nedeniyle, Suriye nüfusunun yarısından fazlası komşu ülkelere kaçmış ya da ülke içinde göç etmek zorunda kalmıştır.

En büyük Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye aynı zamanda dünyada en çok mülteci bulunduran ülke konumuna gelmiştir. Türkiye'de bu denli kapsamlı bir göç dalgasına hazırlıksız olmasına rağmen Suriye'deki yıkıcı iç savaşın başlamasından bu yana "açık kapı" politikası izlenmiş, geçici koruma statüsündeki Suriyeli sayısı toplam 3 milyon 652 bin 813 kişiye ulaşmıştır.

Başlangıçta, Türk makamları kendilerine sığınan Suriyelilerin kısa sürede geri döneceğini düşünerek "misafir" olarak tanımlamışlardır. Ancak, Suriyelilerin kısa sürede geri dönmeyeceği anlaşıldığında da, yeni bir kapsamlı göç yasası hazırlanarak yürürlüğe konmuştur.

- 1- Suriyeli Sığınmacılar ilk hangi tarihte gelmişlerdir?
- 2- Suriyeli Sığınmacıların ülkemizde illere göre dağılım oranları nedir?
- 3- Türkiye'ye kaç kişi resmi olarak giriş yapmıştır? Bu kişilerin kayıtları tutulmakta mıdır?
- 4- Ülkemizde vatandaşlık verilen sığınmacı sayısı kaçtır? Ülkelere göre dağılımı nedir?
- 5- Suriyeli Sığınmacıların ülkemize maliyeti nedir?
- 6- Suriyeli Sığınmacıların ucuz iş gücü olarak çalıştırılmasına son vermek için bir çalışma başlatılmış mıdır?
- 7- Ülkemizde doğum yapan Suriyeli Sığınmacıların çocuklarına vatandaşlık verilmekte midir? Bu zamana kadar kaç bebek ülkemizde doğum nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı almıştır?
- 8- Ülkemizde doğum nedeniyle vatandaşlık sahibi olan çocukların başka vatandaşlık sahibi olan kardeşlerine de 18 yaşını doldurunca çifte vatandaşlık hakkı olarak direk Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı hakkı verilmekte midir?
- 9- Suriyeli Sığınmacılar dışında, Türkiye'ye diğer komşu ülkelerden ve komşu ülkeler üzerinden kaç sığınmacı gelmiştir?
- 10- Son 5 yılda kaç sığınmacıya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilmiştir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-131256

Konu : Soru Önergeleri-580

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.01.2023 tarihli ve E-43452547-120.07-1151939 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca BaőkkanlıĐınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teőkilati ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teőkilati Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teőkilati Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Karabük Milletvekili Sayın Hüseyin Avni AKSOY tarafından verilen 7/76991 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geöen hususlar İöiŐleri Bakanlığının görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

**50'NCİ BİRLEŞİM
17 OCAK 2023 SALI
SAAT: 15.00**

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun,

17, 18, 19, 24, 25, 26 ve 31 Ocak 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının grşlmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

17, 18, 19, 24, 25, 26 ve 31 Ocak 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

380 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İctzgn 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde I dahil 9 ila 13 üncü maddelerden oluşması, önerilmiştir.

(Genel Kurulun 04.01.2023 tarihli 45'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

*Cocuk İstismarının Araştırılması Komisyonu

17.01.2023 Salı - Saat:15:00

*Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

17.01.2023 Salı - Saat:15.30

*Amasra Maden Kazasını Araştırma Komisyonu

18.01.2023 Çarşamba - Saat:14.00

*Dışişleri Komisyonu

18.01.2023 Çarşamba - Saat:15.30

*İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

19.01.2023 Perşembe - Saat:10.30

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

50'NCİ BİRLEŞİM

17 OCAK 2023 SALI

SAAT: 15.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin (2/1568) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 370) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (*) (X)

2.- (S. Sayısı: 375) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Governörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

3.- (S. Sayısı: 376) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

4.- (S. Sayısı: 380) Bursa Milletvekilleri Efan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 20.12.2022) (**) (X)

5.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

6.- (S. Sayısı: 378) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4692) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

7.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

8.- (S. Sayısı: 377) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4689) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

9.- (S. Sayısı: 379) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

11.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

12.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

13.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

14.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

15.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

16.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

17.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

18.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

20.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

23.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

31.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

32.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

33.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

34.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

35.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

36.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

37.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

38.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

39.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

42.- (S. Sayısı: 326) 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

43.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelerine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

44.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

45.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

46.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

47.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

48.- (S. Sayısı: 347) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

49.- (S. Sayısı: 348) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

50.- (S. Sayısı: 349) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

51.- (S. Sayısı: 350) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

52.- (S. Sayısı: 351) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/912) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

53.- (S. Sayısı: 352) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1368) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

54.- (S. Sayısı: 353) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1422) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

55.- (S. Sayısı: 354) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1693) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

56.- (S. Sayısı: 355) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1965) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

57.- (S. Sayısı: 356) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapın Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2400) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

58.- (S. Sayısı: 357) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

59.- (S. Sayısı: 358) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3540) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

60.- (S. Sayısı: 359) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

61.- (S. Sayısı: 360) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

62.- (S. Sayısı: 371) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

63.- (S. Sayısı: 372) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

64.- (S. Sayısı: 373) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

65.- (S. Sayısı: 374) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

66.- (S. Sayısı: 382) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4291) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

67.- (S. Sayısı: 383) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

68.- (S. Sayısı: 384) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

69.- (S. Sayısı: 385) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1776) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

70.- (S. Sayısı: 386) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

71.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

72.- (S. Sayısı: 388) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

73.- (S. Sayısı: 389) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

74.- (S. Sayısı: 390) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

75.- (S. Sayısı: 391) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

TBMM Basımevi/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 380

Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi (2/4750) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/4750 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	5
- Genel Gerekçesi	6
- Madde Gerekçeleri	6
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu.....	8
• Muhalefet Şerhleri	15
• Teklif Metni.....	70
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	70
• Teklif Metnine Ekli Harita ve Koordinat Listesi	83
• Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Harita ve Koordinat Listesi.....	88

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Efkan Ala</i> Bursa	<i>Hakan Çavuşoğlu</i> Bursa	<i>Zafer Işık</i> Bursa
<i>Atilla Ödünç</i> Bursa	<i>Ahmet Kılıç</i> Bursa	<i>Emine Yavuz Gözgeç</i> Bursa
<i>Refik Özen</i> Bursa	<i>Mustafa Esgin</i> Bursa	<i>Muhammet Müfit Aydın</i> Bursa
<i>Osman Mesten</i> Bursa	<i>Vildan Yılmaz Gürel</i> Bursa	<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i> Sakarya
<i>İbrahim Aydın</i> Antalya	<i>Harun Karacan</i> Eskişehir	<i>Emine Sare Aydın</i> İstanbul
<i>Ali Cumhuri Taşkın</i> Mersin	<i>Osman Aşkın Bak</i> Rize	<i>İsmail Bilen</i> Manisa
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i> Gaziantep	<i>Necip Nasır</i> İzmir	<i>Fehmi Alpay Özalan</i> İzmir
<i>Selim Gültekin</i> Niğde	<i>Zülfü Demirbağ</i> Elazığ	<i>Yusuf Başer</i> Yozgat
<i>Tülay Kaynarca</i> İstanbul	<i>Tahir Akyürek</i> Konya	<i>Ahmet Akay</i> Şanlıurfa
<i>Mehmet Yavuz Demir</i> Muğla	<i>Mustafa Arslan</i> Tokat	<i>İsmail Kaya</i> Osmaniye
<i>Metin Çelik</i> Kastamonu	<i>İbrahim Yurdumuseven</i> Afyonkarahisar	<i>Abdulhat Arvas</i> Van
<i>İrfan Kartal</i> Van	<i>Ramazan Can</i> Kırkkale	<i>Mustafa Demir</i> İstanbul
<i>Cihan Pektaş</i> Gümüşhane	<i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya	<i>Arife Polat Düzgün</i> Ankara

Jülide İskenderoğlu
Çanakkale

Zülfü Tolga Ağar
Elazığ

Ali Şahin
Gaziantep

Uğur Aydemir
Manisa

Radiye Sezer Katırcıoğlu
Kocaeli

Meliha Akyol
Yalova

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 25/11/2022 tarihinde sunulan 2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi' ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

29/11/2022

Sena Nur Çelik
Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

25.11.2022 tarih 2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifine imza koyuyorum. Gereğini saygılarımla arz ederim.

29/11/2022

Burhan Çakır
Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı hakkındaki kanun teklifine imzamı koymak istiyorum. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

05.12.2022

Ahmet Tan
Kütahya

HAVALE EDİLDİğİ KOMİSYONLAR (2/4750)	
ESAS	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Uludağ alanı eşsiz doğal güzellikleri bir arada barındıran ve sahip olduğu kayak alanları ile ülke turizmüne katkı sağlayan en önemli milli hazinelerimizdendir. Türkiye'nin ilk kayak merkezi olan Uludağ konaklama tesisleri, telesiyej ve teleskileri ile en önemli kış turizmi merkezi olarak ön plana çıkmaktadır.

Uludağ Alanında halihazırda doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, milli park gibi birçok farklı koruma statüsü ve bu koruma statülerine ilişkin farklı mercilere tanınmış idari yetkiler bulunmaktadır. Bu durum ciddi bir yetki karmaşasına ve dolayısıyla ziyaretçiler ve yatırımcı açısından çok uzun ve ağır bürokratik süreçlerin yaşanmasına sebep olurken bu eşsiz alanın hak ettiği şekilde korunması ve turizm açısından hedeflenen başarıya ulaşması mümkün olamamaktadır.

Bu Kanun ile; doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda, alanı bütünsel bir bakış açısıyla ele alıp planlamak, farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak bugüne kadar bu konuda yaşanan yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, alanın ihtiyaçlarına kısa sürede etkin çözümler üretebilmek, potansiyel arz eden ve önümüzdeki süreçte hayata geçirilecek kayak alanlarının bütüncül bir bakış açısıyla ele almak, alanın Bursa şehir merkeziyle sağlıklı bir şekilde bağlantılarını sağlamak, konaklamalı turistler ile günübirlik ziyaretçilerin alandan faydalanmalarının belirli bir sistem dahilinde hayata geçirmek ve bu bağlamda özellikle büyük bir sorun haline gelmiş olan ulaşım ve otopark organizasyonu başta olmak üzere ihtiyaç arz eden teknik altyapı eksikliklerinin yeniden tanımlanarak sorunların tek elden çözümünü sağlamak, gerektiğinde yerel yönetimler ve diğer kurumlarla koordinasyon sağlamak için Uludağ Alanının belirlenmesi ve bu Alanda yürütülecek iş ve işlemlerin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Kanunun amacı ve kapsamı belirlenmiştir.

Madde 2- Madde ile; Kanunda yer alan tanımlar düzenlenmiştir.

Madde 3- Madde ile; Uludağ Alanının sınırlarının bütünlüğü ve kullanım koşulları; korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak her tür plan, proje, uygulama, iş ve işlemler; geçiş dönemi koruma esasları, yetkili kurum ve kuruluşlar; alanda bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlara ilişkin tasarruf işlemlerinin ne şekilde yapılacağı; turizm amaçlı gerçekleştirilecek tahsis süreci; orman alanlarının bakımı, korunması, yangın, hastalık ve zararlılarla mücadelesi; sportif faaliyet ve organizasyonlar; her tür ve ölçekte planlama yetkisi ile altyapıya ilişkin esaslar düzenlenmiş ve ayrıca bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanacak mevzuat belirtilmiştir.

Madde 4- Madde ile; Uludağ Alan planlarının niteliği, yapım ve yürürlüğe girme süreci ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının yürürlük kazanma sürecine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Böylece, Alandaki plan hazırlık ve onama sürecinde bugüne kadar yaşanan yetki karmaşasının ortadan kaldırılması amaçlanmış ve bu kapsamda, her tür ve ölçekte planların hazırlanması, yenilenmesi ve değiştirilmesi yetkisi Komisyonun uygun görüşü ve Bakan Oluru alınmak suretiyle Başkanlığa bırakılmıştır.

Madde 5- Madde ile; Uludağ Alan Komisyonunun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir. Bu kapsamda Komisyona; Uludağ alan sınırları içerisinde her türlü fiziki ve inşai uygulamaya yönelik karar alma yetkisi tanınmış ve Alanda 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ile tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen hak, görev ve yetkilerin Komisyona ait olduğu, Komisyonun Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmesine yönelik karar almaya yetkili olduğu ve komisyon kararlarına uyulmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Madde 6- Madde ile; Danışma kurulunun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Madde 7- Madde ile; Başkanlığın gelirleri ve giderlerine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 8- Madde ile; doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile alanda yürütülen faaliyetlerin düzenlenmesi hedefleri doğrultusunda alanın bütünsel bir bakış açısıyla planlanarak ivedilikle uygulamaya geçilebilmesini teminen, Başkanlığın bu Kanundan doğan görevlerini yerine getirirken bazı kanunlardan muaf olması ve bazı indirimlerden yararlanması amaçlanmıştır.

Madde 9- Madde ile; Uludağ Alanının ve Alandaki orman dokusunun korunmasına yönelik hükümlere aykırılık halinde uygulanacak ceza hükümleri ile Başkanlıkça alınacak tedbirlere aykırı davranılması durumunda uygulanacak olan idari para cezalarına ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmıştır.

Madde 10- Madde ile; Uludağ Alanında süregelen yetki karmaşasının giderilmesi, Alandaki iş ve işlemlerin Başkanlık eliyle hızlıca yürütülmesini sağlamak için gerçekleştirilecek yetki devri düzenlenmiş, alanın sınırlarının ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlık teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile değiştirilebileceği yönünde düzenleme yapılmıştır.

Madde 11- Madde ile; 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelin B) Özel Bütçeli Diğer İdareler bölümüne Uludağ Alan Başkanlığı eklenmektedir.

Geçici Madde 1- Madde ile; Başkanlığın teşkilatlanması tamamlanıncaya kadar Alanda gerçekleştirilen iş ve işlemlerin aksamamasını teminen, Kanunun yürürlüğe girmesi ile teşkilatlanmanın tamamlanmasından itibaren Kanun hükümlerinin süratle ve etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak amacıyla geçici düzenlemeler yapılması amaçlanmıştır.

Madde 12-Yürürlük maddesidir.

Madde 13-Yürütme maddesidir.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

16.12.2022

Esas No: 2/4750

Karar No: 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4750 esas numaralı “Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 09 ve 10.12.2022 tarihlerinde yapılan toplantılarında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

1. Giriş

Bursa Milletvekilleri Efkan ALA ve Hakan ÇAVUŞOĞLU ile 43 milletvekili tarafından 25/11/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi, Başkanlıkça 28/11/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak da Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 09/12/2022 ve 10/12/2022 tarihli toplantılarında, teklifin ilk imza sahibi Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Bursa Barosu Çevre Komisyonu, Ankara Jeoloji Mühendisleri Odası, Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği, Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Toplantı, İçtüzüğün 37'nci maddesine göre tali komisyonla görüşme süresi geçtikten sonra gerçekleştirilmiştir.

Komisyonumuz, söz konusu Teklif ile ilgili görüşmeleri 2 birleşim halinde yapmış ve görüşmeler 8 saat sürmüştür. Çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakereler tutanağa bağlanmış ve toplamda 333 sayfa tam tutanak tutulmuştur.

2. 2/4750 Esas Numaralı Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde Teklifte,

- Uludağ Alan planlarının niteliği, yapım ve yürürlüğe girme süreci ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının yürürlük kazanma sürecine ilişkin düzenlemeler yapılmakta,
- Uludağ Alan Komisyonu kurulmakta, Komisyonunun görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmekte,
- Alan Başkanlığına ve Komisyona yardımcı olmak üzere, çeşitli kurum ve kuruluşlar ile meslek odaları temsilcilerinden oluşan Danışma Kurulu kurulmakta,
- Alan Başkanlığının bu Kanundan doğan görevlerini yerine getirirken bazı kanunlardan muaf olması ve bazı indirimlerden yararlanmasına yönelik düzenlemeler yapılmakta,
- Uludağ Alanının ve Alandaki orman dokusunun korunmasına yönelik hükümlere aykırılık ile Başkanlıkça alınacak tedbirlere aykırı davranılması durumunda uygulanacak olan idari para cezaları belirlenmekte,
- Uludağ Alanında süregelen yetki karmaşasının giderilmesi, Alandaki iş ve işlemlerin Başkanlık ile hızlıca yürütülmesini sağlamak için gerçekleştirilecek yetki devirleri hükme bağlanmakta,
- İlgili Bakanlıkların görüşü alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığının teklifi üzerine alanın sınırlarının değiştirilebilmesi konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmekte,
- Alan Başkanlığının teşkilatlanması tamamlanmaya kadar Alanda gerçekleştirilen iş ve işlemlerin aksamaması amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

3. Komisyon Görüşmeleri

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçilmeden önce, Teklifin Anayasa'nın 38, 56, 63 ve 169'uncu maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle, Anayasa'ya aykırılık önergeleri verilmiş ve önerge İçtüzük'ün 38'inci maddesine göre öncelikle görüşülmüştür.

Anayasa'ya aykırılık görüşmelerinde aleyhte söz alan milletvekilleri tarafından özetle;

Düzenlemenin Anayasa'nın başta 56 ve 169'uncu maddeleri olmak üzere çok sayıda koruyucu ve emredici hükmüne aykırı olduğu,

Uludağ üzerinde olağanüstü yetkilere sahip bir idari birim oluşturularak Anayasa'nın 56 ve 169'uncu maddelerinin gerektirdiği güvencelerin ortadan kaldırdığı,

Uludağ'ın akıbetini idarenin keyfi kararlarına terk ederek Anayasa'nın 56'ncı ve 13'üncü maddelerinde ifadesini bulan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına da müdahale edildiği,

Yine düzenlemenin Anayasa'nın 127'nci maddesinde düzenlenen yerinden yönetim ilkesine aykırı olduğu,

Teklifin 9'uncu maddesine yer alan belirsiz ifadelerin, Anayasa'nın 38'inci maddesinde öngörülen "suçların kanuniliği" ilkesine açıkça aykırı olduğu,

Düzenlemenin ayrıca Türkiye'nin 1996 yılında taraf olduğu Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine aykırı olduğu

ifade edilmiştir.

Teklifin Anayasaya aykırılığı ilgili olarak lehte söz alan milletvekilleri ise, teklifin Anayasanın sözüne ve ruhuna aykırı düzenlemeler getirmediğini, anayasaya uygun olduğunu, kurulacak Başkanlığın yerinden yönetim ilkesine aykırılık teşkil etmediğini, alınacak kararlarda belirleyici organın birçok kurum ve kuruluşun temsilcilerinin yer aldığı Alan Komisyonu olduğunu, Uludağ alanının korunması ve düzenli bir şekilde gelişimi için bu Teklifin getirildiğini ifade etmiştir.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, Komisyon Başkanı Konya Milletvekili Tahir AKYÜREK özetle,

Alan başkanlıklarının kurulma amacının, doğal, turistik ve tarihî değerler açısından büyük önem arz eden bölgelerin doğal sit alanları ve diğer korunan alanlarla birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda bütünsel bir bakış açısıyla konuyu ele almak, farklı kurumlara ait planlama yetkilerini tek bir kurumda toplayarak yaşanan yetki karmaşasını ortadan kaldırmak, alanın ihtiyaçlarına kısa sürede etkin çözümler üretebilmek, alanın bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasının amaçlandığını, ifade etmiştir.

Teklifin ilk imza sahibi Bursa Milletvekili Hakan ÇAVUŞOĞLU tarafından özetle,

Teklifle, Uludağ'ın mevcut koruma alanlarının korunarak, kaynak değerlerinin korunması, geliştirilmesi ve tanıtılmasının amaçlandığı,

Uludağ'ın gerçek potansiyelini ortaya çıkartmayı teminen alan idaresinin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasının arzu edildiği,

Hâlihazırdaki durumda bir yönetememe durumunun, yetki karmaşasının söz konusu olduğu,

Kurulması öngörülen alan komisyonunda farklı kurumlardan ve farklı disiplinlerden gelen kişilerin görev alacağı, danışma kurulunda sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının temsil edileceği,

Temel amacın bütüncül bir perspektifle, Uludağ'ı koruyarak hedeflere daha hızlı ve etkin ulaşılmasının yolunu açmak olduğu

ifade edilmiştir.

Teklifin tümü ve maddeleri üzerinde aleyhte söz alan milletvekilleri özetle,

Teklifin esas komisyon olarak Tarım Orman ve Köyşleri Komisyonu ya da Çevre Komisyonunda görüşülmesi gerektiği, zira düzenlemenin orman, ekosistem ve çevre ile ilgili hükümler içerdiği,

Hâlihazırda bir yetki karmaşası durumunun söz konusu olmadığı, Uludağ üzerindeki çoğu yetkinin 2873 sayılı Kanun gereği, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde olduğu, yapılacak düzenlemeyle Uludağ'ın imara ve yapılaşmaya açılmasının adımlarının atıldığı,

Teklifle Uludağ'la ilgili olarak farklı kurumlarda olan düzenleme ve planlama yetkisinin tek elde toplanmasının, Uludağ'ın Milli Park olma vasfını yok edeceği, florası ve faunası ve sürdürülebilirliğinin zarar göreceği,

Alan Başkanlığına her ölçekte plan yapma yetkisi verilmesinin plan bütünlüğü açısından sakıncalarının olabileceği, ilgili ilçe ve büyükşehir belediyesinin plan yapma sürecinde görüşünün alınması gerektiği,

Uludağ ile ilgili düzenleme yapılırken ekolojik kullanım kapasitesi koruma ve kullanım dengesi ilkelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği,

Uludağ'da sadece Uludağ'a özgü ekolojik dengenin korunması, endemik bitki yapısının varlığını sürdürmesi açısından buraya gelecek olan yapı, bina, yol ya da insan sayısının mutlaka ekolojik kullanma kapasitesinin eşik değerinin altında olması gerektiği,

Teklifin ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini de içerecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği,

Teklifle Cumhurbaşkanına verilen Alan Başkanlığının sınırlarını değiştirme yetkisinin teklifte çıkartılması ya da sadece değiştirme yetkisinin sadece azaltma yönünde kullanılmasının düzenlenmesinin gerektiği

hususları ifade edilmiştir.

Toplantıya katılan sivil toplum kuruluşu temsilcileri tarafından özetle,

Uludağ bölgesinde birden fazla kurumun yetkili olmasının yetki karmaşası yaratmasından ziyade bu kurumların birbirini denetleyici etki oluşturduğu,

Milli Park yetkililerinin yetkisini kullanmamasından çok siyasi gerekçelerle bu yetkilerin kullanılmadığı, bu nedenle kaçak yapılan inşaatların yıkılmadığı, Milli Park alanında sadece bir tane orman muhafaza memurunun görev yaptığı, alana kadro verilmediği, dolayısıyla Milli Parklar Müdürlüğünün görevini yapmıyormuş gibi bir izlenim yaratılmasının doğru olmadığı,

Uludağ'da pek çok kez yol genişletme çalışmaları yapıldığı, bu durumun alanın yükünü artırdığı,

Teklifin 1'inci maddesinde geçen "*Uludağ Bölgesi*" ifadesinin hukuki bir tanımının olmadığı; bu ifadenin tüm Uludağ'ı kapsayan, sınırları belli olmayan bir alanı yansıttığı,

Uludağ'ın milyonlarca yıllık süreçte oluşan yapısının bozulması, yok edilmesi durumunda bunun telafisinin olmayacağı, bölgede çok sayıda buzul gölleri, buzul çökelleri, mağaralar, şelaleler, kanyonlar, jeotermal kaynak alanları, doğal mineralli sular, çok sayıda jeomorfolojik yapı ve şekillerle korunmaya değer jeolojik miras niteliğinde çok sayıda yapının bulunduğu, Uludağ'ın 1330 çeşit bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yaptığı, bu biyolojik varlıklardan 12 tanesinin Uludağ'a özgü olduğu, Uludağ'ın aynı zamanda Bursa il merkezi dahil pek çok yerleşim yerine içme suyu sağladığı, Bursa ovasının

yer altı ve yer üstü sularını besleyen temel kaynak olduğu, 1'inci maddede yer alan “*kaynak değerler*” ibaresinin netleştirilmesinin, “*jeolojik, biyolojik ve su kaynakları*” şeklinde yazılmasının daha uygun olacağı, Uludağ Komisyonu üyeleri arasında harita ile jeoloji mühendislerinin de yer alması gerektiği,

Uludağ'ın bölgenin önemli bir turistik değeri olduğu, Bursa'ya gelen turistlerin mutlaka Uludağ bölgesine de çıktığı, hâlihazırdaki tesislerin, altyapının mevcut ziyaretçi sayısını kaldıramadığı, büyük bir keşmekeşliğin yaşandığı, bu durumun düzeltilmesi gerektiği, Uludağ bölgesinde ilk otellerin altmış yıl önce yapılmaya başlandığı, bölgenin yıllar içinde önemli bir turizm merkezi haline geldiği, alanın yönetimi konusunda altı ayrı kurumun yetkili olduğu, bu durumun yatırımcıları bölgeden uzaklaştırdığı, Kayseri, Erzurum, Kars gibi illerde bulunan kayak merkezlerinin geliştiği ancak Uludağ'ın gelişmediği, otellerde küçük bir tadilat yapmanın bile zor olduğu, kayak pistlerinde tehlike arz eden bir kayanın dahi bürokratik süreçler nedeniyle kaldırılmasının çok zor olduğu, Uludağ'ın kendisine ait bir çöp toplama sistemi olması gerektiği, ziyaretçi yoğunluğundan dolayı belediyenin hizmetlerinin yetersiz kaldığı, kayak pistlerinin uluslararası standartlara uygun olmaması nedeniyle spor organizasyonlarının yapılamadığı

ifade edilmiştir.

4. Komisyonun Maddeler Hakkında Kararı

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerinin görüşülmesine geçilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 1'inci maddesi önergeyle, madde metnindeki “*bölgesinin*” ibaresinin “*Alanının*” şeklinde değiştirilmesi; “*birlikte*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*jeolojik ve biyolojik varlıklar, su ve benzeri*” ibarelerinin eklenmesi; “*hususları*” ibaresinin kanun yazım tekniğine uygun olması amacıyla “*usul ve esasları*” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

Teklifin çerçeve 2'nci maddesi; “*EK-1'de yer alan*” ibaresinin, Teklifte bir tane ek bulunması nedeniyle, “*Bu kanuna ekli*” şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

Teklifin çerçeve 3'üncü maddesi önergeyle, üçüncü fıkrasında yer alan “*Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına ve Komisyon kararlarına göre yürütülür.*” cümlesinin, ikinci cümlesinde yer alan “*gerektiğinde*” ibaresinin ve on yedinci fıkrasının metinden çıkarılması; dördüncü fıkrasına, Uludağ Alanında daha önce işletme ruhsatı almış maden alanlarının haklarının korunması ve ruhsat almış bu alanlarda yürütülecek madencilik faaliyetlerinin ancak, Uludağ Alan Komisyonunun belirleyeceği kriterlere uyulması ve uygun görüşünün alınması şartıyla yürütülebilmesi amacıyla yeni bir cümle eklenmesi; onikinci fıkrasında yer alan “*sportif*” ibaresinin redaksiyonla “*spor*” şeklinde düzenlenmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 4'üncü maddesi aynen,

Teklifin çerçeve 5'inci maddesi; Alan Komisyonunda “*jeoloji mühendisliği*” ile “*harita mühendisliği*” mezunlarının da görevlendirilmesine imkân sağlamak amacıyla önergeyle düzenleme yapılması; son fıkrasına, kanun yapım tekniğine uygun olması amacıyla “*usul ve esaslar*” ibaresinin redaksiyonla eklenmesi suretiyle;

Teklifin çerçeve 6'ncı maddesi; kanun yapım tekniğine uygun olması amacıyla son fıkrasına “*usul ve esaslar*” ibaresinin redaksiyonla eklenmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 7, 8, 9, 10 ve 11'inci maddeleri aynen,

Teklifin Geçici 1. maddesi; beşinci fıkrasında yer alan “yayımlanmasından” ibaresinin kanun yapım tekniğine uygun olması amacıyla “yürürlüğe girmesinden” şeklinde redaksiyonla değiştirilmesi suretiyle,

Teklifin çerçeve 12 ve 13’üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin tümü oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Komisyon tarafından verilen yetki doğrultusunda, teklifin tamamı tereddütleri gidermek, anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler; kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş; metinde redaksiyon mahiyetinde ekleme ve değişiklikler yapılmıştır.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili Mustafa DEMİR, Kocaeli Milletvekili İlyas ŞEKER ve Sakarya Milletvekili Recep UNCUOĞLU özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Metin Yavuz</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Konya	Aydın	Çanakkale
Kâtip	Üye	Üye
<i>Burhan Çakır</i>	<i>Mahmut Celadet Gaydalı</i>	<i>İbrahim Halil Oral</i>
Erzincan	Bitlis	Ankara
(Son oylamada bulunamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Ertunç Erkan Balta</i>	<i>Hüseyin Yıldız</i>	<i>Ahmet Uzer</i>
Artvin	Aydın	Gaziantep
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>İsmet Tokdemir</i>	<i>Gökan Zeybek</i>	<i>Hayrettin Nuhoğlu</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hulusi Şentürk</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Necip Nasır</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Baltacı</i>	<i>İlyas Şeker</i>	<i>Ahmet Erbaş</i>
Kastamonu	Kocaeli	Kütahya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	

Üye <i>Baki Şimşek</i> Mersin (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Mürsel Alban</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Recep Uncuoğlu</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ulaş Karasu</i> Sivas (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Hamdi Uçar</i> Zonguldak	

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

Öncelikle ülkemizin 48 milli parkından biri olan Uludağ Milli Parkının önemini ortaya koymak gerekmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne bağlı 2. Bölge Müdürlüğü internet sayfasında park hakkında bilgiler verilmektedir.

“Bursa şehir merkezinin güneyinde yer alan Uludağ, 11 338 ha.’lık bir alanda 20 Eylül 1961 tarihinde Milli Park olarak ilan edilmiş olup daha sonra Milli Park alanı 1996 yılında 12.762 ha.’a çıkarılmıştır.

Uludağ; Anadolu’da Olympos adıyla anılan 6 kutsal dağdan biridir. 2.543 metre yükseklikte olan Uludağ, Marmara Bölgesi’nin en yüksek noktasıdır. Osmanlı İmparatorluğu zamanında Keşiş Dağı olarak anılan dağ 1925 yılında “ULUDAĞ” adını almıştır. Uludağ Milli Parkına (Karabelen Giriş Kapısına) Bursa’dan 22 km.lik karayolu ile ulaşılabilir. Giriş Kapısından 3 km.lik karayolu ile Kirazlıyayla, 10 km.lik karayolu ile Sarıalana, 11 km.lik karayolu ile Oteller Bölgesine, Oteller Bölgesinden de 2 km’lik karayolu ile Çobankayaya ulaşılabilir. Ayrıca Bursa’dan Uludağ Milli Parkı Sarıalan Kamp ve Günübürlük Kullanım Alanına (1635m) 20 dakikalık teleferik yolculuğu ile de ulaşılabilir.

12762 ha.’lık alana sahip olan Uludağ Milli Parkı’nın %71’i orman, %28’i çayır ve kayalık alanlar, %0,4’ü açık alanlar, %0,1’i su ile kaplı alanlar, %0,8’i ise yerleşim alanlarıdır. Uludağ, ormanlık alanlar, makilik, turbalıklar, subalpin fundalıklar, alpin sarp kayalıklar ve açık alanlar gibi çok zengin bir habitat çeşitliliğine sahiptir. Bitkisel çeşitlilik merkezi olan Uludağ’da, 1320 bitki türü bulunmakta olup, bunlardan 33’ü Uludağ, 138’i Türkiye endemiği olmak üzere toplam 171 endemik türe ev sahipliği yapmaktadır. Küresel ölçekte nesli tehlike altında olan 3 Avrupa ölçeğinde ise 54 türün yaşam alanını oluşturmakta olup Nadir Tür Sayısı 16’dır.

Endemik türlerin çoğu Uludağ Milli Park sınırları içerisinde özellikle Bakacak, Volfram Madeni çevresi, Şahinkaya, Kuşaklıkaya, Fatin Tepe ve Göller Bölgesinde yoğun olarak görülmektedir. Uludağ, yeni türlerin oluşumu açısından da büyük bir potansiyele sahiptir. Yeni türler olarak saptanıp isimlendirilerek bilim dünyasına ve Dünya Florasına kazandırılan tür sayısı şimdilik 6 olup bu konuda çalışmalar devam etmektedir.

Uludağ, Alman Botanikçi Mayr’e göre bitki zonlarının görülebileceği nadir yerlerden biridir. Uludağ’ın Bitki örtüsü tipleri arasında (350 m’ye kadar) tipik Akdeniz maki ve frigana bitki örtüsü yer alır. Orman kuşağı, karışık kestane (Castaneasativa) ormanı (350-700 m), sık doğu

kayını (*Fagusorientalis*) ormanları (700-1500 m), lokal olarak sapsız meşe (*Quercus petraea*) ve nemli Uludağ Gökarnarı (*Abiesnordmannianasp. bornmuelleriana*) topluluklarından (1500-2100 m) oluşur.

Türkiye'nin endemik ve önemli ağaç türlerinden biri olan Uludağ Gökarnarı, alanda çok sağlıklı topluluklar oluşturur. Orman kuşağı 2000 m'nin üstünde subalpin fundalıklara geçiş yapar. Subalpin kuşağı (1800-2200 m), bodur çalıları ve açık mera toplulukları ağırlıkta olmak üzere, yüksek arazi fundalık bitki örtüsü tiplerinin bir mozaikini içerir. Subalpin ve alpin kuşaklardaki daha kurak yamaçlarda endemik türler bulunmaktadır.

Alanda Bern Sözleşmesi'ne göre Tehlike Altındaki Habitatlar;

Akdeniz dağlık sık meraları,
Batı Karadeniz Doğukayını ormanları,
Batı Karadeniz Gökarnar-doğu kayını ormanları,
Batı Karadeniz'in alt kesimlerinde yetişen doğu ormanları,
Batı Karadeniz'in alt kesimlerinde yetişen subalpin ormanlarıdır.

Uludağ, ev sahipliği yaptığı pek çok bitki türünün gösterdiği ilginç yayılış deseni nedeniyle bitki coğrafyası açısından da çok önemlidir. Önemli Bitki Alanı (ÖBA).

Nadir türler arasında;

Küresel Ölçekte Tehlike Altındaki Türler [3 Takson],
Avrupa Ölçeğinde Tehlike Altındaki Türler [54 Takson],
Ulusal Ölçekte Nadir Diğer Türler [39 Takson] bulunmaktadır.

Uludağ Milli Parkında endemik bir tür olan **Apollo Kelebeği**, ayrıca dünyada sayıları çok azalmış olan **Sakallı Akbaba** bulunmaktadır.

Bunların dışında; tilki, çakal, yaban kedisi, porsuk, sincap, sansar, tavşan, karaca, yaban domuzu, kirpi, oklu kirpi, dağ faresi, kaplumbağa, kurbağa, alabalık, kurt ve ayı bulunmaktadır.

Sürüngenlerden; yılan, kertenkele, bukalemun, kuşlardan ise; akbaba, kaya kartalı, doğan, şahin, atmaca, kerkenez, karga, ağaçkakan, saksığan, baykuş, dağ güvercini, tahtalı, çulluk, üveyik, karatavuk, saka, çalikuşu, keklik, bülbül ve serçe türleri bulunmaktadır.

46 tür kelebek ve 11 tür bombus arısı tespit edilmiştir.

Uludağ Milli Parkısakallı akbaba ve kaya kartalının üreme popülasyonlarını barındırması nedeniyle **Önemli Kuş Alanı (ÖKA)** olarak belirlenmiştir. Kızıl akbaba, çakırkuşu, küçük kartal, bıyıklı doğan ve gökdoğanın Uludağ'da ürettiği sanılmaktadır. Uludağ aynı zamanda Türkiye'de paçalı baykuşun yaşadığı bilinen birkaç yerden biridir.

Yer kürenin derinliklerinden gelen magmanın kırıklar ve çatlaklar boyunca yeryüzüne doğru yükselmesi ve katılaşması sonunda meydana gelen Uludağ'ın jeolojik yapısını genellikle iç püskürük granit kayaları oluşturmaktadır.

2.543 metre yükseklikteki Uludağ Tepe altında kalan bölgede, son buzul devrinden kalma ve buzul aşındırması sonucu oluşmuş bir kısmı yazın kuruyan buzul gölleri bulunur. Buzul göllerin en önemlileri Uludağ Tepe'nin kuzeyindeki Kara Göl, Kilimli Göl, Aynalı Göl, Buzlu Göl ve yazın kuruyan Heybeli Göl'dür. Dağın kuzeybatı bölgesinde ise yaz aylarında kuruyan Çayırıldere ve Koğukdere gölleri bulunmaktadır.

ALANDAKİ REKREASYONEL KULLANIMLAR

Uludağ Milli Parkının yıllık ziyaretçi sayısı yaklaşık 800.000 kişi olup ziyaretçilerin yaklaşık 600.000'i karayoluyla, 200.000'i teleferikle milli parka ulaşmaktadır. Bu ziyaretçilerin %50'si yaz sezonunda, %35'i kış sezonunda %15'i de bahar aylarında milli parkı ziyaret etmektedirler.

Bakacak Seyir Terası Çobankaya Bölgesine 2 km. mesafede olup Bursa'nın ve Gemlik Körfezi'nin, Uluabat Gölü'nün panoramik görüntüsü en iyi seyredilebileceği yerdir.

Uludağ'da ortalama 4 ay süre ile kış sporları yapılabilir. Kayak için uygun zaman 20 Aralık - 20 Mart tarihleri arasındaki dönemdir. Kayak dışında snowboard, bigfoot, buz pateni, kar motosikleti aktiviteleri yapılabilir. Uludağ yaz mevsiminde de kampçılık, dağcılık, trekking, piknik rekreasyon eylemlerine açıktır.

I. Gelişim (Oteller) Bölgesinde özel sektöre ait 18 adet turizm tesisi; kamuya ait 12 adet tesis, II. Gelişim Bölgesinde ise; özel sektöre ait 4 adet turizm tesisi hizmet vermektedir. Ayrıca Kirazlıyayla'da kamuya ait 2 tesis bulunmaktadır. Oteller Bölgesinde kayak turizmine hizmet veren 22 adet mekanik tesis (teleski-telesiyej) mevcuttur. Milli Parkta bulunan turizm ve kamu tesisleri daha çok kış turizmine yönelik hizmet vermektedir.

Yaz Sezonunda, Sarıalan ve Çobankaya Kamp ve Günübürlük Kullanım Alanlarında konaklama yapılabilir. Sarıalan Kamp ve Günübürlük Kullanım Alanında yaz sezonunda hizmet veren 12 adet kır evi mevcut olup, 300 çadırılık kamp alanı bulunmaktadır. Bunun dışında, Hediyelik Satış Dükkanları ve Kır Gazinoları bulunmaktadır. Çobankaya Kamp ve Günübürlük Kullanım Alanında yaz sezonunda hizmet veren Satış Büfesi ve 100 çadırılık kamp alanı bulunmaktadır. Bundan başka Kirazlıyayla ve Karabelen Günübürlük Kullanım Alanlarında günübürlük rekreasyonel faaliyetler yapılabilir.

Ayrıca Zirve tepe, göller, Sarıalan, Bakacak, Cennetkaya, Tutuyeli, Çobankaya, Devetaşı önemli manzara seyir yerleridir. Uludağ yaz ve kış doğa yürüyüşüne elverişli olup tercih edilen 8 parkur belirlenmiştir;

- Oteller Bölgesi-Kurtkaya-Kızpınar Mevkii-Sarıalan,
- SarıçayırTepe - Alman Çayırı Mevkii – Çobankaya - Softaboğan Mevkii,
- Oteller Bölgesi –Çobankaya-Bakacak,
- Tefferrüç - Kadiyayla – Sarıalan,
- Oteller Bölgesi-Zirve Tepe-Volfram Mevkii – Göller Bölgesi,
- Kirazlıyayla-Gölcük Mevkii,
- Oteller Bölgesi – Paşaçayırı Tepe,
- Alaçam Giriş Kontrol Noktası – Kaçakçiyolu Mevkii - Göller Bölgesi.” bilgileri yer almaktadır.

Uludağ kapladığı yer altı ve yer üstü zenginlikleri ile birçok canlıya ev sahipliği yaptığı gibi yeryüzünde yaşayan birçok canlının endemik olarak sahipliğini yapmaktadır.

Yasa teklifi ile kurulacak Uludağ Alan Başkanlığı ile oluşacak zararlardan bazıları;

- Su kaynaklarının azalmasına ve kirlenmesine,
- Hava kirliliğinin artmasına,
- Yapılaşma ile doğal alanların azalmasına,
- Habitatin sahibi bitkiler ve hayvanların yaşam alanları daralmasına,
- Endemik ve bitki ve hayvanların yok olma sürecini hızlandırılmasına,
- Koruyucu birçok kamu ve sivil toplum kuruluşunun etkisiz hale getirilmesine yol açacaktır. Bu kanun geçtiği takdirde geri dönülmesi imkânsız zararlar oluşacaktır.

Öyle ki önceki yıllarda;

Uludağ Milli Parkı'nın altyapı hizmetlerinin yürütülmesi için 7 Ağustos 2009 tarihinde dönemin Bursa Valisi Şahabettin Harput, Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe ile Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü Mustafa Kemal Yalınkılıç arasında protokol imzalandı.

Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü Mustafa Kemal Yalınkılıç ise Uludağ'da 1964 yılından sonra başlatılan ilk yeniden planlama çalışmasının önemli bir aşamasının bu imza ile gerçekleştirildiğini vurguladı. 5 Haziran 2009 tarihinde alınan hukuki kararların ardından hızlı bir çalışma ile protokolün imza aşamasına getirildiğine işaret eden Yalınkılıç, “Altyapı olmadan üst yapıdaki dönüşüm ve gelişimi sağlamak mümkün olamaz. Bugün de altyapıdan başlayarak bakanlığın ve valiliğin yetkilerini Büyükşehir Belediyesi'nde topluyoruz. Uludağ'ın gelişimi için yapılacak çalışmalar bununla da sınırlı kalmayacak. Bakanlık olarak daha önce yaptığımız 'Nasıl Bir Bursa İstersiniz?' konulu yarışmaya 154 mimar ve peyzaj mimarı katılarak projelerini sundular. Planların tamamlanmasının ardından bu çalışmalarını bir araya getirerek, Uludağ'ı cazibe merkezi haline getirecek yatırımları hayata geçireceğiz” dedi.

Yine 10 Temmuz 2013 tarihinde Bursa Büyükşehir Belediyesi ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokolle, Uludağ'da üst yapı yetkisini alan Bursa

Büyükşehir Belediyesi, 1 yıl içinde otopark, kongre merkezi, spor tesisleri ve günü birlik tesislerle ilgili projeleri tamamlayacak, 3 yıl içinde de tesisleri bitirecekti.

Dönemin Bursa Valisi Şahabettin Harput da Uludağ'ı işlevsel bir konuma getirebilmenin gayretinde olduklarına işaret ederek, "Uludağ'daki fonksiyona ve imara aykırı yapılar sorunu çözümleniyor. Yine en önemli sorunların başında gelen otopark sorunu ile spor komplekslerinin olmayışından kaynaklanan sorunlar çözüme kavuşturuluyor. Bütün bunları, Büyükşehir Belediyemiz ve Osmangazi Belediyemiz katkıları ile başarıyoruz. Bakanlığımızın yol göstericiliğinde Uludağ'ı hak ettiği konuma getirebilmenin kararlıyız" dedi.

2011 yılında Uludağ'ın ihtiyacı olan çözümler için Büyükşehir Belediyesinin yapacağı çözümler yeterli iken bugün 'sorunların çözülemiyor' denilerek yetkileri kurulmak istenen Uludağ Alan Başkanlığına devredilmesi yanlıştır.

Sadece Bursa'nın değil halkımız ve dünyanın gözbebeği Uludağ Milli Parkını korumak için birçok kanun ve yönetmelik uygulanmaktadır.

Uygulanan Hukuki Dayanaklar şunlardır;

- 1774 Sayılı Kimlik Bildirme Kanunu,
- 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun,
- 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu,
- 2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu,
- 2803 Sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu,
- 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,
- 2872 Sayılı Çevre Kanunu,
- 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu,
- 2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu,
- 3194 Sayılı İmar Kanunu,
- 3285 Sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu,
- 4207 Sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun,
- 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu,
- 5188 Sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun,
- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu,
- 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu,
- 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu,
- 5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu,
- 6136 Sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçakları ile Diğer Aletler Hakkında Kanun,
- 6831 Sayılı Orman Kanunu,
- 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu,

- 2521 Sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik,
- İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik,
- Turizm Amaçlı Sportif Faaliyetler Yönetmeliği,
- Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Yönetmeliği,
- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği,
- Milli Parklar Yönetmeliği.

Görüleceği üzere 21 kanun ve 6 yönetmelikle korunan Uludağ Milli Parkı kurulacak “Uludağ Alan Başkanlığı” na devredilmek istenmektedir.

Bu kadar endemik bitki ve biyolojik çeşitliliğinin olduğu Uludağ Milli Parkı'nın korunması gerekirken, hatta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 2 Ağustos 2019 tarihinde yayınlanan “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Koordinasyon Kurulu” Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile biyoçeşitliliğin önemi anlatılmış, 1996 yılında çıkarılan 4177 sayılı Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesine ülkemizin taraf olduğu vurgulanmıştır.

Aynı genelgede, 2022-2024 yılları arasında ülkemizde yapılacak Biyolojik Çeşitlilik Konferansına dönem başkanlığını yapacağımız belirtilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda biyolojik çeşitliliğin konferansına ev sahipliği yapan bir ülkenin, önemli biyoçeşitliliğe sahip Uludağ Milli Parkında yer alan endemik bitki ve hayvanların yok olmasına neden olacak bir yasa teklifi hazırlaması kabul edilemez.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu görüşmelerinde, hazırlanan yasa teklifi için üzerinde 4 yıl çalışıldığı ifade edilirken, teklifte imzası bulunan milletvekilleri Madde 1’de bir kere, Madde 3 ve 5’te 2 defa önerge vererek, söz konusunun maddelerde değişiklik yapılmıştır. Bu durum Meclis Genel Kurulu’nda 2023 yılı Merkezi Bütçe Kanunu görüşmeleri devam ederken, alenacele geçirilmek istenen, yeterince hazırlık yapılmadan getirilen bir teklif olduğunu göstermektedir.

Yasa teklifi hazırlanırken Bursa kamuoyunun, konu ile ilgili sivil toplum örgütleri;

- Türkiye Ormanlılar Derneği Bursa İl Temsilciliği,
- TMMOB,
- Bursa İl Koordinasyon Kurulu,
- Bursa Barosu,
- Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği (DOĞADER),
- Bursa Akademik Odalar Birliği,
- Tarım Orkam-Sen Bursa Şubesi,
- Bursa Çevre Platformu,

- Bursa Şehir Plancıları Odası,
- Bursa Su Kolektifi

gibi kuruluşlarını görüşleri alınmamıştır.

Uludağ Milli Parkı'nda dönüşü olmayacak zararların oluşmasına neden olacak olan Uludağ Alanı Hakkında Kanun teklifini Cumhuriyet Halk Partisi TBMM Grubu olarak şerh ediyoruz.

ANAYASAYA AYKIRILIK

TBMM İçtüzüğü, madde 38: “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.

Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.”

Bu hüküm, ilki usul, diğeri içerik olmak üzere iki ön koşul öngörmektedir.

Usul, zamana ilişkin; içerik ise, incelemeye ilişkindir.

“İlk önce”, yasa önerisi üzerine görüşme başlamadan Anayasa'ya uygunluk değerlendirmesinin yapılması gerekir.

Değerlendirme, inceleme (tetkik) şeklinde ve gerekçeli olarak yapıldığından yazılı olarak sunulmaktadır.

I. ÖN SORUN:

Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi, doğrudan doğruya **Uludağ ekosisteminin** geleceğini ilgilendiren bir teklif metnidir. Teklif metni Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu'na asıl komisyon olarak sunulmuş olsa da, gerçekte Çevre Komisyonu'nun görev alanına girmektedir. Bu nedenle, Anayasa'nın çevreyi koruyan hükümlerinin, yasama faaliyetinin komisyon ayağında dikkate alınması bir zorunluluktur. Bu açıdan, Anayasa'nın 56. ve 169. maddelerinde yer alan çevreyi korumaya ilişkin amir hükümler uyarınca asıl komisyon olarak Çevre Komisyonu'na sunulmamış kanun teklifi, komisyonların uzmanlık ilkelerini ihlal ettiğinden, TBMM İçtüzük hükümlerine aykırıdır ve geri çekilmelidir.

II. ANAYASA'YA AYKIRILIK SORUNLARI

Burada, İçtüzük madde 38'in öngördüğü “Anayasanın metin ve ruhuna aykırılık” incelemesi uyarınca, Anayasa'ya açıkça aykırı olan düzenlemelere değinilecektir. Yasa önerisinin hükümlerinin çoğu, Anayasa'ya çok yönlü olarak aykırı bulunmaktadır. Söz konusu Anayasa'ya

aykırılıkları ortaya koymak amacıyla; önce Uludağ ekosisteminin önemi vurgulanacak, ardından yürürlükteki Anayasa'nın ekosistem açısından ne şekilde okunması gerekliliği belirtilecek ve son olarak, aktarılan ön bilgilerin ışığında, Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi' ndeki Anayasa'ya aykırılıklar gösterilecektir.

A. Uludağ Ekosistemi

Uludağ; flora ve fauna çeşitliliği ile vejetasyon çizgilerinin net olarak görülebilmesi, alpin bölge ve endemik bitki topluluklarını barındırması sebebi ile özel ve eşine az rastlanır bir dağ ve orman yapısındadır. Gerek yükselen coğrafi enlemler, gerekse dağlarda yükselere doğru azalan sıcaklık, yatay ve dikey yönlerde zonların meydana gelmesine neden olur. Sıcaklıkla bağıntılı olarak görülen vejetasyon değişiklikleri aynı karaktere sahip bitkilerin varlığı, zon ayrımını gözle görülür hale getirmiştir. Uludağ'ın Dünya Ormancılık Literatüründe bu sebepten ötürü özel bir önemi vardır.

Uludağ'ın Bursa'ya sunduğu verimli ova toprakları ile su kaynakları ekonomik ve sosyal yaşamı ile büyüyen Bursa Kenti'nin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bursa ovası, yıllar içerisinde Uludağ'dan pınarlar ve derelerle taşınan bereketli topraklarla oluşmuştur. Uludağ'ın kuzeyinde kurulmuş olan Bursa kenti, Uludağ ekosisteminden ayrı düşünülemez. Bursa ovasını var eden Uludağ'ın bilinçsiz kullanımı, Bursa ve Bursalıları da yok etmek demektir.

Uludağ'da bugüne kadar 1308 bitki türü tespit edilmiştir. Uludağ, 32'si Uludağ, 143'ü Türkiye endemiği olmak üzere toplam 175 endemik türe ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca küresel ölçekte nesli tehlike altında olan 3, Avrupa ölçeğinde ise 54 türün yaşam alanını oluşturmaktadır.

Uludağ Milli Parkı sınırları içerisinde var olan 17 sürüngen türünün **Bern Sözleşmesi** Koruma Listelerine göre yapılan değerlendirme sonucu 11'i Ek-II' ye, yani "**Mutlak Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmekte; 5 sürüngen türü ise Ek-III' e, yani "**Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmektedir.

Bern Sözleşmesi Koruma Listelerine göre yapılan değerlendirme sonucu alanda saptanan kuş türlerinden 84 tanesi Ek-II' ye, yani "**Mutlak Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmekte; 21 kuş türü Ek-III' e, yani "**Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmekte, alan sınırları içerisinde 15 familyaya bağlı 37 memeli hayvan türü belirlenmiştir. Bu türlerden Bern Sözleşmesi Koruma Listelerine göre yapılan değerlendirme sonucu göre 10'u Ek-II' ye, yani "**Mutlak Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmekte; 14'ü Ek-III' e, yani "**Koruma Altındaki Türler Listesi**" ne girmektedir.

Uludağ'ın basta kış sporları merkezi olarak geliştirilme girişimleri bugün Oteller Bölgesi olarak adlandırılan gelişim bölgelerinin yoğun bir şekilde genişlemesine zemin hazırlamıştır. Bölgenin

kayak merkezi olarak kullanımı ulaşım bağlantılarının artışı da beraberinde getirmiştir. Uludağ'a erişimin arttırılması amacıyla kara ve teleferik yoluyla ulaşım altyapısı geliştirilmiştir. 1961 yılında **Milli Park** ilan edilen Uludağ'da insan baskısı ve alan kullanımı giderek artmaktadır. Alanın gerçek sahibi olan canlıların yaşam alanları büyük tehdit altındadır. 21 Ekim 1985'te Uludağ Kayak Merkezi İmar Planı yapılarak **1. Gelişim Bölgesi** olarak adlandırılan oteller mevkiinde yapılaşma donduruldu. **2. Gelişim Bölgesi** olarak isimlendirilen kesim 1986 da **Turizm Merkezi** ilan edildi. 1. Gelişim Bölgesindeki oteller **Doğa Koruma ve Milli Parkların** denetimindeyken 2. Gelişim Bölgesi **Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın** denetiminde. 2. Gelişim Bölgesinde 6 parsel var. 5 Otel bulunuyor boş olan parselin ETS Tur'a ait olduğu bilgisi alınmıştır.

Uydu verileri ile coğrafi bilgi sistemlerinin algoritmaları kullanılarak son 35 yıllık döneme ilişkin yapılan analiz, **Uludağ Milli Parkı** sınırları içinde bulunan kayak merkezi ve yakın çevresinde kentsel ile erozyon artışına bağlı vejetasyonda (birbirine benzer bitki türlerinde) ciddi azalmaları ortaya koymaktadır. Elde edilen verilere göre zirveye yakın kesimlerde su yüzeylerinde azalma ve çıplak kayalaşmada artış gözlenirken, yıllar içinde şiddetli erozyonların da olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalar, Uludağ Milli Parkı arazilerindeki çıplak kaya, yerleşim ve şiddetli erozyon yüzeylerinin kapladığı alanın 35 yıllık süreçte, yüzde 7.8'den yüzde 13.3'e yükseldiği, aynı süre içinde yüzde 18.7'lik alanı kaplayan alpin çayırlarının ise yüzde 16.6'ye gerilediğini ortaya koymaktadır.

Fiziki ekosistem tahribatları (bina, tesis, yol, otopark, teleferik vb.), geri dönüşümü imkânsız yıkım alanlarıdır. Karayolu için buzlanma için kullanılan tuz, eksoz emisyonları ve lastik atıkları karayolu çevresinde su, hava ve toprak kirliliği oluşturmaktadır. Piknik, mesire yerlerinde kullanım yoğunluğundan dolayı yıkım eşiğine gelmiş alanların kendini yenilemesi için dönüşümlü kullanımı önerilebilir. Makinalı çalışmaların oluşturduğu baskı alanları ve kayak sporları nedeniyle toprak azot dengesinin bozulduğu alanlar doğal eşiktir. Bu bölgelerdeki insan aktiviteleri ekolojik istikrarı çok olumsuz etkilemektedir. Turistlerin ilgi alanı olan ATV motorlu araç gezileri önemli hasarlar oluşturmaktadır.

İnsan baskısının sürekli arttığı ve sistemler arası istikrarın gittikçe bozulduğu Uludağ, kendini yenileyebileceği, devamlılığı sağlayabileceği eşiği birçok alanda geçmiştir. Bütün bu olumsuz etkilerin yanı sıra yeni bir tehlikede, 2020 yılında da gündeme gelmiş olan, şimdi ise kanunlaşma aşamasında olan Uludağ Alan Başkanlığı projesidir.

B. Anayasa'nın Ekosistem Açısından Okunması

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, kıyılardan ormanlara kadar çevreyi doğrudan veya dolaylı olarak koruyucu çok sayıda madde öngörmektedir. Anayasa'nın değişik kısım ve bölümlerine serpiştirilmiş maddeler, **çevresel ve ülkesel anayasal düzenlemeler** olarak da adlandırılabilir.

1. Ülkesel Düzenlemeler Kamu Yararındadır

“Kamu yararı”, anayasal bir kavram olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin ülke ögesine ilişkin bileşenleri düzenleyen ve koruyan maddelerin ana başlığı olarak kullanılmıştır. Çevre hakkı, kamu yararı olarak nitelenen değer ve varlıkları koruma işleviyle gelecek kuşakların hakkıdır.

a) Nitelikli ülke için anayasal temeller

Çevre sözcüğü en başta Anayasa madde 56’yı akla getirse de, çevre hakkı, dayanağını genel olarak ve en geniş anlamında bütün yeryüzü parçası (veya Türkiye Devleti’ nin toprak ögesi) olarak ülkeye yollama yapan maddelerde bulur. Bunlar, kentsel ekolojik dengeden ormanların korunmasına ilişkin maddelere kadar uzanır. Bunlar, aslında “nitelikli bir ülke” için anayasal düzlemde öngörülen güvenceler olup kısaca şöyle somutlaştırılabilir:

-“Türkiye ülkesi”, genel çerçeve olarak öne çıkmaktadır. “Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” temel normu (md.3) ile vurgulanan, yalnızca ülkesel bütünlük olmayıp, “bütün ülke” dir. Benzer şekilde madde 5’teki “ülkenin bölünmezliği”, nitelikli bütün ülke olarak yorumlanmak gerekir6.

- Kıyılardan yararlanma, toprak mülkiyeti, tarım ve hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması (md.43-45), “kamu yararı” başlığı altında toplanmıştır.

-Tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunması: Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar; bu amaçla düzenleyici ve teşvik edici tedbirleri alır (md.63).

-**Doğal kaynaklar:** Tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır (md.168).

-**Ormanlar:** Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır (md.169). Bu hüküm, orman ekosistemi için yasama yetkisinin asliliği ve genelliği ilkeleri ile siyasal ifade özgürlüğüne oldukça ciddi sınırlamalar getirmiş bulunuyor.

-**Planlama:** Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı, özellikle sanayii ve tarımın yurt düzeyinde dengeli ve uyumlu biçimde hızla gelişmesini, ülke kaynaklarının döküm ve değerlendirilmesini yaparak verimli şekilde kullanılmasını planlamak, bu amaçla gerekli teşkilatı kurmak Devletin görevidir (md.166).

-**Kentsel kamu düzeni:** Yerleşme hürriyeti, “sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak” amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Devlet, konut ihtiyacını gidermede, “şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetten bir planlama” faaliyetinde bulunur (md.23 ve 57).

Görüldüğü üzere Anayasa, aktarılan farklı hükümleriyle **kırsal-kentsel ve kültürel çevre** **üçlüsünde bütünleşik çevresel bakış** lehine yorum için gerekli öğeleri içermektedir.

b) “Sağlık hakkı” ve “çevre hakkı” eksenini

1982 Anayasasının “sağlık hizmetleri ve çevrenin koruması” kenar başlıklı 56. maddesine göre;
“Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini geliştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal yardım kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağlık sigortası kurulabilir.”

Sağlık hakkı ile çevre hakkı arasında doğrudan ve sıkı bir ilişki vardır. Buna karşılık 56. madde, “çevre hakkı” kavramı yerine tanımını ile yetinmektedir. Sağlık hakkı ile ilgili devletin ödevlerini belirtmekte; ancak bu konuda da tanım vermekten kaçınmaktadır.

2. Anayasal yükümlülükler ve ölçütler

Anayasada çevre hakkı güvenceleri, kurumsal, normatif ve usule ilişkin haklar olmak üzere üç başlık altında ele alınabilir:

- Olumlu yükümlülükler bakımından,
- Hak ve özgürlük ölçütleri,
- Usule ilişkin haklar.

a) Üçlü yükümlülük: önlemek/korunmak/geliştirmek

Devletin çevre kirliliğini önleme, çevreyi koruma ve geliştirme ödevi (md.56), aslında Türkiye Cumhuriyeti'nin insan hakları karşısındaki üçlü yükümlülüğüne denk düşmektedir: saygı göstermek, korumak ve geliştirmek (md.2 ve 5).

- “**ÖNLEMEN**”: Madde 56 gereğince, “çevre kirlenmesini önlemek”, Devletin doğrudan ve öncelikli yükümlülüğüdür. Çevreyi bozan veya çevre üzerinde olumsuz etkilere yol açma riski bulunan faaliyetler (planlama, ilgili kararlar ve uygulamaya koyma), çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) raporuna tabidir. Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler bir “**Çevresel Etki Değerlendirme**

Raporu hazırlarlar: Bu raporda çevreye yapılabilecek tüm etkiler göz önünde bulundurularak çevre kirlenmesine neden olabilecek atık ve artıkların ne şekilde zararsız hale getirilebileceği ve bu hususta alınacak önlemler belirtilir. ÇED uygulaması ve etkililik derecesi, ister özel sektör ister kamu sektörü olsun, Devletin önleme yükümlülüğünü yerine getirme aracıdır.

ÇED, önleme yükümlülüğünü yerine getirmenin tek aracı değildir. Bu süreçte planlama etkinlikleri öne çıkmaktadır. Anayasal düzlemde bunun çok sayıda araçları bulunmaktadır. Bu bakımdan, plan belgeleri hukuken bağlayıcı düzenlemeler olarak işlem görmelidir.

Öte yandan, Devletin temel amaç ve görevleri bağlamında daha genel bir yükümlülük ilkesi de kayda değer: “Ülkenin bölünmezliğini sağlamak ve insan haklarını geliştirmek”, ülkeye ve topluma ilişkin olmak üzere ikili yükümlülüğü ortaya koymaktadır (md.5).

- **“KORUMAK”**: Madde 56 gereğince, “çevre sağlığını korumak”, Devletin, yurttaşların ve yatırımcıların ödevidir. Devletin koruma yükümlülüğü, çevre sağlığı ile sınırlı olmayıp, uyumlu ve dengeli bir çevre koruması, “tarihsel, kültürel ve doğal mirası” da içermektedir. Kuşkusuz, kıyılar, tarım arazileri, yaylalar, meralar, otlak ve kışlaklar ile doğal kaynaklar ve ormanlar da, “koruma yükümlülüğü” kapsamında yer alır.

Çok yönlü koruma ödev ve yükümlülükleri, devletin doğrudan faaliyetlerine ilişkin olduğu gibi, özel sektör açısından da geçerlidir: ilgili devlet organları gerekli düzenlemeleri yapar; ilgili kuruluşların etkinliklerini düzenleme çerçevesinde yerine getirip getirmediğini denetler ve kuralları ihlal edenlere yaptırım uygular. Ne var ki kamu makamları, bu üçlü yükümlülüklerini gereğince yerine getirmediği için, Türkiye çevresi, koruma bir yana sürekli yağmalanır bir hale gelmiş bulunuyor.

Yurttaşlara gelince; madde 56 gereği “koruma yükümlülüğü” muhatabı olmanın ötesinde, hak ve özgürlükler öznesi olmaktan kaynaklı genel bir yükümlülükle karşı karşıya bulunmaktadır: “Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder” şeklindeki düzenleme (md.12/2) gereği, ödev ve sorumluluklar, sadece toplumsal ilişkilerde değil, doğal ortamların korunması bakımından da geçerlidir.

- **“GELİŞTİRMEK”**: “Çevreyi geliştirmek”, devletin ve yurttaşların ödevidir. Madde 56’nın Devlet için öngördüğü **geliştirme yükümlülüğü**, genel dayanağını madde 5’te bulmaktadır: “... kişinin hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” Çevre hakkının öznesi de “herkes” olarak belirlendiğine göre, Devletin bu genel yükümlülüğü çevre hakkını da kapsamına alır.

Önlemek, korumak ve geliştirmek biçimindeki üç aşamalı yükümlülük, Devlet adına işlem ve eylem tesis eden kamu makamları için olduğu kadar, onların denetimi altında faaliyette

bulunan girişimciler ve yurttaşlar açısından da geçerlidir. Anayasa madde 12, yatay ilişkiler bakımından söz konusu yükümlülüğü pekiştirmektedir. Kuşkusuz ödev-hak ikilemi, çevre kirliliğinin önlenmesi, ülkenin doğal dokusunun korunması ve çevrenin geliştirilmesi konusunda bireyin konumunu güçlendirdiği gibi, sivil toplum örgütlerinin girişimleri için de güçlü bir anayasal temel sağlamaktadır. Böyle bir anayasal dayanak, yurttaşlara ve sivil toplum örgütlerine, doğayı tahrip edici etkinliklere doğrudan müdahale hakkını verir; bu müdahale karşısında kolluk güçleri, “kamu düzeni” adına zor kullanamazlar. Zira yurttaşların sahiplendiği yaşam alanları, “**çevresel kamu düzeni**” anlamında nitelikli bir ülkedir. Bu bakımdan kamu yararı, toplum yararının ötesine geçen ve -gelecek kuşaklar dahil- ülkesel yararı da kapsamına alan üst bir kavramdır⁸. Sonuç olarak Devletin bu üçlü yükümlülüğü, CED ve ihtiyat ilkesini etkili bir biçimde uygulamaya geçirmeye elverişli bir anayasal zemin oluşturmaktadır.

b) Hak ve özgürlüklere ilişkin genel güvence ölçütleri, ekosistem için de geçerlidir.

-Hak ve özgürlük güvence ölçütleri: “Temel hak ve hürriyetler, ölerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” (md.13).

Bu ölçütler, anayasal hak ve özgürlükler bütünü için geçerli olduğundan, çevre hakkı için de güvence niteliği taşır. Genel ölçütler, çevre ve doğa ile ilgili (ülkesel) haklar için kullanılırken bu hakkın özellikleri de dikkate alınarak özgül bağlantılar kurulmalıdır. Bu nedenle, çevreye ilişkin düzenlemeler sırasında, bunların çevre hakkının özüne dokunup dokunmadığı, ölçülü olup olmadığı, demokratik toplum ve çevre hakkı arasındaki ilişki kadar, ekolojik dengeyi zedeleyip zedelemeyeceği de sorgulanmalıdır.

Bu bakımdan, **Anayasa’da ekosistemi niteleyen kavramlar, madde 13 testinden geçirilmeli;** özellikle, çevre üzerinde bozucu etki yaratan faaliyetlerin, çevresel denge ve uyum bakımından ölçülü olup olmadığı ve hakkın özüne dokunup dokunmadığı irdelenmelidir. Madde 56 bakımından, yaşam hakkının, “sağlıklı ve dengeli çevre” bağlamında ihlal edilip edilmediği de araştırılmalıdır.

“Denge ve sağlık” kavramları, beşeri varlığı aşan türler olarak hayvan (fauna) ve bitkileri (flora) de kapsamına alır.

Öte yandan, anayasal hak ve özgürlükler kötüye kullanılamaz ve kamu düzeni kaydı, belli hak ve özgürlükler için sınırlama nedeni oluşturur. Kamu düzeni genel kaydı, amaçsal bir yorumla, “çevresel kamu düzeni” ni de kapsamına alır. Bunla birlikte çevre koruması, genel bir sınırlama nedeni olarak görülebilir. Bütün anayasal hak ve özgürlükler, “çevreyi korumak” amacıyla sınırlanır.

“Ekolojik bakımdan dengeli, uyumlu ve sağlıklı” anayasal çevre kayıtlarında yer alan bu kavramları, çevre hakkını pekiştirici yönde anlamlandırmak önem taşımaktadır. Bu bakımdan, 1982 Anayasası madde 56’da yer alan “sağlıklı ve dengeli çevre” kavramı, güvence ölçütü olarak nitelendirilebilir.

c) Usule ilişkin anayasal haklar da çevre hakkına uygulanır

Devletin önleme, koruma ve geliştirme yükümlülüğünü etkili kılmaya yönelik anayasal düzenlemeleri öne çıkarmak gerekir. Anayasanın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri olarak “hukuk devleti” ve “demokratik devlet” ilkeleri, çevresel düzenlemelerin genel ölçütleri olarak uygulanmalıdır. Bunların başında hukuki güvenlik ilkesi geldiğinden, çevre ile ilgili yasal düzenlemeler için de sıkça başvurulmuş torba kanun uygulaması, hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Çevre mevzuatında ve özellikle ÇED yönetmeliği istikrarı, yasa önerilerinin ise, ÇED Raporu eşliğinde sunulması esastır.

Keza demokratik devlet ilkesinin gerekleri arasında, çevre koruma alanında büyük önem taşıyan **katılımcılık** da yer alır. Bu nedenle, çevreye ilişkin normatif düzenlemeler, çevresel demokrasinin temel gereklerini yansıtmalıdır.

Öte yandan, “Türkiye Devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür” hükmü (md.3), ülke bütünlüğünün **niteliksel** olarak da korunması gereğini içerir şekilde yorumlanmalıdır.

Çevreyi korumada kullanılabilecek en önemli düzenleme, Devletin temel amaç ve görevlerine ilişkin 5. maddedir. **Devlet**, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama yükümlülüğünü, ancak bütünlüğünü güvence altına aldığı nitelikli bir ülkede yerine getirebilir.

Yasama yetkisinin devredilmezliği kuralı (md.7) da, **çevresel ihlallerin yoğun olarak kaynaklandığı yürütme organının çevre alanını düzenleme yetkisini daraltmaktadır**. Ne var ki, madde 169, ormanları korumak amacıyla, yasama yetkisinin aslilik ve genellik ilkeleri için de sınırlamalar öngörmektedir.

Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü kuralı (md.11), anayasal düzeyde tanınan ve güvencelenen çevre hakkı açısından koruyucu işlev görür.

Kişi hakları ve ödevleri bölümünde düzenlenen yaşama hakkı (md. 17), özel ve ailevi hayata saygı hakkı (md. 20), mülkiyet hakkı (md. 35), çevre hakkını korumak için dayanak alınabilecek hükümlerdir.

Hak arama özgürlüğü (md.36) ve özellikle çevreye ilişkin yargı kararlarına uyulması gereği için mahkemelerin bağımsızlığına ilişkin 138. madde hükmü, “**çevresel adalet**” (ekolojik adalet) hizmetindeki anayasal güvencelerdir.

Hak ve özgürlüklere ilişkin Anayasa maddeleri, fikir-hareket ve toplu eylem zincirinde çevre hakkı hizmetine konulmaya elverişlidir. Ülkenin doğal, kültürel ve tarihsel mirasını zedeleyen ve yağmalayan düzenleme ve uygulamalara yöneltilen eleştiriler, düşünce ve ifade özgürlüğünden en geniş biçimde yararlanır (md.25-26, 28 vd.). Bu amaçla yurttaşlar, seyahat özgürlüklerini bireysel ve toplu olarak “kamu yararı” ereğinde kamu makamlarının müdahalesi olmadan kullanırlar (md.23). Yine toplanma ve gösteri özgürlükleri ile dernekleşme hakları (md.33 ve 34), üstün kamu yararı ereğinde çevresel değerlerin korunmasına yönlendirilir. Özetle, Anayasa’nın güvence altına aldığı düşünce, toplu eylem ve örgütlenme özgürlükleri, çevre hakkı hizmetinde güçlü bir korumadan yararlanırlar

3- Anayasal yorum ilkeleri, çevre lehine seferber edilmelidir

1982 Anayasası, genel olarak hak ve özgürlükler lehine uygulama yönünde ve Türkiye’ nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ışığında yorumlanmalıdır. Hepsi birlikte, geriye götürülemezlik ilkesinin önemini ortaya koyar.

a) Anayasal yorumun boyutları

Anayasa’yı **özgürlükler lehine yorum ilkesi, ülkesel haklar için de geçerlidir.**

Anayasa’nın değişiklikler yoluyla başkalaşımı (metamorföz) da, yorum çalışmalarının önemini arttırmaktadır. 1982 Anayasası, 1987’den başlayan ve 2010’a kadar devam eden revizyonlar sonucunda, özellikle hak ve özgürlükler lehine kayda değer değişimler geçirdi ve bütün olarak başkalaştı. Başkalaşım, değiştirilen maddelerle sınırlı olmayıp Anayasa bütününe etkileyecek boyutlardadır. Sınırlama kayıtlarını kaldırarak daha çok güvence ölçütlerini öngören madde 13, yukarıda değinildiği üzere başkalaşımın başat hükmüdür.

Bu çerçevede yasallık-nedensellik ve Anayasa’ya saygı kayıtları, çevresel haklara içkin kamu yararı ışığında uygulanmalıdır:

- Yasa kaydı: Çevre hakkı ancak “yasa” ile sınırlanabilir.
- Anayasal nedensellik ilkesi: Çevre hakkı için herhangi bir sınırlama nedeni öngörülmemiştir.
- Anayasa’ya saygı: **Çevre hakkına ilişkin düzenlemeler, Anayasa’nın sözüne ve özüne uygun olmalıdır.**

Dörtlü güvence ölçütünün çevreye uyarlanması da kamu yararı ve ülkenin bütünlüğü kavramları öne çıkarılmalıdır:

- **Demokratik toplum:** Çevre alanında kullanılan düşünce ve örgütlenme özgürlükleri, demokratik toplum kavramının **gelecek kuşakların “güvenli bir çevrede yaşama hakkı”** nı da gözetecek güçlü bir korumadan yararlanmalıdır.

- **Ölçülülük:** ülkesel haklar bakımından, insan – çevre ilişkisinde, “çevre insana değil, insan çevreye tabi” ilkesi doğrultusunda, çevreye yönelik müdahaleler, ölçülü (makul) olmalıdır.

- **Laik Cumhuriyet:** Tarihsel, kültürel ve doğal çevrenin korunmasında dünyevi hukuk düzeninin önemi vurgulanmalıdır.

-**Hakkın özü:** her ne olursa olsun, sınırlamalar, hak ve özgürlüklerin özüne dokunmamalıdır. Ekosistem bileşenlerinin yansıttığı çevre hakkının özü nasıl zedelenir?

Kısaca, flora+fauna+homo sapiens arasındaki denge, (yaşamın başlıca bileşenleri olarak) bozulduğu zaman özüne dokunmuş demektir. Bir ormanlık alanda yapılacak maden istihracı, ilgili ormandaki “yaşam bileşenleri” olarak üçlü ilişki dengesi (ekosistem) bozulacaksa, çevre hakkı özüne dokunulmuş demektir.

Bu çerçevede yasal düzenlemelerde;

- Sınırlama kayıtları elden geldiğince dar,

- Güvence kayıtları ise, geniş yorumlanmalıdır.

Bu bakımdan, “yasa” kaydı, şöyle anlaşılmalıdır: nitelik olarak; **çevre ve doğaya ilişkin yasal düzenlemeler, “açık, öngörülebilir ve ulaşılabilir”** olmalıdır. Torba yasa düzenlemesi, çevre mevzuatının saydamlığı bakımından daha baştan, çevresel hakları ve üstün kamu yararını zedeleyici olduğu için sakattır.

Bu gözlemler, çevresel anayasa hukukunun sadece Anayasa’da yazılı olan kurallardan oluşmadığını, onların yorumu ve uygulanması ile birlikte bir bütün oluşturduğunu gösterir.

b) Uluslararası hukukun etkisi

Çevre hakkına ilişkin uluslararası antlaşmalar, Anayasa madde 90/son gereği, uygun bulma kanunu ile ulusal hukukun bir parçası haline gelir: “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir”.

Benzer şekilde, “hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyumsuzluklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır” kaydı, çevresel haklar alanında da geçerlidir.

Fakat bunların ötesinde, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (İHAM) kararlarına göre çevre hakkı konusunda Türkiye’nin henüz taraf olmadığı uluslararası belgeler de denetim ölçütü olarak kullanılmaktadır. Anayasa Mahkemesi, İHAM içtihatlarına paralel bir biçimde örneğin Türkiye’nin taraf olmadığı Aarhus Sözleşmesi hükümlerini denetiminde kullanmaya başlamıştır.

Görüldüğü üzere, çevresel anayasa hukuku, üç yelpazelidir:

- Anayasa ve maddeleri ile bunların yorumlanması,
- Türkiye'nin yasa ile ulusal hukuka dahil ettiği uluslararası sözleşmeler,
- henüz onaylanmamış olan çevre korumasına ilişkin büyük uluslararası sözleşmeler.

c) Geriye götürülemezlik ilkesinin anayasal anlamı

Anayasa'nın çevreye ilişkin ve genel ilkelerinin özgürlükler lehine yorumu, geriye götürülemezlik ilkesi bakımından vazgeçilmezdir. İki nedenle;

İlki, çevre ve doğa hakları kazanımlarını yürürlükteki anayasal düzende en ileri eşiğe taşımak suretiyle, ekolojik dengesi korunmuş bir ülkede nitelikli bir yaşam inşa etmek için.

İkincisi ise, geleceğe yönelik olarak, asgari eşiği saptamak için: Güncel mirasın bilinmesi çok değerli; çünkü, "geriye götürülemezlik ilkesi" (le principe de non-régression), sadece yasal düzenlemeler bakımından değil, anayasa değişiklikleri için de geçerlidir. Buna göre, yürürlükteki düzenlemenin gerisine düşen bir düzenleme yapılamaz. Çevre hukukunda bu ilke, özellikle gelecek kuşakların yararı bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle 1982 Anayasasında özellikle hak ve özgürlükler konusunda yapılan iyileştirmeler, çevresel hak güvencelerini de pekiştirmiş olup, bunların 2017 Anayasa değişiklikleri sonucu ortaya çıkan uygulamalarla geriye götürülemeyeceğini vurgulamak gerekir.

Geriye götürülemezlik ilkesi, Türkiye'nin de bir parçası olduğu uluslararası çevre hukukunda da tanınmış bir ilkedir. RIO+20, bunun tipik örneğidir. Burada (özellikle 19 ve 22. paragraflar), Devletlerin, bölgesel, ulusal, ulusal altı ve yerel ölçekte yükümlülük altına girdikleri "ortak gelecek" üzerine uygulama gerekleri ile sürdürülebilir gelişme yolunda gerçekleştirdikleri ilerlemeler olarak kabul ettikleri mevzuat, oluşturdukları kurumlar ve uluslararası anlaşmalar öne çıkar.

Böylece, amacı hep çevre niteliğini "iyileştirmek" olan ve haliyle geriye götürücü işlem ve eylemlerden kaçınmayı gerekli kılan çevre hukukunun bir hedefe yönelme özelliği tanınmış oluyor (...). RIO+20 belgesine göre, "1992 Konferansında kabul edilen yükümlülüklerden geri dönülmemesi esastır."

Geriye götürülemezlik, 1992'de Rio'da kabul edilen üç anlaşmaya uygulanır: Rio Bildirgesi, Ajanda 21 ve Ormanlar Üzerine Bildirge.

Bütünleşik çevresel bakış (kırsal çevre, kentsel çevre ve kültürel çevre birliğinde), Türkiye ülkesidir. "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür" şeklindeki temel Anayasa normu (md.3), yeryüzü parçası olarak ülkenin doğal, tarihsel ve kültürel değerlerinin azaltılmasını, zedelenmesini ve yok edilmesini yasaklayan bir hüküm olarak anlaşılmalıdır.

“Bölünmez bütünlük”, Anayasa’nın sonraki maddelerinde Devletin yükümlülükleri arasında düzenlenmiştir: “ülkenin bölünmezliğini” korumak, Devletin temel amaç ve görevi (md.5) olup, bu yükümlülük sadece siyasal anlamda değil, doğal ve ekolojik denge açısından da anlaşılmalıdır.

C. Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi’ ndeki Anayasa’ya Aykırılıklar

Türkiye’de Kapadokya Alan Başkanlığı ve Çanakkale Savaşları ve Gelibolu Alan Başkanlığı olarak iki örneği bulunan **“Alan Başkanlığı”** örgütlenmesi, işbu kanun teklifiyle Uludağ için de öngörülme istenmektedir.

Kapadokya Alan Başkanlığı ile ilgili hukuki sürece bakılacak olursa:

Kapadokya Alan Başkanlığı için 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanun 1 Haziran 2019 tarihinde Resmi Gazete’ de yayınlanmıştır.

Konu ile ilgili 01.06.2019 tarihli 38 sayılı Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi de bulunmaktadır.

23/5/2019 tarihli ve 7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanununun 4 üncü maddesi ile 1/6/2019 tarihli ve 30791 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan 38 sayılı Kapadokya Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine dayanılarak Kapadokya Alan Planları Yapımı ve Yürürlüğüne İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 31182 sayılı, 11.07.2020 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Kanun ve CBK’ nin Anayasa’ya aykırı hükümlerinin iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmuştur. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Kapadokya Alan Planları Yapımı ve Yürürlüğüne İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliği’nin yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle Kayseri İdare Mahkemesi’nde Kültür ve Turizm Bakanlığı’na karşı dava açmıştır.

Göreme Tarihi Milli Parkı, bugüne kadar üç yasal statüye aynı anda sahipken (1. Mili Park, 2. Doğal SİT ve 3. Unesco Dünya Miras Listesi) bu üç statüden Milli Park olma durumu Cumhurbaşkanı Kararı ile 22.10.19 tarihinde kaldırılmıştır.

“Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi” incelendiğinde; teklif ile ilgili bir düzenleyici etki analizinin bulunmadığı görülmektedir. Yine büyük çevresel tahribatlara götürebilecek yetkiler öngören teklif; bağımsız bir çevresel etki değerlendirmesi usulü de öngörmemektedir. Yalnızca Anayasa’nın 56. ve 169. maddelerinin gerektirdiği güvencelerin bulunmadığını gösteren bu eksiklikleri bile; yukarıda tanımlandığı şekliyle eşsiz bir ekosistem oluşturan Uludağ’a ilişkin olarak öngörülen işbu kanun teklifinin geri çekilmesi ve kanunlaşmaması için yeterli sebepler oluşturmaktadır.

Verilen kanun teklifinin gerekçe kısmında şu ibare yer almaktadır: “Uludağ Alanında hali hazırda doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi, milli park gibi birçok farklı koruma statüsü ve bu koruma statülerine ilişkin farklı mercilere tanınmış idari yetkiler bulunmaktadır. Bu durum ciddi bir yetki karmaşasına ve dolayısıyla ziyaretçiler ve yatırımcılar açısından çok uzun ve ağır bürokratik süreçlerin yaşanmasına sebep olurken bu eşsiz alanın hak ettiği şekilde korunması ve turizm açısından hedeflenen başarıya ulaşması mümkün olmamaktadır.”.

Oysa Uludağ Milli Parkı 1961 yılında **Milli Park** ilan edilmiştir. Türkiye’nin beşinci Milli parkıdır. Alan kaynak değerleri (endemik türler, Alpin zonları, yaban hayatı) taşıdığı için milli park ilan edilmiştir ve alanın tamamı doğal sit alanıdır. Gerekçede sunulduğu gibi Uludağ Milli Parkı’nda yetki karmaşası yoktur. Alan Başkanlığı olması durumunda da ruhsatları Osmangazi Belediyesi verecektir, yolları Karayolları yapacaktır. Ancak Alan’ın sit statüsü ve milli park statüsü kaldırılacağı için imar planları Alan Başkanlığı tarafından yapılacaktır. Bu eşsiz alanın korunması için Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü’nün korunması ve “**Milli Parklar Kanunu**” yeterlidir. Uludağ Milli Parkı yine taraf olduğumuz **BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi**’nce de korunmaktadır. Önemli olan koruma normları içeren söz konusu ulusal ve uluslararası normların uygulanmasıdır. Teklif metni, Uludağ için öngörülmüş koruyucu normlara rağmen, Uludağ üzerinde olağanüstü yetkilerle söz sahibi olacak merkezi iktidarın güdümünde idari birimler oluşturmak suretiyle, Anayasa’nın 56. ve 169. maddelerinin gerektirdiği güvenceleri ortadan kaldırmakta, Uludağ’ın akıbetini idarenin keyfi kararlarına terk etmektedir.

Kanun teklifi, yine, Uludağ bölgesinin tamamını yukarıda belirtildiği şekliyle oluşturulacak yeni idari birimlere terk ederek; Anayasa’nın 56. ve 13. maddeleri bakımından **sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına ölçüsüz bir müdahale oluşturacaktır** ve anılan iki maddeye aykırılık taşımaktadır.

Anayasa’nın 56. ve 169. maddelerine aykırı olan teklif metni; aynı şekilde Türkiye’nin 1996 yılında taraf olduğu **Birleşmiş Milletler Biyolojik Sözleşmesi** hükümlerine de aykırıdır. Söz konusu Sözleşme hükümleri, Anayasa’nın 56. Maddesinde öngörülen temel hakla ilintisi sebebiyle, Anayasa’nın 90. Maddesinin son fıkrası uyarınca “temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşma” hükmündedir. Bu cihetle; Birleşmiş Milletler Biyolojik Sözleşmesi hükümlerine aykırı olan teklif metni, Anayasa’nın 90. maddesine de aykırıdır.

Kanun teklifiyle, Uludağ bölgesinin idari ve mali yönetimini **bütünüyle merkezi idareye** geçirmektedir. Teklif bu açıdan anayasal yerinden yönetim ilkesiyle (m.123. ve m.127) bağdaşmadığı gibi, yine Anayasa’nın çevrenin korunmasıyla ilgili hükümlerinin gerektirdiği güvenceleri de sağlamamaktadır. Yerinden yönetim ilkesini yadsıyan teklif menii; Uludağ bölgesinin yönetimini özerk bir yapıya devretmediği gibi, ihdas ettiği Başkanlık ve Komisyon’un denetimi için de yine özerk bir organ öngörmemektedir. Aşağıda sıralanan teklif düzenlemeleri;

Uludağ'ı acımasız bir rant ve çevre yağmasına götürebilecek mutlak bir merkezileştirme yaklaşımını açıkça ortaya koymaktadır.

Oysa yapılması gereken, Uludağ'ın korunması için hâlihazırda var olan ama yeterince uygulanmayan normlara ilişkin uygulamanın kararlı hale getirilmesidir. Uludağ bilimsel, kültürel ve doğal varlıklarının gelecek kuşaklara bırakılması ve koruma altına alınması amacıyla 20 Eylül 1961 tarihinde ülkemizin 5. Milli Parkı olarak ilan edilmiştir. Uludağ Milli Parkı 13.024 hektardır. Alan kaynak değerleri (endemik türler, Alpin zonları, yaban hayatı) taşıdığı için milli park ilan edilmiştir ve alanın tamamı doğal sit alanıdır. Uludağ Bursa halkı için sembol olan en önemli doğal ve kültür değerlerden biridir. Alan Başkanlığı ilan edilecek bölge 2 bin hektardır. 2 bin hektarın tamamı Milli Park'tır ve doğal sit alanıdır. 1. ve 2. Gelişim Bölgelerinin yaklaşık 3 katıdır. Alaçam'a doğru kısmı, pistler ve zirveye doğru belli bir kısmı kapsıyor. İlk tasarıda Alaçam Bölgesi'ni de içine alan 5 bin hektarlık bir alan söz konusu iken kamuoyu baskısı ile "Mutlak Koruma" bölgesi olan Alaçam şimdilik çıkarılmıştır. Bursa'nın su kaynakları bu bölgeden gelmektedir.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 14. maddesi açık ve net ifadelerle güçlü koruma nitelikleri içerir. Sorun bu maddelerin yeterince uygulanmaması ve diğer yasalarla bu koruma kalkanının delinmeye çalışılmasıdır. Uludağ Alan Başkanlığı projesi Milli Parklar Kanunu'na aykırıdır. Sadece Uludağ'da yaşayan 32 türün yok olmasının önündeki tek engel, Uludağ'ın Milli Parklar Kanunu ile korunmasıdır.

MİLLİ PARKLAR KANUNU;

"Yasaklanan faaliyetler:

Madde 14 –Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;

-Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,

-Yaban hayatı tahrip edilemez,

-Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,

-Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz,

-Onaylanmış planlarda belirtilen yapı ve tesisler ve Genelkurmay Başkanlığınca ihtiyaç duyulacak savunma sistemi için gerekli tesisler dışında kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça her ne suretle olursa olsun hiçbir yapı ve tesis kurulamaz ve işletilemez veya bu alanlarda var olan yerleşim sahaları dışında iskan yapılamaz."

Hal böyleyken; tamamen iktidarın güdümünde karar mekanizmaları yaratan ve Anayasa'nın çevreyi koruyan hükümlerini yok sayan Uludağ Alanı projesi; hayvanlar, bitkiler ve insanlar için eşsiz bir ekosistem oluşturan Uludağ'ın insafsız bir rant saldırısına açılması anlamına gelmektedir.

Yukarıda teklifin bütünü açısından yapılan değerlendirmeler yanında; aşağıda sıralanan teklif düzenlemelerinin de Anayasa'nın 13., 56., 169. maddeleriyle beraber 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu belirtilmelidir:

Madde 3 fıkra 2 uyarınca; Uludağ Alanı'ndaki 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak her tür plan, proje, uygulama, iş ve işlemler, kurulacak Uludağ Alan Komisyonu'nca yürütülür.

Madde 3 fıkra 5 uyarınca ve maddede belirtilen koşullar ve sınırlar çerçevesinde; Uludağ Alan sınırları içinde bulunan 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında sayılan orman yerlerde dahil olmak üzere kamuya ait taşınmazlar, kanunun yürürlüğe girişinden sonra, Uludağ Alan Başkanlığı'nın talebi üzerine bedelsiz olarak Başkanlığa tahsis edilir.

Madde 3 fıkra 11 uyarınca; Uludağ Alanı'nda gerçekleştirilecek turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetlerini yapma, yaptıрма, izin verme ve denetleme yetkisi Uludağ Alan Başkanlığı'ndadır.

Madde 3 fıkra 15 uyarınca; Uludağ Alan Başkanlığı'nın Uludağ Alanı'nda kamulaştırma yetkisi vardır.

Madde 4 fıkra 2 uyarınca; Uludağ Alanı'nda her tür ve ölçekte planların (teklif metninde yer alan "planlarının" yerine "planların" denilmeliydi) hazırlanması, yenilenmesi ve değiştirilmesi işlemleri Başkanlıkça yürütülür. Bu planlar, Komisyon'un uygun görüşü ve Kültür ve Turizm Bakanı oluru uyarınca Başkanlıkça yapılacak onama sonrasında yürürlüğe girer.

Madde 4 fıkra 6 uyarınca; Uludağ Alan planı yapımı ve yürürlüğüne ilişkin usul ve esaslar Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Madde 5 fıkra 1 uyarınca; Komisyon, Uludağ Alanı sınırları içerisinde her türlü uygulamaya yönelik karar almaya yetkilidir.

Madde 5 fıkra 2 uyarınca; Komisyon, Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınırlar değişikliği ve yeniden değerlendirilmelerine ilişkin olarak karar almaya yetkilidir.

"Uludağ alanı içerisinde doğal sit alanları" ibaresiyle sanki küçük bir alan söz konusuymuş gibi gösterilmeye çalışılsa da, Uludağ Alanı ilan edilecek 2 bin hektar (20 milyon m2) alanın tamamı Milli Parktır ve Doğal Sit Alanıdır. Alan Başkanlığı düzenlemesiyle ileride milli park içerisinde

yapılacak her tür yapılaşma, sit sınırı ve derece değişikliklerine hukuki kılıf hazırlanmaya çalışılmaktadır. Alan Başkanlığı Kanun teklifi Milli Parklar Kanunu'na aykırıdır.

Madde 5 fıkra 3 uyarınca; Komisyon'un kompozisyonu şöyledir:

Üniversitelerin belirtilen bölümlerinden mezun olmuş, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından görevlendirilecek, alanlarında uzman ve en az on yıl deneyime sahip dört üye, Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı, ilgili Genel Müdürlüklerden toplam yedi üye, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan görevlendirilecek bir üye. (Aynı maddenin dördüncü fıkrası uyarınca, Komisyon'da görüşülecek konunun niteliğine göre, oy hakkı olmamak kaydıyla ilgili yerel yönetimlerden uzman çağrılabilir).

Görüldüğü üzere; **Komisyon tamamen yürütmeye idarenin denetimindedir.** Milli Parklar Kanunu'na göre milli parklar üzerinde tasarrufu olan Tarım ve Orman Bakanlığı ile Milli Parklar Müdürlüğünden sadece birer üye komisyonda yer alacaktır. Uludağ açısından hayati yetkilerle donatılmış Komisyon'un on üç üyesi arasında, Büyükşehir Belediyesi'nden yalnızca bir üye bulunmaktadır. Uludağ'ı tamamen merkezi iktidara teslim eden bu Komisyon kompozisyonu, Anayasa'nın 123. ve 127. maddelerinde öngörülen yerinden yönetim ilkesiyle uyumsuzdur.

Madde 5 fıkra 7 uyarınca; Komisyon'un kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenecektir. Bu hususların kanunda düzenlenmeyip yönetmeliğe bırakılması; (m.56 ve m.169 başta gelmek üzere) Anayasa'nın çevre korunmasıyla ilgili hükümleriyle uyumsuzdur.

Madde 7 fıkra 1 dahilinde Uludağ Alan Başkanlığı'nın gelirleri olarak sayılan gelirler, Uludağ Alanı olarak belirlenen bölgede yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği baltalayıcı niteliktedir.

Belirsiz ibareler içeren **madde 9 fıkra 1 ve 2**, Anayasa'nın 38. maddesinde öngörülen suçların kanuniliği ilkesine aykırıdır.

Madde 10 fıkra 1 uyarınca; çeşitli denetim yetkilerini de içeren ve halihazırda farklı birim ve müdürlüklerce ifa edilen kimi yetkiler, Uludağ Alan Başkanlığı'na aktarılmaktadır. Bu yetkilerin Başkanlığa bırakılması, Anayasa'nın (m.56 ve m.169 başta gelmek üzere) çevre korunmasıyla ilgili hükümleri bakımından yeterli güvence oluşturmamaktadır.

Bu kanunla birlikte Uludağ'da Milli Parkların yetkisi ve koruma kalkını kaldırılmak istenmektedir. Kanun metnine göre diğer mevzuatta Tarım ve Orman Bakanlığı'na yapılan atıflar Bakanlığa yani Kültür ve Turizm Bakanlığına, Uludağ Milli Parklar Müdürlüğüne yapılan atıflar ise Başkanlığa yani Uludağ Alan Başkanlığına yapılmış sayılır (**madde 10**).

Madde 10 fıkra 3 uyarınca; Uludağ Alanı'nın sınırları Cumhurbaşkanı'nın kararıyla değiştirilebilecektir. Kanunla belirlenen bu sınırların değiştirilmesinin yürütmenin tek kişilik iradesine terk edilmesi, Anayasa'nın (m.56 ve m.169 başta olmak üzere) çevre korunmasıyla ilgili hükümleri bakımından yeterli güvence oluşturmamaktadır.

“Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi”; Anayasa'nın bütünsel okunuşu ve yorumu, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle birlikte değerlendirildiğinde, Uludağ ekosistemi açısından geriye dönüşü mümkün olmayan zararlar doğuracağından geri çekilmelidir., Devletin üçlü çifte anayasal yükümlülüğü, “önlemek/korumak/geliştirmek” şeklindeki üçlü çevresel yükümlülük, Uludağ ekosistemi için de geçerlidir. Buna karşın, söz konusu yükümlülükler açısından test niteliği taşıyan Çevresel Etki Değerlendirmesi yapma gereği bile duyulmamıştır.

Anayasa'nın başta 56 ve 169 olmak üzere, madde 63'ten madde 168'e uzanan çok sayıda koruyucu ve emredici hükümlerine aykırıdır.

SONUÇ OLARAK; Türkiye ve dünya için eşsiz bir ekosistem oluşturan Uludağ ile ilgili olarak kaleme alınmış teklif metni, yukarıda gerekçeli şekilde ortaya koyulduğu üzere Anayasa'ya açıkça aykırı olan maddeler içermesi nedeniyle, TBMM içtüzüğü madde 38 gereği çekilmelidir.

MADDELER

MADDE 1:

Teklifin 1. Maddesiyle, komisyondaki görüşmeler sırasındaki uyarılar dikkate alınarak teklif sahipleri tarafından **“bölgesinin”** kelimesi **“alanın”** kelimesi ile değiştirilmiştir. Ayrıca kaynak ifadesinin önüne belirleyici olması için **“jeolojik ve biyolojik varlıklar, su ve benzeri”** ifadeleri eklenmiştir.

Teklifte doğal ve turistik değerler açısından değerlendirilirken tarihi açıdan bir koruma ifadesine yer verilmemiştir.

Kanun teklifi hazırlayıcıları tarafından, kanun teklifinin **“Amaç ve Kapsamı”** nın belirtildiği birinci maddesinde kanunun amacı olarak, **“doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile alanda yürütülen faaliyetlere ilişkin hususlar düzenlemektir.**

Karşı oy yazımızın **“Genel Değerlendirme”** bölümünde dile getirdiğimiz gibi, kanun teklifinin asıl amacı **“var olan bir alandan yeni bir rant yapısı”** oluşturmaktır. Hali hazırda milli park statüsünde bulunan ve Bursa denince akla gelen ilk simgelerden biri olan 2 bin 543 metre

yüksekliğindeki Uludağ, ülkemizin en gözde kış sporları merkezlerinden biridir. Eşsiz güzellikleri, flora ve faunasının zenginliği ile 1961 yılında Milli Park ilan edilen Uludağ; kış turizminin yanı sıra yaz aylarında da, kampçılık, trekking (dağ yürüyüşü) ve günübirlik piknik etkinliklerine olanak sağlamasıyla yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir. Bu özellikleri ile Uludağ, dört mevsim turizme hizmet veren bir doğaya sahiptir.

Zaten şu an Uludağ ve çevresi; kanun teklifinde belirtilen amaca uygun olarak yurttaşlarımıza hizmet etmekte, ülkemizin gözde bir turizm merkezi olarak varlığını sürdürmektedir. Kanun teklifinin birinci maddesinde belirtildiği üzere, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesiyle ilgili bir sorun bulunmamaktadır. Kendi mecrasında sorunsuz bir şekilde var olan bir bölgenin yönetim yapısının değiştirilmesinin temel amacı, burada yeni bir rant alanının oluşturulma çabası olduğu açıkça görülmektedir.

MADDE 2:

‘Var olan bir alandan yeni bir rant yapısının oluşturulması’ olarak tariflediğimiz bu kanun teklifinin ikinci maddesinin (c) bendinde; **“c) Başkan: Uludağ Alan Başkanını” ifade eder** tanımı yer almaktadır. Kanun teklifi metninde geçen “Başkan” kelimesinin “Alan Başkanı” nı tarif ettiği açıklanmış fakat başkanın nasıl görevlendirileceği konusunda hiçbir açıklama yapılmamıştır.

Alan Başkanlığı adı altında oluşturulmak istenen görevin ne şekilde tesis edileceği, başkanlık makamında bulunacak kişinin bir atamayla mı yoksa bir seçimle mi göreve geleceği konusunun kanun teklifi metninde yer almaması, teknik bir hatadan daha çok şeyleri ifade ettiği açıktır. Bu kısmın belirli şekilde metinde yer almaması şüphe uyandırmış, daha kanun teklifinin ilk maddeleriyle bu şekilde başlaması asıl amacın “rant odaklı yeni bir yapı” kurulması olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

“Cumhurbaşkanı Hükümet Sistemi” adı altında, yürütme erkinin tek kişinin kararlarına teslim edilmesinin olumsuz sonuçlarını hep birlikte yaşıyoruz. Tek adam yönetimiyle ülke her alanda krize girmiştir. Bu kanun teklifiyle, Uludağ Milli Parkı tek elden yönetilmek istenmektedir. Mevcut durumda Uludağ’da bir yapılaşma kararı alınması için Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile koruma kurulları ve birçok kamu kurumunun izni gerekmektedir. Yeni getirilen yasa teklifi ile kurulacak olan Uludağ Alan Başkanlığı, Uludağ’ın yapılaşma kararlarında tek yetkili olacaktır. Uludağ Alan Başkanlığı, bölge içerisinde her türlü uygulama kararlarını yeni kurulacak Uludağ Alan Komisyonu aracılığıyla alacaktır.

Benzer uygulamalar daha önce Çanakkale’de, Salda Gölü’nde ve Kapadokya’da hayata geçirilmiş ve doğa harikası bu yerlerdeki uygulamaların olumsuz sonuçları görülmüştür. Bu

olumsuz örnekler göz önündeyken, bu bölgenin ranta kurban edilecek olması Uludağ'a ve ülke turizmine ihanettir.

MADDE 3:

Teklifin 3. Maddesiyle, komisyondaki görüşmeler sırasındaki uyarılar dikkate alınarak teklif sahipleri tarafından 3 fıkrada yer alan “Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına ve Komisyon kararlarına göre yürütülür” ifadesi kaldırılmış ve yine aynı fıkrada “gerektiğinde” kelimesi ifadeden çıkartılmıştır.

3 maddenin 4. fıkrasında yer alan ifadeye komisyondaki görüşmeler sırasındaki uyarılar dikkate alınarak “Ancak Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu hükümleri uyarınca işletme ruhsatı almış alanlarda 2863 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Uludağ Alan Komisyonunun belirleyeceği kriterlere uyulmak ve uygun görüşü alınmak koşuluyla kazanılmış haklar korunarak faaliyetler sürdürülür” cümlesi eklenmiştir.

Teklifin 3. Maddesinin 1. Fıkrasında güvenlik şartlarının nasıl belirleneceği yönetmelikle belirleneceği ifade edilmektedir. Bu yönetmelikle Uludağ Mili Parkının güvenlik hizmetinin kamudan alınarak özel şirketlere verilmesini yol açacaktır. Ancak ülkemizde kamu güvenliği devlet güvenlik güçleri kontrolü altında yapılmaktadır. Bu belirsizliğin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

2. Fıkrada yer alan düzenlemede, “Uludağ Alanındaki 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak her tür plan, proje, uygulama, iş ve işlemler, Komisyon kararları uyarınca yürütülür” denilmektedir. Burada “komisyon kararları önceliklidir” denmektedir. Komisyon kararları kanundan daha mı üstündür?

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen ve korunması gereken bir taşınmaz kültür varlığına yönelik olarak kanun dışı bir uygulama yapılmış olsa dahi, kurulması planlanan Uludağ Başkanlık Komisyonu'nun buna izin vermesiyle kanun hiçe mi sayılacaktır?

3. Fıkrada belirtildiği üzere, “Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına ve Komisyon kararlarına göre yürütülür. Uludağ Alanında her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamak, gerektiğinde aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmak veya yıktırmak Başkanlığın yetkisindedir.” denilmektedir.

Alan Başkanlığı ve ilgili komisyonun görev süresinin dolmasının ardından, yönetimin değişmesi ve yeni gelen yönetimin bir önceki dönemde yapılanları planlamaya aykırı ilan edip yıkmak istemesi durumunda ne olacağı öngörülmektedir? Her gelen komisyon ve alan başkanlığı bir

öncekinin yaptığını, “burası alanının yapısına aykırılık teşkil ediyor” diyerek yıkmak isterse ona hangi kurum, hangi kanun engel olacaktır?

6. Fıkra yağmanın açık bir kanıtı gibidir. Uludağ’ın ve çevresinin satış ilanı gibi yazılmıştır. “Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin ve kullanma izni verilmesi gibi işlemler Başkanlığın uygun görüşü alınarak yapılır” denilmektedir.

Denetimden uzak bir yapıyla hazine arazilerini bile yapılaşmaya açacak, yağma ve talanı tek çatı altına toplayacak bir mekanizma bu maddeyle kurulmaktadır. Bu maddeyle birlikte turizmci olan turizm bakanı Uludağ’da istediği yeri “turizm amaçlı kullanılmasında fayda var” diyerek kamulaştıracak, işletmeye açabilecek, kendi şirketlerine bile kiraya verip, satışını yapabilecektir.

9. fıkarda “Uludağ Alanındaki ormanların bakımı, korunması 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca fonksiyonel orman amenajman planlarına göre Orman Genel Müdürlüğüne yürütülür” denmektedir.

Uludağ Alan Komisyonu kurulduktan hemen sonra, “Başkanlık olarak şu alanda bir yapılaşmayı uygun görüyor ve izin veriyoruz.” görüşü ortaya konduğu esnada Orman Genel Müdürlüğü “burasının orman olarak korunması uygundur” kararı verdiğinde bu kurumlar arası uyumsuzluğu, sorunu kim, hangi yetkiyle çözecektir?

15. Fıkarda “Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Başkanlıkça kamulaştırılır” hükmü vardır. Bu, Uludağ Alan Başkanlığı’na kamulaştırma yetkisinin önünü açacaktır. Şu anda mevcut olan otelleri, işletmeleri başkanlık kamulaştırmak isterse ona kim engel olacaktır? Böyle büyük ve önemli bir yetkinin Alan Başkanlığına verilmesinin amacı nedir?

MADDE 4:

Söz konusu madde; eşi benzeri olmayan bir ekokırma yol açacaktır. Türkiye’de ve belki de dünyada ilk kez bir milli park, milli park olarak koruma altına alınmasına neden olan ekolojik niteliklerine hala sahip olduğu halde milli park korumasından çıkartılarak daha büyük yağma ve talana açılmak istenmektedir. 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu’ndaki engelleri aşmak için söz konu Kanun Teklifini hazırlayan iktidar söz konusu maddeyle Uludağ Milli Parkı’nda 20 milyon m2 alanın, milli park korumasından çıkartılıp Turizm Bakanlığı güdümünde Alan Başkanlığı sistemine devredilmesini ve Alan Başkanlığı’nın sınırlarının Cumhurbaşkanı tarafından sınırsız arttırılabilmesini amaçlar.

MADDE 5:

Milli Parklar, tüm dünyada kendi doğallığına bırakılan alanlardır. Yasalarla korunur ve insan müdahalesine kesinlikle izin verilmez. Dünya ülkelerinde sahip oldukları milli parklar ve koruma altında olan alanların yüzölçümlerine oranı Dünya’da %6, Avrupa’da %11,5 bazı Avrupa ülkelerinde %25 düzeyinde olmasına rağmen Türkiye’de Milli Park oranı yalnızca %1’dir. Bu kadar az miktarda milli parka sahip olmamıza rağmen Türkiye’de milli parklarımız gerektiği gibi korunmamakta ısrarla kanunu açık ihlal eden planlar, projeler, kanunlar uygulamaya alınmak istenmektedir. Milli Parklar Kanunu ile korunan alanlarda Milli Parklar Müdürlüğü’nden izin almadan hiç-bir şey yapılamaz. Uludağ, yerleşim yeri değil, doğal alandır. AKP Hükümeti korumaya muhtaç endemik çiçekleri umursamadan Uludağ’ı turistik yerleşim alanına çevirmek istemektedir. İşte tam da bu nedenle Uludağ’da AKP iktidarlarının yapmak istediği talan, hep gelip Milli Parklar Kanunu’nca engellendiği için milli parktan kurtulmak isteniyor.

Diğer yandan;

Maddeyle kurulacak komisyon, Uludağ Alanı sınırları içerisinde her türlü uygulamaya yönelik karar almaya yetkili sayılacak. Komisyon, Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmelerine ilişkin olarak karar almaya yetkili olacak. “Uludağ alanı içerisinde doğal sit alanları” ibaresiyle -sanki küçük bir alan söz konusuymuş gibi gösterilmeye çalışılsa da- Uludağ Alanı ilan edilecek 2 bin hektar (20 milyon m2) alanın tamamı Milli Parktır ve Doğal Sit Alanıdır. Alan Başkanlığı düzenlemesiyle ileride milli park içerisinde yapılacak her tür yapılaşma, sit sınır ve derece değişikliklerine hukuki kılıf hazırlanmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle Alan Başkanlığı Kanun Teklifi Milli Parklar Kanunu’na aykırıdır.

MADDE 6:

Komisyon’un kompozisyonu şöyledir:

Üniversitelerin belirtilen bölümlerinden mezun olmuş, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından görevlendirilecek, alanlarında uzman ve en az on yıl deneyime sahip dört üye, Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı, İlgili Genel Müdürlüklerden toplam yedi üye, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı’ndan görevlendirilecek bir üye. (Komisyon’da görüşülecek konunun niteliğine göre, oy hakkı olmamak kaydıyla ilgili yerel yönetimlerden uzman çağrılabilir).

Görüldüğü üzere; Komisyon tamamen yürütmeyle idarenin denetimindedir. Milli Parklar Kanunu’na göre milli parklar üzerinde tasarrufu olan Tarım ve Orman Bakanlığı ile Milli Parklar Müdürlüğü’nden sadece birer üye komisyonda yer alacaktır. Uludağ açısından hayati yetkilerle donatılmış Komisyon’un üç üyesi arasında, Büyükşehir Belediyesi’nden yalnızca bir üye bulunmaktadır.

Uludağ'ı tamamen merkezi iktidara teslim eden bu Komisyon kompozisyonu, Anayasa'da öngörülen yerinden yönetim ilkesiyle uyumsuzdur. Komisyon'un kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenecektir. Bu hususların kanunda düzenlenmeyip yönetmeliğe bırakılması Anayasa'nın çevre korunmasıyla ilgili hükümleriyle uyumsuzdur.

MADDE 7:

Alan Başkanlığıyla birçok konuda tek kararla hareket edilmesinin önü açılmaktadır. Tek noktadan, tek ağızdan verilen kararların ne tür yanlışlıklara yol açtığı beş senedir görülmektedir. Bunun bir benzerini Kapadokya 'da yaşıyoruz. Mesele bürokrasiyi kolaylaştırmaksa bu neden şehrin içinde yapılmıyor da Uludağ'da yapılıyor? Danışma Kurulu'nun ağırlıklı olarak turizm ve ticaret iş hayatından oluştuğunu görüyoruz. Doğayı, yaşamı ilgilendiren bu önemli yapılanmada -amaç koruma ise- akademisyenler, bilim insanları, meslek odalarının bulunmaması hazin bir tablodur. Madde dahilinde Uludağ Alan Başkanlığı'nın gelirleri olarak sayılan gelirler, Uludağ Alanı olarak belirlenen bölgede yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği baltalayıcı niteliktedir.

MADDE 8:

Uludağ Milli Parkı'nda milli park sınırlarından çıkartılmak istenen 20 milyon m2 alan tam da endemik çiçeklerin bitkilerin yaşadıkları Oteller Bölgesi ve doğuya doğru oteller bölgesinin üç katı hiç bozulmamış milli park ve doğal sit alanını kapsamaktadır. Alanın sınırları Cumhurbaşkanlığı kararıyla değiştirilebileceği öngörüldüğü için tahribatın boyutu gelecekte de sınırsız arttırılabilecektir. Uludağ Milli Parkı, 32 tür Uludağ endemiği, 169 tür Türkiye endemiği bitki çeşidini korumak için 1961 yılında Milli Park ilan edildi. Milli Parklar Kanunu'nun 14. maddesi çok net olarak şöyle hükmeder;

Madde 14 – Bu Kanun kapsamına giren yerlerde;

- a) Tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz,
- b) Yaban hayatı tahrip edilemez,
- c) Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,
- d) Tabii dengeyi bozacak her türlü orman ürünleri üretimi, avlanma ve otlatma yapılamaz.

Uludağ Milli Parkı'nın endemik türlerinin ağırlıklı olarak bulunduğu 2.100 hektarlık bölümünün yönetimi, kurulması istenen Alan Başkanlığı'na devredilecek ve bu alanda Milli Park yasaları uygulanmayacaktır. Alan Başkanlığı'nın içerisindeki hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının mal varlıkları üzerinde tam yetkili olması, bu sınırlar içerisindeki gerçek ve tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ile tesisleri kamulaştırma yetkisine sahip olması, burada yapılacak her tür ve ölçekte

planların hazırlanması, uygulanması ve buna benzer daha nice kararların alınması ve uygulanması yetkileriyle donatılmış Alan Başkanlığı projesinin Uludağ Milli Parkı'na çok büyük zararlar vereceği aşıkardır.

MADDE 9

İklim krizi nedeniyle Uludağ'da kış sporu yapmak giderek zorlaşmaktadır. Gelecek on yıl içinde Uludağ'daki kış kayak turizmi tamamen bitme tehditi altındadır. Ancak buna rağmen mevcut siyasal iktidar, Uludağ'da daha fazla tesis, otel yapmak için Alan Başkanlığı Kanunu'nu gündeme getirmiştir. Oysaki dünya ülkeleri, milli parklarını gözü gibi korumakta, bu doğrultuda ziyaretçi sayısını sınırlamaktadırlar. Çoğu dünya ülkesinin ekolojik milli parklarında otel, konaklama tesis yoktur. Çok az sayıda, bir-kaç ana gereksinimi karşılayacak temelsiz yapılardan başka hiçbir tesis ve yapı bulunmamaktadır.

MADDE 10:

Söz konusu maddeyle çeşitli denetim yetkilerini de içeren ve halihazırda farklı birim ve müdürlüklerce ifa edilen kimi yetkiler, Uludağ Alan Başkanlığı'na aktarılmaktadır. Bu yetkilerin Başkanlığa bırakılması, Anayasa'nın (m.56 ve m.169 başta olmak üzere) çevre korunmasıyla ilgili hükümleri bakımından yeterli güvence oluşturmamaktadır. Bu kanunla birlikte Uludağ'da Milli Parkların yetkisi ve koruma kalkanı kaldırılmak istenmektedir. Kanun metnine göre diğer mevzuatta Tarım ve Orman Bakanlığı'na yapılan atıflar Bakanlığa yani Kültür ve Turizm Bakanlığına, Uludağ Milli Parklar Müdürlüğüne yapılan atıflar ise Başkanlığa yani Uludağ Alan Başkanlığına yapılmış sayılır. Uludağ Alanı'nın sınırları Cumhurbaşkanı'nın kararıyla değiştirilebilecektir. Kanunla belirlenen bu sınırların değiştirilmesinin yürütmenin tek kişilik iradesine terk edilmesi, Anayasa'nın (m.56 ve m.169 başta olmak üzere) çevre korunmasıyla ilgili hükümleri bakımından yeterli güvence oluşturmamaktadır.

Gökan Zeybek

İstanbul

İsmet Tokdemir

Hatay

Mürsel Alban

Muğla

Ulaş Karasu

Sivas

Hasan Baltacı

Kastamonu

Hüseyin Yıldız

Aydın

MUHALEFET ŞERHİ

USUL ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi görüşmelerine 09.12.2022 tarihinde başlanmıştır. AKP-MHP iktidar bloğu bütün yasama süreçlerinde olduğu gibi ilgili kanun teklifinin görüşme sürecinde de yasama etiği ve muhalefete saygı ilkelerini açıkça ihlal etmiştir.

Kanun yapma sürecini planlamayarak, teklifleri komisyon süreçlerinden hızlıca geçirmeye çalışan iktidar bloğu, yasama süreçlerinde komisyon faaliyetlerini yok saymaktadır. Özellikle kamuoyunun yakından takip ettiği 2023 yılı merkezi yönetim bütçesinin görüşmelerinin devam ettiği bir sırada komisyon toplantısının gerçekleştiriliyor olması yasama kalitesi açısından da oldukça problemlidir. Komisyona havale edilen ilgili kanun teklifinin görüşmelerinin başladığı sırada Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bütçe görüşmeleri yapılmaktaydı. Komisyonun ihtisas alanına giren bir bakanlığın bütçesi üzerinde görüşmeler devam ederken yine başka bir bakanlığa bağlı kanun teklifinin görüşülmesi iktidarın yasamaya verdiği önemi de göstermektedir. Bu bağlamda Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyesi milletvekilleri olarak kanun teklifini görüşmek adına, komisyonu yakından ilgilendiren bir bakanlığın bütçe görüşmelerine etkin bir şekilde takip etmemiş engellenmiştir. Komisyon toplantısının ertelenme taleplerimiz karşılanmamıştır.

İlgili kanun teklifi, Anayasa'nın 56'ncı ve 169'uncu maddelerinde yer alan çevreyi korumaya ilişkin amir hükümleri uyarınca esas komisyon olması gereken Çevre Komisyonu'na sunulmayarak komisyonların uzmanlık ilkeleri ihlal edilmiştir ve bu bağlamda Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük hükümlerine aykırıdır. Çanak Kale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı ile Kapadokya Alanı Hakkında Kanun Teklifi daha önce esas komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüşülmüştür. Uludağ Alanı Hakkında Kanun teklifinde ise söz konusu komisyon tali komisyon olarak görevlendirilmiş fakat toplanmamıştır. Özellikle Uludağ'ın, 2543 metre yükseklik ile Marmara Bölgesinin en yüksek dağı olması, 1320 çeşit bitki türü, 175 endemik bitki türünün bulunması ve 32 endemik sadece burada bulunuyor olması Çevre Komisyonu'nun toplanması için yeterli ölçütler olmasına rağmen ilgili komisyon tali komisyon olarak dahi görevlendirilmemiştir. Yine %71'i orman örtüsü ile kaplı, geriye kalan kısmında ise Alpin çayır alanı olan Uludağ ile ilgili olarak Tarım, Orman ve Köy işleri

Komisyonunun görüşünün alınmamış olması büyük bir sorundur. Çevreyi ve Ormanı ilgilendiren bir konunun İmar ve Turizm alanları ile ilgilenen bir komisyona gelmiş olması Alan Başkanlığının vizyonunu da ortaya koymuştur.

Kanun teklifi ile ilgili olarak Anayasa'ya aykırılık iddialarımız dikkate alınmamış, İçtüzüğün 38'inci maddesi uyarınca gerekli Anayasa'ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır.

İçtüzüğün 38'inci maddesi şu hükmü içermektedir:

“Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.”

Komisyonun ilgili tüzük maddesinde belirtilen bir diğer yükümlülüğü inceleme alanına ilişkindir. Anayasa'ya uygunluk, hem sözü hem de özü açısından yapılmalıdır. Komisyon sunduğumuz Anayasa'ya aykırılık öneremiz yukarıda izah edilen değerlendirme yükümlülükleri yerine getirilmeden, teklifin Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığı gerekli ölçüde değerlendirilmeden daha ziyade madde üzerinde yorumlar yapılarak reddedilmiştir. Bu nedenle, Anayasa'ya uygunluk incelemesi bakımından İçtüzük madde 38 gerekleri yerine getirilmeden Komisyon tarafından kabul edilen teklif metni, yasa yapım usulüne aykırıdır.

Yasa teklifi hazırlık sürecinde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşlarına danışılmamış olması komisyon yasama sürecinde Çevre Kanunu'na da aykırılık teşkil eden bir usul izlendiğini ortaya koymaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3. maddesinin 1. fıkrasının “b” bendinde:

“Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar.” belirtilmektedir.

Başta Bursa halkı olmak üzere doğa örgütler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları gibi toplumun önemli bir kesimini yok sayarak kanun teklifinin alelacele görüşülmeye çalışılması AKP iktidarının Bursa halkına, ekolojiye ve meslek örgütlerine bakışını ortaya koyması açısından önemlidir.

Bunun yanı sıra; kanun teklifi ile Çevre Kanunu 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu devre dışı bırakılmaktadır.

Tüm bunlarla birlikte komisyona davet ettiğimiz DOĞADER yöneticileri, Bursa Barosu ve Jeoloji Mühendisleri Odası söz konusu kanun teklifini Uludağ'a vereceği zararları açıklamış ve ilgili kanun teklifinin görüşmelerinin yapılmadan geri çekilmesi taleplerini iletmışlerdir.

Kanun teklifi ile ilgili olarak Anayasa'ya aykırılık önergemiz yine iktidar milletvekilleri tarafından reddedilmiştir.

Uludağ'ı, ekolojiyi, doğayı ve içinde yaşayan canlıları koruma ve kollama amacıyla ortaya koyduğumuz tüm itirazlar, kullanma ve kullandırma emelinde olan iktidar tarafından görmezden gelinmiştir.

HDP'nin amacı parti tüzüğünde de belirtildiği üzere; *“Kapitalizmin doğayı, doğal varlıkları ve yaşamı metalaştırarak sömürmesine, yaşam alanlarını yok etmesine karşı, doğanın, insanın, hayvanların ve tüm canlıların yaşam haklarının güvence altına alınması için mücadele yürütmeyi”* olarak belirlenmiştir. Dolayısı ile amacı turizm hedefi ise talan olan söz konusu kanuna karşı duruşumuz hem parti tüzüğümüzün ilkeleri hem de insani ve vicdani sorumluluğumuzdur.

ANAYASAYA AYKIRILIK SAVLARIMIZ

1.Kanun Teklifinin Bütünü ile Anayasaya Aykırılığı

1.1.Çevre Hakkı

Çevre hakkı bu bütün içinde en temel insan hakkı olan yaşam hakkının, insan olmanın bir uzantısıdır. Bu niteliği ile de çevre hakkı, sağlıklı ve dengeli bir biçimde yaşama hakkını ya da insancıl yaşam koşullarını tehdit eden her türlü çevre sorunlarının yaratılmasına karşı direnme hakkını ve talep hakkını içerir. Çevre hakkının eksiksiz kullanılabilmesi, çevreyi etkileyebilecek kararların alınması sürecine herkesin katılımının sağlanması ile gerçekleşebilir. Halkın bu katılımı gerçekleştirebilmesi için de çevre konularında iyi bilgilendirilmesi, idari bilgi, rapor ve belgelere ulaşabilmesi gerekir. Bu neden bilgiye erişim, günümüzde çevre hakkının ayrılmaz parçası olarak nitelendirilmektedir.

Anayasa'nın 56. maddesi şu hükmü içermektedir:

“Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.”

Bu bağlamda, milli park statüsündeki Uludağ alanının, alan başkanlığı biçimine taşınması bakımından kanun teklifinin bütünü; çevre hakkının özüne dokunup dokunmadığı, ölçülü olup olmadığı, ekolojikdengeyi zedeleyip zedelemeyeceği de sorgulanmalıdır. Turizm ve inşaat sektörleri için imara açılacak olan doğal sit alanının birkaç turizm şirketine peşkeş çekmek için talan edilmesi **ticarete ve ranta konu edilmesi çevre hakkının ihlali niteliğindedir.**

1.2.Ormanların Korunması ve Genişletilmesi

Anayasa'nın 169'uncu maddesi şu hükmü içermektedir:

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”

Görüldüğü üzere Anayasa, ormanların korunması ve geliştirilmesi için gerekli kanunların konulmasını, gerekli tedbirlerin alınmasını ve ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilmemesini öngörmüş bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi de ormanlık arazilerinin turizme tahsisine ilişkin Anayasa'ya aykırılık incelemelerinde; kamu yararının tek başına yeterli olmadığı ve zorunluluk ve kaçınılmazlık ölçütlerinin de incelenmesi gerektiği aksi halde tahsise müsaade eden yasanın Anayasa madde 169'a aykırılık teşkil

edeceğini karara bağlamıştır. Yüksek Mahkeme, Anayasaya uygunluk denetiminin, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığını değil, konulan kuralın kamu yararı dışında belli birey ya da grupların çıkarları gözetilerek kanunlaştırılmış olup olmadığını incelemek olduğunu belirtmiştir.

Bu bağlamda doğal sit alanı olan Uludağ Milli Park'ının ormanlık arazileri de kapsayan alanlar dahil olmak üzere turizme tahsisine olanak tanıyan bu kanun teklifi yukarıda açıklandığı şekilde, kamu yararına değil belirli birey ya da grupların çıkarına hizmet etmekte olup, zorunluluk ve kaçınılmazlık ölçütlerini de açıkça karşılamadığı için Anayasa'nın 169'uncu maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

1.3.Tarih Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması

Anayasa'nın 63. maddesi şu hükmü içermektedir:

“Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.”

Kanun teklifi ile kurulması öngörülen komisyon, doğal sit alanlarının sınır ve yeniden değerlendirilmesi hususunda geniş yetkilerle donatılmaktadır. Bu anlamda kanun teklifi ile turizm uğruna tabiat varlıklarına doğrudan bir saldırı söz konusudur. Doğal sit alanı olan Uludağ Milli Parkının talan edilmesinin önünü açacak olan bu teklif, devletin tabiat varlıklarını koruma yükümlülüğünün açık ihlalidir.

2. Kanun Teklifinin 9. Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı

Kanun teklifinin “Uludağ Alanının doğal değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun, turizm potansiyelinin korunmasına ve yaşatılmasına dair alınan tedbirlere aykırı davranılması” halinde cezaya hükmeden “Yasaklar ve Cezalar” başlıklı 9. maddesi belirsiz ibareler içermektedir. Suçların ve cezaların kanuniliği ilkesinin unsurlarından olan belirlilik ilkesi suç ve ceza içeren normların açık olmasını gerektirir. Bu sebeple birden fazla anlama gelebilecek sözcük ve deyimlerden kaçınılmalıdır. Kanun teklifinin 9. maddesi belirlilik unsurunu karşılamaması bakımından Anayasa'nın suçlar ve cezaların kanuniliğini güvence altına alan 38. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

1. AKP Dönemi Ekoloji Politikalarının Eleştirisi

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları boyunca, ekoloji alanında büyük tahribatların yaşandığını ifade etmek yanlış olmayacaktır. Kaz Dağları'ndan Şırnak ormanlarına, Akdeniz-Ege kıyılarından Hasankeyf'e, Çanakkale'den Dersim'e, Edirne'den Artvin'e, Kuzey Ormanlarından Salda Gölüne neredeyse ülkenin dört bir yanında gerçekleşen bu ağır tahribatlar AKP iktidarının ekolojiye yaklaşımını anlamak için yeterlidir.

Kapitalizmin neden olduğu ekolojik kriz, her geçen gün kendisini daha fazla hissettirmektedir. Kâr merkezli üretim anlayışı doğada geriye dönüşü zor tahribatlara neden olmaya devam ediyor. Neoliberal politikaların sadık savunucu AKP döneminde ekolojik yıkım her geçen gün daha fazla artmaktadır. 20 yıl boyunca devam eden bu 'istikrarlı' tahribata her gün yeni talan projeleri de eklenmektedir. Türkiye'nin dört bir yanında mega projeler, madenler, termik santraller, hidroelektrik santraller (HES) ve jeotermal enerji santraller (JES) geri dönülemez bir yıkıma yol açmaya devam ediyor. Türkiye genelinde 2 buçuk milyon hektarlık alan, sit alanı olmaktan çıkarıldı, kiminin ise dereceleri düşürüldü. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında 41 milyon 196 bin hektar tarım arazisi bulunuyordu. Ancak bu araziler 2020 yılı sonunda 3 milyon 484 bin hektar azalarak 37 milyon 712 bin hektara düştü. Bu alan Belçika'nın yüzölçümüne denk geliyor.

Türkiye Ormancılar Derneği yaptığı açıklamada; son 20 yılda Orman Kanunu'nda 34 kez değişiklik yapıldığını, bu değişikliklerle 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16,17 ve 18. Maddelerinde, izne konu edilen sınırlı sayıda yer alan istisnai konuların dışında, anayasanın ruhuna aykırı olarak izin verilememesi gereken konular da en geniş şekilde yasanın izin maddelerine dâhil edilerek yasa eliyle ormanlarımızın korunması rafa kaldırıldığı belirtilmiştir. Derneğe göre, orman alanlarında verilen izinler sonucunda orman bütünlüğü bozulmuş ve ormanlarımızın parça büyüklükleri azalmıştır. 2008-2019 yılları arasında 100 hektardan büyük orman parçalarının sayısı 11 bin 163'ten 7 bin 164'e, 10-99 hektar arası büyüklüğe sahip orman parçalarının sayısı 33 bin 829'dan 30 bin 116'ya gerilerken, 10 hektardan küçük orman parçalarının sayısı 55 bin 484'ten 120 bin 789'a yükseldi. Yani ormanlarımız çok büyük bir parçalanma süreci yaşayarak ekolojik işlevlerini büyük ölçüde yitirmektedir. Ormanlara yönelik talanın son büyük örneğine Şırnak'ta tanık olduk. Şırnak'ta güvenlik bahane edilerek korucular eliyle gerçekleştirilen ağaç kesimleri nedeniyle, Şırnak

Barosu'nun verilerine göre,Şırnak İlindeki orman varlığının Şubat-Eylül ayları arasındaki 7 aylık kısa sürede % 8 azaldığı görülmektedir.

. Ağaç kesimlerinin büyüklüğü Google Earth uygulamasına dahi yansımıştır.

AKP iktidarının Anayasayı dahi tanımayan bu talan politikasının başka bir örneği de Muğla'da yaşanmaya devam ediyor. Muğla Marmaris'teki İçmeler Mahallesi Kızılkum mevkiinde Sinpaş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Marmaris KızılbükResort Otel ve Devremülk" projesine ilişkin açılan davada mahkeme "ÇED gerekli değildir" kararını iptal kararı vermesine rağmen, mahkemenin bu kararını yok sayan şirket, çalışmalarını devam ettirmiştir. Mili park sınırları içerisindeki İçmeler Mahallesi Kızılbük'te kanuna aykırı bir şekilde devre mülk ve otel projesinin inşaatı devam etmektedir. AKP dönemi; anayasayı, hukuku yok sayan, ekoloji ve çevre örgütlerinin tepkilerine gözlerini kapayan, meslek odalarının ve bilim insanlarının uyarılarına kulaklarını tıkayan sayısız çevre suçu ile doludur.

2. Uludağ Milli Parkının Ekolojik Yapısı

Bursa ili sınırları içinde yer alan Uludağ Milli Parkı 1961 yılında milli park ilan edilmiştir. Uludağ, Marmara Denizinin 25 - 35 km güneydoğusunda olup, bu dağın simgesi haline gelmiş bulunan Bursa İlinin içinden başlamaktadır. Eteklerine kurulmuş bulunan Bursa'dan başlayarak güneydoğu yönünde uzanan bu dağ silsilesi dik bir eğimle yükselerek 2543 m yüksekliğe eriştikten sonra tekrar alçalarak Eskişehir'in batısına kadar uzanmaktadır. En yüksek noktası Uludağtepe (2543 m) olup, yakınında ve aynı sırt üzerinde başka tepeler de bulunmaktadır.¹

Bursa ilinin güneydoğusunda yer alan Uludağ'ın doğal sınırlarını ise; batı ve güneyde Nilüfer Çayı, kuzey ve doğuda Bursa şehri ve İnegöl ilçeleri oluşturmaktadır. Uludağ tek bir yükselti şeklinde olmayıp, kuzeybatı –güneydoğu doğrultusunda bir dağ sırası şeklinde uzanmaktadır. 40 km uzunlukta ve yaklaşık 20 km genişlikte bir alanı Uludağtepe 2543 m, Çiftesenaber-tepe 2524 m, Karatastepe 2486 m, Zirvetepe 2485 m, Rasatdüzütepe 2480 m, Kuşaklıkayatepe 2232 m, Paşacıyırtepe 2099 m, Fatintepe 2045 m, Cennetkayatepe 1990 m kaplamaktadır. Uludağ bu yüksekliği ve genişliği Marmara Bölgesi ve Batı Anadolu'nun en yüksek dağlık

¹Uzel, Gökhan;

https://acikerisim.uludag.edu.tr/bitstream/11452/24745/1/G%C3%B6khan_Uzel.pdf, 2022

kitlesini oluşturmaktadır. ²Uludağ Milli Parkı'nın yaklaşık 350 m. den 2550 m'ye kadar farklı yüksekliklerde büyük kısmı kuzey bakı özelliğinde olan jeomorfolojik bir yapıya sahip olması nedeniyle, Milli Parkın en düşük rakımı ile en yüksek rakımı arasında büyük sıcaklık farkları ve farklı iklim koşulları yaşanmaktadır.

2543 metre yükseklikteki Uludağ Tepe altında kalan bölgede son buzul devrinden kalma ve buzul aşındırması sonucu oluşmuş bir kısmı yazın kuruyan buzul (sirk) gölü bulunmaktadır. Bu göller; zirvenin kuzeyinde Kara Göl, Kilimli Göl, Buzlu Göl, Aynalı Göl ve yazın kuruyan Heybeli Gölü ile Çayırıldere ve Koğukdere gölleridir. Bölgede yer alan göller kar/yağmur sularından beslenmekte ve buna bağlı olarak da bölge genelinde etkin olan yağış rejimindeki değişime göre göl seviyeleri zaman içerisinde değişim göstermektedir. Bu göllerden su kaybı ise buharlaşma-terleme ve yüzeysel dışa akış şeklinde olmaktadır. Bu göllerin tabanı genellikle metamorfik şistler tarafından sınırlandırıldığından göl tabanı geçirimsiz bir özellik göstermektedir. Bundan dolayıda göller ile yeraltı suları arasında hidrodinamik acıdan bir ilişki bulunmamaktadır.

Alanda gözlenen en önemli akarsu Nilüfer Çayı olup DSİ tarafından yapılan ölçümlere göre azami debisi 355 m³ /s'dir. Diğer bir önemli akarsu olan Karagöl Deresi ise Karagöl ve yakınındaki kaynaklardan beslenerek Karagöl'den yaklaşık 20 km uzaklıkta Deliçay adını alarak bölge sınırını terk etmektedir. Aynı şekilde Kovukdere, Kovukdere ve Çayırıldere gölleri civarındaki kaynaklardan beslenerek Güvercinli Dere ismiyle kuzeye doğru akmaktadır. Granit ve granitin bozulması sonucu oluşan metamorfik birimlerin oluşumları sırasında diğer kayaları delerek geçmeleri sonucunda yüzeye yakın kısımlarında kırık-çatlak yapılarını oluşturmuşlardır. Bu yapılar içinde bulunan pışme zonlarında mineral zenginliğinin fazla olması, kırık-çatlak yapılarından oluşan kaynak sularının da kalitesini artırmaktadır. Güney yamaçlarda Soğukpınar, Değirmendere, Madendere ile dağın kuzeyinde Gökdere, Kaplıkaya, Kırkpınar ve Balıklı dereleri bulunmaktadır. Yüksekten ovaya doğru akan bu derelerde birçok çağlayanlar bulunmaktadır. Oteller bölgesi yanından Kaplıkaya Deresi geçmektedir. Zengin maden suları ise dağın Kalabak bölgesinde bulunmaktadır.³

Uludağ, lokal ve global ölçekte biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, ekolojik dengenin korunması ve devamlılığı açısından oldukça önemli bir ekosistemdir. Marmara Bölgesi ve Batı Anadolu'nun en yüksek kütlesi durumunda olan Uludağ ekosisteminde çok sayıda

²Daşkın'dan aktaran Uzel, Gökhan; 2022

³Uzel, Gökhan; 2022

endemik, lokal endemik, nadir ve tehlike altında bitki taksonu yetişmektedir. Çok farklı tipte jeolojik yapıya (toprak ve ana kaya yapısı) ve buzul toprakları, buzul gölleri, buzul devrinden kalma kaya kitleleri gibi dünya üzerinde nadir görülen jeolojik oluşumlara sahiptir. Saf ya da karışık halde ormanlık alanlar, çalılık alanlar, nemli ve sulak çayırliklar, turbalık alanlar, açık kayalık alanlar gibi çok çeşitli yaşam alanlarına sahiptir. Bu kapsamda, 11 338 hektarlık alan 1961 yılında Milli Park olarak ilan edilmiş, 1996 yılında bu alanın sınırı 12 762 hektara çıkarılmıştır. Doğal Hayatı Koruma Derneği(DHKD) tarafından acil koruma altına alınması gerekli bölgeler içerisine dahil edilmiştir.12 762 ha'lık alana sahip olan Uludağ Milli Parkı'nın %71'i orman, %28'i çayırlik ve kayalık alanlar,%0,4'ü açık alanlar, %0,1'i su kaplı alanlar, %0,5'i ise yerleşim alanlarıdır.⁴

Milli Park, bitkisel çeşitlilik açısından; 30'u Uludağ, yaklaşık 107'si Türkiye için endemik olmak üzere toplam 137 endemik türe ev sahipliği yapmaktadır.⁵ *Uludağ endemiği olan gentianalutea (sarı jensiyan)*, *astragalusangustifolius* ve *a. hirsutus* (Geven), *thymusbormülleriana* (kekik), *papaverpilosum* (gelincik), *erodiumolympicum* (dönbaba), *linumolympicum* (keten), *aubrietaolympica* (obrizya), *senecioolympicum*'un (kanarya otu) insan aktivitelerinin çok fazla olduğu dağın 1700-2100 rakımlı kesimlerinde yayılış gösterdiğini biliniyor.⁶

Yapılan tüm bilimsel araştırmalar ve gözlemler Uludağ Milli Parkı ve çevresinin ülkemiz ekolojisi açısından çok önemli bir bölge olduğunu tartışmaya yer bırakmayacak şekilde kanıtlamaktadır.

3. Ekolojik Bölgelerde Turizm Baskısı

Doğaya rağmen sınırsız ve sürekli bir gelişimin mümkün olmadığı, ekolojik krizin geldiği boyut düşünüldüğünde yakıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır. Dünyada ve ülkemizde temel sorun kaynakların yetersizliği değil, var olan kaynakların adil bir şekilde dağıtılmamasıdır. Bu nedenle dünya kapitalist sisteminin yarattığı tahribatların daha fazla istihdam yaratma hedefli ve ekonomiye katkı sunarak yoksulluğa karşı bir girişim olduğu koca bir aldatmacadan başka bir şey değildir. AKP, bu anlayışın sadık bir takipçisi olarak doğaya karşı büyük suçlar

⁴Güney ve diğerlerinden aktaran Gökhan Uzel; 2022

⁵(<http://www.osmangazi.gov.tr/milli-park1>)

⁶(<https://www.kotaman.com/bursa-uludag-endemik-bitki-turleri/>)

işlemiştir. Bunu da her defasında “ekonomik gelişmeye katkı”, “yeni istihdam alanları oluşturma” gibi argümanlarla destekleme uğraşına girmiştir. Bu politikalar sahil şehirlerimiz başta olmak üzere birçok tarihi ve doğal alanı adeta bir beton yığına dönüştürmüştür. Muğla, Nevşehir, Antalya gibi örnekler ortadadır. Bugün turizm bölgeleri olarak adlandırılan alanlar yoğun turizm faaliyetine bağlı olarak nüfus baskısıyla karşı karşıyadır. Buna turizm baskısı da denebilir. AKP iktidarı sürekli olarak turizm alanlarını genişletmekte bu da ekolojik alanlarda turizm baskısını ve buna bağlı olan tahribatların artmasına neden olmaktadır. Salda Gölü gibi örneklerde de görüleceği üzere, bu turizm baskısı gelir getirici bir amaç taşımak dışında bir kaygı taşımamakta, ekolojik alanlara büyük zararlar vermektedir. Bu nedenle, ekolojik alanlarda yapılaşmayı teşvik eden, turizm yatırımı gerekçe gösterilerek yapılan tüm girişimler doğa merkezli gözden geçirilmeli ve doğaya kalıcı zararlar veren hiçbir girişime izin verilmemelidir.

Uludağ Milli Parkı Marmara bölgesinde bulunmakta ve bu bölge nehirleri Marmara denizine akmaktadır. Marmara Bölgesi, doğal yapısı sanayi, yoğun kentleşme, artan nüfus baskısı, maden sahaları, turizm faaliyetleri nedeniyle sistematik bir şekilde ağır tahribatlar almaktadır. Balıkesir-Çanakkale arasındaki Kaz Dağlarında devam eden madencilik faaliyetleri, yine sahil bölgelerinde teşvik edilen yapılaşma, Balıkesir örneğinde de görüleceği üzere büyük tarımsal arazilerin sanayiye açılması, Trakya’da Ergene ve Meriç gibi nehirlerde artan yoğun kirlilik, Dilovası’nda artan kanser vakaları vb. bu tahribatlara örnekler teşkil etmektedir. Tüm bunlara bağlı olarak Marmara bölgesinin evsel ve sanayi atık sularının artırılması konusundaki yetersizlikler Marmara Denizini bir atık havuzuna dönüştürmüş müslaj ve deniz marulu gibi istilacı türler Marmara Denizinde sıklıkla görülür hale gelmiştir. Son 20 yıldaki çevre, sanayi ve kent politikalarının sermaye merkezli oluşturulması bu tahribatın en büyük nedenleri arasındadır. AKP dönemi turizm, sanayi ve çevre politikaları Marmara Bölgesine adeta yaşanmaz bir yer haline getirmektedir. Bugün bu bölge için yapılacak en iyi şeyin, artan oranda devam eden nüfus baskısının azaltılması ve nüfusun diğer bölgelere dengeli dağılımını sağlayacak/teşvik edecek ekonomik, kentsel ve çevresel politikaların oluşturulması olduğu açıktır.

4. Uludağ Alan Başkanlığı Kanun Teklifi Hakkında

AKP’nin Bursa milletvekilleri öncülüğünde 49 AKP’li milletvekili tarafından verilen kanun teklifi yukarıda dikkat çektiğimiz ekolojik talan projelerine yenisini ekleme girişimidir. Bu teklifin TBMM’de 2023 bütçe tartışmaları gerçekleştirilirken getirilmesi usul olarak doğru

değildir. Bütçe yapım süreci devam ederken milletvekillerinin bu alana yoğunlaşması gerekirken, Uludağ Milli Parkı ve çevresindeki ekolojik alanlar açısından önemli sayılabilecek böylesi bir teklifin bu süreçte komisyon gündemine getirilmesi AKP'nin ekolojije karşı duyarsızlığının bir örneği olarak değerlendirilmelidir.

İlgili teklife meslek, çevre-ekoloji, kent dernekleri ve sivil toplum kuruluşları tümenden karşıdır. Birçok demokratik kitle örgütü teklifin bir talan projesi olduğuna vurgu yaparak teklifle kurulması amaçlanan 'Uludağ Alan Başkanlığı' haklı olarak 'Talan Başkanlığı' olarak ifade etmektedir. Teklif incelendiğinde kurulması planlanan 'alan başkanlığı' ile Uludağ Milli Parkını turizmi geliştirme bahanesiyle yapılaşmaya açma ve yeni rant alanları yaratma çabası açıkça gözükmemektedir. Teklif amacıyla da bunu açıkça ifade etmektedir. Teklifle bir milli park, milli park olarak koruma altına alınmasına neden olan ekolojik niteliklerine hala sahip olduğu halde milli park korumasından çıkartılarak daha büyük yağma ve talana açılmak istenmektedir. Teklif yasalarsa yukarıda bahsettiğimiz Uludağ Milli Parkının ekolojik çeşitliliği büyük oranda zarara uğrayacaktır. Teklif, Milli Parkın yapılaşmaya açılma girişimidir. Bu, teklif metninden de komisyon tartışmaları aşamasında, yasa teklifinde imzası bulunan AKP'li vekillerin yaptıkları sunumlardan da açıkça görülmüştür.

Küresel ölçekte yaşanan iklim krizi Türkiye'yi de olumsuz etkilemektedir. Uludağ'a eskiye oranla, kısa süreli geç kar yağışları gerçekleşmekte, bu da kış sporlarının yapılmasını oldukça zorlaştırmaktadır. Uludağ Alan Başkanlığı milli parkın yapılaşma koordinasyonunu sağlayacak, buna bağlı milli parktaki ekolojik kriz katmerlenecek ve sonuçta kış sporları yapılamaz hale gelecektir. Yapılaşmaya, buna bağlı artacak nüfus baskısına paralel olarak, bölgeden beslenen akarsular kirlenecek, hali hazırda bir atık denizine dönüşen ve müsülaj gibi istilalara maruz kalan Marmara Denizi'ndeki kirlilik de artacaktır. Kanun teklifinin öncüsü Kültür ve Turizm Bakanlığı bir turizm patronu tarafından yönetilmektedir. Böylesi bir alan başkanlığının kurulmasının ipuçlarını söz konusu Bakanın ticari siciline bakarak öngörebiliriz. Kültür ve Turizm Bakanlığı tüm doğal alanları nakde dönüştürülmesi gereken yerler olarak görmektedir. Uludağ Milli Parkına bakış açıları da bundan ibarettir.

Yine teklifin 10'uncu maddesinde Uludağ Alanının sınırları, bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önünde tutularak ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile değiştirilebilir, ibaresi yer almaktadır. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın aldığı kararların, yayınladığı

kararnemelerin hiçbir insani, demokratik ve ekolojik değerleri göz önüne almadığı düşünöldüğünde; bu alana yönelik merkezi yönetimi güçlendiren, yerel yönetimleri, bölgedeki demokratik kitle örgütlerini, sivil toplum kuruluşlarını ve çevre-ekoloji örgütlerini yok sayan ve devre dışı bırakan bir anlayışın Uludağ Milli Parkındaki talanı daha çok büyüteceğini söylemek yanlış olmayacaktır. İlgili teklifle yapılacak tahribatı öngörebilmek için Kapadokya'ya bakmak da yeterli olacaktır. Kapadokya Alan Başkanlığının pratikleri Uludağ'ın başına gelebilecek felaketler için uyarıcı niteliktedir. Bugün Kapadokya her gün artan oranda betonlaşma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Yukarıda belirttiğimiz tüm gerekçeler göz önüne alındığında, öncelikle Uludağ Milli Parkının doğal yapısının korunması, turizme bağlı insan-nüfus baskısının azaltılması, var olan kaçak yapıların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Söz konusu teklif yasalışırsa devam eden tahribat artacak ve Uludağ Milli Parkı ve çevresi geriye dönüştürmeksansız zararlarla karşı karşıya kalacaktır. Tüm bu gerekçelerle 'Uludağ Alan Başkanlığı' yasa teklifine esastan ve tümünden karşı olduğumuzu belirtmek isteriz.

5. Kapadokya Alan Başkanlığı;

2019'da Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasını isteyen kanun teklifine benzer bir teklifle Kapadokya Alan Başkanlığı kurulmuştur, fakat sözkonusu başkanlık bugüne kadar hizmetlerinden çok yolsuzluk ve Kapadokya tarihi alanının talan edilmesiyle gündeme gelmiştir. Öyle ki Kapadokya'da yapılan kaçak yapılar ve yine Kapadokya alan Başkanlığı iş makinaları tarafından yapılan yıkımlardan bakan yardımcısının haberinin olmaması, Uludağ Alan Başkanlığının nasıl yönetilip denetleneceğine dair fikir vermektedir. Bu yıkım ve kaçak yapılar sonucu alan tahribatının aynısının Uludağ'da gerçekleşeceği kaçınılmazdır. Köylünün yaptığı küçük çaptaki işletmelerin yıkılıp yerine devasa binaların yapılmasının önünde hiçbir engel yoktur. Kapadokya Alan Başkanlığının çalışma kriterlerinde koruma amaçlı imar planının olmaması, kaçak yapıların nasıl engelleneceğinin belirsiz olması, ayrıca yıkılan kaçak yapıların yerinin nasıl değerlendirileceğine dair bir yöntemin olmaması o dönemde yaptığımız eleştirilerin başında geliyordu.

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Kapadokya Alan Planları Yapımı ve Yürürlüğüne İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in yürütmesinin durdurulması ve iptali talebiyle de Kayseri İdare Mahkemesine ve Kültür ve Turizm Bakanlığına karşı dava açmıştır. Göreme Tarihi Milli Parkı bugüne kadar 3 yasal statüye aynı anda sahipken -bir, milli park; iki, doğal

sit; üç, UNESCO Dünya Miras Listesi- bu 3 statüden millî park olma durumu Cumhurbaşkanî kararıyla 22/12/2019 tarihinde kaldırılmıştır.

AKP siyaseti öncelikle ranta açacağıyerleri statüsüz bırakmaktadır, sonra bu yerleri, kendi tekelinde kurmuş olduğu Başkanlık ve benzeri kuruluşlarla piyasalaştırıp öndeki hukukî engelleri de kaldırarak yetkileri Cumhurbaşkanına bağlamaktadır.

Onlarca örneğine rastlayacağımız bu tarz girişimler doğa talanı ile, tarihi yapılaşmaların yok edilişi ile son bulmuş, bunun yerine sermayeye ve yandaş şirketlere yeni rant kapıları açılmıştır.

5.1.Kapadokya Alan Başkanlığına ilişkin Yolsuzluk iddiaları;

Kültür Varlıkları ve müzeler Genel Müdürü Yardımcısı Birol İnceciköz hakkında görevini kötüye kullanma, usulsüzlük ve yolsuzluk iddiaları basında yer almıştır. Birol İnceciköz daha sonra Kapadokya Alan Başkanlığına atanmış ve burada da kendi yandaşlarını istihdam ettiği basına yansımıştır.

5.2.Kapadokya Alan Başkanlığının yaptığı yol çalışması;

Kapadokya Ortahisar ve Göreme beldeleri arasında yapılacak yolun Göreme Açık Hava Müzesi başta olmak üzere peri bacaları oluşumlarını, yer altı zenginliklerini, Saklı Kilise'yi ve arkeolojik sit alanlarını tehdit ettiği basında yer almıştır, sivil toplum kuruluşları karşı çıkmasına rağmen ilgili belediye başkanları zarar verilmeyeceğini iddia ederek yol yapımını durdurmamıştır.

UNESCO Dünya Mirası listesindeki Kapadokya'da Nevşehir İl Özel İdaresi Yol ve Ulaşım Hizmetlerine bağlı ekipler tarafından yaklaşık bir buçuk ay önce başlatılan Göreme-Ortahisar arasında yeni yol yapımı ile ilgili açıklama yapan Kapadokya Çevre Platformu sözcüsü Mükrem Tokmak yol güzergâhının aynı zamanda 1. Derece Arkeolojik ve Doğal Sit alanında olduğunu belirten "Alttaki kayaları keserek ve bir Bizans manastırını yok ederek buraya yol açıyorlar" iddiasında bulunmuştur.

Doğalgaz dağıtımında faaliyet gösteren EneryaKapadokyagaz adlı şirketin resmi sitesinde, 18 Mart 2021 tarihinde ve 10083-1 sayılı Kurul Kararıyla Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) aldığı izinle Göreme, Ortahisar ve Uçhisar beldelerini dağıtım lisansına dâhil ettiklerini duyurmuştur. Yolun turizm için değil doğalgaz şirketi için açıldığı iddiaları güçlenmiştir.

5.3.Kapadokya'da yapılaşma artıyor

Kapadokya bölgesinde devam eden yol projesinin yanında farklı farklı betonarme yapılaşmaların arttığını gözlemlenmektedir. Kültürel varlıklar tahrip edilerek yapılan büyük oteller, kesme taşlarla inşa edilmiş butik oteller, belediyelere ait iş merkezleri, sayıları her geçen gün artan ATV motor taşıtlarının yanı sıra Göreme Açık Hava Müzesi ile Kızılçukur Vadisi'nin yollarının kesiştiği yerde, yaklaşık 20 bin metrekarelik alana ExcapTurkey adlı şirket tarafından 'Macera Parkı' adı altında eğlence merkezi inşa edilmektedir.

MADDELER ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

MADDE 1

Birinci madde Uludağ Alan Başkanlığı hakkındaki kanunun amaç ve kapsamı düzenlenmektedir. Teklif metninin ilk haliyle kanunun amacı "Doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile alanda yürütülen faaliyetlere ilişkin hususları düzenlemektir" olarak tanımlanmıştır.

Kanun teklifine genel olarak karşı olmakla birlikte oda ve sendikaların görüşleri doğrultusunda, mevcut hali ile çıkacaksa bile olabildiğine kanun teklifini iyileştirmek ve koruma alanlarını genişletebilmek adına söz konusu maddeye "jeoloji ve biyoloji ve su kaynaklarının" da eklenmesi gerekliliğini hatırlatılmış ve önerimiz bakanlık yetkilileri ve kanun teklifi imza sahipleri tarafından olumlu karşılanmıştır. Her ne kadar koruma alanlarının genişletildiğini düşünsek de Alan Başkanlığı olarak tanımlanan ve doğal alanlar, tarihi bölgeler ve dünya mirasları gibi değerler üzerinde ortaya koyduğu yıkıcı etkilerde göz önüne alındığında uygulama açısından ciddi sorunlar çıkacağı kesindir. Bakıldığı zaman birçok

kanun, amaç ve kapsamı dışında siyasi ilişki ve menfaatler doğrultusunda işletilmekte, emredici hükümleri ise görmezden gelinmektedir.

Yine metinde “kaynak değerlerinin korunması” gibi muğlak bir ifade yer almaktadır. Söz konusu ibare ile tam olarak neyin kastedildiği açık bir şekilde tanımlanmamıştır. İfadenin kanun metninden çıkartılması, çıkartılmıyor ise bile tanımlanması gerekmektedir. Ekonomik açıdan mı yoksa jeolojik ve biyolojik açıdan mı kaynak değerinden bahsediliyor açıkça ortaya konulması gerekmektedir.

Geniş olarak açıklamaya çalıştığımız üzere kanun metni ilk maddesinden son maddesine varıncaya kadar Uludağ’da kurulacak bir alan başkanlığı bölgenin sermaye aracılığı ile yıkımı ve talanı anlamı taşımaktadır.

MADDE 3

Kanun teklif metninin ilk halinde 18 fıkradan oluşan daha sonra 17 fıkraya düşürülen ilgili madde kanunun genel esasları belirlemektedir.

Uludağ alanı içinde bulunan kamu hizmetinde kullanılan binalar ve tesisler, kamu konutları, hazine taşınmazları, orman sayılan yerler, Milli Park ilan edilen yerler ve üzerinde bulunan tüm yapılar bedelsiz olarak Uludağ Alan Başkanlığına geçmektedir. 3’üncü madde genel olarak Uludağ Alan Başkanlığına geniş yetkiler tanımaktadır.

Kanun teklifine göre Alan Başkanlığı;

- Uludağ alanında ulaşım, giriş kontrolü, güvenlik, parklama ve ziyaretçi merkezinde ödenecek ücret ve Uludağ Alanından faydalanma konularında yönetmelik çıkartma,
- Uludağ Alanında her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlama ve aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmaya veya yıktırma,
- Uludağ Alanında bulunan hazine ve kamu kurumları ile özel mülkiyetindeki taşınmazların turizm amacıyla kamulaştırılma, kiralanma, işletilme, işlettirilme,
- Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından talep edilen taşınmazların tahsisini yapabilme,
- Uludağ Alanında gerçekleşecek turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetlerini yapma, yaptıрма, izin verme ve denetleme,
- Her türlü altyapı ve diğer tesislerin yapma, yaptıрма, işletme, işlettirme,
- Peyzaja uygun çevre tanzimi esaslarını belirleme,

- Gerçek ya da tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisleri kamulaştırma, yetkilerine sahiptir.

Alan başkanının nasıl ve ne şekilde belirleneceği kanunda belirtilmemiş olmasına rağmen geniş yetkilerle donatılmaktadır. Milli Park statüsünden çıkarılarak her türlü taşınmaz üzerinde istediği kararı alabilme yetkisinin başkanlığa bırakılması büyük bir talan ve yağmanın önünü açacaktır. Alan Başkanlığı verilen yetkilerin asıl sebebi Kültür ve Turizm bakanlığının bölgeye olan özel ilgisinden kaynaklanmaktadır. Bu düzenleme, alanda bulunan taşınmazların önce Alan Başkanlığına, Alan Başkanlığından Kültür ve Turizm Bakanlığına geçişini hızlandıracaktır. Kültür ve Turizm Bakanlığının, Kültür'den ziyade Turizmi hedefleyen politikaları ile sermayeden yana tavır almakta, doğayı ve doğanın ev sahipliği yaptığı diğer canlıları görmezden gelmektedir.

MADDE 5

Madde ile Uludağ Alanında bir Komisyonun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları düzenlenmektedir. Düzenlemeye göre Komisyon Uludağ Alanı içinde her türlü uygulamaya yönelik karar alma yetkisine sahip olacaktır. Aynı zamanda kültür varlıkları, bölge kuralları ve tabiat varlıklarını koruma yetki ve görevleri ilgili komisyon tarafından kullanılacaktır. Komisyon sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirmeye yönelik karar alma yetkisi de bulunmaktadır. Sit sınır ve derece değişikliğine oy birliği ile karar verebilmektedir.

Komisyon;

- Kültür ve Turizm Bakanlığınca görevlendirilecek, üniversitelerin mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, orman mühendisliği, hukuk, jeoloji mühendisliği, harita mühendisliği, çevre mühendisliği ve biyoloji bölümünden mezun olmuş ve on yıl deneyime sahip dört üye,
- Bursa Valisi tarafından görevlendirecek Vali Yardımcısı,
- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden iki üye,
- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden bir üye,

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden iki üye,
- Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden bir üye,
- Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Orman Genel Müdürlüğünden bir üye,
- Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından görevlendirilecek bir üye,

olmak üzere 13 üyeden oluşmaktadır.

Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerine son verilmesi Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmektedir.

İfade etmekte fayda var ki, kurulacak bu komisyonunun çoğunluğu Kültür ve Turizm Bakanlığının belirleyeceği isimler oluşturmaktadır. Kaldı ki başkanlık için belirlenen yetkilerin yarısı dahi komisyona verilmemiştir.

Milli Park statüsünden çıkarılan Uludağ Alanı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına ve Tarım ve Orman Bakanlığının kontrolünden de tamamen çıkarılmaktadır. Özellikle sermaye sahipleri tarafından sıklıkla dile getirilen ve Uludağ Milli Parkının belediyeye devredilmesi talepleri bu madde de karşılık bulmuş olacak ki Bursa Büyükşehir Belediyesinden bir üye bu komisyona dahil edilmiştir. Korunması ve kollanması gereken Uludağ'ın sermayeyi savunan Kültür ve Turizm Bakanlığının ağırlıkta olduğu bir komisyonun inisiyatifine terk edilmiş olması ekolojik bir yıkımın habercisi niteliği taşımaktadır. Kaldı ki komisyonun oy birliği ile karar alma yetkisi sadece sit sınır ve derece değişikliği ile sınırlandırılmıştır. Bunun dışında alınacak komisyon kararlarında aranan çoğunluk belirtilmemiştir.

İlgili kanun maddesinin dördüncü fıkrasında komisyonda gündemiyle ilgili olarak meslek odalarının başkanlığın davetiyle toplantıya katılabileceği düzenlenmektedir. Uludağ hakkında bir karar alınması ya da bir toplantı yapılması sadece komisyon ya da Başkanlığın değil tüm Bursa ve Uludağ'ın sahip olduğu özellikler nedeniyle ülkenin tamamını ilgilendirmektedir. Özellikle bölgede faaliyet sürdüren doğa ve çevre örgütlerini görmezden gelmek iktidarın bir rutini haline dönüşmüştür. Kaldı ki 5'inci fıkrada komisyonun aldığı tüm kurallara herkesin uyma zorunluluğu getirilirken, toplumun itiraz etme hakkı yok sayılmaktadır. İdari yargı yolunu açık bırakan düzenleme bir makyajdan öteye gitmeyecektir. Çünkü Türkiye'de

iktidarın yargı üzerinde ortaya koyduğu hegemonya maalesef hukukun adil ve haklıdan yana değil, iktidar ve iktidarın atadıklarından yana işler bir hal almıştır. Komisyon toplantılarına sadece meslek odaları ya da bir STK değil isteyen herkesin katılabilmesi gerekmektedir. Uludağ bir bakanlığın ya da bakanlığın güdümünde faaliyet gösterecek başkanlık ya da komisyonun tekeline terk edilemeyecek kadar önemli bir alandır.

MADDE 6

Madde ile *danışma kurulunun* görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmektedir.

Maddeyle kurulan danışma kurulu, Bakanlık yetkilileri ve sermaye temsilcilerinden oluşmaktadır. Kurulda TMMOB bağlı meslek odaları, ilgili sendikalar, doğa ve çevre örgütleri yer almamaktadır. Demokratik kitle örgütlerinin, meslek odaları ve örgütlerinin, üniversite bilim insanlarının ve ekoloji örgütlerinin yer almadığı böylesi bir kurulun doğa merkezli objektif bir değerlendirme yapması güçtür. Kurul yerel dinamikler göz ardı edilerek oluşturulmakta, temel belirleyici tekçi bir anlayışla Kültür ve Turizm Bakanlığı olmaktadır. Bu açıkça Uludağ Milli Parkının betonlaşması, genel anlamıyla talanına yönelik kolaylaştırıcı bir kurul olacaktır. Zaten kurulun oluşturulmak istenen yapısı dikkate alındığında yasa teklifinin sermaye-rant çevrelerinin ihtiyaçları doğrultusunda çıkarıldığı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

MADDE 7

Maddeyle kurulması planlanan Alan Başkanlığın gelirleri ve giderlerine ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır.

Gelir ve giderleri düzenleyen bu maddeye bakıldığında, alan Başkanlığının temel gelirlerinin işletmeler ve buna bağlı faaliyetler olacağı görülmektedir. Bu da bu alanlardaki turizm faaliyeti bahanesiyle işletmeciliği teşvik edecek bir durumdur. Ne kadar çok işletme varsa gelirler de o kadar yüksektir. Bu düzenlemenin varacağı yer, daha fazla otel, daha fazla tesis, daha fazla beton sonuçta daha fazla betondan başka bir şey değildir. Gider kalemlerinde dahi bu alanın yapılaşmaya açılmasını destekleyecek faaliyetler yer almaktadır.

MADDE 8

Bu madde ile doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile alanda yürütülen faaliyetlerin düzenlenmesi hedefleri doğrultusunda alanın bütünsel bir bakış açısıyla planlanarak ivedilikle uygulamaya geçilebilmesini teminen. Başkanlığın bu Kanundan doğan görevlerini yerine getirirken bazı kanunlardan muaf olması ve bazı indirimlerden yararlanması amaçlanmaktadır.

Yönetim, planlama, gelirlerin toplanması, denetlemeye kadar bütün yasal işlemlerin özerk olan alan başkanlığına devredilmektedir. Dolayısıyla Uludağ alanında yapılacak her türlü hukuksuzluğu denetleyecek bir yapı olmayacaktır. Bu madde ile birlikte Kurulacak olan Alan Başkanlığına devredilmektedir. Bu alanda bulunan hem kamu kuruluşları hem de özel kuruluşlar üzerinde tasarruf yetkisine sahiptir. Özel tesislerin kamulaştırması veya kamu alanlarının özelleştirilmesi gibi kararları kendi başına alabilecek bir yetki verilmektedir. Bu da Uludağ alanında ekolojik talana davetiye çıkarmaktadır.

Uludağ Milli Parkı Müdürlüğü, Milli Parklar Bölge Müdürlüğü, Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Uludağ Milli Park alanını koruyamıyor mu? Gerekli denetimleri sağlayamıyor mu? Soruları ortaya çıkmıştır.

Bütün bu kurumların yok sayılarak yetkilerin tek bir kuruma verilmesi hiçbir gerekçe ile açıklanamaz.

MADDE 9

Madde ile Uludağ Alanı ve Alandaki orman dokusunun korunmasına yönelik hükümlere aykırılık halinde uygulanacak ceza hükümleri ile Başkanlıkça alınacak tedbirlere aykırı davranılması durumunda uygulanacak olan idari para cezalarına ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Burada bütün yetkilerin verildiği Uludağ Alan Başkanlığının orman dokusunun korunması hakkındaki kanunlara aykırı davranınca cezalandırılacağı inandırıcı değildir.

Maddede belirten cezaların ise hiçbir caydırıcılığı yoktur. Alt sınır 50 bin Türk lirası ve üst sınır ise 500 bin Türk Lirasıdır. Bu da her türlü istismara açıktır.

Örneğin ormanları talan edip buraya yüzlerce milyonluk tesis yapılırken 50 bin 100 bin gibi bir cezayı ödemekten de kaçınmayacaktır.

MADDE 10

Bu madde ile Uludağ Alanında süregelen yetki karmaşasının giderilmesi. Alandaki iş ve işlemlerin Başkanlık eliyle hızlıca yürütülmesini sağlamak için gerçekleştirilecek yetki devri düzenlenmiş alanın sınırlarının ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlık teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile değiştirilebileceği yönünde düzenleme yapılmıştır.

AKP-MHP iktidarı sürekli bir yetki karmaşası var diye bütün yetkileri Cumhurbaşkanına devrederek ülkede herkesi yetkisiz bırakmıştır. Oysa ortada bir yetki karmaşası yoktur. İlgili müdürlük, ilgili bölge müdürlüğü, ilgili Genel Müdürlük ve nihayetinde bir bakanlığa bağlı kurumlar vardır. Herkesin hukuki çerçevede yetkileri belirtilmiştir. Bu yöntemle yapılan işler denetlenebilir bir ağa bağlıdır, fakat yetki tek kişide toplandığında denetlenebilmesi mümkün değildir.

Mahmut Celadet Gaydalı

Bitlis

MUHALEFET ŞERHİ

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu’nda görüşülen 2/4750 esas numaralı “Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi”ne ilişkin muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Teklifin Görüşülme Usulü ve Zamanı Üzerine Değerlendirme

2/4750 esas numaralı “Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi” 25 Kasım 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş, 6 Aralık 2022 tarihinde tarafımıza Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına gönderilmiştir. Meclis Başkanlığınca, Komisyonumuz teklifin görüşüleceği esas komisyon olarak belirlenmiştir. Tali komisyon olarak ise Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu belirlenmiştir. Tali komisyon teklifle alakalı toplanmamış ve herhangi bir rapor sunmamıştır. Komisyonumuz ise teklif tarafımıza gönderildikten 3 gün sonra yani 9 Aralık 2022 tarihinde 15.30’da toplanmıştır. Görüşmeler iki gün sürmüş ve 10 Aralık 2022 tarihinde tamamlanmıştır. Görüşülme usul ve zamanı hakkında ifade edilmesi gereken çok temel eleştirilerimiz mevcuttur. Daha önce kurulan Çanakkale Savaşları ve Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı ve Kapadokya Alan Başkanlığı’nın görüşmeleri Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüşülmüş ve karara bağlanmıştır. Ancak Uludağ Alan Başkanlığı teklifi Komisyonumuza sevk edilmiştir. Daha önceki alan başkanlıklarının kurulması sürecinde yer alan Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ise bu teklifte tali olarak dahi toplanmamış herhangi bir görüş belirtmemiştir. Bu durum son derece sorunludur. Yasama ilkesi, sürekliliği ve kalitesi açısından komisyonlar etkin çalıştırılmalıdır. Uludağ çevresi kayak sporunun yoğun bir şekilde yapıldığı, spor açısından önemli bir bölgedir. Bunun yanı sıra Millî Park olması, pek çok endemik bitkiyi barındırması, doğal sit alanlarını içermesi sebebiyle burada yapılacak bütün işlemler doğrudan çevreyi, ekolojii ve ekosistemi ilgilendirmektedir. Bu bağlamda teklifin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun yanı sıra Çevre Komisyonunda da görüşülmesi daha uygun olacaktı. Ancak ihtisas komisyonları bu teklifte aktif bir şekilde çalıştırılmamıştır.

Teklifin görüşmelerinin en sorunlu yanlarından biri ise görüşülme zamanıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe görüşmeleri yapılırken, bütün kamuoyunun gözü Genel Kurulda süren görüşmelere dönmüşken, böyle önemli bir teklifi yangından mal kaçırmcasına komisyona getirmek son derece yanlış olmuştur. Bütçe yapmak bir parlamento için en önemli görevlerden biridir. Hal böyle iken milletvekillerinin bütçe görüşmelerini takip etmesini engelleyen, bütçeye yönelik çalışmalarını sıkıştıran bir komisyon çalışması makul görülmez. Uludağ Alan Başkanlığının kurulacağına dair ilk somut beyan yerel seçimler sürecinde yapılmıştır. Üç yıldır gündemde olan ve çalışmalarının uzun süredir sürdüğü 2 aydır bilinen bir teklifin apar topar bütçe görüşmeleri sırasında görüşülmek istenmesi akıllarda soru işaretleri bırakmıştır. Eğer bir alan başkanlığı kurulması bu dönem için planlandıysa bunun doğru olan yolu bütçe görüşmelerinden önce teklifin yasallaşması ve bütçe görüşmelerinde de Alan Başkanlığının genel bütçeden pay almasıydı. Ancak bu da gerçekleşmemiş ve tamamen Kültür ve Turizm Bakanlığının tekelinde ve talep edeceği ek bütçelere bağlı bir hale gelmiştir. Bütün bu plansız yasama süreci ve acelecilik bize basında yer alan “kişiyi özel kanun” iddialarını hatırlatmaktadır. Bu teklif bazı yandaşların Uludağ’da talan yapmasına fırsat verilmesi ve inşaatlara hızlıca başlayabilmesi için mi alalecele getirilmiştir? İYİ Parti Grubu olarak “rantiyeci anlayışa karşıyız” ilkemizle bu meselenin takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyoruz.

Teklifin Genel Değerlendirmesi

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu tarafından kapsamlı gerekçelerle sunulan Anayasa'ya aykırılık önergesi teklif sahibi AK Parti Bursa Milletvekili Sayın Hakan Çavuşoğlu'nun "bence Anayasa'ya aykırı değil" ifadesiyle gerekçesiz bir şekilde savunulmuş, iktidarın sayısal çoğunluğuyla da reddedilmiştir. Tutanaklar incelendiğinde Anayasa'ya aykırılık iddialarının hiç birine hukuki ya da siyasi cevaplar verilmediği görülecektir. Bu durum yasama süreçlerinin kalitesizliğini göstermekte, ciddiyetsiz bir yaklaşımı işaret etmektedir. AK Parti grubu Anayasa'ya aykırılık önermelerini hiç bir şekilde ciddiye almamaktadır.

Teklifin ana fikri incelendiğinde şu sonuç ortaya çıkmaktadır: Uluslararası anlaşmalarla korunan türlerin yer aldığı, Milli Parklar Kanunu'na tabi olan Uludağ ve çevresi, bürokrasinin çokluğu ve yapılacak işlerde çok fazla kurumun onayının gerekmesi bahanesine sarılarak bu koruma kalkanlarından çıkarılmak istenmektedir. Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün bu çevreyi yönetemediği iddia edilmiştir. Bu iddia 20 yıldır iktidarda olan AK Parti için bir itibar niteliğindedir. Bu durum AK Parti iktidarının 20 yıldır etkin bir yönetim ortaya koymadığını açığa çıkarmıştır. Öyle ki, teklif sahiplerinin eleştirilerine yine bir AK Parti milletvekilinden cevap gelmiştir. AK Parti Ankara Milletvekili ve eski Milli Parklar Genel Müdürü Sayın Nevzat Ceylan, Milli Parklara yönelik eleştirilerin haksız olduğunu vurgulamış, ihtiyaç olan yetkilerin Milli Parklar Kanunu'na koyularak sorunların çözülebileceğini işaret etmiştir. Sayın Ceylan aynı zamanda "Milli Park" kavramının uluslararası bir itibarı olduğunu bu itibarın da kaybedileceğini eklemiştir. Kısacası "Milli Parkların Uludağ'ı yönetemediği" iddiasına bizzat AK Partili bir milletvekili cevap vermiştir.

Uludağ günümüzde genel olarak bir kayak merkezi olarak bilinmekle birlikte eşsiz bir doğaya sahiptir. Orman varlığı, su kaynakları, endemik bitkileri, yaşayan hayvan türleri ile Uludağ ve çevresi ülkemiz için vazgeçilmez bir doğa harikasıdır. Uludağ ve çevresindeki bu zenginlikler Bursa şehrinin gelişmesinin ve ikliminin de en temel kaynağıdır. Uludağ, 175 endemik türe ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca küresel ölçekte nesli tehlike altında olan 3, Avrupa ölçeğinde ise 54 türün yaşam alanını oluşturmaktadır. Bern Sözleşmesi kapsamındaki koruma listelerine göre de Uludağ ve çevresinde yaşayan sürüngen türlerinden 11'i, kuş türlerinden 84'ü "Mutlak Koruma Altındaki Türler" kapsamındadır. Yine çevrede yaşayan memeli hayvan türlerinden 10'u "Mutlak Koruma Altındaki Türler" kapsamındadır. Aynı zamanda buradaki su kaynakları sadece Bursa'ya değil bütün Türkiye'ye katma değer sağlamaktadır.

Ekolojik değeri bu kadar yüksek olan bir bölgenin sadece "imar düzenlemelerini kolay gerçekleştirme" mantığıyla bir idareye tabi tutulması son derece hatalı olacaktır. Kurulacak sistemle Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, bağlı kurumları ve yerel yönetimlerin yetkileri tamamen sembolik hale getirilecek, komisyon ile danışma kurulunda kısıtlı bir temsile sahip olacaklardır. Alan Başkanı doğrudan Cumhurbaşkanlığı tarafından atanacaktır. Komisyondaki üye dağılımı da değerlendirildiğinde Uludağ ve çevresi Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve atanacak alan başkanının iki dudağı arasında bir hale getirilecektir. Çevrenin korunması yerine yapılaşmaya yönelik bir idare kurulacaktır. Kurulacak alan başkanlığında sivil toplum, meslek örgütleri gerektiği gibi temsil edilmeyecektir. Bu husus da ortak aklın oluşmasını engelleyecektir.

20 Eylül 1961 tarihinde Türkiye'nin 5'inci Milli Parkı olarak ilan edilen Uludağ Milli Parkı 13.024 hektar alana sahiptir. Ülkemizde milli parkların yüz ölçümüne oranı yüzde 1 seviyesinde iken bu oran Dünyada yüzde 6, Avrupa'da yüzde 11 seviyesindedir. Bu kadar az miktarda milli parka sahip olmamıza rağmen milli parklarımız gerektiği gibi

korunmamaktadır. 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 14'üncü maddesine göre "bu alanlarda tabii ve ekolojik denge ve tabii ekosistem değeri bozulamaz, yaban hayatı tahrip edilemez, çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz, avlanma ve otlatma yapılamaz" gibi kesin hükümlerle bu alanlar koruma altına alınmıştır.

Uludağ Milli Parkının 2 bin hektarlık bölümünün bu statüsünden çıkarılarak Alan Başkanlığı ilan edilmesine gerekçe olarak iyi yönetilebilmesi ve daha iyi bir koruma için yönetimin tek elde toplanması gibi söylemlerde bulunulmuş olursa da Kapadokya örneğinde olduğu gibi Uludağ'da da yeni bir talan döneminin başlamak üzere olduğu anlaşılmaktadır. Uludağ'da Göller Bölgesi, Çobankaya, Sarıalan, Kirazlıyayla rantiyeci anlayışla yapılaşmaya açılarak bu güne kadar korunabilen milli parkın bitki örtüsü, yaban hayatı ve ekosistemiyle birlikte Bursa için önemli bir su kaynağı olan bölge topyekün saldırı altında kalacaktır. Diğer taraftan bu düzenlemenin Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin Fransa'da yatırımcılara yaptığı açıklamada "Bürokrasiyi alaşağı ederiz, arkamızda Cumhurbaşkanımız var. Mevzuatı da değiştiririz" sözlerine uygun olarak birilerine yeni gelir kapısı sağlamak amacıyla kişiye özel olarak yapıldığının bir göstergesi olmaktadır.

Kanunun hazırlanma sürecinde bütün paydaşların, sektör temsilcilerinin yeterince bilgilendirilmediği ve görüşlerinin alınmadığı, paydaşlar tarafından teklifin yeterince incelenmediği ve değerlendirme yapılamadığı anlaşılmaktadır. Teklifin yasallaşması halinde geri dönüşü olmayacak ekolojik sorunlarla beraber sosyal, ticari, hukuki sorunlar yaratacaktır. Bu kapsamda teklifin Meslek Odaları, ilgili Sivil Toplum Örgütleri, Sektör Temsilcileri ve Akademik Çevrelerce çalışılıp hazırlanması amacıyla verdiğimiz önerge ile alt komisyon kurularak, teklifin bu komisyona sevkini talep ettik. Ancak Cumhurbaşkanlığı'nın sayısal çoğunluğuyla bu önergemiz reddedilmiştir.

Maddelerin Değerlendirilmesi

Madde 1

Kanun teklifinin amaç ve kapsamını belirleyen bu maddenin ilk halinde "Uludağ Bölgesi" ifadesi yer almaktaydı. İfadenin kapsamının ne olduğu belli olmadığı itirazları yapıldı. İktidar grubu bu eleştiriler çerçevesinde ifadeyi önergeyle değiştirmiş "Uludağ Alanı" ifadesini yerine koymuştur. Ayrıca İYİ Parti olarak madde metninde yer alan "kaynak değer" ifadesindeki muğlaklığın giderilmesi amacıyla verdiğimiz önergeyle ibarenin "jeolojik ve biyolojik varlıklar ile su kaynaklarının" şeklinde değiştirilmesine yönelik talebimiz iktidar tarafından dikkate alınmıştır. Her ne kadar önergemiz reddedilse de aynı gerekçe ve benzer nitelikte hazırlanan AK Parti Grubu önergesiyle hata düzeltilmiş "jeolojik ve biyolojik varlıklar, su ve benzeri" ifadesi madde metnine eklenmiştir. Bu çerçevede maddede yapılan düzeltmeler olumlu olmuştur.

Madde 2

Madde ile kanunda kullanılacak terim ve kavramlar açıklanmaktadır. Ayrıca "Uludağ Alanı" olarak belirlenen coğrafi alanın kanuna ekli EK-1'deki kroki ve koordinatlardan oluştuğu ifade edilmektedir. EK-1'deki koordinatlar ve kroki incelendiğinde kanunların açık ve anlaşılır olması ilkesi çiğnenmektedir. Ekteki krokinin hangi bölgeyi kapsadığına dair şüpheler vardır. Bu noktada krokinin bir harita ile desteklenmesi, çevredeki yerleşim

yerlerinin işaretlenmesi, mevkiilerin belirtilmesi, dağın konumunun işaretlenmesi daha doğru olacaktır.

Madde 3

Kanunun genel esaslarının belirlendiği bu maddede yasama sürecinin ne kadar alenacele ve ciddiyetsiz yapıldığına bir örnek olarak, teklifin ilk halinde maddenin 6. fıkrasının aynı şekilde 17. fıkrada da yer alması gösterilebilir. Önergeyle düzeltilen bu durum açıkça yasama süreçlerindeki ciddiyetsizliği göstermektedir.

Maddenin 2'nci fıkrasındaki “kültür ve tabiat varlıklarına” ifadesinin “kültür ve tabiat varlıkları, ekolojik varlıkları ile su kaynak alanlarının korunmasına” şeklinde değiştirilmesi teklifimiz reddedilmiştir.

Maddenin 3'üncü fıkrasında yer alan “gerektiğinde” ifadesi, aykırı bir şekilde yapılacak yapıların yıkılmasında kesinlik vurgusunu ortadan kaldıracığı ve istismara yol açacağı için metinden çıkarılmıştır. İYİ Parti olarak verdiğimiz bu yöndeki önerge reddedilmiş ancak AK Parti Grubu yeni bir önergeyle ilgili düzeltmeyi yapmıştır.

Yine 14'üncü fıkrada yer alan “çevre sorunu yaratmayacak” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve doğal jeolojik/jeomorfolojik görünümünü bozmayacak” ifadesinin eklenmesi teklifimiz reddedilmiştir. Önergemizde kanun maddesinde yer alan yoruma açık ve belirsizlik içeren 2'inci fıkradaki “tabiat varlıkları” ile 14'üncü fıkrada genel olarak ifade edilen “çevre sorunu” ibarelerinin kanunların açık ve anlaşılır olması ilkesi gereğince düzenlenmesi talep edilmiş olmasına rağmen iktidar bunu görmezden gelmiştir.

Madde 4

Kanun teklifinin geneli incelendiğinde, Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasında en temel sebep olarak imar planlarının rahatça değiştirilebilmesi isteği görülmektedir. İlgili fıkrada her ölçekte yapılacak düzenlemelerin Alan Başkanlığı içindeki bürokrasi ile Kültür ve Turizm Bakanı'nın olurlarına bağlanmış olması sakıncalıdır. Çünkü zaten Alan Komisyonundaki üyelerin ağırlığı Kültür ve Turizm Bakanlığındadır. Kısacası Uludağ'da yapılacak her türlü imar planında tek yetkili Kültür ve Turizm Bakanı olmuş olacaktır. Bunu engellemek ve yerel yönetimlerin etkisini artırmak için verdiğimiz önerge ile Alan Komisyonu ile birlikte Büyükşehir Belediyesinin de uygun görüşü alınması zorunlu hale getirilecekti. AK Parti Grubunun oylarıyla önergemiz reddedilmiştir. Bu ve benzeri düzenlemelerle milli iradeyle seçilmiş yerel yönetimler etkisiz kalmakta, yetki alanlarındaki imar düzenlemelerinde çok kısıtlı bir söz hakkına sahip olmaktadır. Bu durum hem istismara yol açabilecek hem de demokratik teamüllere aykırı sonuçlar verecektir.

Madde 5

Teklifin 5'inci maddesinin 3'üncü fıkrasının a bendinde belirlenen mesleklere özel bir dağılım yapılmadığı için tamamının tek bir meslekten seçilmesi ya da ağırlığın tek bir mesleğe yönelmesi gibi durumların önü açılmaktadır. Bu da kadrolaşmada keyfilik getirecektir. Teklifin hâlihazırdaki fıkrasıyla 4 üyenin tamamının hukukçu olması ya da çevre mühendisi olması mümkündür. Bu noktada verdiğimiz önergeyle fıkraya “jeoloji mühendisliği”nin eklenmesi teklif edilmiş ayrıca her mesleğe bir üye düşecek şekilde düzenleme talep edilmişti. Ancak teklif reddedilmiştir.

Maddenin 5'inci fıkrasında ise yeni üyelerin göreve başlama sürelerinde bir kısıtlama yer almamaktadır. İlgili kurumlara yeni üye bildirilmediği takdirde komisyondaki eski üyelerin yıllarca görevine devam edebilme durumu vardır. Bunu açığa kavuşturmak amacıyla ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların yeni üyeleri en geç 45 gün içinde bildirmesini zorunlu kılan önergemiz reddedilmiştir. Ayrıca verdiğimiz önerge ile Komisyondaki işlerin takibi, tecrübenin paylaşılabilmesi için eski uzman üyelerin Başkanlık tarafından komisyona davetinin önü açılmakta, böylece teknik konularda üyelik sürelerinin sona ermesiyle çıkışan durumlar yaşandığında üyelerin tecrübe ve bilgilerini komisyonla aktarılması sağlanmaktaydı. Ayrıca üyelere dönem kısıtlılığı getirilerek komisyonun dinamizminin sağlanması amaçlanmaktaydı. Bütün bu yapıcı önerilerimiz kabul görmemiş, sayısal çoğunlukla reddedilmiştir. Bütün bu önerilerimiz karşısında iktidar sadece komisyonda yer alacak mesleklerle “jeoloji mühendisliği ve harita mühendisliği”ni de eklemiş ancak bunların atanmasıyla alakalı hiç bir zorunluluk getirmemiştir. Mevcut keyfilik devam etmiştir.

Madde 6

Teklifin ilgili maddesiyle son derece dar kapsamlı bir danışma kurulu oluşturulmaktadır. Danışma Kurulu kararlarının herhangi bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Kurulda yer alacak üyelerin dağılımına bakıldığında ise sadece turizm ve spor alanının dikkate alındığı, Uludağ'ın çevresel durumunun göz ardı edildiği görülmektedir. Bu durum da aslında iktidarın Uludağ'a bakışını açıkça göstermektedir. Uludağ'daki ekosistem yok sayılmakta sadece turizm ve spor düşünülmektedir. Sivil toplum ve meslek örgütleri ise sadece Alan Başkanı'nın davetiyle toplantılara katılabilmektedir. Alan Komisyonunda yok sayılan sivil toplum ve meslek örgütleri burada da ayak bağı olarak düşünülmüş ve dışarıda bırakılmıştır. İktidarın burada açıkça gerçekleştirecekleri rant düzenlemelerine kılıf aradığı aşikardır. Verdiğimiz değişiklik önergesi ile danışma kuruluna Çevre Mühendisleri, Orman Mühendisleri, Jeoloji Mühendisleri, Mimarlar ve İnşaat Mühendisleri Odalarından birer temsilcinin davete gerek olmadan katılması teklif edilmiştir. Ayrıca Danışma Kurulu kararlarının bağlayıcı olması öngörülmesi, burada alınan kararların tersine bir düzenleme yapılamayacağı hükme bağlanmıştır. Son olarak ise danışma kurulu üyelerine hiç bir şekilde maaş ve huzur hakkı ödemesi yapılamayacağı hükmü önerilmiştir. Bütün bu tekliflerimiz AK Parti Grubunun çoğunluk oylarıyla reddedilmiştir. Danışma Kurulu etkisiz, kapsamsız tamamen rant kararlarına kılıf üretecek bir yapı halinde bırakılmıştır. Kanunla belirlenmeyen – ücret ödenmesi gibi – bütün hususlar ise Bakanlığın çıkaracağı yönetmeliğin insafına terk edilmiştir.

Madde 10

Teklifin en manidar maddelerinden biri olan bu maddenin 3'üncü fıkrası ile görüşülen kanunla sınırları belirlenmiş “Uludağ Alanı”nın sınırlarının değiştirilmesi yetkisiz sorgusuz, sualsiz Cumhurbaşkanlığı'na bırakılmaktadır. Partili Cumhurbaşkanlığı Sisteminin en belirgin özelliği olan yasama süreçlerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi uhdesinden alınarak Cumhurbaşkanlığı karar ve kararnamelerine verilmesi durumu burada da ortaya çıkmaktadır. Bu madde ile Cumhurbaşkanlığı bir gece çıkaracağı kararname ile bütün Bursa'yı Uludağ Alan Başkanlığının yetki alanına sokabilecektir. İlkesel olarak yasa ile belirlenen sınırlar gerek duyulursa yine yasa ile değiştirilmelidir. Bu bağlamda ilgili fıkranın tekliften çıkarılması önergemiz iktidar tarafından reddedilmiştir. Bu fıkra demokrasiyi ve devlet ciddiyetini ayaklar altına almaktadır.

Sonuç olarak, prensipte kökten karşı olmadığımız bu düzenlemede Anayasa'nın ihlal edildiği, yasallaşması halinde meydana gelecek sosyal, ticari, hukuki ve çevre sorunlarına neden olacağı, ayrıca Meslek Odaları, ilgili Sivil Toplum Örgütleri, Sektör Temsilcileri ve Akademik Çevrelerle birlikte yerel yönetimlerin dışlanarak hazırlandığı kanaatindeyiz. Milli Parklar Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle güncel ihtiyaçlara cevap verilebileceğini düşünmekteyiz. Tali komisyonun görüşü bile alınmadan, oy çokluğuna dayanarak komisyonumuzdan geçirilen 2/4750 esas numaralı Uludağ Alanı Hakkında Kanun Teklifi'ne bu haliyle karşı olduğumuzu beyan ederiz.

İbrahim Halil Oral

Ankara

Hayrettin Nuhoglu

İstanbul

BURSA MİLLETVEKİLLERİ EFKAN ALA VE
HAKAN ÇAVUŞOĞLU İLE 43 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ

ULUDAĞ ALANI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ bölgesinin, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile alanda yürütülen faaliyetlere ilişkin hususları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Bakan: Kültür ve Turizm Bakanını,
- Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
- Başkan: Uludağ Alan Başkanını,
- Başkanlık: Uludağ Alan Başkanlığını,
- Danışma Kurulu: Başkanlığa danışmanlık

etmek ve tavsiyelerde bulunmak üzere kurulan kurulu,

e) Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları: Uludağ Alan planları yürürlüğe girinceye kadar uyulacak esasları,

f) Komisyon: Uludağ Alan Komisyonunu,

g) Uludağ Alanı: EK- 1’de yer alan Harita ve Koordinat Listesinde sınırları belirtilen ve bu Kanun kapsamında Başkanlığın yetkili ve görevli olduğu alanı,

ğ) Uludağ Alan planları: Bu Kanun hükümlerine göre hazırlanan, Uludağ Alanının korunması, geliştirilmesi, yönetimi, tanıtılması, koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi, bölgede yer alan konaklama ile kış ve dağ turizmi tesislerinin yapılması, iyileştirilmesi, yenilenmesi ve geliştirilmesi, ulaşım yöntemleri ve altyapı tesislerinin tasarım esaslarının belirlenmesi konularında hedefleri, stratejileri ve kararları belirleyen her tür ve ölçekteki planları

ifade eder.

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE
TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

ULUDAĞ ALANI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; doğal ve turistik değerler açısından büyük öneme sahip Uludağ Alanının, doğal sit alanları ve diğer korunan alanlar ile birlikte jeolojik ve biyolojik varlıklar, su ve benzeri kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, planlanması, yönetilmesi ve denetlenmesi ile Alanda yürütülen faaliyetlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- Bakan: Kültür ve Turizm Bakanını,
- Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,
- Başkan: Uludağ Alan Başkanını,
- Başkanlık: Uludağ Alan Başkanlığını,
- Danışma Kurulu: Başkanlığa danışmanlık

etmek ve tavsiyelerde bulunmak üzere kurulan kurulu,

e) Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları: Uludağ Alan planları yürürlüğe girinceye kadar uyulacak esasları,

f) Komisyon: Uludağ Alan Komisyonunu,

g) Uludağ Alanı: Bu Kanuna ekli Harita ve Koordinat Listesinde sınırları belirtilen ve bu Kanun kapsamında Başkanlığın yetkili ve görevli olduğu alanı,

ğ) Uludağ Alan planları: Bu Kanun hükümlerine göre hazırlanan, Uludağ Alanının korunması, geliştirilmesi, yönetimi, tanıtılması, koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi, bölgede yer alan konaklama ile kış ve dağ turizmi tesislerinin yapılması, iyileştirilmesi, yenilenmesi ve geliştirilmesi, ulaşım yöntemleri ve altyapı tesislerinin tasarım esaslarının belirlenmesi konularında hedefleri, stratejileri ve kararları belirleyen her tür ve ölçekteki planları

ifade eder.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

Genel esaslar

MADDE 3- (1) Uludağ alanının kontrollü girişini ve güvenliğini sağlamak esastır. Ulaşım, giriş kontrolü, alan güvenliğinin sağlanması, parklanma ve ziyaretçi merkezlerinde ödenecek olan ücretler ile Uludağ Alanından faydalanma koşullarına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(2) Uludağ Alanındaki 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak her tür plan, proje, uygulama, iş ve işlemler, Komisyon kararları uyarınca yürütülür.

(3) Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına ve Komisyon kararlarına göre yürütülür. Uludağ Alanında her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamak, gerektiğinde aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmak veya yıktırmak Başkanlığın yetkisindedir.

(4) Alanda kömür ve akaryakıt depoları, sanayi ve benzeri tesisler kurulamaz, madencilik faaliyetleri yapılamaz, entegre tesislere yer verilemez.

(5) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci ve geçici 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla Uludağ Alan sınırları içindeki; kamu hizmetlerinde kullanılan bina ve tesisler, kamu konutları ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan veya yaptırılan tüm yapı ve tesisler hariç, Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında orman sayılan yerler ile daha önce 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilan edilen yerler, varsa üzerindeki tüm yapı ve tesisler ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Genel esaslar

MADDE 3- (1) Uludağ Alanının kontrollü girişini ve güvenliğini sağlamak esastır. Ulaşım, giriş kontrolü, alan güvenliğinin sağlanması, parklanma ve ziyaretçi merkezlerinde ödenecek olan ücretler ile Uludağ Alanından faydalanma koşullarına ilişkin usul ve esaslar Başkanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(2) Uludağ Alanındaki 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda belirtilen korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarına yönelik yapılacak her tür plan, proje, uygulama, iş ve işlemler, Komisyon kararları uyarınca yürütülür.

(3) Uludağ Alanında her türlü aykırı uygulamanın giderilmesini sağlamak, aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkmak veya yıktırmak Başkanlığın yetkisindedir.

(4) Alanda kömür ve akaryakıt depoları, sanayi ve benzeri tesisler kurulamaz, madencilik faaliyetleri yapılamaz, entegre tesislere yer verilemez. Ancak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu hükümleri uyarınca işletme ruhsatı almış alanlarda 2863 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, Uludağ Alan Komisyonunun belirleyeceği kriterlere uyulmak ve uygun görüşü alınmak koşuluyla kazanılmış haklar korunarak faaliyetler sürdürülür.

(5) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci ve geçici 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla Uludağ Alan sınırları içindeki; kamu hizmetlerinde kullanılan bina ve tesisler, kamu konutları ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan veya yaptırılan tüm yapı ve tesisler hariç, Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında orman sayılan yerler ile daha önce 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu gereğince tespit ve ilan edilen yerler, varsa üzerindeki tüm yapı ve tesisler ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

İtibaren Başkanlığın talebi üzerine bedelsiz olarak Başkanlığa tahsis edilir. Genel kolluk kuvvetlerine tahsisli veya bunların kullanımında olan taşınmazlar hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(6) Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin ve kullanma izni verilmesi gibi işlemler Başkanlığın uygun görüşü alınarak yapılır. Ancak, bu taşınmazlardan 2634 sayılı Kanun kapsamında turizm amaçlı kullanılmasında yarar görülenlerin tahsisi, kamulaştırılması, kiralanması, işletilmesi, işlettirilmesinde Bakanlık yetkilidir.

(7) 2634 sayılı Kanun uyarınca Bakanlıkça talep edilen taşınmazların tahsisi Başkanlıkça Bakanlığa devredilir ve bu taşınmazların anılan Kanun hükümleri uyarınca tahsisi münhasıran Bakanlıkça yapılır.

(8) Uludağ Alanında ziyetlik, imar veya ihya yoluyla toprak kazanılamaz. Uludağ Alanında 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi uygulanmaz.

(9) Uludağ Alanındaki ormanların bakımı, korunması, yangın, hastalık ve zararlılarla mücadele 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca fonksiyonel orman amenajman planlarına göre Orman Genel Müdürlüğünce yürütülür ve elde edilen tüm gelirler Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye bütçesine aktarılır. Uludağ Alanındaki yabani ağaçlık alanların bakımı ve korunması ile yangın, hastalık ve zararlılarla mücadelede 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığınca destek ve iş birliği sağlanır. Uludağ Alanı için özel yangın söndürme planı yapılır ve uygulanır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İtibaren Başkanlığın talebi üzerine bedelsiz olarak Başkanlığa tahsis edilir. Genel kolluk kuvvetlerine tahsisli veya bunların kullanımında olan taşınmazlar hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(6) Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmes, ön izin ve kullanma izni verilmesi gibi işlemler Başkanlığın uygun görüşü alınarak yapılır. Ancak, bu taşınmazlardan 2634 sayılı Kanun kapsamında turizm amaçlı kullanılmasında yarar görülenlerin tahsisi, kamulaştırılması, kiralanması, işletilmesi, işlettirilmesinde Bakanlık yetkilidir.

(7) 2634 sayılı Kanun uyarınca Bakanlıkça talep edilen taşınmazların tahsisi Başkanlıkça Bakanlığa devredilir ve bu taşınmazların anılan Kanun hükümleri uyarınca tahsisi münhasıran Bakanlıkça yapılır.

(8) Uludağ Alanında ziyetlik, imar veya ihya yoluyla toprak kazanılamaz. Uludağ Alanında 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi uygulanmaz.

(9) Uludağ Alanındaki ormanların bakımı, korunması, yangın, hastalık ve zararlılarla mücadele 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca fonksiyonel orman amenajman planlarına göre Orman Genel Müdürlüğünce yürütülür ve elde edilen tüm gelirler Orman Genel Müdürlüğü Döner Sermaye bütçesine aktarılır. Uludağ Alanındaki yabani ağaçlık alanların bakımı ve korunması ile yangın, hastalık ve zararlılarla mücadelede 6831 sayılı Kanun hükümleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanlığınca destek ve iş birliği sağlanır. Uludağ Alanı için özel yangın söndürme planı yapılır ve uygulanır.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(10) Bu Kanun kapsamına giren orman alanlarında; 6831 sayılı Kanunun beşinci fasıl dördüncü bölümünde yer alan suçların takibi ve aynı kanun kapsamındaki koruma hizmetleri orman muhafaza memurlarınca sağlanır.

(11) Uludağ Alanında gerçekleştirilecek turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetlerini yapma, yaptırma, izin verme ve denetleme yetkisi Başkanlıktadır.

(12) Uludağ Alanında, planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı ve diğer tesislerin yapılmasında, yaptırılmasında ve işletilmesinde, işlettilmesinde ve bu işlemlerin ilgili belediye başkanlıkları ile koordineli bir şekilde yürütülmesinde Başkanlık yetkilidir.

(13) Uludağ Alanında turizm tesisi yapılmak amacıyla tahsis edilen taşınmazların üzerinde yer alan turizm tesislerinde çalışan personelin sadece konaklama ihtiyaçlarının giderilmesi ve yaşam kalitelerinin artırılması amacıyla; yardımcı hizmet ünitelerinin gerçekleştirilmesi için 2634 sayılı Kanun hükümleri uyarınca personel lojmanı alanları planlanabilir ve tahsis edilebilir.

(14) Planlar uyarınca gerçekleştirilecek her türlü tesisin, Başkanlığın koyacağı esaslar dahilinde, çevre sorunu yaratmayacak şekilde, atık su arıtma sistemiyle donatılması ve tesisle birlikte bitirilmesi, tesisi yapan kuruluş veya şahıslarca sağlanır ve kullanım alanının tabii peyzaja uygun çevre tanzimi Başkanlığın belirleyeceği esaslara göre yapılır.

(15) Uludağ Alanı sınırları içinde kalan yerlerdeki gerçek ve tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisleri, onaylı uygulama imar planına göre hazırlanacak projelerin gerçekleşmesi için, gerekli görüldüğünde, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Başkanlıkça kamulaştırılır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(10) Bu Kanun kapsamına giren orman alanlarında; 6831 sayılı Kanunun beşinci fasıl dördüncü bölümünde yer alan suçların takibi ve aynı Kanun kapsamındaki koruma hizmetleri orman muhafaza memurlarınca sağlanır.

(11) Uludağ Alanında gerçekleştirilecek turizm amaçlı sportif faaliyetler ile alana ilişkin işletmecilik faaliyetlerini yapma, yaptırma, izin verme ve denetleme yetkisi Başkanlıktadır.

(12) Uludağ Alanında, planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, spor, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı ve diğer tesislerin yapılmasında, yaptırılmasında, işletilmesinde, işlettilmesinde ve bu işlemlerin ilgili belediye başkanlıkları ile koordine halinde yürütülmesinde Başkanlık yetkilidir.

(13) Uludağ Alanında turizm tesisi yapılmak amacıyla tahsis edilen taşınmazların üzerinde yer alan turizm tesislerinde çalışan personelin sadece konaklama ihtiyaçlarının giderilmesi ve yaşam kalitelerinin artırılması amacıyla; yardımcı hizmet ünitelerinin gerçekleştirilmesi için 2634 sayılı Kanun hükümleri uyarınca personel lojmanı alanları planlanabilir ve tahsis edilebilir.

(14) Planlar uyarınca gerçekleştirilecek her türlü tesisin, Başkanlığın koyacağı esaslar dahilinde, çevre sorunu yaratmayacak şekilde, atık su arıtma sistemiyle donatılması ve tesisle birlikte bitirilmesi, tesisi yapan kuruluş veya şahıslarca sağlanır ve kullanım alanının tabii peyzaja uygun çevre tanzimi Başkanlığın belirleyeceği esaslara göre yapılır.

(15) Uludağ Alanı sınırları içinde kalan yerlerdeki gerçek ve tüzel kişilere ait taşınmaz mallar ile her türlü tesisleri, onaylı uygulama imar planına göre hazırlanacak projelerin gerçekleşmesi için, gerekli görüldüğünde, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre Başkanlıkça kamulaştırılır.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(16) Başkanlığa ait taşınır ve taşınmazlar Devlet malı hükmündedir. Bunlar aleyhine suç işleyenler Devlet malları aleyhine suç işleyenler gibi cezalandırılır. Orman sayılan yerler kapsamında işlenen suçlara ilişkin 6831 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(17) Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması, kiraya verilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, ön izin ve kullanma izni gibi işlemler Başkanlığın görüşü alınarak yapılır.

(18) Bu Kanunda, hüküm bulunmayan hâllerde 6831 sayılı Kanun, 2634 sayılı Kanun, 2863 sayılı Kanun, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Uludağ Alan planları

MADDE 4- (1) Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına göre yürütülür.

(2) Uludağ Alanında her tür ve ölçekte planlarının hazırlanması, yenilenmesi ve değiştirilmesi işlemleri Başkanlıkça yürütülür. Bu planlar, Komisyonun uygun görüşü ve Bakan Oluru uyarınca Başkanlıkça yapılacak onama sonrasında yürürlüğe girer.

(3) Uygulamaya yönelik imar planları yürürlüğe girene kadar geçerli olmak üzere, Alanın ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, Başkanlık teşkilatlanmasının tamamlanmasını müteakip üç ay içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, Başkanlığın teklifi, Komisyonun kararı ve Bakan onayı ile yürürlüğe girer.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(16) Başkanlığa ait taşınır ve taşınmazlar Devlet malı hükmündedir. Bunlar aleyhine suç işleyenler Devlet malları aleyhine suç işleyenler gibi cezalandırılır. Orman sayılan yerler kapsamında işlenen suçlara ilişkin 6831 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(17) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 6831 sayılı Kanun, 2634 sayılı Kanun, 2863 sayılı Kanun, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu, 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Uludağ Alan planları

MADDE 4- (1) Uludağ Alanında yapılacak uygulamalar, meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına göre yürütülür.

(2) Uludağ Alanında her tür ve ölçekte planlarının hazırlanması, yenilenmesi ve değiştirilmesi işlemleri Başkanlıkça yürütülür. Bu planlar, Komisyonun uygun görüşü ve Bakan Oluru uyarınca Başkanlıkça yapılacak onama sonrasında yürürlüğe girer.

(3) Uygulamaya yönelik imar planları yürürlüğe girene kadar geçerli olmak üzere, Alanın ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, Başkanlık teşkilatlanmasının tamamlanmasını müteakip üç ay içerisinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, Başkanlığın teklifi, Komisyonun kararı ve Bakan onayı ile yürürlüğe girer.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Uludağ Alanı bütününde hazırlanacak olan üst ölçekli planın onaylanmasının ardından Alanın nazım ve uygulama imar planları etaplar halinde yapılabilir.

(5) Uludağ Alanında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilgili diğer idarelerce yeni plan onaylanamaz.

(6) Uludağ Alan planı yapımı ve yürürlüğüne ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Komisyunun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları

MADDE 5- (1) Komisyon, Uludağ Alanı sınırları içerisinde her türlü uygulamaya yönelik karar almaya yetkilidir.

(2) Uludağ Alanında, 2863 sayılı Kanun ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen yetki ve görevler Komisyon tarafından kullanılır. Ayrıca, Komisyon, Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmesine yönelik karar almaya yetkilidir. Sit sınır ve derece değişiklikleri Komisyonun oybirliği ile aldığı karar doğrultusunda gerçekleştirilir.

(3) Komisyon aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:

a) Üniversitelerin mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, orman mühendisliği, hukuk, çevre mühendisliği ve biyoloji bölümlerinden lisans eğitimlerini tamamlayarak mezun olmuş, Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve en az on yıl deneyime sahip dört üye.

b) Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı.

c) Bakanlık Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden iki üye ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden bir üye, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden iki üye ile Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Uludağ Alanı bütününde hazırlanacak olan üst ölçekli planın onaylanmasının ardından Alanın nazım ve uygulama imar planları etaplar halinde yapılabilir.

(5) Uludağ Alanında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilgili diğer idarelerce yeni plan onaylanamaz.

(6) Uludağ Alan planı yapımı ve yürürlüğüne ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Komisyunun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları

MADDE 5- (1) Komisyon, Uludağ Alanı sınırları içerisinde her türlü uygulamaya yönelik karar almaya yetkilidir.

(2) Uludağ Alanında, 2863 sayılı Kanun ile kültür varlıklarını koruma bölge kurulları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarına verilen yetki ve görevler Komisyon tarafından kullanılır. Ayrıca, Komisyon, Uludağ Alanı içerisinde doğal sit alanlarının tescili, sınır değişiklikleri ve yeniden değerlendirilmesine yönelik karar almaya yetkilidir. Sit sınır ve derece değişiklikleri Komisyonun oybirliği ile aldığı karar doğrultusunda gerçekleştirilir.

(3) Komisyon aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:

a) Üniversitelerin mimarlık, şehir planlama/şehir ve bölge planlama, orman mühendisliği, hukuk, jeoloji mühendisliği, harita mühendisliği, çevre mühendisliği ve biyoloji bölümlerinden lisans eğitimlerini tamamlayarak mezun olmuş, Bakanlıkça görevlendirilecek, alanında uzman ve en az on yıl deneyime sahip dört üye.

b) Bursa Valisi tarafından görevlendirilecek bir Vali Yardımcısı.

c) Bakanlık Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünden iki üye ile Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünden bir üye, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden iki üye

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünden, alanlarında uzman birer üye.

ç) Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından görevlendirilecek bir üye.

(4) Komisyonda görüşülecek konunun niteliğine göre oy hakkı olmamak kaydıyla ilgili yerel yönetimler ile kurum ve kuruluşlardan uzman çağrılabilir. Komisyonun gündemiyle ilgili meslek odaları, Başkanlığın davetiyle toplantıya gözlemci olarak katılabilir.

(5) Üçüncü fıkranın (a) bendi uyarınca görevlendirilen Komisyon üyelerinin görev süresi iki yıldır. Yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler görevine devam eder.

(6) Komisyon kararları idari yargı yolu açık olmak üzere kesindir. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler Komisyon kararlarına uymak zorundadır.

(7) Komisyonun kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Danışma Kurulunun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları

MADDE 6 - (1) Danışma Kurulu aşağıdaki üyelere oluşur;

a) Alan Başkanı

b) Bursa Ticaret ve Sanayi Odasından bir üye

c) Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliğinden bir üye

ç) Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Bursa temsilcisi

d) Bursa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ya da yardımcısı

e) Osmangazi Belediye Başkanlığı temsilcisi

(2) Gerek görüldüğünde Danışma Kurulu toplantısına Başkanlığın daveti ile üniversiteler, ilgili sivil toplum kuruluşlarından ve meslek odalarından birer üye katılabilir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ile Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğünden, alanlarında uzman birer üye.

ç) Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığından görevlendirilecek bir üye.

(4) Komisyonda görüşülecek konunun niteliğine göre oy hakkı olmamak kaydıyla ilgili yerel yönetimler ile kurum ve kuruluşlardan uzman çağrılabilir. Komisyonun gündemiyle ilgili meslek odaları, Başkanlığın davetiyle toplantıya gözlemci olarak katılabilir.

(5) Üçüncü fıkranın (a) bendi uyarınca görevlendirilen Komisyon üyelerinin görev süresi iki yıldır. Yeni üyeler görevlendirilene kadar mevcut üyeler görevine devam eder.

(6) Komisyon kararları idari yargı yolu açık olmak üzere kesindir. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler Komisyon kararlarına uymak zorundadır.

(7) Komisyonun kuruluşu, görevleri, çalışma usul ve esasları ile Komisyon üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Danışma Kurulunun belirlenmesi, görevleri ve çalışma esasları

MADDE 6- (1) Danışma Kurulu aşağıdaki üyelere oluşur:

a) Alan Başkanı

b) Bursa Ticaret ve Sanayi Odasından bir üye

c) Güney Marmara Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliğinden bir üye

ç) Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Bursa temsilcisi

d) Bursa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ya da yardımcısı

e) Osmangazi Belediye Başkanlığı temsilcisi

(2) Gerek görüldüğünde Danışma Kurulu toplantısına Başkanlığın daveti ile üniversiteler, ilgili sivil toplum kuruluşlarından ve meslek odalarından birer üye katılabilir.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Danışma Kuruluna Bakan onayı ile ayrıca görevlendirme yapılabilir.

(4) Başkan aynı zamanda danışma kurulunun da başkanıdır.

(5) Danışma Kurulu, Başkanlığa danışmanlık eder ve tavsiyelerde bulunur.

(6) Danışma Kurulu, yılda en az dört kez olmak üzere gerekli görülen hallerde Kurul Başkanının çağrısı ile toplanır.

(7) Danışma Kurulunca bilgi, tecrübe ve uzmanlığından yararlanılabileceği düşünülen kişi veya kurum ve kuruluşların temsilcileri toplantıya çağırılabilir veya görüşleri alınabilir.

(8) Danışma Kurulunun görevleri, çalışma usul ve esasları ile kurul üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesi Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Başkanlığın gelirleri ve giderleri

MADDE 7- (1) Başkanlığın gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları,

b) 2634 sayılı Kanun kapsamında yatırımcılara tahsis edilen veya kiralanan taşınmazlardan elde edilen gelirler hariç olmak üzere Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin satışı, trampası, kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin verilmesi, irtifak hakkı kurulması, kullanma izni verilmesi ve ecrimisil işlemlerinden elde edilen gelirler.

c) Marka ve patent gelirleri,

ç) Başkanlığa yapılacak başvurular ve Başkanlıkça sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler,

d) Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri, fikri mülkiyet haklarından kaynaklı gelirler,

e) Uludağ Alanındaki işletme ve faaliyet gelirleri,

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Danışma Kuruluna Bakan onayı ile ayrıca görevlendirme yapılabilir.

(4) Başkan aynı zamanda Danışma Kurulunun da başkanıdır.

(5) Danışma Kurulu, Başkanlığa danışmanlık eder ve tavsiyelerde bulunur.

(6) Danışma Kurulu, yılda en az dört kez olmak üzere gerekli görülen hallerde Kurul Başkanının çağrısı ile toplanır.

(7) Danışma Kurulunca bilgi, tecrübe ve uzmanlığından yararlanılabileceği düşünülen kişi veya kurum ve kuruluşların temsilcileri toplantıya çağırılabilir veya görüşleri alınabilir.

(8) Danışma Kurulunun görevleri, çalışma usul ve esasları ile kurul üyelerinin atanması ve üyeliklerinin sona erdirilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılan yönetmelik ile belirlenir.

Başkanlığın gelirleri ve giderleri

MADDE 7- (1) Başkanlığın gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları

b) 2634 sayılı Kanun kapsamında yatırımcılara tahsis edilen veya kiralanan taşınmazlardan elde edilen gelirler hariç olmak üzere Uludağ Alanında bulunan Hazine ile kamu kurum ve kuruluşlarının özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin satışı, trampası, kiraya verilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, ön izin verilmesi, irtifak hakkı kurulması, kullanma izni verilmesi ve ecrimisil işlemlerinden elde edilen gelirler

c) Marka ve patent gelirleri

ç) Başkanlığa yapılacak başvurular ve Başkanlıkça sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler

d) Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri ile fikri mülkiyet haklarından kaynaklı gelirler

e) Uludağ Alanındaki işletme ve faaliyet gelirleri

(Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

f) Başkanlıkça verilecek idari para cezalarından elde edilecek gelirlerin yarısı,

g) Yardım, bağışlar ile sponsorluk gelirleri,

ğ) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler,

h) Diğer gelirler.

(2) Başkanlığın giderleri şunlardır:

a) Uludağ Alanında etüt, envanter, planlama, proje çalışmaları, müşavirlik, denetim hizmetleri, jeolojik/jeoteknik etütlerin elde edilmesi, tabii kaynakların geliştirilmesi, düzenlenmesi, imar, ıslah ve çevre tanzimi, özel plan ve projelere göre yapılacak her türlü faaliyetlerin gerektirdiği harcamalar,

b) Uludağ Alanında, planları gereğince taşınmazların kamulaştırılması, üzerlerinde sınırlı aynı hak tesisi ve kiralınmasına ilişkin harcamalar,

c) Uludağ Alanında yer alan işletme, sportif faaliyet, spor amaçlı organizasyon, tanıtma, altyapı, üstyapı, idare binası, sosyal binalar, ziyaretçi merkezi, tanıtma merkezi, saha sergileri ve bu tür faaliyetlerle ilgili her türlü harcamalar,

ç) Uludağ Alanı hizmetlerinin gerektirdiği her türlü araç, gereç, ekipman ve benzeri taşınırların satın alınması, kiralınması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili harcamalar,

d) Personel, istihdam, temsil ve ağırlama ile ilgili giderler,

e) Komisyon üyelerine ait yolluk ve huzur hakkı giderleri,

f) Demirbaş ve tüketim malzemeleri ile ilgili harcamalar,

g) Kültür ve turizm işletmeciliğine ait giderler,

ğ) Başkanlıkça tespit edilen aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkma ve yıktırma işlemleri dâhil aykırı uygulamaların giderilmesini sağlamaya yönelik işlemler ile ilgili giderler,

h) Başkanlığın görevleriyle ilgili diğer giderler.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

f) Başkanlıkça verilecek idari para cezalarından elde edilecek gelirlerin yarısı

g) Yardım ve bağışlar ile sponsorluk gelirleri

ğ) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler

h) Diğer gelirler

(2) Başkanlığın giderleri şunlardır:

a) Uludağ Alanında etüt, envanter, planlama, proje çalışmaları, müşavirlik, denetim hizmetleri, jeolojik/jeoteknik etütlerin elde edilmesi, tabii kaynakların geliştirilmesi, düzenlenmesi, imar, ıslah ve çevre tanzimi, özel plan ve projelere göre yapılacak her türlü faaliyetlerin gerektirdiği harcamalar

b) Uludağ Alanında, planları gereğince taşınmazların kamulaştırılması, üzerlerinde sınırlı aynı hak tesisi ve kiralınmasına ilişkin harcamalar

c) Uludağ Alanında yer alan işletme, sportif faaliyet, spor amaçlı organizasyon, tanıtma, altyapı, üstyapı, idare binası, sosyal binalar, ziyaretçi merkezi, tanıtma merkezi, saha sergileri ve bu tür faaliyetlerle ilgili her türlü harcamalar

ç) Uludağ Alanı hizmetlerinin gerektirdiği her türlü araç, gereç, ekipman ve benzeri taşınırların satın alınması, kiralınması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili harcamalar

d) Personel, istihdam, temsil ve ağırlama ile ilgili giderler

e) Komisyon üyelerine ait yolluk ve huzur hakkı giderleri

f) Demirbaş ve tüketim malzemeleri ile ilgili harcamalar

g) Kültür ve turizm işletmeciliğine ait giderler

ğ) Başkanlıkça tespit edilen aykırı uygulamaya konu yapı ve tesisleri yıkma ve yıktırma işlemleri dâhil aykırı uygulamaların giderilmesini sağlamaya yönelik işlemler ile ilgili giderler

h) Başkanlığın görevleriyle ilgili diğer giderler.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Başkanlığa yapılacak ücrete tabi başvurular ve Başkanlıkça sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretlere ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurumların görüşü alınarak Başkanlıkça çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.

Muafiyet ve indirimler

MADDE 8- (1) Başkanlık, bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan harçlardan ve harcamalara katılma paylarından, düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisinden, kendisine yapılan bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, sahip olduğu taşınmazlar dolayısıyla emlak vergisinden ve tapu ve kadastro döner sermaye hizmet bedelinden muaftır.

(2) Başkanlığa yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

(3) Bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (e) bentleri hariç Başkanlığın bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmaz.

Yasaklar ve cezalar

MADDE 9- (1) Uludağ Alanının doğal değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun, turizm potansiyelinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı davranılması halinde ellibin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Başkanlığa yapılacak ücrete tabi başvurular ve Başkanlıkça sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretlere ilişkin usul ve esaslar, ilgili kurumların görüşü alınarak Başkanlıkça çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.

Muafiyet ve indirimler

MADDE 8- (1) Başkanlık, bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan harçlardan ve harcamalara katılma paylarından, düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisinden, kendisine yapılan bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, sahip olduğu taşınmazlar dolayısıyla emlak vergisinden ve tapu ve kadastro döner sermaye hizmet bedelinden muaftır.

(2) Başkanlığa yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

(3) Bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (e) bentleri hariç Başkanlığın bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmaz.

Yasaklar ve cezalar

MADDE 9- (1) Uludağ Alanının doğal değerleri ile jeolojik/jeomorfolojik dokusunun, turizm potansiyelinin korunmasına ve yaşatılmasına yönelik alınan tedbirlere aykırı davranılması halinde elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(Bursa Milletvekilleri Efkân Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(2) Birinci fıkra kapsamına girmeyen, Uludağ Alanının mevcut durumunu bozmayan ve yapısal uygulamalar içermeyen konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı davranılması veya izin almaksızın turizm amaçlı sportif faaliyette bulunulması ve spor amaçlı organizasyon yapılması durumunda ise on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

3) Uludağ Alanında meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına aykırı yapılan inşai ve fiziki müdahalelerde 3194 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen idari para cezaları Başkanlıkça uygulanır.

(4) Uludağ Alanı sınırları içinde;

a) 6831 sayılı Kanun, 2872 sayılı Kanun ve 4915 sayılı Kanunda yasaklanan fiillerin işlenmesi hâlinde idari para cezaları iki misli artırılır. Uludağ Alanı içinde 2863 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen cezalar yarı oranında artırılarak uygulanır.

b) 6831 sayılı Kanunun 112 nci, 113 üncü ve 114 üncü maddelerine göre istenecek tazminat ve ağaçlandırma gideri bir misli artırılır.

(5) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezaları Başkanlıkça uygulanır. Verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. İdari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz.

Çeşitli hükümler

MADDE 10- (1) 2863 sayılı Kanun kapsamında kültür varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine, koruma, uygulama ve denetim büroları ile çevre, şehircilik ve iklim değişikliği il müdürlüklerine verilen görev ve yetkiler Uludağ Alanında Başkanlık tarafından yürütülür.

(2) Bu Kanunda Başkanlığa verilen görevlerle ilgili olarak diğer mevzuatta Tarım ve Orman Bakanlığına yapılan atıflar Bakanlığa, Uludağ Milli Park Müdürlüğüne yapılan atıflar ise Başkanlığa yapılmış sayılır.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Birinci fıkra kapsamına girmeyen, Uludağ Alanının mevcut durumunu bozmayan ve yapısal uygulamalar içermeyen konulara ilişkin belirlenecek tedbirlere aykırı davranılması veya izin almaksızın turizm amaçlı sportif faaliyette bulunulması ve spor amaçlı organizasyon yapılması durumunda ise on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanır.

(3) Uludağ Alanında meri planlar ile geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına aykırı yapılan inşai ve fiziki müdahalelerde 3194 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen idari para cezaları Başkanlıkça uygulanır.

(4) Uludağ Alanı sınırları içinde;

a) 6831 sayılı Kanun, 2872 sayılı Kanun ve 4915 sayılı Kanunda yasaklanan fiillerin işlenmesi hâlinde idari para cezaları iki misli artırılır. Uludağ Alanı içinde 2863 sayılı Kanunun 74 üncü maddesinde belirtilen cezalar yarı oranında artırılarak uygulanır.

b) 6831 sayılı Kanunun 112 nci, 113 üncü ve 114 üncü maddelerine göre istenecek tazminat ve ağaçlandırma gideri bir misli artırılır.

(5) Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezaları Başkanlıkça uygulanır. Verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir. İdari para cezalarına karşı yargı yoluna başvurulması takip ve tahsilatı durdurmaz.

Çeşitli hükümler

MADDE 10- (1) 2863 sayılı Kanun kapsamında kültür varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine, koruma, uygulama ve denetim büroları ile çevre, şehircilik ve iklim değişikliği il müdürlüklerine verilen görev ve yetkiler Uludağ Alanında Başkanlık tarafından yürütülür.

(2) Bu Kanunda Başkanlığa verilen görevlerle ilgili olarak diğer mevzuatta Tarım ve Orman Bakanlığına yapılan atıflar Bakanlığa, Uludağ Milli Park Müdürlüğüne yapılan atıflar ise Başkanlığa yapılmış sayılır.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(3) Uludağ Alanının sınırları bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önünde tutularak ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanına kararı ile değiştirilebilir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 11- (1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelin B) Özel Bütçeli Diğer İdareler bölümüne aşağıdaki satır eklenmiştir.

“44) Uludağ Alan Başkanlığı”

Geçiş dönemi bütçesi ve diğer işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunla kurulan Başkanlık teşkilatlanıncaya kadar, Uludağ Milli Parkı'nın bu Kanunla Uludağ Alanı olarak belirlenen bölümünde, Uludağ Milli Parkı Müdürlüğü ilgili mevzuatına göre faaliyetlerine devam eder.

(2) Başkanlığın 2022 mali yılı harcamaları, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar Bakanlığın 2022 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

(3) Uludağ Alanına ilişkin olarak bu Kanunla Başkanlığa devredilen yetki ve görevler kapsamında kalan ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili idarelerce sözleşmeye bağlanmış olan işler, Başkanlık teşkilatı kuruluncaya kadar bu idarelerce yürütülür. Başkanlık teşkilatı kurulduğu tarih itibarıyla bu sözleşmeler ilgili idarelerce hak, alacak ve borçlarıyla birlikte Başkanlığa devredilmiş sayılır.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca Başkanlığa devredilen sözleşmelerden dolayı ilgili idarelerce taraf olunan davalar, Uludağ Alanı ile ilgili kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonu kararlarına karşı açılan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Başkanlık kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Bu sözleşmelere ilişkin olarak bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce ilgili idarelerce yapılmış iş ve işlemler sebebiyle açılacak dava ve takipler Başkanlığa yöneltilir.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Uludağ Alanının sınırları bölgenin kültürel ve doğal varlıkları ile turizm potansiyeli göz önünde tutularak ilgili Bakanlıkların görüşü alınarak Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanına kararı ile değiştirilebilir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 11- (1) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelin B) Özel Bütçeli Diğer İdareler bölümüne aşağıdaki satır eklenmiştir.

“44) Uludağ Alan Başkanlığı”

Geçiş dönemi bütçesi ve diğer işlemler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunla kurulan Başkanlık teşkilatlanıncaya kadar, Uludağ Milli Parkı'nın bu Kanunla Uludağ Alanı olarak belirlenen bölümünde, Uludağ Milli Parkı Müdürlüğü ilgili mevzuatına göre faaliyetlerine devam eder.

(2) Başkanlığın 2022 mali yılı harcamaları, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar Bakanlığın 2022 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerden karşılanır.

(3) Uludağ Alanına ilişkin olarak bu Kanunla Başkanlığa devredilen yetki ve görevler kapsamında kalan ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili idarelerce sözleşmeye bağlanmış olan işler, Başkanlık teşkilatı kuruluncaya kadar bu idarelerce yürütülür. Başkanlık teşkilatı kurulduğu tarih itibarıyla bu sözleşmeler ilgili idarelerce hak, alacak ve borçlarıyla birlikte Başkanlığa devredilmiş sayılır.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca Başkanlığa devredilen sözleşmelerden dolayı ilgili idarelerce taraf olunan davalar, Uludağ Alanı ile ilgili kültür varlıklarını koruma bölge kurulu kararları ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonu kararlarına karşı açılan davalar ile başlatılmış olan takiplerde Başkanlık kendiliğinden taraf sıfatını kazanır. Bu sözleşmelere ilişkin olarak bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce ilgili idarelerce yapılmış iş ve işlemler sebebiyle açılacak dava ve takipler Başkanlığa yöneltilir.

(Bursa Milletvekilleri Efkan Ala ve Hakan Çavuşoğlu ile 43 Milletvekilinin Teklifi)

(5) Uludağ Alanına ilişkin Başkanlığın görev alanını ilgilendiren her türlü arşiv belgesi ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından bu Kanunun yayımlanmasından itibaren üç ay içerisinde Başkanlığa gönderilir.

(6) Bu Kanunun uygulanmasına dair yönetmelikler, Başkanlığın teşkilatlanmasının tamamlanmasını müteakip en geç bir yıl içinde yürürlüğe konulur.

(7) Uludağ Alanı içerisinde meri tüm planların uygulaması, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenene kadar devam eder. Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi ile meri planların uygulanması durdurulur. Üst ölçek planların hazırlanması sürecinde uygulanması durdurulmuş olan mevcut planlar Başkanlıkça incelenerek Komisyonun uygun görüşü ile yeniden yürürlüğe konulabilir.

(8) Bu Kanunda öngörülen Uludağ Alan planları, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının yürürlüğe girmesini takiben iki yıl içinde Komisyona sunulur.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Uludağ Alanına ilişkin Başkanlığın görev alanını ilgilendiren her türlü arşiv belgesi ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Başkanlığa gönderilir.

(6) Bu Kanunun uygulanmasına dair yönetmelikler, Başkanlığın teşkilatlanmasının tamamlanmasını müteakip en geç bir yıl içinde yürürlüğe konulur.

(7) Uludağ Alanı içerisinde meri tüm planların uygulaması, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenene kadar devam eder. Geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi ile meri planların uygulanması durdurulur. Üst ölçek planların hazırlanması sürecinde uygulanması durdurulmuş olan mevcut planlar Başkanlıkça incelenerek Komisyonun uygun görüşü ile yeniden yürürlüğe konulabilir.

(8) Bu Kanunda öngörülen Uludağ Alan planları, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının yürürlüğe girmesini takiben iki yıl içinde Komisyona sunulur.

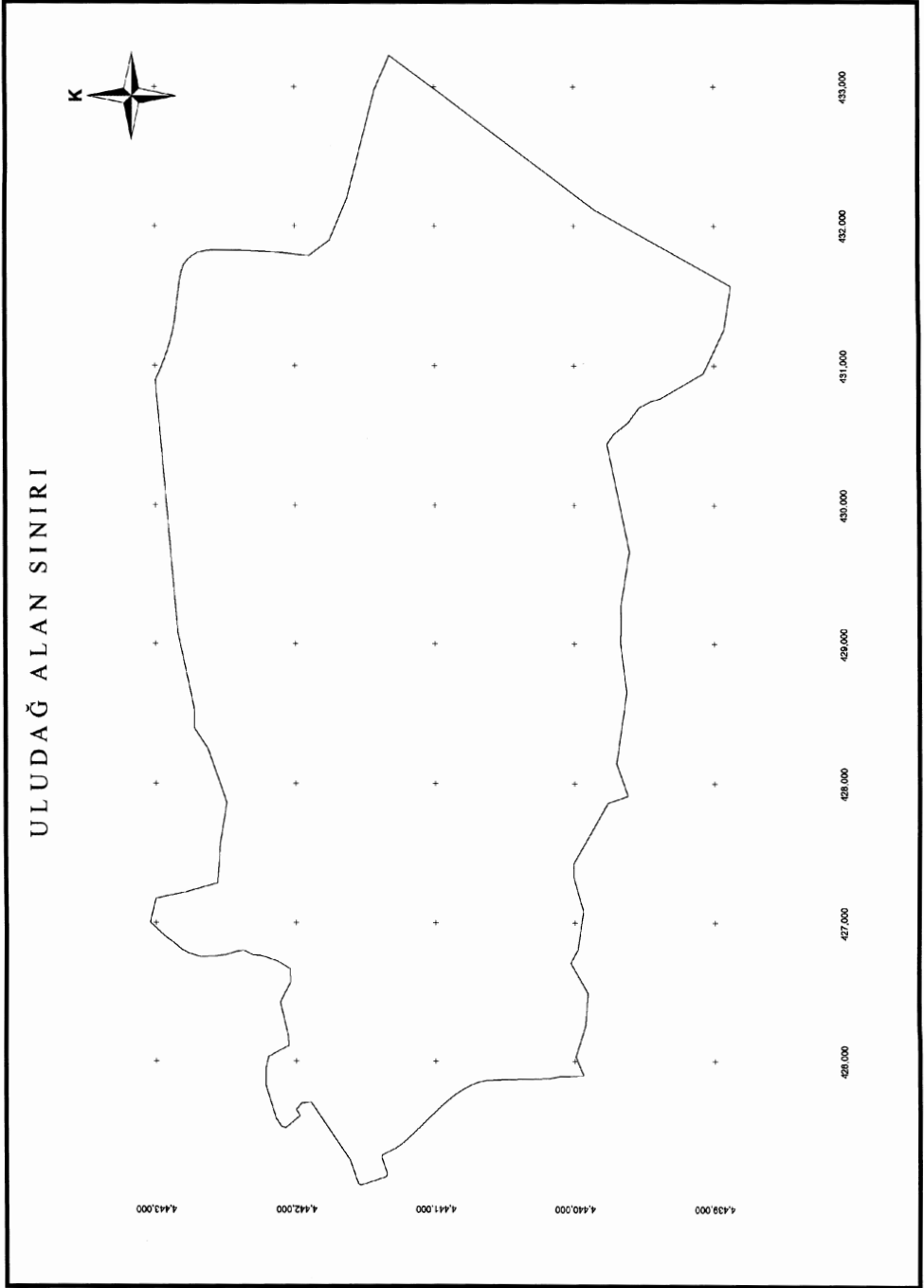
Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TEKLİF METNİNE EKLİ HARİTA VE KOORDİNAT LİSTESİ

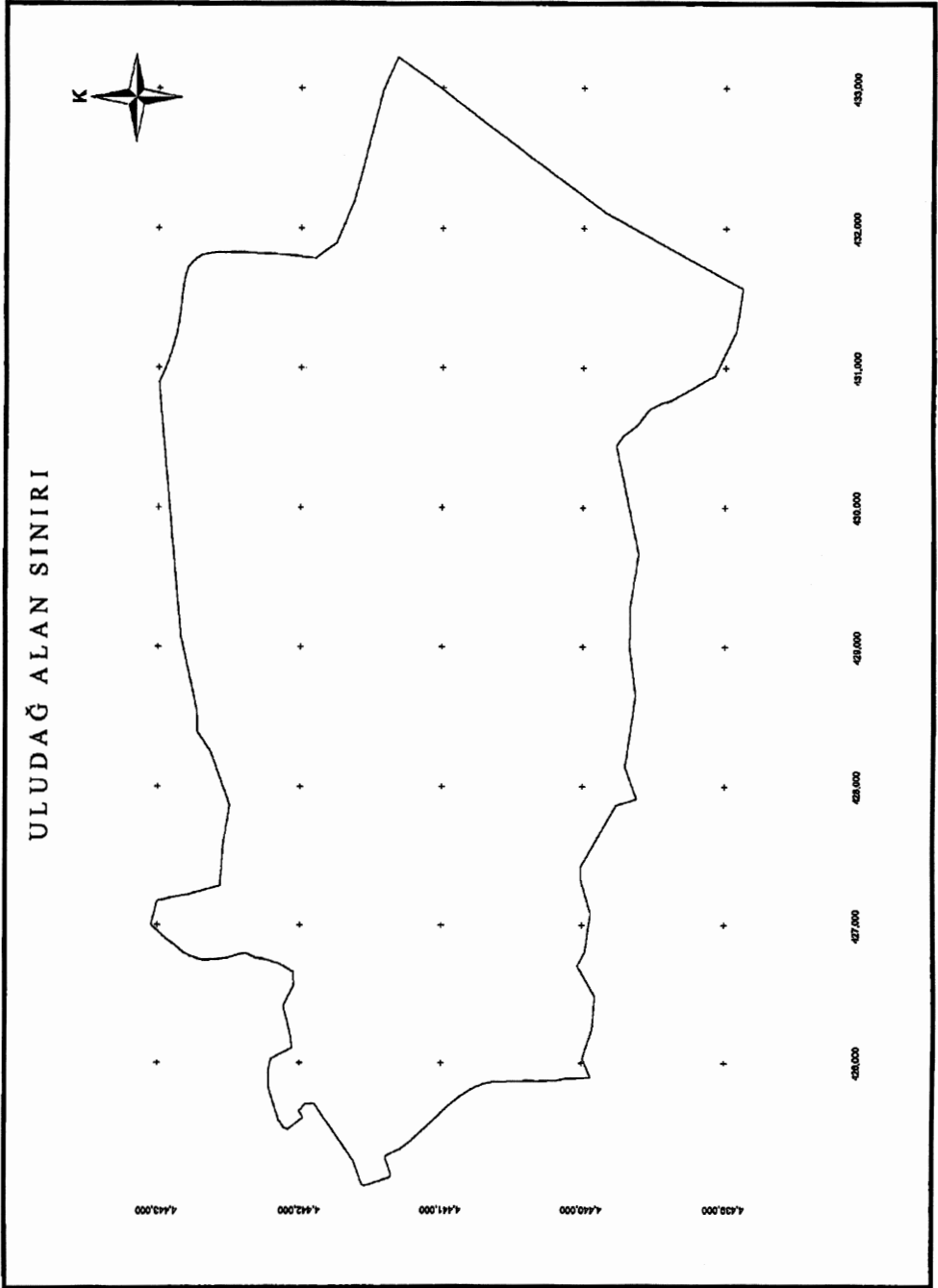
KOORDİNAT LİSTESİ (ED 50, 3 DERECE, 30)		
Nokta No	Y	X
1	427001.261	4443040.931
2	427172.952	4443000.134
3	427218.544	4442790.049
4	427282.950	4442562.021
5	427579.284	4442540.989
6	427863.206	4442494.506
7	428248.856	4442628.948
8	428391.116	4442721.241
9	428392.773	4442722.315
10	428543.928	4442725.016
11	429074.684	4442838.135
12	430891.785	4442995.960
13	430970.359	4442961.250
14	431050.955	4442929.928
15	431133.494	4442901.181
16	431220.012	4442876.996
17	431312.990	4442860.556
18	431504.744	4442837.081
19	431595.494	4442825.478
20	431671.808	4442811.280
21	431720.919	4442790.841
22	431755.132	4442766.386
23	431783.065	4442737.094
24	431806.514	4442696.884
25	431822.406	4442627.824
26	431825.173	4442506.309
27	431820.737	4442356.711
28	431812.911	4442198.563
29	431801.826	4442042.118
30	431784.072	4441899.474
31	431894.934	4441754.064
32	432194.111	4441625.866
33	432392.896	4441575.164
34	432977.580	4441428.531
35	433230.391	4441320.085
36	432112.436	4439848.788

Nokta No	Y	X
37	431565.957	4438878.122
38	431258.552	4438926.371
39	430941.774	4439073.615
40	430764.614	4439380.497
41	430743.431	4439452.095
42	430699.321	4439534.247
43	430590.053	4439616.093
44	430510.026	4439715.189
45	430439.914	4439765.030
46	429663.076	4439605.008
47	429279.928	4439665.600
48	429027.408	4439668.231
49	428994.327	4439668.688
50	428650.950	4439626.167
51	428140.514	4439699.657
52	427910.488	4439618.640
53	427861.311	4439763.181
54	427425.887	4440007.382
55	427326.256	4440006.337
56	427173.144	4439963.638
57	427083.803	4439938.704
58	426805.854	4439976.251
59	426708.109	4440029.278
60	426489.683	4439906.795
61	426250.106	4439925.667
62	426028.794	4439992.295
63	425894.149	4439938.264
64	425888.663	4440037.016
65	425888.235	4440098.953
66	425871.666	4440183.137
67	425866.556	4440296.942
68	425865.007	4440419.505
69	425862.989	4440539.469
70	425855.963	4440642.660
71	425838.494	4440712.867
72	425815.144	4440765.222
73	425788.633	4440811.655
74	425758.246	4440857.658
75	425719.055	4440908.261
76	425664.475	4440968.297
77	425537.534	4441098.952
78	425426.073	4441214.935
79	425396.790	4441250.200

Nokta No	Y	X
80	425378.855	4441275.799
81	425364.972	4441298.229
82	425352.240	4441320.545
83	425339.013	4441345.677
84	425324.363	4441377.525
85	425323.385	4441379.824
86	425320.559	4441382.889
87	425318.246	4441385.096
88	425315.670	4441386.990
89	425312.873	4441388.539
90	425309.902	4441389.719
91	425306.804	4441390.510
92	425303.631	4441390.899
93	425300.434	4441390.881
94	425297.266	4441390.454
95	425294.178	4441389.626
96	425191.305	4441354.874
97	425188.391	4441354.082
98	425185.404	4441353.648
99	425182.385	4441353.576
100	425179.380	4441353.869
101	425176.433	4441354.522
102	425173.585	4441355.525
103	425170.879	4441356.864
104	425168.355	4441358.520
105	425166.048	4441360.468
106	425163.993	4441362.680
107	425162.220	4441365.123
108	425160.754	4441367.762
109	425159.616	4441370.559
110	425104.413	4441534.541
111	425103.978	4441537.529
112	425103.906	4441540.547
113	425104.199	4441543.552
114	425104.852	4441546.500
115	425105.855	4441549.347
116	425107.195	4441552.053
117	425108.850	4441554.578
118	425110.798	4441556.885
119	425113.010	4441558.940
120	425115.453	4441560.713
121	425118.093	4441562.179
122	425284.610	4441618.624

Nokta No	Y	X
123	425703.386	4441898.425
124	425693.970	4441964.683
125	425647.611	4442001.531
126	425603.099	4441974.706
127	425515.233	4442078.847
128	425522.832	4442106.437
129	425585.416	4442145.207
130	425818.469	4442218.384
131	425952.982	4442216.432
132	426030.157	4442197.645
133	426109.783	4442055.113
134	426184.919	4442059.053
135	426427.118	4442114.411
136	426570.048	4442042.145
137	426667.368	4442046.210
138	426723.333	4442136.008
139	426761.363	4442257.872
140	426766.348	4442312.557
141	426799.263	4442376.591
142	426788.334	4442435.282
143	426765.844	4442504.108
144	426757.752	4442583.011
145	426751.502	4442680.100
146	426778.711	4442766.197
147	426805.921	4442818.513
148	426857.078	4442876.275
149	426899.537	4442932.938

BAYINDIRLIK, İMAR, ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ HARİTA VE KOORDİNAT LİSTESİ

KOORDİNAT LİSTESİ (ED 50, 3 DERECE, 30)		
Nokta No	Y	X
1	427001.261	4443040.931
2	427172.952	4443000.134
3	427218.544	4442790.049
4	427282.950	4442562.021
5	427579.284	4442540.989
6	427863.206	4442494.506
7	428248.856	4442628.948
8	428391.116	4442721.241
9	428392.773	4442722.315
10	428543.928	4442725.016
11	429074.684	4442838.135
12	430891.785	4442995.960
13	430970.359	4442961.250
14	431050.955	4442929.928
15	431133.494	4442901.181
16	431220.012	4442876.996
17	431312.990	4442860.556
18	431504.744	4442837.081
19	431595.494	4442825.478
20	431671.808	4442811.280
21	431720.919	4442790.841
22	431755.132	4442766.386
23	431783.065	4442737.094
24	431806.514	4442696.884
25	431822.406	4442627.824
26	431825.173	4442506.309
27	431820.737	4442356.711
28	431812.911	4442198.563
29	431801.826	4442042.118
30	431784.072	4441899.474
31	431894.934	4441754.064
32	432194.111	4441625.866
33	432392.896	4441575.164
34	432977.580	4441428.531
35	433230.391	4441320.085
36	432112.436	4439848.788

Nokta No	Y	X
37	431565.957	4438878.122
38	431258.552	4438926.371
39	430941.774	4439073.615
40	430764.614	4439380.497
41	430743.431	4439452.095
42	430699.321	4439534.247
43	430590.053	4439616.093
44	430510.026	4439715.189
45	430439.914	4439765.030
46	429663.076	4439605.008
47	429279.928	4439665.600
48	429027.408	4439668.231
49	428994.327	4439668.688
50	428650.950	4439626.167
51	428140.514	4439699.657
52	427910.488	4439618.640
53	427861.311	4439763.181
54	427425.887	4440007.382
55	427326.256	4440006.337
56	427173.144	4439963.638
57	427083.803	4439938.704
58	426805.854	4439976.251
59	426708.109	4440029.278
60	426489.683	4439906.795
61	426250.106	4439925.667
62	426028.794	4439992.295
63	425894.149	4439938.264
64	425888.663	4440037.016
65	425888.235	4440098.953
66	425871.666	4440183.137
67	425866.556	4440296.942
68	425865.007	4440419.505
69	425862.989	4440539.469
70	425855.963	4440642.660
71	425838.494	4440712.867
72	425815.144	4440765.222
73	425788.633	4440811.655
74	425758.246	4440857.658
75	425719.055	4440908.261
76	425664.475	4440968.297
77	425537.534	4441098.952
78	425426.073	4441214.935
79	425396.790	4441250.200

Nokta No	Y	X
80	425378.855	4441275.799
81	425364.972	4441298.229
82	425352.240	4441320.545
83	425339.013	4441345.677
84	425324.363	4441377.525
85	425323.385	4441379.824
86	425320.559	4441382.889
87	425318.246	4441385.096
88	425315.670	4441386.990
89	425312.873	4441388.539
90	425309.902	4441389.719
91	425306.804	4441390.510
92	425303.631	4441390.899
93	425300.434	4441390.881
94	425297.266	4441390.454
95	425294.178	4441389.626
96	425191.305	4441354.874
97	425188.391	4441354.082
98	425185.404	4441353.648
99	425182.385	4441353.576
100	425179.380	4441353.869
101	425176.433	4441354.522
102	425173.585	4441355.525
103	425170.879	4441356.864
104	425168.355	4441358.520
105	425166.048	4441360.468
106	425163.993	4441362.680
107	425162.220	4441365.123
108	425160.754	4441367.762
109	425159.616	4441370.559
110	425104.413	4441534.541
111	425103.978	4441537.529
112	425103.906	4441540.547
113	425104.199	4441543.552
114	425104.852	4441546.500
115	425105.855	4441549.347
116	425107.195	4441552.053
117	425108.850	4441554.578
118	425110.798	4441556.885
119	425113.010	4441558.940
120	425115.453	4441560.713
121	425118.093	4441562.179
122	425284.610	4441618.624

Nokta No	Y	X
123	425703.386	4441898.425
124	425693.970	4441964.683
125	425647.611	4442001.531
126	425603.099	4441974.706
127	425515.233	4442078.847
128	425522.832	4442106.437
129	425585.416	4442145.207
130	425818.469	4442218.384
131	425952.982	4442216.432
132	426030.157	4442197.645
133	426109.783	4442055.113
134	426184.919	4442059.053
135	426427.118	4442114.411
136	426570.048	4442042.145
137	426667.368	4442046.210
138	426723.333	4442136.008
139	426761.363	4442257.872
140	426766.348	4442312.557
141	426799.263	4442376.591
142	426788.334	4442435.282
143	426765.844	4442504.108
144	426757.752	4442583.011
145	426751.502	4442680.100
146	426778.711	4442766.197
147	426805.921	4442818.513
148	426857.078	4442876.275
149	426899.537	4442932.938

TBMM Basımevi - 2022